

Programmabegroting 2025-2028

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Aanbiedingsbrief begroting 2025-2028	6
Leeswijzer.....	19
Programma 1: Kwaliteit van Leven	21
1.0 Wat mag het kosten?	21
1.1 Een inclusieve samenleving	24
1.2 Een gezond verenigingsleven	26
1.3 Toekomstbestendig onderwijs	28
1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern	30
1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud	31
1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten	33
1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	34
1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners.....	36
Programma 2: Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie	44
2.0 Wat mag het kosten?	44
2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten	46
2.2 Transformatie van de landbouw	48
2.3 Vrijtijdsconomie in balans met landschap en leefomgeving	51
Programma 3: Duurzaamheid en Klimaatverandering	57
3.0 Wat mag het kosten?	57
3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst.....	59
3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie.....	62
3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten	63
3.4 Van afval tot grondstof	64
Programma 4: Wonen en Leefomgeving.....	68
4.0 Wat mag het kosten?	68

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	70
4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet	78
4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen	79
4.4 Openbare ruimte als visitekaartje	81
Programma 5: Bestuur en Dienstverlening	87
5.0 Wat mag het kosten?	87
5.1 De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten	89
5.2 Goed bestuur	91
5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid	92
5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding	93
5.5 Doelgericht samenwerken	95
5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	97
5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid	98
5.8 Ondernijning een halt toeroepen	100
5.9 Jeugdproblematiek in de greep	102
5.10 Personeel	103
Paragrafen	110
Paragraaf 1: Lokale heffingen	110
Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	122
Paragraaf 3: Kapitaalgoederen	143
Paragraaf 4: Financiering	152
Paragraaf 5: Bedrijfsvoering	157
Paragraaf 6: Verbonden partijen	164
Paragraaf 7: Grondbeleid	190
Financiële begroting	207
1.1 Begroting conform taakvelden BBV	207
1.2 Incidentele baten en lasten en structureel en reëel evenwicht	221

1.3 Investeringsstaat 2025-2028.....	227
1.4 Stand en verloop van reserves en voorzieningen	230
1.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen	238
1.6 Opbouw algemene uitkering 2025-2028	241
Bijlage opvolging kadernota	244

Aanbiedingsbrief begroting 2025-2028

Beste raadsleden,

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2025 - 2028. Deze begroting heeft een omvang van € 79 mln. euro. De begroting borduurt voort op de in 2022 unaniem vastgestelde meerjarenbegroting 2023 – 2026.

‘Goed leven in elke Kern’ staat centraal in het handelen en verder investeren in onze gemeente. Immers, ons woon- en leefklimaat is van een hoog niveau en dit willen we graag behouden. Om dit te realiseren zijn voor deze bestuursperiode een aantal speerpunten benoemd die nog steeds gelden.

De komende jaren staan we voor een groot aantal opgaven. Het college kiest ervoor om het voorzieningenniveau in stand te houden vanuit het perspectief van “leefbaarheid voor onze inwoners”. Daarbij zijn zowel de sociale voorzieningen, de zorg voor de inwoner en het verenigingsleven, als de fysieke voorzieningen, goede openbare ruimte en goede wegen, van belang om bij te dragen aan de algehele leefbaarheid binnen onze mooie gemeente. Samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties blijven we hierin investeren.

In 2025 ligt de focus op:

- het in stand houden van onze voorzieningen waaronder sportcomplexen, bibliotheken en gemeenschapshuizen
- het realiseren van betaalbare (zorg)woningen in een leefbare woonomgeving
- het investeren in de openbare ruimte door het verder vergroenen van het landschap, het opwaarderen van wegen, fiets- en wandelpaden

Naast de maatschappelijke opgaven, is het realiseren van een duurzaam in evenwicht zijnde financiële huishouding eveneens een grote uitdaging. Dit laatste wordt onder meer veroorzaakt door teruglopende inkomsten van het Rijk, hogere uitgaven aan Gemeenschappelijke Regelingen, toenemende beheerkosten in de openbare ruimte (groen en wegen) en bij sportaccommodaties alsmede door stijgende rentelasten. Om de omvang van de tekorten te dempen hebben we de budgetten voor WMO/Jeugd/Participatie (de drie decentralisaties, 3 D's) naar beneden kunnen bijstellen zonder dat jongeren, ouderen en mensen met problemen in de kou komen te staan. Daarnaast zijn in de bedrijfsvoering budgetten neerwaarts bijgesteld. Tevens is er voor gekozen het tarief van de onroerende zaakbelasting voor woningen en niet woningen binnen de door de raad in 2022 vastgestelde kaders te verhogen als ook het tarief voor de toeristenbelasting.

Op grond van deze maatregelen kunnen we een meerjarenbegroting presenteren die voor 2025 sluitend is. Meerjarig laat de begroting een negatief saldo zien. Echter, door het geheel van doorgevoerde maatregelen in deze begroting is het tekort structureel teruggebracht van € 5 mln. naar

€ 2 mln. Het verder dichten van het negatieve saldo in de jaren 2026 t/m 2028 en tegelijkertijd de kwaliteit van de voorzieningen en het culturele leven op niveau te houden, dwingt ons om keuzes te maken. Begin 2025 gaan we hier samen met u als raad mee aan de slag.

Namens het college van burgemeester en wethouders dank ik alle medewerkers voor de inbreng en bijdrage aan de totstandkoming van deze begroting.

Hoogachtend,

Mark Gerritsen, wethouder Financiën

Het doorlopen proces

Onzekere tijden duren voort:

We bevinden ons nog steeds in financieel onzekere tijden. We hebben u vanaf juni meegenomen in deze ontwikkelingen en de onlangs verschenen septembercirculaire brengt weinig nieuws op het gebied van eventuele extra middelen. De VNG is nog steeds in gesprek met het Rijk over het onderwerp “taken en middelen in balans” en daar is het onderwerp “compensatie te lage inflatie inschatting” recent aan toegevoegd. Later dit jaar wordt meer nieuws verwacht inzake deze onderwerpen.

Begin september is de campagne ‘Je gemeente doet er alles aan’ van start gegaan. Hiermee maken we inwoners bewust van de belangrijke rol die gemeenten spelen in hun dagelijks leven. Met deze campagne wordt de rol van gemeenten voor het voetlicht gebracht als eerste stap in de strategie om voldoende middelen te krijgen van het rijk.

Proces financieel sluitende begroting 2025:

- We zijn gestart met een fors negatief startsaldo: - € 750 duizend voor 2025 en voor 2026 en verder +/- - € 5 mln.
- Vervolgens zijn de uitkomsten van de meicirculaire 2024 inclusief de opschalingskorting voor 2025 verwerkt in de algemene uitkering
- Daarna zijn de technische doorrekeningen gemaakt
- Vervolgens zijn de autonome ontwikkelingen bekeken per domein:
 - Budgetten voor de 3d's zijn naar beneden bijgesteld o.b.v. ontwikkeling zorgvraag en indexen.
 - Tegenvallers binnen het fysieke domein als gevolg van stijging kosten onderhoud openbaar groen als gevolg van areaal uitbreiding. Daarnaast ook kostenstijging bij het beheer van sportaccommodaties.
 - Binnen bedrijfsvoering zijn de budgetten neerwaarts bijgesteld.

- De mogelijke ombuigingen zijn in beeld gebracht en de ombuigingen die de voorzieningen voor inwoners niet raken zijn als besparing in de begroting verwerkt (+/- € 550 duizend)
- Uitkomsten septembercirculaire en nagekomen ontwikkelingen verwerkt.

Samengevat levert dit het volgende beeld op:

Begroting 2025-2028	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)				

Start saldo begroting 2025 na 1e Burap	-751	-5.106	-5.058	-5.058
Bijstelling Algemene uitkering	-418	517	445	2.158

Totaal Technische Doorrekeningen	-294	472	574	-879
----------------------------------	------	-----	-----	------

Saldo begroting 2025 na Technische doorrekeningen	-1.463	-4.117	-4.039	-3.779
---	--------	--------	--------	--------

Bijstellingen budgetten afdelingen

Samenleving	566	860	840	17
Waarvan Sociaal domein:				
bijstellen budgetten Jeugd, WMO, Participatie o.b.v. volume ontwikkeling en indexen	548	827	839	114

Fysiek	-921	-797	-579	-346
onder meer veroorzaakt door:				
meervraag onderhoud openbaar groen o.b.v. groei areaal en groei aantal bomen	-775	-775	-775	-775
meerkosten beheer binnensportaccommodaties	-215	-215	-215	-215

Bedrijfsvoering	302	317	-33	-43
-----------------	-----	-----	-----	-----

Totaal bijstellingen budgetten afdelingen	-53	380	228	-372
---	-----	-----	-----	------

Saldo begroting 2025 na reguliere bijstellingen	-1.516	-3.737	-3.811	-4.151
---	--------	--------	--------	--------

Ombuigingen

1e opbrengst ombuigingen

Samenleving	225	230	242	254
Fysiek	142	122	122	122
Bedrijfsvoering	190	190	190	190

Totaal ombuigingen	557	542	554	566
--------------------	-----	-----	-----	-----

Saldo begroting 2025 na ombuigingen	-959	-3.195	-3.257	-3.585
-------------------------------------	------	--------	--------	--------

uitkomsten septembercirculaire	99	241	205	215
overige mutaties	-106	-30	-21	-9

Saldobegroting 2025-2028

-965	-2.983	-3.073	-3.379
-------------	---------------	---------------	---------------

Daarmee is het negatieve begrotingssaldo al fors teruggebracht met € 2 mln. voor de jaren 2026 tot en met 2028 maar is er nog geen sprake van een financieel sluitende begroting.

Inzet college voor 2025 om te komen tot een financieel sluitende begroting voor 2025:

Het college kiest ervoor om het voorzieningenniveau in stand te houden vanuit het perspectief van “leefbaarheid voor onze inwoners”. Daarbij zijn zowel de sociale voorzieningen, de zorg voor de inwoner en het verenigingsleven, als de fysieke voorzieningen, goede openbare ruimte en goede wegen, van belang om bij te dragen aan de algehele leefbaarheid binnen onze mooie gemeente.

Daarmee investeert het college, meer dan ooit, in de toekomst van onze gemeente en zet in op:

- Kwaliteitsniveau van de wegen (€ 6 mln. per jaar)
- Betaalbare woningbouw (€ 3,5 mln./€ 4,5 mln. per jaar)
- Investering in onderwijshuisvesting, specifiek ook nieuwbouw school Cadier en Keer (€ 9 mln. in 2027)
- Riool (€ 2 mln. per jaar)

Het in stand houden van de voorzieningen kost echter ook geld en gezien het negatieve begrotingssaldo zijn aanvullende opbrengsten nodig om te komen tot een financieel sluitende begroting voor 2025.

Deze aanvullende opbrengsten worden gevonden in:

- Het verhogen van de toeristenbelasting met € 0,50 voor alle categorieën accommodaties;
- Het verhogen van het tarief van de OZB niet-woningen tot aan het tarief “landelijk welvarende gemeente”;
- Het verhogen van de opbrengst van de OZB woningen met een inflatiecorrectie voorgaande jaren 2022-2024 van 9,5% en voor 2025 met 2,7% opgenomen;
- Een inschatting van de extra algemene uitkering uit hoofde van woningbouw en groei van het

inwonersaantal gebaseerd op onze woningbouwplannen;

- Het verhogen van de overige belastingen en leges met het inflatiepercentage van 2,7%.

Dit leidt tot de volgende uitkomst:

Begroting 2025-2028	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)				
Saldobegroting 2025-2028	-965	-	-	-
		2.983	3.073	3.379

Voorstel College

Stijging Algemene Uitkering: Stijgen met 1000 woningen (inwoners en woonruimten)	-	141	204	357
Toeristenbelasting: Verhoging toeristenbelasting tarief met € 0,50	219	224	224	224
OZB Niet woningen: Tarief naar Type E (welvarend landelijke gemeente: Gemeente met hoge WOZ waarde en een hoog mediaan vermogen)	302	302	302	302
OZB Woningen: Inhaal 9,5%, vervolgens vanaf 2025 2,7%	482	495	508	522

Totaal scenario's/opties

	1.162	1.238	1.405
1.003			

Saldo begroting 2025

38	-	-	-
	1.821	1.835	1.974

Vervolgproces

Vervolgproces voor 2026 en verder om te komen tot een structureel financieel sluitende begroting:

Het college streeft ernaar om de visie “welke gemeente willen we zijn?” in de december raadsvergadering te laten vaststellen. Deze visie kan dan als basis dienen om in het eerste kwartaal van 2025 verder in gesprek te gaan met elkaar over welke voorzieningen in stand gehouden dienen te worden en welke voorzieningen verminderd dan wel afgebouwd kunnen worden om te komen tot een structureel sluitende begroting.

De Provincie, onze toezichthouder, vraagt om voor 2025 een financieel sluitende begroting op te stellen en alvast scenario's op te stellen voor 2026 en verder. Deze scenario's zullen we verder met elkaar verkennen in de geplande “kerntakendiscussie” in het eerste kwartaal van 2025.

Samenvatting van de programma's

Programma 1, Kwaliteit van Leven

- **Inclusieve samenleving:** de gemeente Eijsden-Margraten streeft naar een inclusieve samenleving waarin iedereen zich gewaardeerd voelt, ongeacht de uitdagingen op velerlei terrein. Ook in 2025 wordt geïnvesteerd in het ondersteunen van statushouders en nieuwkomers middels actieve begeleiding en het aanbieden van taalcursussen. Daarnaast wordt de aanpak vroegsignalering van schuldenproblematiek en begeleiding naar werk of inkomensondersteuning voortgezet. Dit ter voorkoming en het aanpakken van armoede en schulden.
- **Ondersteuning verenigingsleven:** via inzet van de verenigingsconsulent wordt het verenigingsleven gestimuleerd en ondersteund bij het toekomstgericht maken van de vereniging. Middels het uitvoeren van de 'Vitale-Club' scan wordt inzicht verkregen in de vitaliteit van verenigingen. Tevens ondersteunt de verenigingsconsulent verenigingen bij maatschappelijke initiatieven. In 2025 wordt gestart met het herijken van het subsidiebeleid.
- **Investeren in educatie:** binnen het onderwijsachterstandenbeleid zetten we in 2025 voornamelijk in op de implementatie van het knooppunt -9 maanden tot 4 jaar, doorgaande lijn, preventieve logopedie en monitoring VVE beleid. Tevens worden in 2025 voorbereidingen getroffen om knelpunten in de huisvesting van het basisonderwijs in Eijsden en Margraten op te lossen. Voor de kern Cadier & Keer worden plannen voorbereid om te komen tot nieuwbouw.
- **Ontmoetingsruimten in elke kern:** ontmoetingsruimten in elke kern zijn van belang om de vitaliteit en betrokkenheid van inwoners te bevorderen. Gemeenschapshuizen worden ondersteund en vrijwilligers die huiskamers runnen worden eveneens ondersteund. De ondersteuning bestaat uit subsidiering van de stichting Vrijwillige Hulpdienst Eijsden-Margraten en inzet van professionele ondersteuning van een opbouwwerker van de Stichting Trajekt.
- **Sporten en bewegen en Sportakkoord:** in 2025 wordt verder uitvoering gegeven aan het Sportakkoord. Daarnaast wordt het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) sportaccommodaties opgeleverd en zal gestart worden met de vertaling van dit IHP naar concrete maatregelen.
- **Jeugdprogramma's:** het programma "Jeugd aan zet" om jongeren te betrekken bij participatie en ontmoeting wordt voortgezet. Er wordt een plan van aanpak (i.h.k.v. het Gezond en Actief Leven Akkoord) ontwikkeld voor o.a. het terugdringen van middelengebruik, het stimuleren van een gezonde leefstijl en het stimuleren van sport en bewegen. Daarnaast wordt ingezet op bewustwording. Tevens wordt de JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst) aanpak voortgezet en vertaald naar een plan van aanpak JOGG Eijsden-Margraten. Dit omvat o.a. initiatieven zoals gezondere voeding op scholen, steeds meer rookvrije kind-omgevingen en gezondere sportomgevingen.

- **Preventie en integrale zorg:** in 2025 wordt de inzet van het jongerenwerk via Trajekt gecontinueerd. Daarnaast wordt door inzet van een consulent Welzijn en Jeugd ingezet op het zo vroegtijdig mogelijk signaleren van hulpvragen van jeugdigen, deze te begeleiden, te adviseren en zo nodig te verwijzen naar voorzieningen in het voorliggend veld en de directe omgeving van de jeugdige. De consulent schuldhulpverlening, welke in vaste dienst is bij de gemeente, blijft inzetten op het vroegtijdig signaleren van schulden bij inwoners. Daarnaast wordt via het mantelzorgcompliment de preventieve zorg naar ouderen gecontinueerd.
- **Verbinding door kunst en cultuur:** in 2025 wordt sterker ingezet op de zichtbaarheid van immaterieel en materieel erfgoed door middel van beleving en storytelling. Vanuit deze invalshoek wordt erfgoed als inspiratiebron voor het dagelijks leven, educatie en gebiedsontwikkeling benut. In 2025 wordt verbindende projecten voortgezet, zoals het digitale KIEM-platform, het KIEM-brievenbuspakket en de Kunst-O-Maat. Belangrijke doelgroepen hierbij zijn jongere inwoners en jonge kunstenaars. Ook burgerparticipatieprojecten worden gecontinueerd. Daarnaast wordt verder gebouwd aan sociale kunstprojecten die jonge kunstenaars verbindt met ouderen. Voor de basisscholen is een uitgebreid educatief programma ontwikkeld dat in 2025 verder wordt toegepast. Voor wat betreft het bibliotheekwerk worden, in nauwe samenwerking met partnergemeenten Vaals en Valkenburg aan de Geul en Stichting Heuvelland Bibliotheken, in 2025 voorbereidingen getroffen voor de zorgplicht die op 1 januari 2026 van kracht wordt.

Gebruik Ctrl + Klik op de onderstaande tekst met hyperlink om naar de financiële gegevens van programma 1 te gaan (let op opent in een nieuw venster).

Financiële gegevens programma 1

Programma 2 Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie

- **Behoud en versterken landschapskwaliteiten:** in 2025 wordt het ecologisch bermbeheer gecontinueerd, waarmee de biodiversiteit wordt bevorderd. Het investeren in de aanplant van bomen en bossen wordt ook in 2025 voortgezet. Het landschapsfonds wordt ingezet voor het stimuleren van dergelijke ontwikkelingen. Via inzet van het project Bocage landschap worden daarnaast nieuwe verdienmodellen verkend voor duurzaam landschapsbeheer.
- **Transformatie van de Landbouw:** gezien de transitie die de landbouw doormaakt is in 2024 gestart met het opstellen van een landbouwvisie voor Eijsden-Margraten die in 2025 zal worden opgeleverd. In 2025 wordt tevens ingezet op het versterken van de korte ketens en het produceren en consumeren van gezond voedsel. De schoolgaande jeugd wordt bewust gemaakt van duurzaam lokaal voedsel, de reductie van voedselverspilling en het nuttigen van gezonde voeding. In dat licht wordt het aanbieden van fruit op scholen gecontinueerd en de campagne Koop Lokaal gestimuleerd.
- **Economische ontwikkeling:** in Eijsden-Margraten ziet economische ontwikkeling onder andere op de vrijetijdseconomie (VTE). De gemeente wil ook in 2025 aantrekkelijk blijven voor

de toerist en recreant. In dat licht zal het uitvoeringsprogramma VTE 2025 tot uitvoer gebracht worden. Het project Knopen Lopen wordt opgeleverd. Samen met Visit Zuid-Limburg worden diverse wandelroutes zowel digitaal als analoog in de markt gezet. Ter versterking van de lokale economie zal verdere invulling gegeven worden aan het Cittaslow gedachtegoed. Tevens zal met de samenwerkingspartners verder geïnvesteerd worden in het project Grenspark Jeker & Maas en het Bocage landschap. Bijzondere aandacht in 2025 krijgt het versterken van het ondernemersklimaat en het netwerk met lokale ondernemers(vertegenwoordigers) waarbij de kansen en potenties van het lokale bedrijfsleven in relatie tot lokale kwaliteiten en regionale economische ontwikkelingen nader worden gezien. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan het thema vrijheid als ook aan de Einstein telescoop en de campusontwikkelingen in Zuid-Limburg.

Financiële gegevens programma 2

Programma 3: Duurzaamheid en klimaatverandering

- **Een energieneutrale toekomst:** de gemeente richt zich op het transformeren naar een energieneutrale gemeenschap. Belangrijke stappen zijn onder andere het aardgasvrij maken en isoleren van gebouwen, het stimuleren van zonnepanelen op daken, en het ontwikkelen van duurzame warmteplannen. Om dit te bevorderen zal in 2025 actief informatie verstrekt worden aan inwoners en ondernemers, worden stimuleringsmaatregelen aangeboden en worden lokale duurzaamheidsinitiatieven ondersteund. Verduurzaming van vastgoed wordt aangemoedigd als ook het gebruik van fietsen en elektrische voertuigen. In dit licht zal in 2025 uitvoering gegeven worden aan een verduurzamingsplan van het gemeentelijk vastgoed en wordt voor alle medewerkers van de gemeente een leasefietsplan geïntroduceerd. In 2025 wordt verder gewerkt aan het opstellen en uitrollen van een uitvoeringsprogramma voor de Transitievisie Warmte.
- **Investeren in klimaatadaptatie:** de gemeente richt zich op het aanpakken van verdroging en vernatting en het creëren van een duurzaam en klimaatbestendig watersysteem. Dit omvat het vergroten van de waterberging, bevorderen van infiltratie en vergroening, evenals het aanpakken van problemen met wateroverlast en droogte. In 2025 wordt actief ingezet op een tweetal regelingen die onze burgers bewust moeten maken van hun bijdrage aan het klimaat, namelijk:
 - de stimuleringsregeling vergroenen tuinen
 - de stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater (regentonnenactie en het project WaterKlaar)
- **Optimaliseren luchtkwaliteiten:** de gemeente heeft zich in 2024 aangesloten bij het landelijke akkoord in het kader van Schone Lucht. In het Schone Lucht Akkoord is het gezamenlijk doel de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Deelnemende partijen nemen maatregelen om de luchtverontreiniging van binnenlandse bronnen te beperken. Op basis van uitgevoerde luchtmetingen in en rondom Eijsden zal, in 2025 in

samenpraak met Milieufront Eijsden, de universiteit en de GGD, een plan van maatregelen opgesteld worden dat bijdraagt aan het verbeteren van de luchtkwaliteit in onze gemeente.

- **Transformeren van “afval tot grondstof”:** de gemeente richt zich op het bevorderen van de circulaire economie door afvalscheiding te stimuleren en restafval te verminderen. In samenwerking met Rd4 wordt in 2025 ingezet op goede informatieoverdracht richting burgers over ophaalfrequenties, bewustzijnscampagnes en educatie. Tevens zal in 2025 gestart worden met de herinrichting van het grondstoffenpark Margraten.

Financiële gegevens programma 3

Programma 4: Wonen en Leefomgeving

- **Woningbouw in elke kern:** de gemeente staat voor een grote woningbouwopgave. De komende jaren zal hieraan invulling gegeven worden door in elke kern woningbouw te realiseren. In de basis wordt hierbij het uitgangspunt gehanteerd dat in de grotere kernen met voorzieningen, te weten Margraten en Eijsden, grootschaligere woningbouw kan plaatsvinden. In de overige kernen wordt woningbouw gerealiseerd door ´een straatje erbij´ of ´transformatie van bestaand vastgoed´. De woningbouwplannen zijn middels een projectenoverzicht in beeld gebracht. In 2025 zal actief gestuurd worden op het realiseren van de voorziene woningbouwplannen. Hierbij zullen diverse instrumenten ondersteunend zijn, zoals (a) de te maken prestatieafspraken met woningbouwcorporaties, (b) de starterslening zodat de instap op de woningmarkt voor starters wordt vergemakkelijkt, (c) het faciliteren van initiatieven die bijdragen aan het realiseren van huisvesting en (d) het inzetten van actief grondbeleid. In dit kader is in deze begroting voor de jaren 2025 t/m 2027 jaarlijks een investeringsbudget van € 2 mln. opgenomen voor de verwerving van gronden ten behoeve van toekomstige woningbouwlocaties. Dit bedrag is opgenomen om snel en adequaat te kunnen handelen op het moment dat gronden te koop aangeboden worden binnen deze gebieden. Met verwerving van gronden heeft de gemeente ook zelf de regie over de invulling van woningbouwlocaties. Naast deze woningbouwplannen wordt in 2025 uitvoering gegeven aan een tweetal gebiedsplannen; Poort van het Heuvelland en Stationsomgeving Eijsden. Gezien de hoeveelheid aan ontwikkeling in Eijsden, zal in 2025 ook een ontwikkelvisie voor geheel Eijsden worden opgesteld. Via de zogenaamde woontafel zal de raad periodieke geïnformeerd worden over de ontwikkelingen op het gebied van de woningbouwopgave in het algemeen en de voortgang van de concrete bouwplannen in het bijzonder.
- **Woningbouw voor statushouders en woonurgenten:** gezien de krappe woningmarkt voor de huisvesting voor deze doelgroep, dienen in 2025 extra inspanningen geleverd te worden om te kunnen voldoen aan de huisvestingsopgave die het Rijk de gemeente jaarlijks oplegt. Indien hier geen adequate invulling wordt aan gegeven, bestaat de kans dat de vanuit de Provincie de gemeente een aanwijzing wordt opgelegd. In dit licht wordt – naast de reguliere huisvestingsafspraken met woningcorporaties – met hen het realiseren van flexibele woonvormen nader verkend.

- **Veilige routes voor fietsers en wandelaars:** met speciale aandacht voor schoolroutes en mensen met een beperking wordt in 2025 verder invulling gegeven aan het realiseren van veilige routes voor fietsers en wandelaars. In samenwerking met scholen en ouders worden veilige school-thuis-routes vormgegeven. Voor wat betreft de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor minder valide wordt in 2025 verdere uitvoering gegeven aan het Convenant Platform Zorgvragers. Tevens wordt in 2025 onderzoek gedaan naar de randweg Margraten. Ook krijgt het uitvoering geven aan de motie 'inrichten 30 km gebieden' een vervolg.
- **Openbare ruimte als visitekaartje:** de gemeente werkt aan het behoud en de verbetering van onze openbare ruimte, met oog voor klimaatverandering. Op basis van het wegenbeleidsplan wordt in 2025 invulling gegeven aan het MIP 2025 en wordt uitvoering gegeven aan het regulier geplande onderhoud wegen. Tevens zal een antwoord gegeven worden op de parkeerproblemen in Eijsden en Margraten. Daarnaast zal de vergroening van de openbare ruimte en het bieden van ruimte voor ontspanning en ontmoeting bij de inwoners worden gestimuleerd.

Financiële gegevens programma4

Programma 5: Bestuur en dienstverlening

- **Verbeteren dienstverlening:** op basis van de vigerende dienstverleningsvisie wordt via de lijn van de organisatieontwikkeling ingezet op het verbeteren van de dienstverlening. Hierbij wordt ingezet op een teamgerichte aanpak hetgeen ondersteund wordt door een versterkt leidinggevend kader dat nadrukkelijk zal sturen op verbetering van de dienstverlening. We streven naar dienstverlening die begripvol, deskundig, eerlijk en tijdig is waarbij medewerkers proactief, sensitief en intensief in verbinding zijn met inwoners, ondernemers en verenigingen. In 2025 worden de onderzoeken "waar staat je gemeente" en het "Telan-onderzoek" (betreft een onderzoek naar hoe de inwoner het telefonisch contact met de gemeente ervaart) uitgevoerd.
- **Goed bestuur:** in 2025 bouwen we voort op de ingeslagen weg in het besef dat het doorontwikkelen van goed bestuur in de gemeente en het bevorderen van het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie continue aandacht verdient. In samenspraak tussen de drie lagen zullen er in het kader van goed bestuur bijeenkomsten worden georganiseerd gericht op rollen en posities. Daarnaast zal geïnvesteerd worden in het integriteitsbewustzijn.
- **Inspraak bevorderen:** in 2025 krijgt inspraak van kinderen tot 12 jaar en jongeren tussen 12 en 18 jaar een duidelijke plek bij het ophalen en uitwerken van initiatieven en beleidsvoornemens. Hiertoe worden samen met de verschillende basisscholen verkiezingen georganiseerd voor een Kinderraad voor de gehele gemeente. Daarnaast wordt voor jongeren tussen 12 en 18 jaar plan uitgerold voor het oprichten van een jongerenpanel. In 2025 wordt het opgestarte project van de Burgerbegroting gecontinueerd en doorontwikkeld.

- **Gezonde en solide financiële huishouding:** het streven is om de financiën structureel op orde te houden. Het weerstandsvermogen is uitstekend (3,1%). Echter, als er geen extra middelen vanuit het Rijk beschikbaar komen, staat de gemeente voor een financiële uitdaging vanwege een verwacht negatief begrotingssaldo in 2026, 2027 en 2028. Derhalve zal begin 2025 op basis van het koersdocument ´welke gemeente willen we zijn´ een kerntakendiscussie gevoerd worden gericht op het aanpakken van de structurele tekorten.
- **Nieuwe IT-omgeving:** in 2025 worden voorbereidingen gestart voor een toekomst vaste IT-omgeving, die voldoet aan de wettelijke verplichtingen zoals de Wet Open Overheid en de Archiefwet.
- **Bestuurlijke samenwerking:** na vaststelling van het koersdocument van de gemeente eind 2024, vindt een nadere verkenning en evaluatie plaats die zal moeten uitwijzen op welke wijze de samenwerking in binnen Zuid-Limburg, Lijn50 en/of Maastricht, Heuvellandgemeenten en de gemeenten Voeren en Visé vorm en inhoud krijgt. Hierbij worden ook de ontwikkelingen rond het advies van een governance en organisatiestructuur in het kader van de Regio Deal Zuid-Limburg en andere ontwikkelingen in het kader van de Agenda Zuid-Limburg, NOVEX-gebied Zuid-Limburg (uitvoerings- en investeringsagenda) en het formaliseren van de jumelage met Clervaux meegenomen. Vanuit bestuurlijke samenwerking wordt tevens ingezet op een actieve lobby richting o.a. Provincie Limburg, Rijk, VNG en Genootschap van Burgemeesters.
- **Veiligheid en leefbaarheid:** in 2025 wordt ingezet op een versteviging van de positie van de Driehoek Heuvelland en de doorontwikkeling van de regionale samenwerking als het gaat om veiligheidsvraagstukken. De Heuvelland brede ondermijningstafel wordt gecontinueerd en er vindt doorontwikkeling van de robuuste driehoek en regievoering op het nieuwe Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2024 - 2027 plaats. Accenten worden gelegd op preventie, ondersteund door een goede samenwerking met de politie en andere partners om problemen aan te pakken, waaronder overlast, jeugdproblemen en ondermijning. In dat kader wordt de samenwerking met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) om de ondermijningsproblematiek in kaart te brengen en de strategie voor aanpak aan te scherpen gecontinueerd. Bestaand beleid zoals bibob, damocles en drank- en horecaregels wordt actief toegepast.

Gerichte acties met inzet van Flexteams worden uitgevoerd om ongewenste situaties aan te pakken. De aanpak van ondermijnende criminaliteit is een van de prioriteiten van de Flexteams. Actief wordt deelgenomen aan het integrale handhavingsteam Act! Maastricht-Heuvelland. In 2025 wordt de implementatie van de Limburgse Norm afgerond. De Limburgse Norm is een handreiking voor een weerbare overheid waar alle Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg en het Waterschap Limburg zich aan committeren. Naast de reguliere zaken zoals inzet BOA en uitvoering geven aan het KVO, wordt de inzet van instrumenten zoals de Fixi-app, bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling gecontinueerd. In 2025 zetten we verder, in het licht van geopolitieke ontwikkelingen, in op het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid.

De jeugdproblematiek, inclusief overlast en criminaliteit veroorzaakt door jongeren, krijgt ook in 2025 nadere aandacht. Dit wordt bereikt door nauw contact tussen jongerenwerkers, BOA's, wijkagenten, ouders en omwonenden, en door een focus op preventie, vroegtijdige signalering en oplossingen. In 2025 wordt daarbij ingezet op een versteviging van de regionale aanpak van jeugdproblematiek, gericht op een integrale benadering van vraagstukken rondom jeugd, veiligheid en welzijn. Scholen worden betrokken als belangrijke 'vindplaatsen' van problemen. In 2025 wordt bovendien aandacht besteed aan preventie, voorlichting, controle en handhaving met betrekking tot alcohol en drugs ook in samenwerking met jongeren zelf.

Financiële gegevens programma 5

Leeswijzer

Ook dit jaar wordt de programmabegroting digitaal gepresenteerd, via de applicatie Pepperflow. De programmabegroting is een omvangrijk geheel vol financiële, cijfermatige gegevens en tekstuele toelichtingen hierop. Om u hierin wegwijs te maken en er tevens voor te zorgen dat u uit de programmabegroting de maximale informatie haalt, is deze leeswijzer opgesteld.

Uitgangspunt voor de begroting 2025 is de Meerjarenbegroting 2023-2026. De verslagregels BBV zijn opnieuw als leidraad gebruikt om de begroting 2025 samen te stellen.

De begroting 2025 kent een programma-opzet.

Onderstaand worden de programma's genoemd. Tevens worden de titels van de programma's kort toegelicht:

- In Programma 1 Kwaliteit van Leven staan de mensen centraal die met elkaar in harmonie leven. Vanwege de connectie tussen het samenleven en de gebruiken en de rituelen komt in dit programma ook de harmonie met het verleden tot uitdrukking.
- In Programma 2 Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie wordt invulling gegeven aan de balans tussen het landschap, de natuur en de ontwikkeling.
- In Programma 3 Duurzaamheid en Klimaatverandering ligt het accent op de vraagstukken rondom het realiseren van een duurzame samenleving, waarbij invulling wordt gegeven aan de klimaat- en energie-opgaven waar deze gemeente voor staat.
- Programma 4 Wonen & Leefomgeving geeft invulling aan wonen in een prettige leefomgeving met passende voorzieningen die goed ontsloten zijn. In dit programma wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met veranderende woon- en leefbehoeften.
- Programma 5 Bestuur & Dienstverlening is geen inhoudelijk programma maar vooral een programma waarin het financieel beleid, openbare orde, samenwerking en dienstverlening worden samengebracht.

De programmabegroting bestaat uit drie onderdelen:

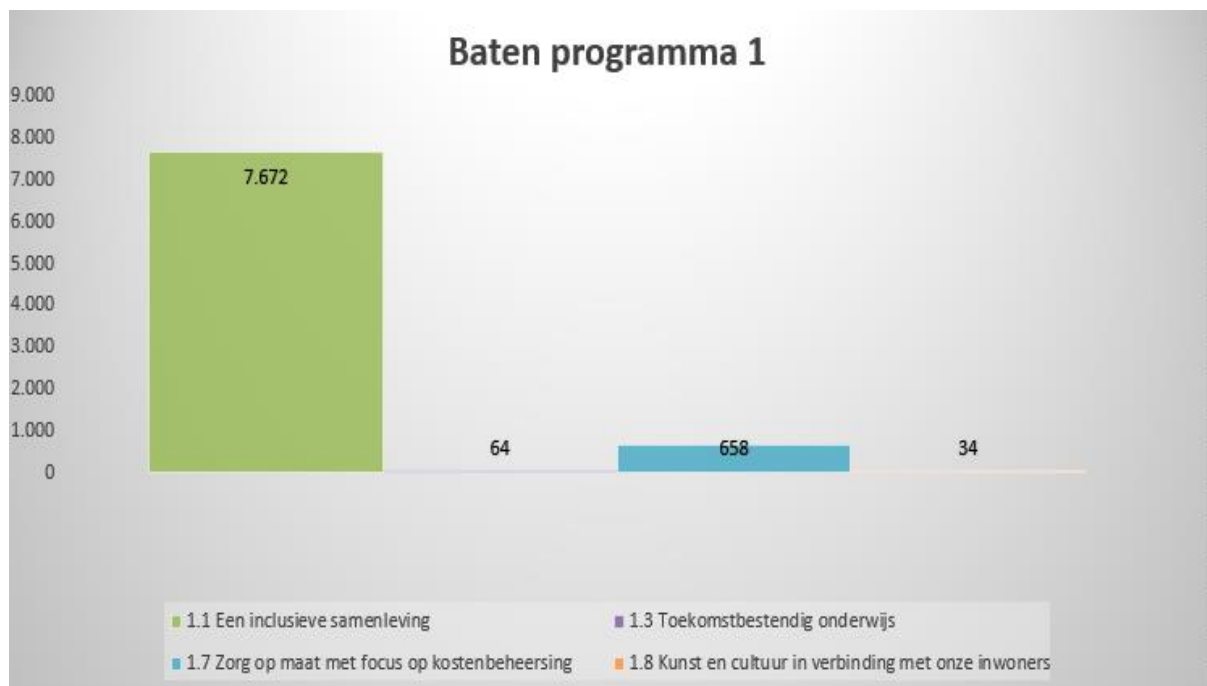
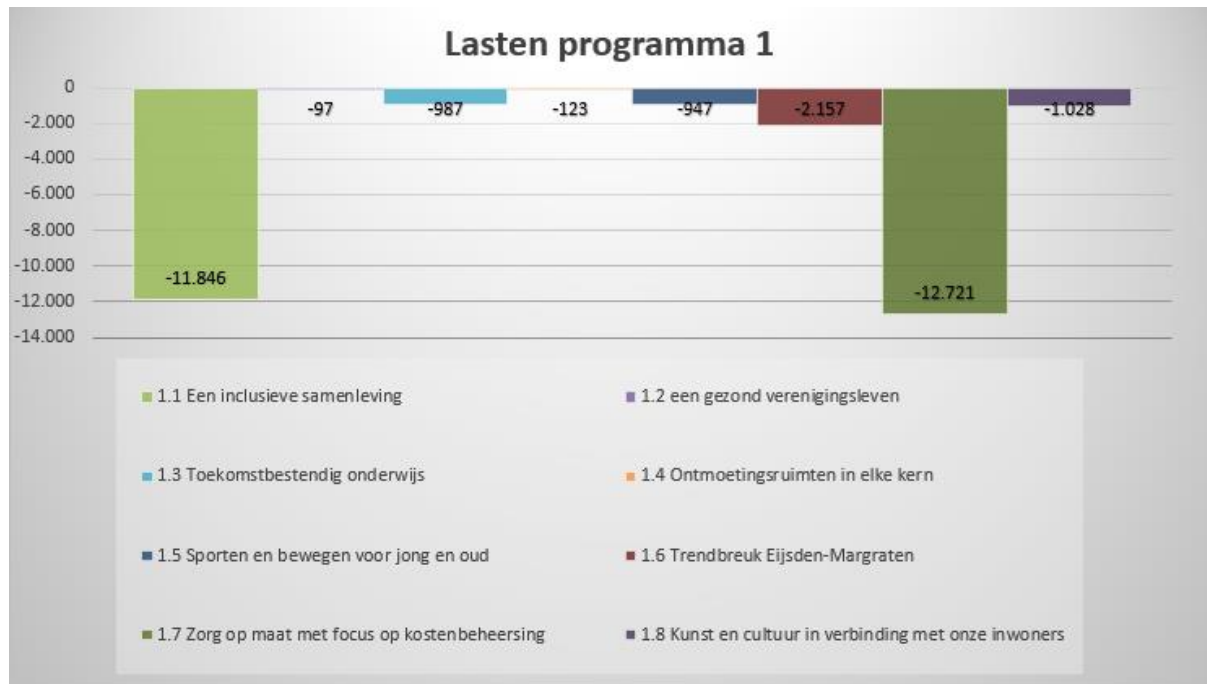
- Programmabegroting.
De programmabegroting begint met de aanbiedingsbrief. In de aanbiedingsbrief is dit jaar ook een korte samenvatting opgenomen met een hyperlink naar de financiële gegevens.
- Paragrafen; Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat in de programmabegroting en -rekening een aantal paragrafen verplicht wordt opgenomen. De paragrafen zijn bedoeld als planning en verslag over het in de komende jaren voorgenomen beleid ten aanzien van beheersmatige aspecten op een achttal (limitatieve) gebieden.

- Financiële begroting; In dit onderdeel is een recapitulatie van de baten en lasten voor het begrotingsjaar en meerjarig opgenomen. Voorts vindt u hier een overzicht van de incidentele baten en lasten inclusief toelichting van de individuele posten, het overzicht structureel begrotingssaldo, de investeringsstaat 2025-2028 stand en verloop reserves en voorzieningen, een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en een overzicht omtrent de opbouw van de algemene uitkering 2025-2028.

Programma 1: Kwaliteit van Leven

1.0 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma 1 Kwaliteit van Leven					
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024NW	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten					
1.1 Een inclusieve samenleving	-11.721	-11.846	-11.856	-11.980	-12.111
1.2 een gezond verenigingsleven	-335	-97	-97	-97	-97
1.3 Toekomstbestendig onderwijs	-928	-987	-987	-951	-980
1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern	-83	-123	-123	-123	-120
1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud	-871	-947	-999	-1.030	-1.028
1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten	-1.924	-2.157	-2.205	-2.225	-2.307
1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	-12.843	-12.721	-13.244	-13.614	-14.246
1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners	-1.437	-1.028	-995	-1.003	-1.012
Totale lasten	-30.143	-29.906	-30.506	-31.022	-31.900
Baten					
1.1 Een inclusieve samenleving	7.562	7.672	7.672	7.749	7.828
1.2 een gezond verenigingsleven	50	0	0	0	0
1.3 Toekomstbestendig onderwijs	60	64	64	0	0
1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud	32	30	13	0	0
1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten	99	92	52	0	0
1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	766	658	638	402	405
1.8 Kunst en cultuur	283	34	34	0	0

in verbinding met onze inwoners					
Totale baten	8.853	8.549	8.472	8.150	8.232
Saldo programma voor resultaatbestemming	-21.291	-21.357	-22.033	-22.872	-23.668
Mutaties reserves	151	70	21	21	21
Saldo programma na resultaatbestemming	-21.139	-21.287	-22.012	-22.850	-23.647

Toelichting

Lasten

1.1. Inclusieve samenleving:

Stijging van de kosten wordt met name veroorzaakt door een indexering (3%) en de stijging van het wettelijk minimum loon (3%).

Bij een verhoging van het wettelijk minimum loon stijgt de inkomenscomponent (BUIG) (baten) vanuit het rijk ook.

1.2 Een gezonde verenigingsleven:

In 2024 zijn hier de kosten voor 80 jaar vrijheid op begroot. In 2025 vervalt deze post.

1.6 Trendbreuk Eijsden Margraten:

Stijging van de kosten wordt met name veroorzaakt door de stijgende kosten van GR GGD, daarnaast zijn er ook kosten voor SPUK GALA IZA echter in de baten zit een zelfde bedrag waardoor deze per saldo 0 bedraagt.

1.7 Zorg op maat met focus op Kostenbeheersing:

Voor 2025 e.v. heeft er op basis van de analyses en inzichten een aframing plaats gevonden van de kosten WMO en Jeugd.

In 2024 is een eenmalige extra vergoeding ontvangen voor het vervullen van een regiorol. In 2025 is dit niet meer het geval.

1.8 Kunst en Cultuur in verbinding met onze inwoners:

In 2024 zijn hier de lasten en baten voor de SPUK Bibliotheek op begroot. Aangezien dit een eenmalige uitkering betreft, is dit in 2025 niet meer het geval.

1.1 Een inclusieve samenleving

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Een inclusieve samenleving

Veel mensen in onze gemeente hebben het 'goed'. Ze hebben een baan, inkomen, sociale contacten, voelen zich gewaardeerd en geaccepteerd. Echter niet voor iedereen is dat het geval. Onze ambitie is dat Eijsden-Margraten een inclusieve samenleving is waarin iedereen die mee wil doen ook mee kan doen als ook gestimuleerd wordt om mee te doen. Een uitdaging die groter is dan in voorgaande jaren. In dit veranderde tijdperk zien we een grote toename van armoede. Dit vraagt om anders inzetten van mens kracht, en waar nodig om meer menskracht, en een groter beroep op middelen.

De groeiende stroom vluchtelingen, de toename van de taakstelling op statushouders en het nieuwe inburgeringsstelsel maakt dat het team aan specialisten wordt uitgebreid. Hierdoor kunnen we doorgaan met het goed laten inburgeren van statushouders en nieuwkomers. We bieden passende huisvesting, geven hen goede begeleiding, stimuleren hen Nederlandse taal machtig te worden en laten hen kennis maken met de gemeenschap om ze hiermee sneller en succesvoller te laten participeren in de maatschappij en actief bij te dragen aan onze samenleving. Voor afgewezen asielzoekers of illegale migranten wordt aangesloten bij het Rijksbeleid.

Sociale dienst Eijsden-Margraten staat voor het verlenen van dienstverlening aan inwoners die meer kwetsbaar zijn. We ondersteunen mensen met mindere kansen op de arbeidsmarkt intensief en staan hen persoonlijk bij, bij het vinden van (vrijwilligerswerk)werk en/ of een passende inkomensondersteuning zodat ook zij actief kunnen blijven deelnemen in de samenleving en onze gemeenschappen. Daarnaast wordt nog meer ingezet op vroeg signaleren van armoede en schuldenproblematiek om daarmee armoede, sociaal isolement en psychische en lichamelijke gevolgen van schulden te beperken of te voorkomen. Dit maakt dat het beroep op middelen strak gemonitord wordt zodat tijdig kan worden bijgesteld.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Continueren vroegsignalering schuldenproblematiek

Wij voeren de activiteiten van het geactualiseerde uitvoeringsplan Armoede en Schuldhulpverlening 2022-2025 uit. Ook in 2025 zetten we in op het voorkomen van armoede en schulden (preventie), het bestrijden van armoede en schulden en het verzachten van armoede en schulden.

We investeren in een grotere inzet van een consulent schuldhulpverlening in vaste dienst bij de gemeente met als doel het vroegtijdig signaleren van schulden bij inwoners.

We voeren deels regie op het proces schuldhulpverlening door de toegang bij de gemeente te beleggen i.p.v. bij de Kredietbank, waardoor de inwoner een integrale ondersteuning krijgt vanuit de vroeg signalering en de beoordeling aanmelding bij de Kredietbank.

Investeren in begeleiding statushouders en nieuwkomers.

We voeren de Wet inburgering uit. Statushouders en nieuwkomers kunnen beter en sneller integreren in onze samenleving door de begeleiding die wij bieden. Ze worden gestimuleerd door o.a. deelname aan taalcursussen om deel te worden van de gemeenschap en hen zo snel en succesvol te laten participeren in de samenleving.

Inwoners via SEM actief begeleiden naar werk of inkomensondersteuning

SEM ondersteunt de inwoners met de inkomensvoorziening en re-integratie. Hierbij leren we onze inwoners steeds beter kennen.

De ontwikkelingen binnen het domein van participatie n.a.v. het landelijke programma Participatiewet in Balans worden vertaald naar beleid en uitvoeringsregels in samenwerking met de regio.

We implementeren in Maastricht-Heuvelland de uitkomsten vanuit de businesscase inzake de optimalisatie van de re-integratieketen (partners zijn MTB, Podium24 en Annex). Deze businesscase wordt momenteel nog uitgewerkt voordat besluitvorming plaatsvindt.

1.2 Een gezond verenigingsleven

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Een gezond verenigingsleven

Eijsden-Margraten kenmerkt zich door een rijk verenigingsleven; harmonieën, fanfares, zangkoren, carnavalsverenigingen, jonkheden, schutterijen, heemkundeverenigingen, sportverenigingen en alle andere organisaties die de cultuur en tradities van onze dorpen en gemeenschappen vormgeven. Zij dragen bij aan de identiteit, het DNA, van onze gemeente en vormen mede het cement van onze samenleving.

Gezien de belangrijke rol van het verenigingsleven voor de sociale cohesie, de binding en leefbaarheid in de dorpen nu en naar de toekomst toe, wordt niet getornd aan het huidige subsidiebeleid voor verenigingen. Het huidige subsidiebeleid wordt gezien als een basissubsidie. De omvang van de beschikbare subsidiemiddelen blijft hiervoor ongewijzigd. Na afloop van de lopende subsidieperiode (2021 t/m 2024) wordt het beleid nader tegen het licht gehouden.

Nieuw is de introductie van een maatschappelijke stimuleringsubsidie. Hiermee worden verenigingen aangespoord om bijdragen te leveren aan sociaal maatschappelijke opgaven. Bovenop de basissubsidie kunnen verenigingen hiermee extra middelen genereren voor nieuwe activiteiten. Deze aanvullende subsidieregeling heeft tevens ten doel om een impuls te geven van deelname aan sociale activiteiten. Door vrijgevalen subsidie is budget beschikbaar voor het maatschappelijk stimuleringsubsidie.

Naast het waarderen in financiële zin worden verenigingen op het gebied van vergunningverlening actief gefaciliteerd.

Verenigingen in de gemeente staan voor uitdagingen. Zowel in het vinden van vrijwilligers als het binden van leden. Inwoners zoeken naar een flexibelere manier van sporten en bewegen. Wanneer er signalen zijn dat er in een kern diverse behoeften en wensen zijn waarin nog niet is voorzien, willen wij verenigingen, als zij hier voor open staan, ondersteunen bij het verbreden van hun (maatschappelijke) rol in de kernen. Dit kan ook de levensvatbaarheid van de verenigingen vergroten.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Een actief faciliterende vergunningenaanpak richting verenigingsleven opzetten.

De verenigingsconsulent is aanspreekpunt voor de verenigingen.

Naast aanspreekpunt is/wordt de verenigingsconsulent het aanspreekpunt voor de verenigingen om meer in te zetten op een verbreding van de maatschappelijke rol. Concreet betekend dit:

- dat bij (complexe) vragen van verenigingen de verenigingsconsulent de verbinder is tussen de verschillende betrokken afdelingen in de gemeente.
- dat de verenigingsconsulent betrokken is bij het maken en realiseren van de plannen die verenigingen op dit punt willen inzetten.
- dat wordt meegedacht en advies wordt ingewonnen, etc zodat het verenigingen stimuleert en helpt om deze verbreding te realiseren.
- dat er tijdig wordt gesignaleerd en gerapporteerd op o.a voortgang, resultaten, knelpunten en mogelijkheden.
- samen met de afdeling VVTH+ wordt afgestemd op welke manier de vergunningaanvragen actief gefaciliteerd kunnen worden; in 2025 wordt dit nader uitgewerkt en geïmplementeerd.

Ondersteunen verenigingen bij verbreden maatschappelijke rol in kernen

De verenigingsondersteuner:

- voert de scan "Vitale Club" uit in samenwerking met Huis voor de Sport Limburg. Deze scan biedt inzicht in de vitaliteit van sport- en cultuurclubs en maatschappelijke organisaties met als doel sterke , gezonde clubs en verenigingen.
- ondersteunt verenigingen wanneer zij vragen hebben op het gebied van bijv. aanpassing accommodaties, aanbieden activiteiten en de mogelijkheden van het verbreden van hun (maatschappelijke) rol.

Subsidiebeleid opnieuw tegen het licht houden

De huidige subsidieperiode is vastgesteld voor de jaren 2025-2026. Voornemen is om voor het einde van deze periode het subsidiebeleid opnieuw te herijken. Hiertoe wordt een plan van aanpak uitgewerkt om voor het einde van de periode tot herijking van het beleid te komen.

1.3 Toekomstbestendig onderwijs

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Toekomstbestendig onderwijs

Alle kinderen in onze gemeente moeten, ongeacht hun achtergrond en omstandigheden, dezelfde ontwikkelkansen hebben en opgroeien in een veilige en gezonde omgeving. De eerste levensjaren zijn cruciaal in de ontwikkeling van kinderen op het gebied van taal, cognitieve vaardigheden, sociale emotie en motoriek. We investeren derhalve in een doorgaande leerlijn om daarmee de ontwikkelingsachterstanden zoveel mogelijk te verkleinen. Dat gebeurt, vanuit preventie, via de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Naast de professionele inspanningen die gedaan worden in de ontwikkeling van een kind zal de komende jaren door het onderwijsveld een beweging gemaakt worden naar "ouderverantwoordelijkheid". Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid in de ontwikkeling en opvoeding van het kind.

Naast het investeren in de Voor- en Vroegschoolse Educatie wordt geïnvesteerd in kwalitatief goed onderwijs en passende huisvesting.

Uitgangspunt vormt het behoud van scholen en kinderopvang in de kernen, mits kwaliteit van het onderwijs gegarandeerd kan worden en voldoende draagvlak aanwezig is voor de voorziening. Vanuit het aanbieden van kwalitatief onderwijs zullen we naast het kritisch blijven volgen van de groeps grootte van klassen ook ontwikkelingen in de omgeving monitoren, zodat voor wat betreft de huisvesting tijdig geanticipeerd kan worden op overvolle klassen.

Samen met de het schoolbestuur en kinderpartners werkt de gemeente aan een sterk "ontwikkel"-klimaat voor de kinderen in onze gemeente. Kinderopvang en basisonderwijs hebben, als voorzieningen waar de jeugd zich ontwikkelt, een belangrijke funderende rol in de maatschappij. Dit vraagt dat we samen met partners actief bezig zijn optimale voorbereiding van kinderen op de maatschappij van vandaag en die van morgen. De gemeente heeft, vanuit haar wettelijke plicht, een belangrijke rol in de facilitering van het onderwijs door passende en voldoende onderwijshuisvesting ter beschikking te stellen.

Er is sprake van zorgplicht wanneer het volgens de criteria uit de wet- en regelgeving noodzakelijk is maatregelen te nemen.

In het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs gemeenten Eijsden-Margraten 2023-2038 (IHP) is het gemeentelijk onderwijshuisvestingsbeleid vastgesteld en juridisch en procedureel vorm geeft aan de zorgplicht.

In de uitvoeringsagenda van het IHP zijn een viertal business cases geformuleerd, dit betreft een drietal huisvestingsvraagstukken en een duurzaamheidopdracht voor de komende vier jaren.

Met kwalitatief goede onderwijslocaties die in het lesprogramma verbindingen legt met de lokale gemeenschap (gewoontes en tradities, cultuur, ondernemerschap en maatschappelijke vraagstukken) wordt tevens bijgedragen aan de attractiviteit van de kernen om er te gaan wonen.

Gezien onze grensligging en het bieden van een steviger toekomstperspectief voor onze kinderen, wordt naast Nederlandstalig onderwijs meertalig onderwijs met Frans en dialect in het basisonderwijs gestimuleerd.

In het kader van gezondheid en vitaliteit wordt ingezet op het concept van de "Gezonde Groene School". Naast het stimuleren van gezonde voeding op school wordt ook het bewegen op scholen gestimuleerd. Hiermee wordt bijgedragen aan het leggen van een basis voor een gezonde leefstijl en wordt de motorische ontwikkeling bevorderd.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

De ontwikkeling van aantallen leerlingen in klassen kritisch volgen.

In het kader van het IHP worden 1 keer per 2 jaar nieuwe leerling prognoses opgesteld door Pronexus. Op deze manier wordt gevolgd hoe het leerlingenaantal per school zich ontwikkelt. Tevens zal het leerlingenaantal per school ook een terugkerend bespreekpunt zijn tijdens het bestuurlijk overleg met het schoolbestuur, mede in relatie tot onderwijshuisvesting.

Investeren in Voor- en Vroegschoolse Interventie (VVE)

In 2022 is er samen met de kindpartners gewerkt aan een Onderwijsachterstandenbeleid Eijsden-Margraten, hierin zijn diverse onderdelen samen uitgewerkt waaronder het VVE Beleid en hoe we de ontvangen rijksgelden hierbij willen inzetten. Dit beleidsplan is in 2023 vastgesteld en is gestart met uitvoering van de in het beleidsplan opgenomen ambities.

Binnen het Onderwijsachterstandenbeleid zetten we voor in 2025 voornamelijk in op de implementatie van het knooppunt -9mnaanden tot 4 jaar, doorgaande lijn, preventieve logopedie en monitoring VVE beleid.

1.4 Ontmoetingsruimten in elke kern

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Ontmoetingsruimten in elke kern

Ontmoeten vinden we een belangrijke factor voor het bevorderen van de vitaliteit en geluk van onze inwoners. Behoeften en vraagstukken van onze inwoners kunnen daarmee preventief in een vroegtijdig stadium in beeld komen en opgepakt worden. Voor het stimuleren van betrokkenheid, het tegengaan van eenzaamheid, het met elkaar in contact zijn, samen activiteiten doen en het faciliteren van een gezond verenigingsleven is het van belang dat er in de directe nabijheid goed toegankelijke ruimten zijn waar onze inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Vanuit deze optiek wordt ingezet op behoud van de huidige gemeenschapshuizen en wordt het uitgangspunt gehanteerd dat in elke kern een gemeenschapshuis of ontmoetingsruimte aanwezig is en gefaciliteerd wordt, zonder daarbij als gemeente de exploitatie daarvan zelf ter hand te nemen. De “Hoeskamers” blijven we derhalve financieel waarderen en stimuleren. De transformatie van het voormalige voetbalcomplex Oranje Boys tot ontmoetingsplek, wordt verder geformaliseerd en vormgegeven.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

In elke kern een gemeenschapshuis of ontmoetingsruimte faciliteren.

In 2025 ondersteunen we de gemeenschapshuizen middels de subsidieregeling maatschappelijke accommodaties met betrekking tot groot onderhoud.

Stimuleren en ondersteunen Hoeskamers

Wij continueren het beleid en zorgen voor faciliteiten van de huiskamers, ons uitgangspunt is: 1 huiskamer per dorpskern. Een en ander dient binnen de beschikbare middelen te worden gerealiseerd.

Wij ondersteunen vrijwilligers, die de huiskamers runnen. De ondersteuning bestaat uit subsidiering van de stichting Vrijwillige Hulpdienst Eijsden-Margraten en inzet van professionele ondersteuning van een opbouwwerker van de Stichting Trajekt.

Stimuleren participatie en ontmoeting van jongeren.

Uitvoering geven aan het programma Jeugd aan Zet. Voor 2025 betekent dit concreet dat er 10 activiteiten georganiseerd worden i.s.m. de jeugd. Jongeren worden uitgenodigd om ideeën te ontplooien gericht op participatie en ontmoeting.

Er wordt een ontmoetingsplek gerealiseerd in het Ursulinenpark in Eijsden. Ook komt er een mobiele Jongeren Ontmoetingsplek (JOP) bij in 2025. De jeugd wordt hier d.m.v. participatie betrokken bij het bepalen van het ontwerp, de locatie en uitvoering.

1.5 Sporten en bewegen voor jong en oud

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Sporten en bewegen voor jong en oud

Buiten spelen, sporten en bewegen – waar mogelijk in een natuurlijke omgeving - en daarmee werken aan een gezonde levensstijl draagt bij aan de vitaliteit en gezondheid van onze inwoners. In dat licht wordt het accommodatiebeleid gecontinueerd en blijven we buiten spelen en bewegen faciliteren. Dit betekent dat we in de kernen Eijsden, Gronsveld, Cadier & Keer, Margraten en Mheer toekomstgericht blijven investeren in de sportaccommodaties en in de overige kernen het onderhoudsniveau van de accommodaties op peil houden.

Om de effecten van afname van beschikbaarheid van vrijwilligers bij (sport)verenigingen op te vangen, wordt budget vrijgemaakt. Dit budget is bedoeld voor het beschikbaar stellen van materieel dan wel het bieden van tijdelijke ondersteuning.

We zetten daarnaast in op behoud van een zwembad in Eijsden en wordt – mede vanuit de verduurzamingsopgave - in deze bestuursperiode onderzoek uitgevoerd naar een toekomstbestendige exploitatievorm.

Het stimuleren van collectief georganiseerde sport alsmede ook de individuele sport en beweegactiviteiten worden via het sportakkoord verder doorontwikkeld. Hierbij wordt in beeld gebracht welke behoeften er binnen de gemeente bestaan. Innovatieve ideeën van inwoners en gebruikers worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

Door de structurele voortzetting van het programma "Jeugd aan zet" blijven we participatie en ontmoeting voor jongeren stimuleren. Jongeren zijn letterlijk aan zet om samen met de gemeente ideeën te ontplooien.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Het accommodatiebeleid continueren.

In 2024 zijn we gestart met de opzet van een integraal huisvestingsplan voor sportaccommodaties. In 2025 wordt dit verder uitgewerkt en opgeleverd. De geschatte doorlooptijd is een half jaar.

Het Sportakkoord verder verdiepen en uitvoeren.

Samen met de gemeenten Gulpen-Wittern en Valkenburg aan de Geul voeren we het sportakkoord uit.

Voor 2024-2025 betekent dit concreet dat we samen met onze partners (verenigingen, GGD, Envida etc) werken aan vier thema's:

- sportief en gezond opgroeien
 - Voor kinderen in de leeftijd van 0-12 jaar inzetten op sporten en bewegen bij kindcentra en scholen. Bij kinderen en jongeren van 12-18 jaar samen met scholen en verenigingen sportdeelname bevorderen. Binnen dit programma richten we ons op vaardig in bewegen, JOGG, bewegend leren en risicovol spelen.
- meedoen door bewegen
 - Dit programma richt zich op inclusiviteit, waarbij we ons focussen op inwoners voor wie bewegen niet altijd vanzelfsprekend is door bijvoorbeeld financiële beperkingen, eenzaamheid, ouderdom of mensen met gezondheidsbeperkingen.
- sterk en vitaal verenigen
 - Dit programma richt zich op het vitaal houden van verenigingen en verenigingsondersteuning.
- ruimte om te bewegen.
 - Inzetten op een ruimte die uitnodigt om te sporten en bewegen, zoals sportieve schoolpleinen, speelveldjes, beweegtuinen en beweegroutes.

1.6 Trendbreuk Eijsden-Margraten

Wat willen wij bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Trendbreuk Eijsden-Margraten

Samen met de GGD zetten we in op een gezondere leefstijl. Hiertoe is een Preventie-akkoord Zuid-Limburg overeengekomen, dat bestaat uit een regionaal akkoord en 16 lokale preventie-agenda's. In het regionale akkoord zijn afspraken gemaakt met regionale partners met als doel lokale gezondheidswinst te boeken. Binnen de lokale preventie-agenda's hebben de gemeenten afspraken gemaakt op lokaal niveau.

In Eijsden-Margraten zetten we de komende jaren in op het terugdringen van alcoholgebruik, roken en overgewicht. We doen dit via een aantal lijnen: (a) bevorderen van bewegen en gezonde voeding op scholen waarbij we er naar streven naar beweegvriendelijke pleinen en een gezonder voedingsbeleid op scholen, (b) terugdringen overgewicht en obesitas bij kinderen via de Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst (JOGG)-aanpak, (c) realiseren van meer rookvrije kind-omgevingen en (d) realiseren van meer gezonde sportomgevingen.

De preventieagenda van Eijsden-Margraten wordt verbonden met de uitvoering van al bestaande structuren rondom het Sportakkoord en JOGG Heuvelland. Hierdoor wordt op een integrale wijze duurzaam invulling gegeven aan positieve gezondheid voor al onze inwoners.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Inzetten op positieve gezondheid en uitvoering geven aan preventie-akkoord.

We ontwikkelen een plan van aanpak (i.h.k.v. het Gezond en Actief Leven Akkoord) voor o.a. het terugdringen van middelengebruik, het stimuleren van een gezonde leefstijl en het stimuleren van sport en bewegen. We zetten in op bewustwording.

We continueren de JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst) aanpak en samenwerking binnen JOGG Heuvelland én JOGG Zuid-Limburg. We geven uitvoering aan het plan van aanpak JOGG Heuvelland en ontwikkelen een plan van aanpak JOGG Eijsden-Margraten. Dit omvat o.a. initiatieven zoals gezondere voeding op scholen (wij adviseren scholen op een gezonder voedingsbeleid), steeds meer rookvrije kind-omgevingen en gezondere sportomgevingen (TeamFit).

We ontwikkelen een gezonde leefomgeving die bewegen, gezonde voeding en een gezonde leefstijl bevorderen.

1.7 Zorg op maat met focus op kostenbeheersing

Wat willen wij bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Zorg op maat met focus op kostenbeheersing

Vroeg of laat krijgen we allemaal met zorg te maken. We streven naar een kwalitatief goede, passende en liefdevolle ondersteuning dat zo dicht mogelijk bij de inwoner is georganiseerd zodat zij of hij zo lang mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen. Iedereen heeft recht op de hulp en ondersteuning die hij/zij nodig heeft.

In lijn met de landelijke trend stijgen ook in onze gemeente de kosten voor Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en rond de Jeugdzorg. Vanaf de decentralisatie in 2015 is het aantal meldingen per jaar gestegen van 1.000 naar ca 2.300 in 2021. Vergrijzing, demografische ontwikkelingen, een toenemende vraag naar specialistische jeugdhulpverlening en verhoging van tarieven zijn hiervan de belangrijkste oorzaken. De kostenontwikkeling wordt uiteraard maandelijks geanalyseerd, gemonitord en gecontroleerd. Door de jaren heen en ook nu vinden er actualisaties van beleidskaders plaats.

De belangrijkste knop die van invloed is op de kostenontwikkeling lijkt en blijkt de inzet op preventie en vroegsignalering: het voorkomen dan wel minimaliseren dat zorg nodig is. In dat licht wordt ingezet op en geïnvesteerd in algemeen toegankelijke welzijns- en zorgvoorzieningen, het “voorliggende veld” en de inzet van de consulent Welzijn WMO en consulent Welzijn Jeugd. Het doel is (en blijft) om alleen maatwerk voorzieningen aan te bieden indien de algemene voorzieningen geen of onvoldoende oplossing bieden.

Aandacht wordt ook gegeven op de (planologische) sturing op woonzorg-initiatieven voor huisvesting van jeugdigen.

In het licht van preventie en vroegsignalering werken we integraal (één aanspreekpunt per gezin en een goed ontsloten en herkenbare toegang voor vragen en voorzieningen). Tevens hebben we de hulpvraag binnen de gemeente goed in beeld, bouwen we (door) aan een sterk netwerk van lokale hulpverleners en overige deskundigen. Hierbij speelt de Praktijkondersteuner Huisartsen (POH) een belangrijke rol die we in 2023 verder (moeten) gaan verstevigen. Daarnaast streven we de inzet van jongerenwerkers te verhogen en ingezet op verhoging van activiteiten en voorlichtingen.

We bevorderen en ondersteunen de informele zorg- en mantelzorg. Mantelzorg blijven we waarderen en ondersteunen.

Daarnaast wordt ingezet op “normalisering” van de jeugdzorg. Dit betekent dat het product-denken wordt losgelaten en de leefwereld van het kind en het gezin centraal komt te staan. We doen dit zoveel als mogelijk lokaal en daar waar noodzakelijk regionaal.

Ondanks de focus op preventie en kostenbeheersing, blijven we te allen tijde ondersteuning bieden aan inwoners die hulp of een vangnet nodig hebben.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Continueren en versterken jongerenwerk via Trajekt

Jongerenwerk vormt een belangrijke schakel binnen het voorliggend veld van de gemeente. Middels jongerenwerk staan we in contact met de jongeren in onze samenleving, weten we wat er speelt en kunnen we proactief acteren op signalen. Om de rol van jongerenwerk verder te verstevigen, gaan we in 2025 door met de ontwikkeling van het jongerenwerk, e.e.a. vanuit de context van hoe kunnen we het jongerenwerk nog meer, beter en gericht benutten om meer effect te realiseren gericht op specifieke leeftijdsgroepen en problematiek.

Investeren in inzet consulent welzijn jeugd

Om onze ambitie gericht op preventie van zorgvraag te realiseren, is er in 2023 een consulent welzijn jeugd gestart. Doel van deze consulent is om vroegtijdig bij beginnende hulpvragen jeugdigen te kunnen begeleiden, adviseren en verwijzen naar voorzieningen in het voorliggend veld en de directe omgeving van de jeugdige. Zo zorgen we ervoor dat zij vroegtijdig en laagdrempelig geholpen worden, voorkomen we een verergering van de hulpvraag en realiseren we een reductie in de instroom in maatwerkvoorzieningen. Doel hierbij is om de consulent in positie te brengen, te leren, te evalueren en door te ontwikkelen. Daarbij dient uiteindelijk getoetst te worden of deze interventie een reducerend dan wel dempend effect heeft op de instroom in de maatwerkvoorziening. Deze toetsing en evaluatie vindt begin 2025 plaats en draagt bij aan de besluitvorming omtrent structurele inzet van de consulent welzijn jeugd.

Stimuleren mantelzorg en maximeren het budget op € 100.000 per jaar

We voeren het mantelzorg compliment uit conform de verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2022: (een geldbedrag van maximaal 200 euro per jaar wordt uitbetaald aan zorgvragers om zijn/haar mantelzorger te complimenteren.)

Mantelzorgondersteuning wordt een structureel onderdeel van cliëntenondersteuning van stichting MEE Zuid-Limburg.

We bieden de mantelzorgtest aan. Deze biedt inwoners zicht op de mogelijke ondersteuningsvormen voor de verschillende mantelzorgtaken.

Inzetten op preventie vroegsignalering en integrale aanpak

De consulent schuldhulpverlening, welke in vaste dienst is bij de gemeente, blijft inzetten op het vroegtijdig signaleren van schulden bij inwoners.

We voeren deels regie op het proces schuldhulpverlening door de toegang bij de gemeente te beleggen in plaats van bij de Kredietbank, waardoor de inwoner een integrale ondersteuning krijgt vanuit de vroeg signalering en de beoordeling aanmelding bij de Kredietbank.

1.8 Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners

Wat willen wij bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners

We zijn trots op ons materieel en immaterieel erfgoed, waarbij we grensoverschrijdende samenwerkingen stimuleren. De gemeente neemt de rol op zich van beschermer en hoeder, die faciliteert, financiert en stimuleert. Maar onze gemeente is geen openlucht museum. Het is de plek waarbinnen het cultureel erfgoed opgemerkt en gekoesterd wordt. Het dient als inspiratie in het dagelijks leven, in hoe we met elkaar willen leven en omgaan met onze ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkelingen. We zetten in op het beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van monumenten en karakteristiek erfgoed.

Veel waarde wordt gehecht aan kunst, cultuur en cultuureducatie. Dit geeft kleur aan onze gemeenschappen, verbindt en ontwikkelt talenten.

We koesteren ook de rijkdom aan kunst en cultuur binnen onze gemeente en willen dit dan ook graag delen met toekomstige generaties, inwoners en bezoekers van onze gemeente. Daarnaast juichen we nieuwe kunst toe op een manier die inwoners inspireert, verrast en verrijkt. Hierbij is kunst dus niet alleen een element in de openbare ruimte maar ook een verbindende factor tussen inwoners.

Wij moedigen kunst en cultuur aan, bij jongeren in het bijzonder, om daarmee de kunst en bovenal de rijke cultuur waar we trots op zijn toekomst te geven. We zetten daarbij in op het actief betrekken van

inwoners, organisaties en bezoekers bij kunst- en cultuurprojecten. Dit alles ondersteund en geïnspireerd door het platform Kunst In Eijsden-Margraten (KIEM).

Cultuur ontwikkeling begint bij de basis en wordt vorm gegeven met een breed educatief programma op de basisscholen. Kinderen leren zo spelenderwijs in contact komen met onze cultuur enerzijds en anderzijds komen ze op een creatieve en inspirerende wijze in contact met maatschappelijke thema's zoals respect, duurzaamheid, landschap en natuur.

Ons bibliotheekwerk is toe aan herijking. Het is niet alleen de plek van het uitleenen van boeken. We zien om ons heen dat Bibliotheken zich ontwikkelen tot ontmoetingsplekken waar kennis, persoonlijke ontwikkeling, advies, contact en cultuur bij elkaar wordt gebracht. Daarom zetten we, lerend van anderen, in op innovatie samen met partners, vrijwilligers, organisaties en betrokken inwoners binnen. We koersen op een bibliotheekwerk dat aantrekkelijk is en uitnodigend is voor alle leeftijden.

Wat gaan wij hiervoor doen in 2025?

Inzetten op beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van materieel en immaterieel erfgoed

Erfgoed is niet alleen een weerspiegeling van ons verleden, maar ook van onze toekomst. Het biedt nieuwe generaties inspiratie, identiteit en creëert een gevoel van verbondenheid met de wereld om hen heen. Daarom is het essentieel om ons erfgoed levend te houden en betekenisvol te maken voor toekomstige generaties. Dit is waar de verduurzaming van erfgoed om draait.

Binnen deze programmalijn richten we ons zowel op immaterieel erfgoed, zoals tradities en gebruiken, als op levend materieel erfgoed.

In 2025 zetten we steeds sterker in op de zichtbaarheid van immaterieel en materieel erfgoed door middel van beleving en storytelling. We benutten erfgoed als inspiratiebron voor het dagelijks leven, educatie en gebiedsontwikkeling.

Het project 'Onzichtbaar Erfgoed' zetten we voort, waarbij verborgen materieel erfgoed in onze gemeente beleefbaar wordt gemaakt via Augmented Reality en een culturele route. Deze route wordt in samenwerking met VisitZL uitgerold, zodat we een breed publiek kunnen bereiken.

Ook vervolgen we het project 'Immaterieel Erfgoed Spotten', in samenwerking met het Nationaal Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed in Arnhem. Daarnaast organiseren we in 2025 opnieuw de tweejaarlijkse Dag van de Cramignon.

Het project 'Streektaal' wordt verder ontwikkeld, wat bijdraagt aan het behoud en de verduurzaming van de Limburgse taal.

Tot slot zetten we ons erfgoed in de schijnwerpers tijdens nationale themadagen, zoals de Nationale Monumentendag, en leggen we een verbinding met cultuureducatie.

Kunst en Cultuurprojecten verbinden met onze jongere inwoners en organisaties.

Kunst- en cultuurprojecten zijn van essentieel belang voor maatschappelijke ontwikkeling. Ze vergroten de kennis en het begrip van inwoners ten aanzien van verschillende perspectieven, bouwen bruggen tussen diverse achtergronden en dragen bij aan het behalen van maatschappelijke doelen. We werken nauw samen met andere beleidsterreinen, bevorderen burgerparticipatie en betrekken jongeren actief bij projecten.

In 2025 zetten we verbindende projecten voort, zoals het digitale KIEM-platform, het KIEM-brievenbuspakket en de Kunst-O-Maat. Belangrijke doelgroepen hierbij zijn jongere inwoners en jonge kunstenaars. Ook burgerparticipatieprojecten, zoals de culturele invulling van het Ireneplein in Cadier en Keer en de culturele belevingsroute in Nieuw-Poelveld, blijven we in 2025 voortzetten. Daarnaast bouwen we verder aan sociale kunstprojecten, zoals Pas de Deux, dat jonge kunstenaars verbindt met ouderen.

Het project 'Kunstpunt', waarbij objecten in de openbare ruimte worden getransformeerd tot verhalende en educatieve kunstwerken, wordt doorontwikkeld. Daarnaast blijven we onze culturele fiets- en wandelroutes ontwikkelen en uitbreiden.

Verder richten we ons op de zichtbaarheid van urban culture, met een speciale focus op jongeren, door middel van beleid overstijgende projecten en cultuureducatie.

Een selectie van deze projecten zal worden gepresenteerd op de cultuurmuur in de gemeentehal, waar mogelijk in combinatie met een 'limited edition' culturele route.

Uitvoering geven aan een breed educatief programma kunst en cultuur.

Cultuureducatie vormt de kern van kunst, cultuur en maatschappelijke ontwikkeling. Daarom hebben we een uitgebreid educatief programma ontwikkeld voor onze basisscholen.

In 2025 bieden we naast de wekelijkse lessen op het gebied van muziek, drama en beeldende kunst ook inspirerende randprogramma's aan die op een speelse manier verbanden leggen met maatschappelijke thema's. Hierbij dienen de 17 duurzame ontwikkelingsdoelen als richtlijn, vertaald naar onze eigen gemeente. Bovendien werken we actief samen met lokale verenigingen, zoals de muziekverenigingen in Gronsveld en Eijsden.

Deelnemende scholen hebben de keuze uit het 2 verschillende SKEM lespakketten en een randprogramma met activiteiten en excursies. In 2024 nemen 9 basisscholen en ruim 1800 leerlingen deel aan het SKEM cultuureducatieprogramma.

Het bibliotheekwerk herijken.

De bibliotheek van de toekomst is meer dan alleen een plek waar boeken worden uitgeleend. Het is een levendig cultureel centrum waar mensen samenkomen om te leren, te delen en te creëren. Het biedt gelijke kansen voor mensen van alle leeftijden en achtergronden om zichzelf te ontwikkelen en te groeien, wat bijdraagt aan sociale cohesie en maatschappelijke vorming.

In 2025 worden, in nauwe samenwerking met partnergemeenten Vaals en Valkenburg aan de Geul en Stichting Heuvelland Bibliotheken, voorbereidingen getroffen voor de zorgplicht die op 1 januari 2026 van kracht wordt. Deze zorgplicht houdt in dat iedere bibliotheekvestiging een volwaardige maatschappelijke bibliotheekvoorziening zal bieden. De zorgplicht speelt mee in het lopende huisvestingsvraagstuk. Daarnaast zullen we in 2025, parallel aan deze voorbereidingen, de gemeente-specifieke initiatieven op het gebied van laaggeletterdheid en leesvaardigheid voortzetten, zoals taalcafés en het project 'Bieb op School'.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Programma 1: Mens & Samenleving					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Verwijzingen halt	Aantal per 1.000 jongeren	Halt	10 2023	8 2023	9 2023
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,0 2023	1,4 2023	2,5 2023
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,1 2023	3 2023	4,3 2023
Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	4 2023	6 2023	6,3 2023
Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	19 2023	23 2023	27 2023
Voortijdige schoolverlaters totaal (vo MBO)	%	DUO/Ingrado	2,3 2023	2,1 2023	2,4 2023
Niet-sporters	%	CBS	45,2 2022	47,9 2022	46,4 2022
Banen	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	549,8 2023	738,4 2023	836,6 2023
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	2% 2022	1% 2022	1% 2022
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	3% 2022	4 2022	6% 2022
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	71,6% 2023	73,4% 2023	73,1% 2023
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut	1,00% 2022	1,00% 2022	1,00% 2022
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder	CBS	149,4 2023	230,3 2023	344,8 2023
Personen met een lopend re- integratietraject	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	58,9 2023	196,1 2023	191,5 2023
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	11,90% 2023	13,50% 2023	13,50% 2023
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	0,80% 2023	1,10% 2023	1,10% 2023
Jongeren (t/m 23 jaar) met	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,40%	0,30%	0,30%

jeugdreclassering			2023	2020	2023
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS/MSD/WMO	720	686	700
			2023	2023	2023

Kaderstellende documenten

- Toekomstagenda Sociaal Domein Maastricht Heuvelland 2022.
- Verordening Maatschappelijke Ondersteuning gemeente Eijsden-Margraten 2022.
- Verordening Jeugdhulp Eijsden-Margraten 2019.
- Centrumregeling verwerving Jeugdhulp Zuid-Limburg 2019.
- Verwijsindex risicojongeren
- Preventie- en handavingsplan jeugd en alcohol Zuid-Limburg 2021-2024.
- Centrumregeling verwerving WMO-ondersteuning en beschermd wonen.
- Regionale toekomstagenda informele ondersteuning en zorg.
- De nota Gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2020-2023 'Zuid Springt Eruit'
- Regionaal plan zicht op thuis 2021.
- Verordening cliëntenparticipatie Participatiewet Maastricht Heuvelland 2017.
- Uitvoeringsbesluit boetes participatiewet MH 2017.
- Beleidsnota schuldhulpverlening Eijsden-Margraten 2022-2025.
- Beleidsregels Bijzondere bijstand en Regeling tegemoetkoming premie aanvullende zorgverzekering.
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2016.
- Verordening handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015.
- Uitvoeringsbesluit individuele inkomenstoelage Participatiewet 2016.
- Verordening individuele studietoelage Participatiewet 2015.
- Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2016.
- Beleidsregel subsidies maatschappelijke accommodaties (in eigendom van vereniging of stichting) gemeente Eijsden-Margraten 2018
- Verordening GR leerlingenvervoer Maastricht-Heuvelland gemeente Eijsden-Margraten 2014.
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Eijsden- Margraten 2015.
- Uitvoeringsbesluit Kinderopvang op basis van Sociaal medische indicatie (SMI)
- Beleidsplan bibliotheekwerk heuvelland gemeenten 2008-2011.
- Subsidieverordening Welzijn Eijsden-Margraten 2017.
- Kadernota accommodatiebeleid 2017.
- Meerjarenonderhoudsplan Sportaccommodaties 2015.
- Verordening materiële en financiële gelijkstelling onderwijs Eijsden-Margraten 2012.
- Verordening leszwemmen gemeente Eijsden-Margraten 2018.
- Beleidsplan Cultureel Erfgoed 2018-2021.
- Subsidieverordening Cultureel Erfgoed.

- Erfgoedverordening Eijsden-Margraten eerste wijziging 2016.
- Subsidieverordening Kerkelijke Rijksmonumenten Cultureel Erfgoed.
- Nota bouwstenen kunst en cultuur 2014-2018.
- Regeling adviescommissie Kunst en Cultuur.
- Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Eijsden-Margraten 2023
- Gemeenschappelijke regeling 'regionale samenwerking leerlingenvervoer Maastricht, Meerssen, Valkenburg en Eijsden-Margraten'
- Gemeenschappelijke regeling Regionale samenwerking Leerplicht en RMC
- Verordening voorziening huisvesting onderwijs gemeente Eijsden-Margraten 2023
- Beleidsregel van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Eijsden-Margraten houdende regels omtrent de peuteropvang en de voorschoolse educatie
- Beleidsregel activiteitensubsidies Welzijn gemeente Eijsden-Margraten 2018

Verbonden partijen

Verbonden partijen	Soort regeling
Programma 1: Kwaliteit van Leven	
1. Centrumregeling Verwerving Jeugdhulp regio Zuid-Limburg 2019	centrumregeling
2. Centrumregeling verwerving Wmo ondersteuning Maastricht-Heuvelland	centrumregeling
3. Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid-Limburg	gemeenschappelijke regeling
4. Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz	gemeenschappelijke regeling
5. MTB Regio Maastricht N.V.	vennootschap
6. Stichting Podium24	stichting
7. Stichting Re-integratie inbesteding Maastricht Mergelland / Annex BV	stichting
8. Gemeenschappelijke regeling subsidiëring ADV-Limburg	gemeenschappelijke regeling
9. Regionale samenwerking leerplicht en RMC, Maastricht en Mergelland	gemeenschappelijke regeling
10. Regionale samenwerking leerlingenvervoer	gemeenschappelijke regeling

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar Paragraaf 6: Verbonden partijen

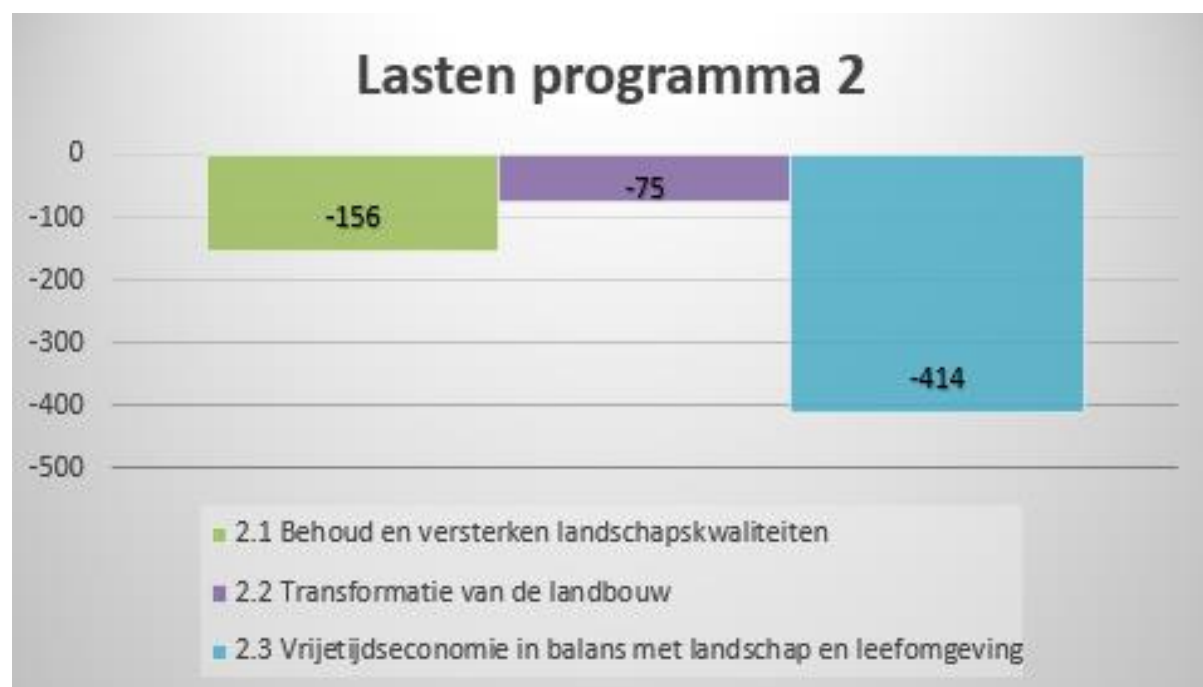
Meerjarenbegroting 2023-2026

	Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2025	2026
1.1	Een inclusieve samenleving	We continueren vroegsignalering van schuldenproblematiek.	x	x
		We begeleiden statushouders en nieuwkomers actief en bieden taalcursussen aan, gericht op integratie in de gemeenschap.	x	x
		We begeleiden inwoners via SEM actief naar werk of passende inkomensondersteuning. We ontwikkelen een visie hoe hieraan invulling te geven.	x	x
1.2	Een gezond verenigingsleven	We zetten een actief faciliterende vergunningenaanpak richting verenigingsleven op.	x	x
		We ondersteunen verenigingen bij het verbreden van hun (maatschappelijke) rol in de kernen.	x	x
		Na afloop van de huidige van de lopende subsidieperiode 2021 t/m 2024) wordt het subsidiebeleid opnieuw tegen het licht gehouden.	x	
1.3	Toekomstbestendig onderwijs	We volgen de ontwikkeling van aantallen leerlingen in klassen kritisch.	x	x
		We investeren vanuit het oogpunt van preventie in Voor- en Vroegschoolse interventie (VVE).	x	x
1.4	Ontmoetingsruimten in elke kern	We faciliteren in elke kern een gemeenschapshuis of ontmoetingsruimte.	x	x
		We stimuleren en ondersteunen de 'Hoeskamers'.	x	x
		We stimuleren participatie en ontmoeting van jongeren	x	
1.5	Sporten en bewegen voor jong en oud	We continueren het accommodatiebeleid.	x	x
		Het Sportakkoord verder verdiepen en uitvoeren.	x	x
1.6	Trendbreuk Eijsden-Margraten	We geven uitvoering aan het Preventie-akkoord en de lokale Preventie-agenda. Voor de lokale preventie agenda wordt 50.000,- euro extra opgenomen ter stimulering van positieve gezondheid.	x	x
1.7	Zorg op maat met focus op kostenbeheersing	We continueren en versterken het jongerenwerk via Trajekt. We vergroten de inzet op preventie.	x	x
		We continueren en versterken de inzet van de consulent welzijn.	x	x
		Stimuleren mantelzorg en maximeren het budget op € 100.000.	x	x
		We zetten in op preventie, vroegsignalering en een integrale aanpak.	x	x
1.8	Kunst en cultuur in verbinding met onze inwoners	We zetten in op het beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van materieel en immaterieel erfgoed.	x	x
		We verbinden Kunst en Cultuurprojecten met onze jongere inwoners, organisaties en bezoekers.	x	x
		We geven uitvoering aan een breed educatief programma kunst en cultuur en cultuureducatie.	x	x
		We herijken het bibliotheek werk.	x	x

Programma 2: Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie

2.0 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma 2 Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie					
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024NW	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten					
2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten	-307	-156	-156	-155	-155
2.2 Transformatie van de landbouw	-75	-75	-75	-75	-75
2.3 Vrijetijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving	-406	-414	-415	-414	-413
Totale lasten	-788	-644	-646	-644	-644
Baten					
2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten	3	3	3	3	3
2.3 Vrijetijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving	1.087	1.488	1.508	1.508	1.508
Totale baten	1.090	1.491	1.511	1.511	1.511
Saldo programma voor resultaatbestemming	302	847	865	867	867
Mutaties reserves	55	-231	-234	-234	-234
Saldo programma na resultaatbestemming	357	616	631	633	633

Toelichting

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten:

De daling van de lasten wordt veroorzaakt doordat in 2024 twee incidentele budgetten beschikbaar zijn gesteld voor lopende projecten/adviezen (MIRT Zuidelijk Maasdal € 95.000 en opstellen Groenstructuurplan € 50.000). Deze komen in 2025 niet meer terug.

2.3 Vrijetijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving :

De stijging van de baten wordt veroorzaakt door de stijging van de toeristenbelasting (opening hotel Oost Maarland en stijging van het tarief).

2.1 Behoud en versterken landschapskwaliteiten

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Behoud en versterken landschapskwaliteiten

Ons landschap, een afwisseling van natuurgebieden, cultuurlandschap, de graften en holle wegen, de beekdalen, de Maas, maar ook de vele monumenten en de hoogstambomen maakt onze gemeente bijzonder en wordt door velen, zowel inwoners als bezoekers, gewaardeerd en gekoesterd. Dit landschap, onderdeel van het Nationaal landschap Zuid-Limburg, is een belangrijke drager van onze identiteit en onze economie.

Onze natuurgebieden maken onderdeel uit van Natuurnetwerk Limburg. Ze hebben een belangrijke functie voor de biodiversiteit, maar zorgen ook, samen met ons cultureel erfgoed en ons landschap, voor een gebied waar het zowel voor inwoner als bezoeker goed toeven is. Daarnaast kent onze gemeente het Maasdal, landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones en verbindingzones tussen bestaande natuurgebieden (landbouwgebieden met kleine landschapselementen, waterlopen e.d.). In deze groenblauwe gebieden zijn er kansen om natuurwaarden en landschapskwaliteiten te laten samen gaan met andere functies. De herontwikkeling van het Noordal, groeve 't Rooth en de Zuidelijke Maasdalvisie zijn daarvan voorbeelden.

Biodiversiteit en landschappelijke attractiviteit hangen samen met een goed beheer van het landschap. Door het wegvallen van middelen voor beheer en de afname van de agrarische sector, zijn nieuwe verdienmodellen nodig om het landschap duurzaam te kunnen onderhouden. In dat licht wordt ingezet op het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen rondom beheer van het landschap, waarbij op innovatieve wijze op zoek gegaan wordt naar inbreng van ondernemers en de bezoekers alsmede onze eigen inwoners.

We zetten tevens in op het vergroten van de biodiversiteit en vergroening in het buitengebied. We passen ecologisch bermenbeleid toe en bevorderen het bijenwelzijn. Tevens leggen we flora en faunastroken aan en planten we hagen, (fruit)bomen en (pluk)bossen. Hierdoor ontstaan nieuwe leefgebieden voor bijvoorbeeld vogels en insecten, worden bestaande leefgebieden met elkaar verbonden en wordt de biodiversiteit versterkt. Mede door in te zetten op strategische grondaankopen wordt onder andere bijgedragen aan het realiseren van ecologische verbindingzones en natuurontwikkeling. Daarnaast wordt hiermee de belevingswaarde van ons landschap voor inwoner en bezoeker verhoogd.

Op plekken geven we ruimte voor aanplant van de fijnspar, zodat het immaterieel cultureel erfgoed "denhalen" ook in de toekomst als traditie behouden blijft in onze dorpen. Lokale initiatieven die bijdragen aan bomen-, hagen- en bosaanplant alsmede bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit en het bijenwelzijn, stimuleren we. Tevens ondersteunen we, vanuit het gedachtegoed

“renderend landschap”, nieuwe ontwikkelingen indien deze versterkend zijn voor het beheer en ontwikkeling van het landschap en passend zijn in de omgeving. Hierbij hanteren we het principe dat in ruil voor de baat die het project of ontwikkeling heeft vanwege het landschap, een bijdrage geleverd wordt aan de ontwikkeling en bescherming er van.

Daarnaast zetten we in op bescherming, herstel en uitbreiding van authentieke landschapselementen. Juist de kleine landschapselementen (zoals hagen, bosjes, graften, bomenrijen) vormen, naast de functie die ze hebben voor dier- en plantensoorten, ook een visueel aantrekkelijk element in ons landschap en benadrukken de fijschaligheid.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Ecologisch bermenbeheer toepassen en stimuleren van lokale initiatieven.

Het bermenbeheer is in 2023 meerjarig aanbesteed voor een periode van 2 jaar met een mogelijkheid om het nog twee jaar te verlengen. In 2025 zal het bermenbeheer gecontinueerd worden. Daarnaast wordt samen met de Provincie Limburg onderzocht of er bermen zijn die ontwikkeld kunnen worden tot kalkgrasland.

Een vervolg geven aan de Zuidelijke Maasdalvisie.

Samen met de partners Provincie Limburg, Waterschap Limburg, Rijkswaterstaat, het Rijk en de gemeente Maastricht wordt in 2025 verder gewerkt aan de MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)-verkenning voor het Zuidelijk Maasdal. Dit is een verdere uitwerking van de ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal. In deze verkenning worden de verschillende maatregelen voor het Zuidelijk Maasdal, voor Eijsden de groene geul bij de Oosterplas/Pieterplas, verder inhoudelijk onderzocht op o.a. haalbaarheid en impact voor de omgeving. In deze periode van de verkenningsfase zal Eijsden-Margraten ook haar eigen financiële positie en eventuele bijdragen verder gaan bepalen. Uit deze verkenningsfase - die naar verwachting wordt afgerond in 2028 - wordt door partijen uiteindelijk een zogenaamde voorkeursbeslissing voorgelegd aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (nu ook voorzien in 2028).

Nieuwe verdienmodellen ontwikkelen rondom beheer van het landschap.

1. Agrariërs kunnen door het uitvoeren van beheermaatregelen aan landschapselementen bijdragen aan het in standhouden van het cultuurlandschap. De provincie heeft hiertoe een subsidiestelsel opgetuigd dat wordt begeleid door Natuurlijk Limburg. In relatie tot de

stikstofdiscussie is de kans reëel dat de mogelijkheden tot verruiming van de regeling voor de hand liggen. Dit biedt kansen voor onze agrariërs. Als gemeente volgen we de ontwikkelingen op de voet, inspireren en faciliteren we de agrariërs om maximaal in te zetten op behoud en beheer van het landschap.

De bescherming van de landschapselementen is geregeld via het tijdelijke omgevingsplan. Een update van de beschermde landschapselementen wordt opgenomen in het omgevingsplan dat in 2031 wordt vastgesteld.

Het Bocagelandschap onderschrijft het belang van de landschapselementen in onze leefomgeving ten behoeve van de biodiversiteit als onderdeel van de klimaatopgave en het recreatieve aspect. De organisatie van het Bocagelandschap zet in op de ontwikkeling van meer landschapselementen en het creëren van meer draagvlak.

2. Daarnaast heeft de minister van Landbouw een perspectievennota gemaakt. Waar gewenst kunnen we agrariërs hiermee helpen. Momenteel wordt er gewerkt aan het ontwikkelen van een meerjarig landbouwbeleid, eind 2024 / begin 2025 gaat het participatie traject in uitvoering. Tijdens het realiseren van het beleid wordt onderzoek gedaan naar eventuele nieuwe verdien modellen.

2.2 Transformatie van de landbouw

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Transformatie van de landbouw

De agrarische sector binnen onze gemeente staat de komende jaren voor grote inspanningen. Regelgeving op het gebied van stikstof, grond- en gewasbewerking, vergrijzing binnen de sector, de wereldeconomie en landschappelijke beperkingen zijn aspecten die hiervoor zorgdragen. Steeds meer agrarische bedrijven combineren de productie van voedsel met andere functies zoals zorg en recreatie.

Wij streven voor Eijsden-Margraten een vitale, toekomstbestendige en duurzame agrarische sector na, in harmonie met milieu, natuur en landschap. We streven naar een agrarische sector die bijdraagt aan het behoud van de unieke waarden in onze gemeente, hetgeen gekenmerkt wordt door fijnchaligheid in plaats van grootschaligheid, diversiteit in plaats van monocultuur en waarbij weidegronden en fruitteelt boven akkerland gaat. Verschraling van het landschap wordt door de sector zelf ook als onwenselijk ervaren. Landbouw en natuurontwikkeling kunnen goed met elkaar samen gaan in deze omgeving. Derhalve ondersteunen we initiatieven die hierin passen.

We staan constructief tegenover uitbreiding van bestaande bedrijven, mits deze uitbreiding leidt tot versterking van de gebiedskwaliteiten, de bedrijfsvoering op een duurzame wijze plaatsvindt en bebouwing noodzakelijk is voor de eigen bedrijfsvoering.

Multifunctionele landbouw heeft potentie die kansrijk is, mede ook vanwege het meer verbinden van boer en burger. Ook ten aanzien van andere vormen van landbouw zoals wijnbouw, paardenhouderij, agroforestry en streekgebonden productie zien wij kansen, mits deze passen binnen het streefbeeld. (agroforestry ofwel boslandbouw genaamd betreft landgebruiksystemen waarbij het planten en/of actief beheren van bomen wordt gecombineerd met landbouw of veeteelt).

Gezien de toename van het aantal stoppers in de landbouwsector wordt meegedacht en meegewerkt aan het wijzigen van agrarische kavels als die functie past binnen het landschap en de directe omgeving. Dit ter voorkoming van leegstand, verloedering en ongewenste ontwikkelingen.

Om de transformatie in de landbouw in goede banen te leiden, wordt samen met de sector – binnen de reeds vastgestelde kaders van Buitengewoon Buitengebied - op lokaal niveau een actieplan uitgewerkt. Ingezet wordt op een toekomstbestendige natuurinclusieve landbouw, waarin letterlijk en figuurlijk ruimte geboden wordt voor diversiteit en nieuw ondernemerschap. E.e.a. zoals ook voorzien is in de uitwerking van de gebiedsvisie Midenterras Bemelen-Mesch. Daarnaast zal in het actieplan antwoord gegeven worden op het tegengaan van verschraling van het landschap en ongewenst grondgebruik waarbij inzet van actieve grondpolitiek niet uitgesloten wordt. De gebiedsdifferentiatiekaart die opgesteld wordt geeft richting waar in welke mate ruimte is voor behoud en ontwikkeling van de landbouw alsmede voor teeltondersteunende voorzieningen (b.v. hagelnetten). Hiermee kan tevens antwoord gegeven worden op de vraag hoe vrijkomend vastgoed herin te vullen.

In het contact met individuele bedrijven streven wij zoveel mogelijk naar één gemeentelijk aanspreekpunt en faciliteren actief, via het netwerk van mede-overheden, kennisinstellingen, belangenorganisaties en maatschappelijke en financiële instellingen, de agrariërs die willen transformeren. Gezien het belang van de landbouwsector binnen onze gemeente specifiek en voor Zuid-Limburg algemeen blijven we onze vooraanstaande rol op het beleidsterrein landbouw en landschap binnen de regio voortzetten.

Op lokaal niveau stimuleren wij de bewuste productie en consumptie van duurzaam voedsel. Wij nemen het voortouw hierin door bij gemeentelijke activiteiten hieraan invulling te geven. Daarnaast zetten we in op de consument van de toekomst. Dit doen we door op scholen aandacht te vragen voor gezond en duurzaam lokaal voedsel en reductie van voedselverspilling. Dit past geheel binnen het concept van de Gezonde basisschool. Tevens faciliteren we initiatieven om de consument bewust te maken zodat “Koop Lokaal” ook omgezet wordt in daden. In dat licht wordt het burgerinitiatief Korte Ketten Zeker (w)Eten verder ondersteund. Het doorontwikkelen van het stroop stoken binnen de gemeente als nationaal cultureel immaterieel erfgoed en initiatieven die bijdragen aan bewust produceren van duurzaam voedsel worden ondersteund.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

De schooljeugd bewust maken van duurzaam lokaal voedsel en reductie van voedselverspilling.

Volgende scholen maken gebruik van het lokaal fruit initiatief : Cramignon Eijsden , De Den Mheer, OBS Mesch, VSO St Jozef.

De trekkersrol van het programma Landbouw en Landschap in het Middengebied continueren.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk vervullen we in 2025 voor het programmaonderdeel Landbouw en Landschap binnen het samenwerkingsverband Middengebied de trekkersrol. Eind 2024 is het project verkenning agrarische bouwkavels opgeleverd. Eventuele vervolgacties als conclusie uit de rapportage van de scan van de agrarische bouwkavels worden al dan niet gezamenlijk opgepakt met de gemeenten uit het Middengebied.

Een lokaal actieplan ´transformatie van de landbouw´ uitwerken.

In juli 2023 heeft de provincie Limburg het Limburgs Programma Landelijk Gebied in concept aangeboden aan het Rijk. Welke consequenties dit zal hebben op gemeentelijk niveau is tot op heden onbekend. Medio 2024 zou de provincie hierover meer duidelijkheid verschaffen, maar dit is vooralsnog niet gebeurd.

- In 2025 wordt de gebiedsdifferentiatiekaart vastgesteld
- wordt uitvoering gegeven aan het landschapsfonds
- wordt een landbouwvisie opgesteld
- gaan we beleid formuleren ten aanzien van de toeristische verblijfsaccommodaties

Het project Korte Keten Zeker (w)eten continueren en doorontwikkelen.

Het project Korte Keten wordt samen met het burgerinitiatief Korte Keten Zeker (W)eten gecontinueerd en doorontwikkeld. De gemeente vervult hierin een faciliterende rol.

Het stroopgedachtegoed en initiatieven rondom 'koop lokaal' ondersteunen.

Via ondersteuning van ondernemers en instellingen (o.a. Presidium Limburgse Stroop, Korte Keten Zeker (W)eten en continueren promotiecampagne Koop Lokaal en duurzaam produceren in het Uitvoeringsplan Plattelands- en Vrijtijdseconomie 2025) wordt Koop Lokaal verder ondersteund.

Concreet betekent dit:

- dat het stroopgedachtegoed (als immaterieel erfgoed) in samenwerking met lokale partners, regionale partners en het presidium Limburgs stroopstoken verder vorm en inhoud wordt gegeven.
- De gemeente bevordert ook in 2025 de campagne: 'Ontdek, Proef en Koop Lokaal', mede ondersteund door initiatieven vanuit de werkgroep Korte Keten zeker (W)eten en de Cittaslow ambassadeurs.
- Daarnaast zal worden deelgenomen in de ontwikkeling van een regionaal voedsleconomie in Zuid-Limburg, waarvan ook ondernemers uit onze gemeente deel uit maken.

2.3 Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving

Vrijtijdseconomie is een belangrijke economische motor voor onze samenleving.

De sector is goed voor circa 8% van het totaal aantal banen in de regio. Eijsden-Margraten is als het gaat om overnachtingen een kleine(re) speler in het Heuvelland. In 2021 kende onze gemeente bijna 400.000 overnachtingen die goed waren voor een opbrengst aan toeristenbelasting van ca. 650.000 euro.

Op basis van het Uitvoeringsprogramma Plattelands- en Vrijtijdseconomie 2025 stellen we middelen beschikbaar voor de stimulering, ontwikkeling, uitvoering, ondersteuning en facilitering van projecten, activiteiten en events, met name op basis van de vijf pijlers van de regionale Visie Vrijtijdseconomie 'Bestemming Zuid-Limburg 2030'. De totaalbegroting Plattelands- en Vrijtijdseconomie 2025 sluit (op basis van indexering) nauw aan bij de doelstellingen van de begroting 2025 en geldt als basis voor de verdere uitvoering en doorontwikkeling van de Plattelands- en Vrijtijdseconomie van Eijsden-Margraten, in verbinding met de regiogemeenten/ Middengebied/Zuid-Limburg en Euregio. Het UVP ondersteunt daarmee de ambities en doelen in het kader van de prioritaire thema's met Eijsden-Margraten als duurzame bestemming (GreenDestination) in de regio.

Het streven is dat ook in 2030 onze gemeente nog steeds gastvriendelijk, authentiek en bourgondisch is, waar bewoners, recreanten en ondernemers tot rust komen, met respect voor elkaar. We ontvangen dan ook graag gasten die de manier van "slow living" waarderen, genieten van fijnchaligheid en van onze lokale producten die duurzaam worden geproduceerd.

Vanuit deze optiek nemen we een positieve grondhouding aan rondom initiatieven en innovatieve ontwikkelingen van reeds gevestigde en nieuwe ondernemers in de vrijetijdseconomie. Samen met hen en in afstemming met de buurgemeenten in Nederland én België brengen we in beeld hoe hieraan invulling te geven.

We zullen echter waken voor toeristisch, recreatieve overdruk. Te veel bezoekers, te veel toeristisch verkeer, te veel evenementen legt een druk op de leefbaarheid van de kernen maar legt ook een druk op het landschap. Derhalve zetten we in op kwaliteit en spreiding.

Grootschalige ontwikkelingen worden uitgesloten. We faciliteren wel kwalitatief goede kleinschalige ontwikkelingen, passend bij het DNA van Eijsden-Margraten. Vanuit kwaliteitsoogpunt zetten we in op het faciliteren van ondernemers met verblijfsaccommodaties die willen doorontwikkelen en investeren in kwaliteitsverbetering. Dit wordt ondersteund via de aanpak 'Innovatief Investeren'. Daarnaast wordt het ambassadeurschap rondom Cittaslow verder uitgebouwd.

We sturen in samenwerking met het Huis van de Sport op het doseren en spreiden van het aantal toertochten binnen de gemeente. Daarbij zullen we gebieden in onze gemeente ontzien waar de druk op de leefomgeving en het landschap groot is. In dit licht houden we het aantal wielerevenementen dat wij faciliteren en ondersteunen ook beperkt.

We zijn en willen een aantrekkelijke wandel- en fietsgemeente blijven. Hierbij wordt ingezet op kwaliteit en niet op kwantiteit. Op het gebied van de wandelinfrastructuur wordt derhalve het Knopen Lopen geïntroduceerd. Hiermee wordt de kwaliteit van het wandelnetwerk sterk verbeterd. Uitbreiding van de wandel-infrastructuur wordt beperkt tot het realiseren van zgn. ommetjes in en rondom de kernen. Verder wordt geïnvesteerd in veilige fiets- en wandelverbindingen (zie programma Wonen en Leefomgeving).

Het MKB is dé banenmotor van onze gemeente. De coronacrisis heeft onze ondernemers hard geraakt. Zij hebben een moeilijke tijd achter de rug. En hoewel deze crisis nu voorbij lijkt, moeten we de lokale economie juist blijven stimuleren. Zo dragen we bij aan werkgelegenheid voor onze inwoners en innovatie voor de toekomst. In dit licht zal het vestigingsklimaat verder versterkt worden door op zoek te gaan naar het bieden van ruimte voor vestiging van (nieuw) ondernemerschap. Ook zal ingezet worden op een intensievere samenwerking tussen de gevestigde ondernemers binnen de gemeente als met de gemeente zelf.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Uitvoeringsprogramma Plattelands- en Vrijtijdseconomie 2025

Het Uitvoeringsprogramma Plattelands- en Vrijtijdeconomie 2025 richt zich op:

1. Ontwikkeling en instandhouding toeristisch-recreatieve voorzieningen
2. Uitvoering geven aan het Convenant Visit Zuid-Limburg
3. Deelname in het project Landschapspark Grenzeloos Bocagelandschap
4. Deelname in het project Grenspark Jeker & Maas
5. Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma visie VTE ZL 2030, waaronder het Dataportaal Vrijtijdseconomie Limburg
6. Doorontwikkeling van de toeristisch-recreatieve fiets- en wandelinfrastructuur
7. Ontwikkelen en vaststellen van gemeentelijk beleid rondom vestiging verblijfsaccommodaties vrijetijdseconomie
8. Stimuleren van de lokale voedselconomie
9. Versterken van het ondernemersklimaat en het netwerk met lokale ondernemers(vertegenwoordigers)
10. Samenwerken met (ondernemers op) bedrijventerreinen om te komen tot het Keurmerk Veilig Ondernemen (inclusief uitbreiding KVO Buitengebied)
11. Doorontwikkeling van Cittaslow

De evenementendruk rondom toertochten doseren en spreiden.

Spreiding en dosering van wielertoertochten vindt op regionaal niveau plaats via het Grensoverschrijdend Wielerbeleid i.s.m. Limburg Cycling. Er zijn afspraken gemaakt over aantal en grootte.

Het ambassadeurschap Cittaslow verder uitbouwen.

In 2025 wordt het gedachtegoed Cittaslow verder doorontwikkeld. We bezien op welke wijze bij beleids- en uitvoeringsactiviteiten Cittaslow op integrale wijze verankerd kan worden. Hierbij zullen de aanbevelingen van het rekenkameronderzoek 2024 worden meegenomen. Tevens wordt ingezet op verdere activering van het Cittaslow ambassadeursnetwerk. Samen met de Cittaslow ambassadeurs en de gemeenten Gulpen-Wittern en Vaals wordt onder andere opnieuw een Cittaslowmaand 'Beleef Eijsden-Margraten Cittaslow 2025' georganiseerd. Al naar gelang behoefte en erkenning worden tevens op basis van criteria in 2025 nieuwe ambassadeurs tot het netwerk toegelaten.

Ondersteuning geven aan wielerevenementen.

De wielerevents Volta Limburg Classic, Jeugdwieler criterium, Bart Brentjens Challenge en Gravel Series worden ook ondersteund in 2025.

Samenwerking bevorderen tussen ondernemers onderling en met de gemeente

In 2025 worden de volgende acties ondernomen:

1. Ondersteunen van de overkoepelende Stichting Ondernemers Eijsden-Margraten
2. Structureel overleg voeren met ondernemers (-verenigingen)
3. Organiseren van bedrijfsbezoeken voor college en betrokken ambtenaren
4. Tijdens verschillende gelegenheden zullen er netwerkmomenten worden georganiseerd voor ondernemers.
5. Actuele thema's worden via verschillende kanalen gedeeld of in dialoog met de ondernemers opgepakt. Denk hierbij aan het versterken van de kernkwaliteiten van Eijsden-Margraten, de betekenis van de Amerikaanse begraafplaats / van Liberation en het aanhaken bij regionale economische ontwikkelingen.

Uitbreiding van Knopen lopen en de wandelinfrastructuur beperken tot realisatie van Ommetjes.

In 2024 is gestart met de feitelijke aanleg van de Knopen Lopen infrastructuur, welke in het voorjaar van 2025 volledig gerealiseerd zal zijn. Ter promotie van het nieuwe systeem worden in samenwerking met Visit ZL een aantal (thema)wandelingen - Ommetjes extra uitgelicht. Dit zullen 6 online wandelingen zijn, 3 papieren flyers, 2 kleine brochures en 1 grote brochure. In 2024 is de tweede Vuursteenroute ontwikkeld en wordt zo mogelijk ook de Geologieroute voorbereid om in 2025 te realiseren.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Programma 2: Landschap & Natuur					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Functiemenging	%	CBS	42,3% 2023	50,6% 2023	54,2% 2023
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS	185,2 2023	174,2 2023	181,8 2023

Kaderstellende documenten

- Wijziging Gemeentelijk Kwaliteitsmenu Eijsden-Margraten 2013.
- Landschaps Ontwikkelings Plan.
- Integraal Omgevingsbeleidsplan VTH Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving Wabo 2022
- Beleidsnotitie bed and breakfast 2012.
- Beleidsnotitie paardenbakken hobbymatig 2012.
- Beleidsnotitie veldschuren en schuilgelegenheden 2012.
- Rampenbestrijdingsplan Hoogwater Maas.
- Ontwikkelvisie Zuidelijk Maasdal.
- Bestuursopdracht buitengewoon buitengebied.
- Bestuursopdracht buitengewoon buitengebied – agrarische bouwkvavels.
- Voorbereidingsbesluit grenscorrectie.
- Toeristisch-recreatieve nota 2008-2015 van Maas en Mergel.
- Toeristisch Recreatieve gebiedsvisie “beleef Eijsden-Margraten, knooppunt van Maas tot Mergelland 2015-2019.
- Verordening op de heffing en invordering (water)toeristenbelasting 2022.
- Gewijzigde Verordening winkeltijden Eijsden-Margraten 2017.
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid Limburg.
- Wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2021-2024
- Beleidsnotitie bermenbeheer “maaïen wat moet, bloei waar mogelijk”.
- Uitvoeringplan Openbare verlichting Eijsden-Margraten 2019-2026.
- Parkeerverordening Eijsden-Margraten 2015.
- Telecommunicatieverordening Eijsden-Margraten.
- Gladheidsbestrijdingsplan.
- Beeldkwaliteitsplan Bloesemgaard.
- Bomenverordening Eijsden-Margraten 2015.

- Verordening op de heffing en invordering van marktgelden 2013

Verbonden partijen

Het programma Landbouw, Landschap en Plattelandseconomie kent geen verbonden partijen.

Meerjarenbegroting 2023 - 2026

	Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2025	2026
2.1	Behoud en versterken landschapskwaliteiten	Ecologisch bermenbeheer toepassen en stimuleren van lokale initiatieven.	x	x
		Een vervolg geven aan de Zuidelijke Maasdalvisie.	x	x
		Nieuwe verdienmodellen ontwikkelen rondom beheer van het landschap.	x	x
2.2	Transformatie van de landbouw	De schooljeugd bewust maken van duurzaam lokaal voedsel en reductie van voedselverspilling.	x	x
		De trekkersrol van het programma Landbouw en Landschap in het Middengebied continueren.	x	x
		Een lokaal actieplan 'transformatie van de landbouw' uitwerken.	x	x
		Het project Korte Keten Zeker (w)eten continueren en doorontwikkelen.	x	x
		Het stroopgedachtegoed en initiatieven rondom 'koop lokaal' ondersteunen.	x	x
2.3	Vrijtijdseconomie in balans met landschap en leefomgeving	Uitvoeringsprogramma Plattelands- en Vrijtijdseconomie 2025	x	
		De evenementendruk rondom toertochten doseren en spreiden.	x	x
		Het ambassadeurschap Cittaslow verder uitbouwen.	x	x
		Ondersteuning geven aan wielerevenementen tot een maximum van 45.000 euro.	x	x
		Samenwerking bevorderen tussen ondernemers onderling en met de gemeente.	x	x
		Uitbreiding van Knopen lopen en de wandelinfrastructuur beperken tot realisatie van Ommetjes.	x	x

Programma 3: Duurzaamheid en Klimaatverandering

3.0 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma 3 Duurzaamheid en Klimaatverandering					
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024NW	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten					
3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst	-228	-158	-158	-158	-158
3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten	-54	-30	-30	-30	-30
3.4 Van afval tot grondstof	-3.464	-4.056	-4.177	-4.308	-4.430
Totale lasten	-3.746	-4.244	-4.365	-4.496	-4.618
Baten					
3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst	33	16	16	16	16
3.4 Van afval tot grondstof	3.986	4.374	4.491	4.613	4.739
Totale baten	4.019	4.391	4.508	4.629	4.755
Saldo programma voor resultaatbestemming	273	147	143	133	137
Mutaties reserves	0	0	0	0	0
Saldo programma na resultaatbestemming	273	147	143	133	137

Toelichting

3.4 Van afval tot grondstof:

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door de hogere bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling (RUD en RD4).

De stijging van de baten wordt veroorzaakt door de hogere opbrengstreinigingsrechten en onttrekking uit de voorziening afval.

3.1 Op weg naar een energieneutrale toekomst

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Meerjaren uitvoeringsprogramma klimaat- en energieopgaven

Gezien de wereldwijde ontwikkelingen, de stijgende energieprijzen en de klimaatopgaven komen energievraagstukken in een stroomversnelling. Dit vraagt, in het licht van behoud van de kwaliteiten van ons waardevolle landschap en het tegengaan van energiearmoede bij onze inwoners, om het maken van keuzes, het treffen van maatregelen en het doen van investeringen.

Op weg naar een energieneutrale gemeente zetten we naast het opwekken van energie in op het verminderen van gebruik van energie. In de basis houden we vast aan het genomen raadsbesluit, waarbij zonne- en windenergie in het buitengebied is uitgesloten. Wel staan we open voor -en stimuleren we- innovatieve ontwikkelingen mits deze geen afbreuk doen aan het landschap en ons woon- en leefklimaat.

De focus voor de komende jaren ligt op het aardgasloos maken en isoleren van vastgoed alsmede het verder stimuleren van zonnepanelen op daken. Hierin nemen wij als gemeente onze verantwoordelijkheid en zullen wij het voorbeeld geven. Andere partijen zoals schoolbesturen, stichtingen en woningcorporaties proberen we te verleiden om versneld hun vastgoed te verduurzamen.

Ten aanzien van de Transitievisie Warmte die in 2021 is vastgesteld, wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld dat beschrijft hoe en wanneer inwoners en bedrijven op een meer duurzame manier in hun warmtebehoefte voorzien. Voor wat betreft de Regionale Energie Strategie (RES) werken we samen met de RES-regio aan de transitie van onze energiemix.

Daarnaast verstrekken we actief informatie aan onze inwoners en ondernemers en organiseren we bijeenkomsten. Met als doel onze inwoners meer bewust te maken van de kansen en mogelijkheden, zowel in financiële als in technische zin. We sporen onze inwoners aan om op individueel dan wel collectief niveau energiemaatregelen te treffen. Dit ondersteunen we door een breed pakket aan (financiële) stimuleringsmaatregelen aan te bieden.

Naast het bevorderen van het integreren van duurzaamheidsmaatregelen bij nieuwbouw, gaat extra aandacht uit naar het verzilveren van kansen rondom duurzaamheid bij verbouw. De mogelijkheden rondom het stimuleren en verantwoord verduurzamen van monumentale panden of panden die in een beschermd stads- en dorpsgezicht liggen, worden verkend.

Actief stimuleren en ondersteunen we lokale initiatieven, zoals het oprichten van energie-corporaties en het realiseren van groen gas. We zien hierin kansen om wijken en kernen lokaal van energie te voorzien en delen van de agrarische sector energie-neutraler te maken.

We bevorderen het verduurzamen van mobiliteit. In dat licht stimuleren we het (elektrisch) fietsen. Als gemeente geven we hierin het voorbeeld en gaan dit actief promoten. Ook het elektrisch rijden stimuleren we. Gezien de verwachte groei van het aantal elektrische auto's en e-bikers is behoefte aan een integraal laadpalenbeleid; een toekomstgericht beleid dat aansluit bij de behoeften op recreatief en toeristisch gebied alsmede bij de mobiliteitsontwikkelingen binnen onze gemeente.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

De projecten 'zorgeloos zonnepanelen', 'plus je huis', en 'dubbel duurzaam' voortzetten.

We verstrekken verduurzamingsadviezen aan monument eigenaren, particulieren (via online en fysiek advies), vereniging van eigenaren (VVE balie) en MKB . Dit doen we via georganiseerde bijeenkomst en individueel niveau.

Verder is een aanpak geformuleerd ter bevordering van duurzame nieuwbouw. In een samenwerkingsverband van het team Wonen en het team Duurzaamheid, worden de verschillende (on)mogelijkheden tot het beleidsmatig verankeren van (componenten van) duurzame bouw, bovenop de BENG-eisen zoals per 1-1-'21 belegd in het bouwbesluit in 2025 verkend.

Een uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte opstellen.

Het uitvoeringsprogramma TVW wordt gezamenlijk met de Heuvellandgemeenten opgepakt. Dit programma reikt over de gemeentegrenzen heen waarbij aansluiting wordt gezocht met de andere gemeenten. Hiervoor is er een warmte coördinator ingehuurd (vanaf 1 januari 2024 tot 1 januari 2027) die hiermee aan de slag gaat. Deze coördinator wordt bekostigd uit Rijksmiddelen via een gehonoreerde subsidie voor de Heuvelland gemeenten. In dit uitvoeringsprogramma worden de doelen en grofmazige aanpak vanuit de TVW geconcretiseerd op wijkniveau in 2025. Ze vormt daarmee het overkoepelende programma waaronder verschillende projecten belegd zijn die ten doel hebben de warmtevoorziening te verduurzamen en bij te dragen aan een aardgasvrij Eijsden-Margraten in 2050.

Het fietsgebruik binnen de organisatie promoten.

Het stimuleren van fietsgebruik onder medewerkers is belegd bij de afdeling HRM. Uit een verkenning in 2023 is gebleken dat voor werknemers en de werkgever geen fiscaal (BTW) voordeel is verbonden aan de implementatie van een fietsplan. Vanuit de optiek van duurzaamheid, flexibel werken en

vitaliteit is het toch wenselijk om het fietsgebruik binnen de organisatie te stimuleren. Daarom wordt in 2025 bekeken wat de beste opties zijn om dit vorm te geven.

Het gemeentelijk vastgoed verduurzamen en sturen op verdere verduurzaming van scholen, gemeenschapsaccommodaties en huurwoningen.

Naar aanleiding van de energielabels en verduurzamingsmaatregelen die zijn opgesteld door Facilicom in 2024, wordt er een uitvoeringsprogramma voor ons gemeentelijke vastgoed opgesteld. Hiermee kan uitvoering gegeven worden in 2025 aan het verduurzamen van ons eigen gemeentelijk vastgoed. De afgelopen jaren zijn gemeentelijke panden verduurzaamd, bv het gemeentehuis en sport accommodaties (LED verlichting). Daar waar zaken aan vervanging toe zijn, vindt dit op een duurzame manier plaats.

Informatie- en kennisoverdracht organiseren

Over de lopende projecten en ondersteuningsmogelijkheden van de gemeente t.b.v. de energietransitie, circulariteit en klimaatverandering worden informatiebijeenkomsten georganiseerd. In het geval van nieuwe ontwikkelingen wordt daarover actief gecommuniceerd via alle gebruikelijke communicatiekanalen.

Thematiek die aan bod zal komen:

- energietransitie
- circulariteit
- klimaatadaptatie

Lokale initiatieven actief stimuleren en ondersteunen.

De gemeente Eijsden-Margraten moedigt lokale initiatieven aan die positief bijdragen aan de energietransitie, het ontwikkelen van een circulaire economie en klimaatadaptatie. Middels de Verordening Stimuleringslening zakelijk bieden we zakelijke partijen een financieringsmogelijkheid ten behoeve van maatregelen die het aandeel duurzame energie vergroten en/of de CO2-uitstoot verminderen.

3.2 Aan de slag met klimaatadaptatie

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Aan de slag met klimaatadaptatie

Verdroging en vernatting zijn vraagstukken waarop we de komende periode nadrukkelijk een antwoord moeten geven. Samen met onze waterpartners geven we op een dusdanige manier invulling aan de waterketen dat daarmee de volksgezondheid wordt beschermd, een goede leefomgeving wordt bevorderd en schade aan het milieu wordt voorkomen.

Middels het opstellen van een Waterplan voor de periode 2023 – 2027, maken we het watersysteem klimaatadaptief en duurzaam. In de basis zal dit betekenen dat we meer water gaan bergen en infiltreren, minder verhard en meer gaan vergroenen. Knelpunten ten aanzien van wateroverlast en droogte worden inzichtelijk gemaakt en worden aangepakt. Hiertoe worden de resultaten uit de klimaatstresstesten vertaald in een uitvoeringsprogramma Hitte en Droogte.

We blijven daarnaast inzetten op het scheiden van hemel- en afvalwater. Hierbij, wordt waar mogelijk, het hemelwater zolang mogelijk vastgehouden op de plekken waar deze valt en wordt gedoseerd afgevoerd naar bedoelde voorzieningen.

Klimaatadaptatie vraagt daarnaast bij onze inwoners en ondernemers om bewustwording en maatregelen die de gevolgen beperken. Afkoppelen van hemelwater wordt derhalve gestimuleerd. Het aanbieden van regentonnen en het ontstenen en vergroenen van tuinen alsmede het vergroenen van daken geven we een impuls, zowel bij bestaande woningen als bij nieuwbouw. Aansluiting wordt in deze gezocht bij Stichting Steenbreek. Instrumenten zoals ´Water in Balans´ worden nader onder de aandacht gebracht.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Het afkoppelen van hemelwater stimuleren: impuls geven aan regentonnenactie, ontstenen/vergroenen tuinen en Water in Balans.

Binnen onze gemeente zijn twee regelingen van kracht die onze burgers bewust moeten maken van hun bijdrage aan het klimaat, namelijk:

- de stimuleringsregeling vergroenen tuinen
- de stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater

In 2025 zullen we onze burgers regelmatig attenderen op beide regelingen. Daarnaast werken we als samenwerkingsverband Maas & Mergelland aan het communicatienetwerk Waterklaar waarin we

burgers inzicht geven in de mogelijkheden om hun perceel waterklaar te maken. Dit kan door opvang van regenwater, hergebruik van regenwater, vergroenen van tuinen en daken etc. Daarnaast zal vanuit het waterschap middels Water in Balans het vergroenen en afkoppelen bevordert worden middels een Toolbox om burgers op eigen terrein maatregelen te laten treffen om wateroverlast op het perceel of in de woning te voorkomen.

3.3 Optimaliseren luchtkwaliteiten

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Optimaliseren luchtkwaliteiten

De kwaliteit van het milieu is een belangrijke factor in hoe mensen hun leefomgeving waarderen en kwaliteit van leven ervaren. Lucht, water, bodem en geluid vervullen hierin een voorname rol. Daarom investeren we in een leefomgeving waarin de milieucondities op orde zijn. In deze bestuursperiode zetten we vanuit milieuoogpunt naast klimaatadaptatie nadrukkelijk in op het verbeteren van de luchtkwaliteit.

Stikstof is een vraagstuk dat veel impact heeft op onze inwoners en hun leefomgeving. Ook bepaalt de omvang van stikstof de ontwikkelmogelijkheden binnen onze gemeente. Te veel stikstof heeft ook een nadelige invloed op onze gezondheid via de verontreiniging van de lucht en het grond-, oppervlakte- en drinkwater. Deze bestuursperiode gaan we inzetten op een aantal pijlers: het versterken van stikstofgevoelige natura 2000 gebieden, het aanpakken van stikstof bij de bron en het blijven bieden van ruimte voor nieuwe ontwikkelingen. Tevens simuleren we medeoverheden de bronnen, die luchtverontreiniging binnen onze gemeentegrenzen veroorzaken, aan te spreken om vervuiling aan te pakken. Via voorlichtingscampagnes worden de veroorzakers van gegronde overlast van houtstook en kachels bewust gemaakt van de schadelijke effecten.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Een aanpak stikstof-reductie uitwerken.

De aanpak van stikstof reductie is een bevoegdheid van het rijk waarbij de opdracht is gegeven aan de provincie om een gebiedsgerichte aanpak te formuleren, het rijk heeft een deadline hiertoe opgeschort. Wij hebben als gemeente vooralsnog hierin geen besluitvormende of beleidsmatige rol. We zullen wel gevraagd en ongevraagd deel gaan uitmaken van de beleidstafels bij de provincie

inzake het stikstofdossier. We zijn ons bewust van de mogelijke gevolgen van de aanpak van de centrale overheden voor onze gemeente. De maatregelen kunnen namelijk gevolgen hebben voor landschap, activiteiten in het buitengebied, vastgoed in het buitengebied en de transitie van de landbouw.

- opstellen van een landbouwvisie;
- In 2025 wordt verder uitvoering gegeven aan het landschapsfonds, waarbij geld beschikbaar is voor de aanleg van van het landschap via de verordening aanleg landschapselementen en het uitvoeren van gemeentelijke projecten gerelateerd aan natuur en landschap;
- uitwerken visie ten aanzien van toeristisch recreatieve accommodatie.

Schone lucht akkoord

De gemeente Eijsden-Margraten heeft zich aangesloten bij de landelijke akkoord in het kader van Schone Lucht. In het Schone Lucht Akkoord is het gezamenlijk doel de luchtkwaliteit in Nederland permanent te verbeteren. Deelnemende partijen nemen maatregelen om de luchtverontreiniging van binnenlandse bronnen te beperken. In samenspraak met Milieufront Eijsden, de universiteit en de GGD, zullen we samen een plan van de interventies opstellen, die we in toekomst kunnen uitzetten om de luchtkwaliteit in onze gemeente te verbeteren.

3.4 Van afval tot grondstof

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Van afval tot grondstof

Zoals is vastgelegd in het grondstoffenplan gaan we ons ervoor inzetten om, vanuit de circulaire economie gedachte, steeds meer richting te geven aan het beheer van grondstoffen en afval. In dit kader gaan we afvalscheiding en de vermindering van restafval verder bevorderen.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Uitvoering geven aan het Grondstoffenplan.

De doelen in het vastgestelde grondstoffenplan 2022-2026 zijn gericht op het bereiken van meer afvalscheiding en minder restafval per jaar per burger. In samenwerking met Rd4 wordt ook ingezet op goede informatieoverdracht richting burgers over ophaalfrequenties, bewustzijns campagnes en educatie. In 2025 wordt gestart de herinrichting van het grondstoffenpark Margraten.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren					
Programma 3: Klimaat & Energie					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde	Waarde	Waarde
			E-M	25.000 - 50.000	NL
Totaal huishoudelijk afval	KG per inwoner	CBS	91 2022	120 2022	148 2022
Percentage bekende hernieuwbare energie	%	Berekening	24,7% 2022	geen data 2022	41,3% 2022
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG/ABF	4,7 2023	8,4 2023	9,1 2023
Demografische druk	%	CBS	87,5% 2024	79,5% 2024	70,4% 2024

Kaderstellende documenten

- Wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2021-2024.
- Parkeerverordening Eijsden-Margraten 2015.
- Telecommunicatieverordening Eijsden-Margraten.
- Beeldkwaliteitsplan Bloesemgaard.
- Bomenverordening Eijsden-Margraten 2015 (onderdeel APV)
- Verordening naamgeving en nummering gemeente Eijsden-Margraten 2011.
- Uitvoeringsvoorschriften huisnummering gemeente Eijsden-Margraten 2011.
- Kaders woningbouwprogramma 2012-2022.
- Lokale woonvisie Eijsden-Margraten "samen bouwen aan de toekomst 2019-2025.
- Bouwverordening Eijsden-Margraten 2018.
- Kadernota accommodatiebeleid 2017.
- Integraal omgevingsbeleidsplan Vergunningverlening, toezicht en handhaving Wabo 2022.
- Verordening Starterslening Eijsden-Margraten 2022.
- Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in schade.
- Welstandsnota Eijsden-Margraten 2013.
- Beleidsnotitie bijbehorende bouwwerken.
- Uitvoeringsprogramma VTH Wabo 2022.
- Beleidsregel subsidies maatschappelijke accommodaties (in eigendom van vereniging of stichting) gemeente Eijsden-Margraten 2018
- Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg.

- Nota grondbeleid 2012.
- Gemeentelijk Rioleringsplan Eijsden –Margraten 2018-2022.
- Beleidsnota Duurzaamheid 2015-2018.
- Verordening duurzaamheidslening Eijsden-Margraten 2016, eerste wijziging.
- Gemeentelijk klimaat- en energiebeleidsplan 2018-2021 met bijbehorend uitvoeringsprogramma 2030.
- Afvalstoffenverordening Eijsden-Margraten 2011.
- Gemeentelijk milieubeleidsplan 2019-2022.
- Nota Bodembeheer Eijsden-Margraten 2017.
- Beleidsnotitie inzameling textiel en kleding gemeente Eijsden-Margraten 2017.
- Stimuleringsregeling vergroenen tuinen.
- Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater 2021.
- Regionale Energie Strategie 1.0
- Beleidskader Zonne- en Windenergie 2021
- Startnotitie Klimaat- en duurzaamheidsbeleid 2012

Verbonden partijen

Verbonden partijen	Soort regeling
Programma 3: Duurzaamheid en Klimaatverandering	
1. Lichte Gemeenschappelijke regeling inzake de samenwerking afvalwater in zuidelijk Zuid-Limburg:	gemeenschappelijke regeling
2. Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten RD4	gemeenschappelijke regeling
3. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg	gemeenschappelijke regeling
4. Bodemzorg Limburg BV	vennootschap
5. Grensoverschrijdende Gemeenschappelijke regeling Euregio Maas-Rijn	gemeenschappelijke regeling

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar Paragraaf 6: Verbonden partijen

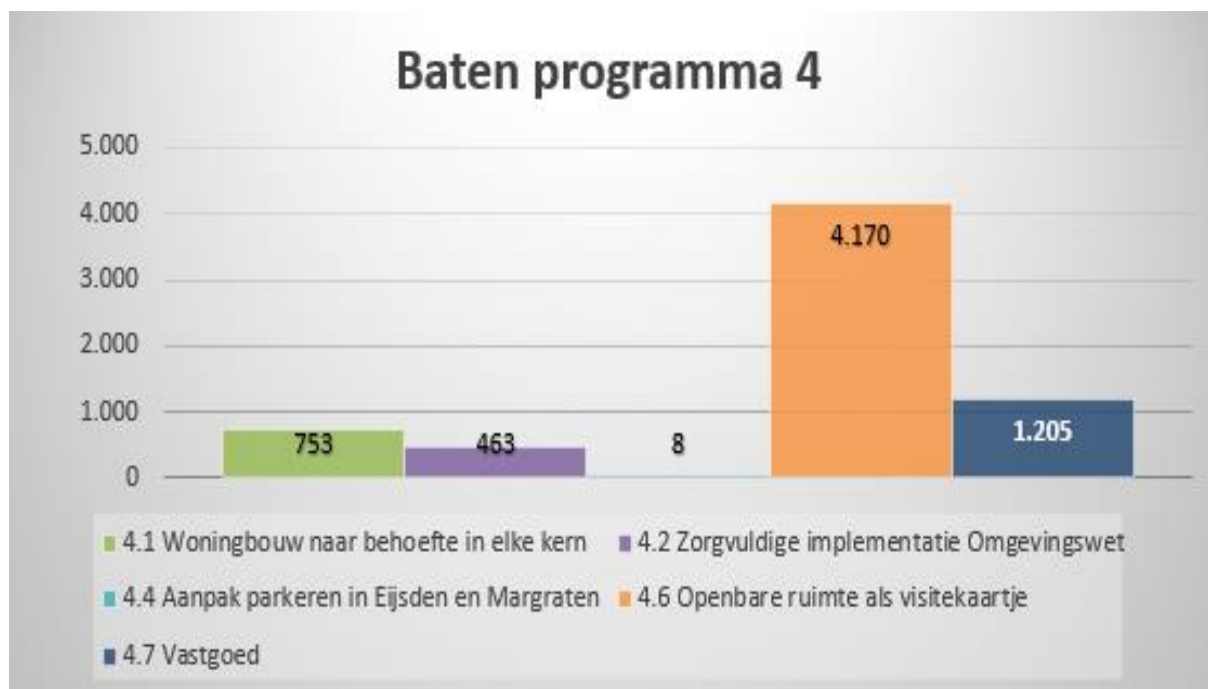
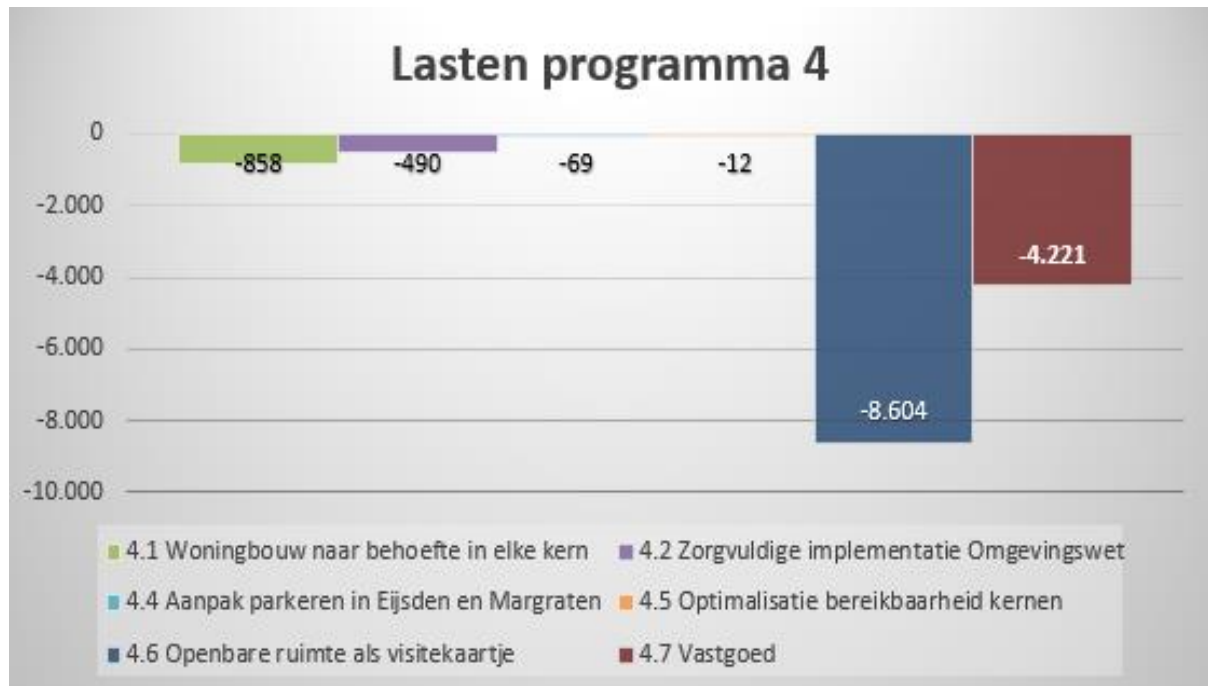
Meerjarenbegroting 2023 - 2026

	Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2025	2026
3.1	Op weg naar een energieneutrale toekomst	De projecten 'zorgeloos zonnepanelen', 'plus je huis', en 'dubbel duurzaam' voortzetten.	x	x
		Een uitvoeringsprogramma Transitievisie Warmte opstellen.	x	x
		Het fietsgebruik binnen de organisatie promoten.	x	x
		Het gemeentelijk vastgoed verduurzamen en sturen op verdere verduurzaming van scholen, gemeenschapsaccommodaties en huurwoningen.	x	x
		Informatie- en kennisoverdracht organiseren.	x	x
		Lokale initiatieven (b.v. energiecorporaties en groen gas) actief stimuleren en ondersteunen.	x	x
3.2	Aan de slag met klimaatadaptatie	Het afkoppelen van hemelwater stimuleren: impuls geven aan regentonnenactie, ontsteden/vergroenen tuinen en Water in Balans.	x	x
3.3	Optimaliseren luchtkwaliteiten	Een aanpak stikstof-reductie uitwerken.	x	x
3.4	Van afval tot grondstof	Uitvoering geven aan het Grondstoffenplan.	x	x

Programma 4: Wonen en Leefomgeving

4.0 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma 4 Wonen en Leefomgeving					
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024NW	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten					
4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	-1.079	-858	-269	-513	-314
4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet	-516	-490	-514	-526	-540
4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten	-86	-69	-79	-79	-78
4.5 Optimalisatie bereikbaarheid kernen	-30	-12	-12	-12	-12
4.6 Openbare ruimte als visitekaartje	-7.537	-8.604	-8.966	-9.209	-9.454
4.7 Vastgoed	-3.690	-4.221	-4.437	-4.348	-4.766
Totale lasten	-12.938	-14.255	-14.277	-14.688	-15.165
Baten					
4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern	945	753	103	393	103
4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet	498	463	463	463	463
4.4 Aanpak parkeren in Eijsden en Margraten	0	8	0	8	8
4.6 Openbare ruimte als visitekaartje	4.189	4.170	4.179	4.214	4.260
4.7 Vastgoed	772	1.205	1.285	1.287	1.290
Totale baten	6.404	6.598	6.030	6.365	6.123
Saldo programma voor resultaatbestemming	-6.534	-7.657	-8.247	-8.323	-9.042
Mutaties reserves	-42	-42	-42	-42	-42
Saldo programma na resultaatbestemming	-6.576	-7.699	-8.289	-8.365	-9.084

Toelichting

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern:

De daling van de lasten 2024 naar 2025 wordt met name verklaard doordat er in 2024 incidentele budgetten beschikbaar waren voor de drie gebiedsontwikkelingen, voor de invoering Wet goed verhuurderschap en voor het opstellen van een integraal lokaal woningbouwplan. Daarnaast wordt in 2025 de fase bouw- en woonrijp maken van een tweetal grondexploitaties afgerond waardoor de lasten in 2025 lager zijn dan in 2024.

De stijging van de baten wordt veroorzaakt door andere spreiding over de jaren van de opbrengsten van de grondexploitaties.

4.6 Openbare ruimte als visitekaartje:

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door een stijging van de kapitaallasten en de bijraming van onderhoudskosten aan het openbaar groen.

4.7 Vastgoed:

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt doordat er minder kosten kunnen worden doorbelast aan derden (MFA Eijsden, binnen sportaccommodaties).

De stijging van de baten wordt veroorzaakt doordat te verwachte huurinkomsten stijgen en bijstelling doorbelaste kosten aan derden (MFA Eijsden).

4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Woningbouw naar behoefte in elke kern

De grote vraag naar woningen vraagt om een versnelling van nieuwbouw in de hele gemeente. Wij streven daarbij naar een gevarieerd aanbod in alle kernen dat aansluit bij de behoeften. Insteek is het behoud van vitale kernen en dat onze inwoners zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving kunnen blijven wonen. Focus komt primair te liggen op het realiseren van betaalbare en duurzame woningen voor starters. Daarnaast wordt middels nieuwbouw ingezet op het bevorderen van de doorstroming in de woningmarkt door levensloopgeschikte woningen te realiseren.

Op basis van een integraal woningbouwprogramma wordt in kwantitatieve zin op integrale wijze antwoord gegeven hoe invulling te geven aan de woonopgaven tot 2030 inclusief de reguliere opgaven rondom huisvesting van woonurgente en aandachtsgroepen. Jaarlijks zal de voortgang gemonitord worden en verantwoord worden richting raad.

In kwalitatieve zin hechten we veel waarde aan de instandhouding van de karakteristieken van onze kernen. We zetten dan ook in op realisatie van nieuwbouwplannen die niet alleen aansluiten bij de behoeften van onze inwoners maar die ook goed aansluiten bij de dorpse structuren en waarbij vraagstukken vanuit duurzaamheid, klimaatverandering en dit programma op passende wijze geïncorporeerd worden in de planvorming.

Om bij te dragen aan de transformatie-opgaven in de landbouw en verloedering van leegstaande panden te voorkomen, gaan we ruimhartig om met initiatieven die woonruimten realiseren in leegstaande en/of vrijkomende boerderijen en historische panden. Belangrijke voorwaarde blijft dat het initiatief past bij de plek en de omgeving.

Om de versnelling in de woningbouw kracht bij te zetten wordt buiten de gebaande paden gehandeld. Instrumentarium dat voorhanden is om te kunnen versnellen, wordt ingezet. Hierbij moet gedacht worden aan actieve strategische grondverwerving en overige planologische instrumenten die beschikbaar zijn. Ook worden ontwikkelingen op rijksniveau in deze nauw gevolgd. Dit alles om op alle mogelijke manieren versnelling in de woningbouw te effectueren. Actief zal ook gestuurd worden op het maken en naleven van concrete prestatie-afspraken met woningcorporaties.

Door krapte op de woningmarkt, het kunnen (blijven) wonen in de eigen leefomgeving en het realiseren van betaalbare woningen worden nieuwe flexibele woonvormen verkend. De mogelijkheden rondom zelfbewoningsplicht en het instellen van een huisvestingsverordening worden eveneens verkend. Ruimte wordt geboden voor het realiseren van mantelzorgwoningen.

Voor het realiseren van betaalbare starterswoningen wordt gekeken hoe een aantrekkelijk starters-arrangement aangeboden kan worden voor wat betreft typologie woning alsook in ondersteunende zin vanuit financieel oogpunt. Gestreefd wordt naar het realiseren van starterswoningen voor een bedrag van 265.000 euro. De starterslening wordt derhalve gecontinueerd. Instrumenten vanuit het grondbeleid zoals erfpacht worden in deze verkend. Als ook concepten die elders in het land worden gehanteerd zoals b.v. het Westland-model.

De vele wetten en regels die aan een omgevingsvergunning ten grondslag liggen zorgen voor een complexe situatie die bij inwoners vaak tot frustraties leiden. In combinatie met de grote omvang aan principe-verzoeken en vergunningaanvragen, wordt naast het versnellen van planvorming ingezet op het versnellen van het vergunningenproces en bestemmingsplanprocedures. Sturen op hoofdlijnen is het uitgangspunt en sturen op detailniveau waar noodzakelijk. Hiermee wordt niet alleen bijgedragen aan de dienstverleningsopgave en de versnelling van de woningbouw maar ook in het meer beheersbaar maken van de werkdruk in de organisatie.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Uitvoering geven aan woningbouwopgave

Ieder kwartaal informeren wij uw raad door middel van een RIB over de voortgang van onze woningbouwplannen in relatie tot onze woningbouwopgave. In de RIB van Q1 van de afgelopen jaren bent u telkens aan de hand van een 'kleurentabel' geïnformeerd over de voortgang van de woningbouwplannen per kern.

Zoals bekend bedraagt onze woningbouwopgave tot 2030 ruim 1000 woningen.

Op 20 februari jl. heeft uw raad de kaders voor onze woningbouwopgave t/m 2030 vastgesteld, met inachtneming van een amendement van PRO en moties van de fracties CDA, EML en VVD. Op basis van deze geamendeerde besluitvorming zetten we in op woningbouw in alle kernen, met de ontwikkeling van grotere woningbouwlocaties in de kernen Eijsden en Margraten en waar mogelijk 'een straatje erbij' in de kleinere kernen.

Ons college wenst de komende jaren nog nadrukkelijker te sturen op de invulling van onze woningbouwopgave. Om samen met uw raad een gedeeld beeld te krijgen, hebben wij een overzicht (tabel) opgesteld om inzicht te verschaffen in mogelijke woningbouwlocaties per kern en de omvang hiervan.

Uit onderstaande tabel blijkt dat tot 2030 in elke kern voorzien kan worden in de gewenste woningbouw door middel van 'een straatje erbij' met respect voor de aanwezige ruimtelijke kwaliteiten. Ook de grootschalige woningbouwlocaties voor de kernen Eijsden en Margraten zijn in beeld gebracht.

Tot en met 2030 kan uitgegaan worden van een totale capaciteit van ca. 1485 woningen. In dit aantal zijn 276 particuliere woningen opgenomen (zogenaamde éénpitters). Voorts betreft het ruim 1200 woningen waarbij wij als gemeente projectmatig regie voeren. Dit kan in samenwerking met een projectontwikkelaar (denk hierbij aan het project Slakweg in Gronsveld) of bij locaties die wij zelf zullen ontwikkelen (denk hierbij aan het project in Oost-Maarland).

In zijn algemeenheid geldt dat rekening gehouden dient te worden met ca. 30% planuitval, zodat het de verwachting is dat ca. 1046 (70% van 1495) woningen gerealiseerd zullen worden tot 2030. Voorts dient opgemerkt te worden dat dit een momentopname is en dat het mogelijk is dat zich de komende tijd nog diverse particuliere initiatieven aandienen voor woningbouw of dat wij als gemeente zelf nog locaties in ontwikkeling nemen omdat zich kansen voordoen.

Uit de tabel blijkt ook dat als we een doorkijk maken tot het jaar 2034 er - voor zover nu bekend - mogelijkheden zijn voor de realisatie van ca. 2020 woningen.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	aantal woningen TOTAAL PER KERN
Kern														
Banholt		2												37
particuliere plannen			1	7										
Mheerderweg Noord			13	4										
Van den Hoven Dalestraat of uitbreiding Mheerderweg Noord							10							
Bemelen														14
particuliere plannen				4										
Kersenwei							10							
Cadier en Keer		9												219
particuliere plannen			28	42	9	6 (2027 betreft principeplan Past. Kikkenweg)								
SMA klooster							50	50						
Plan Dorpstraat/Kikkenweg										25				
Eckelrade	1	2												30
particuliere plannen				7	5	5								
Misericorde							10							
Eijsden/Mariadorp	43	4												836
particuliere plannen			19	15	5									
Kapelkesstraat plan De Groen				8										
Breusterstraat 20, locatie Waterval						9								
Ursulinencomplex						38								
Herontwikkeling Umonterrein							40							
locatie Brouwers								25						
Poelveld Fase 3 Hutweg							50	90	50					
locatie rondom Station								50	50					
sportcomplex Panneslager														
herontwikkeling locatie Zwembad										20	20			
Poelveld Fase 4, locatie sportvelden Ir. Rocourstraat											75	75	150	
Gronsveld	7	20												109
particuliere plannen			7	3	2									
Europapark				12										
Mulleners Kampweg 37				10										
Slakweg						44								
Voormalig schoolgebouw Gronsvelder Kerkplein						4								
Margraten	15	23												560
particuliere plannen			26	26	10									
Bloesemgaard fase II				20	20									
Bloesemgaard Fase 3						75	75	50	50	50				
Koningswinkel											60	60		
Mesch		1												11
particuliere plannen			3	1										
Locatie camperplaats Laathof (of nabij 't Koffer)						6								
Mheer														25
particuliere plannen														
Ontwikkellocatie Zeguers						5								
verplaatsing tennisbanen														
woningbouwplan tennisbanen (appartementen)							20							
Noorbeek														42
particuliere plannen			10	17	5									
Schoollocatie							10							
Oost-Maerland														29
particuliere plannen				1										
Woningbouwlocatie Parrestraat/Past. Rosierstraat						28								
Rijksholt		20												38
particuliere plannen														
tankstation							18							
Scheulder														10
particuliere plannen														
locatie straatje erbij							10							

De inwerkingtreding van deze wet regelt wel een urgentieplicht die verankerd is in een huisvestingsverordening, maar deze urgentie mag uitsluitend betrekking hebben op sociale huurwoningen eigendom zijnde van een woningcorporatie. Voor overige zaken die een gemeente in een huisvestingsverordening wil regelen, blijft het aantonen van schaarste een wettelijk vereiste om deze verordening in te kunnen stellen.

Echter het instellen van deze verordening lost het huisvestingsprobleem niet op, omdat hiermee niet meer woningen voor (lokale) inwoners vrijkomen. Meer woningen en meer doorstroming binnen de woningmarkt is alleen mogelijk door de woningvoorraad op de behoefte aan te passen en uit te breiden.

De starterslening continueren / Nieuwbouw van starterswoningen stimuleren en faciliteren middels een starters-arrangement

De verordening voor de startersleningen, vastgesteld in september 2022, zal voor de periode 2025-2028 worden voortgezet (gecontinueerd) en waar nodig en mogelijk worden geactualiseerd, met als doel koopwoningen voor starters binnen onze gemeente zo bereikbaar mogelijk te maken. De raad heeft voor continuering van de regeling gezorgd, door bij besluit van 24 september 2024 € 1.000.000 beschikbaar te stellen voor het verlenen van nieuwe leningen. Met dit bedrag kunnen leningen die in 2025 op grond van deze regeling worden aangevraagd én voldoen aan de geldende criteria worden verstrekt.

Eventuele haalbare mogelijkheden voor een starters-arrangement worden nader onderzocht.

Een TaskForce wonen instellen.

Bij brief d.d. 15 september 2022 hebben wij uw raad reeds geïnformeerd over de instelling van de Taskforce Wonen.

Op basis van de besluitvorming in uw raad op 20 februari 2024 over de kaders voor de invulling van de woningbouwopgave voor de periode 2023-2024, zal de Taskforce invulling geven aan de noodzakelijke acties voor de feitelijke realisering van de benodigde woningbouwplannen en de voortgang hiervan monitoren. In de Taskforce zijn alle relevante interne disciplines vertegenwoordigd, waardoor het mogelijk is om snel te schakelen en af te stemmen op het moment dat vertraging bij bepaalde plannen of op bepaalde onderdelen blijkt te ontstaan.

In 2025 zullen de lopende woningbouwprojecten verder uitgewerkt worden ten behoeve van nadere besluitvorming. Ook zullen nieuwe projecten opgestart worden. Naar verwachting zullen in 2025 184

woningen opgeleverd worden, een en ander zoals blijkt uit de tabel met de woningbouwlocaties voor alle kernen die opgenomen is in deze begroting.

Voorts hebben wij uw raad in de RIB van 16 juli 2024 met de periodieke update van de stand van zaken van de woningbouwopgave ten opzichte van de woningbouwplannen, geïnformeerd over het voornemen van ons college om een zogenaamde woontafel in te richten. Door middel van dit periodieke overleg willen wij uw raad nog beter informeren over de ontwikkelingen op het gebied van onze woningbouwopgave in het algemeen en de voortgang van de concrete bouwplannen in het bijzonder. Inmiddels hebben alle fracties de namen doorgegeven van de raadsleden die zullen deelnemen aan de Woontafel. Een eerste bijeenkomst van dit overleg wordt ingepland in december 2024.

Tenslotte zullen wij in 2025 bezien hoe wij de organisatie zo kunnen inrichten dat (b.v. door middel van een projectorganisatie) het behalen van de gestelde doelen ten aanzien van onze woningbouwopgave, zo goed mogelijk gewaarborgd wordt.

Instrumentarium inzetten dat bijdraagt aan versnelling woningbouw

In de praktijk blijkt dat geldende landelijke regelgeving, zoals milieuzoneringen (stank, geluid, spuitcirkels), bodem, water, lucht, stikstof etc. de vertragende factor vormt voor versnelde woningbouw. Hiermee kampen overigens alle gemeenten in Nederland. In samenwerking met de provincie en het Ministerie van BZK worden pilots opgezet om te kijken op welke wijze via een integrale aanpak hierin versnellingen mogelijk zijn. Dit heeft onze aandacht en waar mogelijk zullen wij een project als pilot hiervoor aandragen. De lokale problematiek die speelt om invulling te geven aan onze woningbouwopgave, zullen wij continu onder de aandacht van het Rijk en de provincie brengen.

Daarnaast gaan wij op basis van een inventarisatie van potentieel haalbare woningbouwlocaties waar noodzakelijk en haalbaar deze gronden werven. Hiervoor is immers geld gereserveerd in onze begroting. Door zelf de regie in handen te nemen, proberen wij invloed te krijgen op het versneld invullen van onze woningbouwopgave.

Nieuwe flexibele woonvormen verkennen.

Als gemeente staan wij in beginsel open voor alle woonvormen waarmee op een ruimtelijk verantwoorde wijze invulling gegeven kan worden aan onze woningbouwopgave. Dit kunnen dus ook flexibele woonvormen zijn, die voor meerdere doelgroepen geschikt zijn. De inzet van tijdelijke flexibele woningbouw zullen wij in de periode 2025-2028 moeten inzetten om onze wettelijke

huisvestingstaakstelling voor statushouders in te kunnen vullen en de druk van de sociale huurmarkt af te halen. Hier trekken wij met onze corporaties gezamenlijk in op.

Inmiddels hebben wij een uitvraag aan de corporaties voorgelegd voor het uitbrengen van een gezamenlijk bod op de realisatie van tijdelijke woningen op een aantal locaties. Met de corporaties is afgesproken dat zij uiterlijk 1 november 2024 een gezamenlijk bod hierop uitbrengen. Afhankelijk van dit bod, zal de raad in het 1e kwartaal van 2025 worden voorgesteld budget beschikbaar te stellen voor het bouw- en woonrijp maken van de gronden waarop de corporaties deze huisvesting gaan realiseren, zodat met de bouw van deze woningen in de 2e helft van 2025 kan worden begonnen.

Opstellen en uitvoering geven aan prestatieafspraken

Ook voor de komende jaren zullen prestatieafspraken worden gemaakt met de in onze gemeente werkzame woningcorporaties. Het uitvoeren/nakomen van deze afspraken wordt jaarlijks een aantal keren geëvalueerd, tijdens de bestuurlijke overleggen met de woningcorporaties, waaraan ook de voorzitters van de betreffende huurdersbelangenverenigingen deelnemen. Hiermee zijn dus ook de huurders vertegenwoordigd.

Transformeren leegstaande en/of vrijkomende boerderijen en historische panden.

Net als in 2024 wordt hieraan uitvoering gegeven, als sprake is van een ruimtelijk verbeterde en gewenste (her)ontwikkeling en hiermee tegemoet wordt gekomen aan de woonbehoefte. Dit beperkt zich dan niet alleen tot de 'reguliere' doelgroepen die gehuisvest moet worden, maar hierbij wordt zeker ook gekeken naar mogelijkheden voor de realisatie van de noodzakelijke woon-zorg-woningen en woningen voor specifieke doelgroepen, zoals statushouders en andere woonurgenten.

Uitvoering geven aan de gebiedsontwikkelingen Poort van het Heuvelland, de stationsomgeving Eijsden en de kern Cadier & Keer.

Poort van het Heuvelland

De totstandkoming van deze Gebiedsvisie heeft vertraging opgelopen. Geconstateerd is dat er sprake is van een grote complexiteit en vaak tegengestelde belangen. Dit vraagt om keuzes en richting. In 2023 is besloten tot een herstart en is een externe procesbegeleider in de persoon van Carla Brugman aangetrokken. Zij is in de tweede helft van 2023 van start gegaan. In de primaire planning was het de bedoeling om de raad in september een Uitgangspuntendocument ter vaststelling aan te bieden. Dit is niet haalbaar gebleken. Deze uitgangspuntennotitie wordt nu aan de raad in december

ter vaststelling aangeboden. Deze uitgangspuntennotitie vormt de basis voor een nadien op te stellen Masterplan voor het gebied.

Stationsomgeving Eijsden

Aan BRO is in 2023 opdracht gegund om het proces te begeleiden om te komen tot een Gebiedsvisie. Het proces is opgestart. De vaststelling van de visie is voorzien Q1 -Q2 2025.

Cadier en Keer

Het oppakken van gebiedsontwikkeling Cadier en Keer was voorzien voor 2024. Vanwege prioriteitsstelling is dit verschoven naar 2025.

In deze begroting zijn de volgende investeringsbudgetten opgenomen voor deze gebiedsontwikkelingen :

2025 € 1.500.000

2026 € 2.500.000

2027 € 2.000.000

Voor de voorwaarden omtrent de inzet van deze investeringsbudgetten verwijzen wij u naar de richtlijn Strategische verwerving gronden en/of opstellen binnen Gebiedsontwikkelingen Gemeente Eijsden-Margraten 2024 (conform raadsbesluit d.d. 12-12-2023). Deze vindt u in de paragraaf Grondbeleid onderdeel 4.

4.2 Zorgvuldige implementatie Omgevingswet

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Zorgvuldige implementatie Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de wet private kwaliteitsborging (Wpkb) is voorzien per 1 januari 2024. Beide wetten hebben grote impact op het werken van de gemeente. Zowel in de voorbereidende zin alsmede in de verdere uitvoering worden deze bestuursperiode belangrijke stappen gezet rondom de toekomstrichting van onze leefomgeving en de wijze waarop vanuit gemeentewege ontwikkelingen oppakken. We zorgen dan ook voor een zorgvuldig implementatietraject van de Omgevingswet. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van een daarvoor opgestelde routeplanner Omgevingswet.

Op het moment dat de Omgevingswet inwerking treedt, worden de vigerende bestemmingsplannen automatisch omgezet in omgevingsplannen. In het licht van de verplichting dat we uiterlijk eind 2029 voor de gehele gemeente moet beschikken over een of meerdere omgevingsplannen, hoe hieraan invulling te geven.

Als gevolg van de Wpkb gaat de toetsing van bouwaanvragen aan het bouwbesluit naar de private sector. De gemeente beoordeelt of dit goed gebeurt en treedt waar nodig handhavend op. Door deze wijziging vervalt een voorname grondslag voor het heffen van legesinkomsten. Dit betekent dat gemeente minder baten krijgen terwijl de lasten niet navenant verminderen. Hierop is reeds begrotingstechnisch geanticipeerd. De daadwerkelijke (financiële) effecten zullen worden gemonitord en bezien wordt welke mogelijkheden er zijn om het financiële effect te dempen.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Betrekken raad bij implementatie Omgevingswet.

Dit gebeurt ook in 2025 o.a. via de raadsinformatiebrieven, waar nodig via de raadswerkgroep Omgevingswet in relatie tot het vervolgproces van de Omgevingsvisie en waar nodig zullen er ook extra informatiebijeenkomsten worden aangeboden.

Vorbereiden totstandkoming Omgevingsplan.

In 2025 wordt verder de ambitie bepaald voor het Omgevingsplan. Dit zal gebeuren op grond van praktijk ervaringen, het werken met de nieuwe wet en de ambities van onze gemeente. In de tweede helft van 2025 wordt gestart met de inventarisatie voor het Plan van Aanpak van het nieuwe Omgevingsplan.

4.3 Veilige fiets- en wandelverbindingen

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Veilige fiets- en wandelverbindingen

Eijsden-Margraten wil een aantrekkelijke wandel- en fietsgemeente zijn. Dit sluit goed aan bij onze duurzaamheids- en gezondheidsdoelstellingen om inwoners en bezoekers te verleiden om meer te bewegen, het autogebruik te verminderen en het elektrisch fietsen te stimuleren. Voorop hierin staat het bieden van meer veiligheid aan de kwetsbare verkeersdeelnemers, fietsers, wandelaars, mensen met een beperking en schoolgaande kinderen.

We streven naar een betere scheiding tussen gemotoriseerd en langzaam verkeer. Daar waar mogelijk worden vrijliggende fietspaden gerealiseerd dan wel krijgen fietsers voorrang op het gemotoriseerd verkeer door straten autoluw te maken. Indien noodzakelijk zal vanuit

veiligheidsoogpunt het fietsnetwerk worden uitgebreid. Bij wegen gaat in dergelijke situaties de voorkeur uit naar het aanbrengen van open waterdoorlatende verharding.

Naast een veilig fietsnetwerk wordt – in samenspraak met de scholen – uitvoering gegeven aan veilige school-thuis-routes en veilige schoolomgevingen. Speciale aandacht gaat uit naar de oversteek Termaar in de kern Margraten.

Voor de wandelaar wordt in samenwerking met de Zuid-Limburgse gemeenten het Knopen-Lopen geïntroduceerd.

Extra aandacht gaat uit naar mensen met een beperking. Ook voor hen streven wij een gebruiksvriendelijke, veilige en comfortabele leefomgeving na.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Samen met scholen invulling geven aan veilige school-thuis-routes en veilige schoolomgevingen.

Samen met de ouder(vereniging) en directie de volgende taken uitvoeren

- voorlichting aan de ouders en leerlingen,
- waar nodig treffen van infrastructurele maatregelen, als maatwerk per schoolomgeving
- eventueel inzet van handhaving (als sluitstuk van te heffen maatregelen).

Uitvoering geven aan het Convenant Platform Zorgvragers: toegankelijkheid van de openbare ruimte voor minder validen verbeteren

In lijn met de aanpak in 2023 wordt tijdens de voorbereiding van reconstructies van wegen overleg gevoerd met het platform Zorgvragers. Daarnaast neemt een afvaardiging van het platform zorgvragers deel aan de verkeerscommissie waarbij zij gevraagd en ongevraagd het college kunnen adviseren ten aanzien van maatregelen in de openbare ruimte om de openbare ruimte voor minder validen beter toegankelijk te krijgen.

Uitvoering geven aan het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan.

In het meerjarenuitvoeringsprogramma behorende bij het vastgestelde gemeentelijke verkeers- en vervoersplan zijn diverse thema's opgenomen waaraan in 2025 uitvoering wordt gegeven, namelijk:

- verkeersveiligheid: zoals kleine maatregelen, aanpassen van belijning, wensbeeld wegcategorisering etc;
- doorstroming: zoals verkeersveiligheidsmaatregelen in diverse civieltechnische projecten bijvoorbeeld Withuis, Catharinastraat; maatregelen aan landbouwverkeerroutes in overleg met VVN en LLTB; overleg met de provincie Limburg en de gemeente Valkenburg ten aanzien van een andere inrichting van de Prinses Amaliaaan.
- onderzoek naar de randweg rondom Margraten.
- duurzaamheid: zoals autolaadpaalsystemen, alternatieve wandel- en fietsroutes etc;
- educatie en voorlichting, bij scholen, voor motorrijders en ouderen in het verkeer.
- in coproductie met de stichting Verkeersleefbaarheuvelland werken aan de toeristisch recreatieve verkeersoverlast in onze gemeente.

4.4 Openbare ruimte als visitekaartje

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Openbare ruimte als visitekaartje

De inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte, onze leefomgeving, dragen in hoge mate bij aan de kwaliteit van leven van onze inwoners. Op dit moment vormt de openbare ruimte een belangrijk visitekaartje van onze gemeente. Dit willen we ook zo houden naar de toekomst. We zijn er trots op hoe de eigen buitendienst mede hieraan invulling geeft.

Daarbij komt nog dat de coronacrisis er mede voor heeft gezorgd dat inwoners en bezoekers de openbare ruimte meer zijn gaan waarderen. Het buitenleven in de vorm van wandelen, sporten en ontmoeten is toegenomen.

Het is evenwel een grote financiële opgave om de openbare ruimte en meer specifiek de kwaliteit van de infrastructuur op niveau te houden. Zeker in het licht van de stijgende kosten.

Onverkort wordt uitvoering gegeven aan het wegenbeleidsplan. Achterstallig onderhoud op wegen wordt voor 2025 weggewerkt.

We streven naar een openbare ruimte die de gevolgen van de klimaatverandering kan opvangen. Groen vermindert hittestress en helpt bij het afvoeren van regenwater. We zetten derhalve in op een openbare ruimte die qua inrichting bestand is tegen de effecten van de klimaatverandering en de impact van langdurige droogte en hevige neerslag zo beperkt mogelijk is. We bevorderen het verminderen van verharding en de aanplant van meer bomen en groen (dus meer biodiversiteit). Ook het realiseren van voorzieningen om het water zoveel mogelijk vast te houden en te kunnen infiltreren in de bodem bevorderen we.

Vergroening van de kernen is een manier om hiermee om te gaan en draagt bovendien bij aan het goede leefklimaat dat we nastreven.

Actief wordt ingezet op het inrichten van bloemrijke stroken of percelen in en rondom de kernen. Hiermee wordt niet alleen de biodiversiteit versterkt, maar wordt ook meer kleur gegeven aan de kernen, hetgeen bijdraagt aan onze ambitie “openbare ruimte als visitekaartje”.

Ook willen we een openbare ruimte met meer ruimte voor beweging, ontspanning en ontmoeting. Dat bevordert de gezondheid van jong en oud. Bij nieuwbouwplannen en reconstructies van wegen wordt op integrale wijze bezien hoe op voornoemde onderdelen de kwaliteit van de openbare ruimte verder versterkt kan worden.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Bij nieuwbouwplannen en bij reconstructie van wegen vergroening en ruimtes voor ontspanning/ontmoeting integreren.

Tijdens de planvorming van reconstructies van wegen en nieuwbouwplannen wordt gezocht naar mogelijkheden om vergroening en ruimte voor beweging, ontspanning en ontmoeting te realiseren.

Onverkort uitvoering geven aan het wegenbeleidsplan en verankeren het MIP en MOP meerjarig in de begroting.

Het Meerjaren Investeringsplan Wegen/Riool/Verkeer en het Meerjaren onderhoudsplan Wegen wordt conform vastgesteld beleid uitgevoerd. In de paragraaf kapitaalgoederen van deze begroting wordt dit uitvoerig toegelicht.

Ruimte scheppen voor het adopteren van de inrichting en/of het beheer van de openbare ruimte.

Daar waar zich initiatieven voordoen worden bewoners of bewonersgroepen gefaciliteerd om openbaar groen te adopteren of gezamenlijk hierin te richten. Voor 2025 hebben we geen concrete initiatieven in procedure, mogelijk dat deze zich lopende het planjaar aandienen.

Vergroening door inwoners stimuleren.

De raad heeft in 2021 de vergroeningsregeling tuinen vastgesteld. In 2021 hebben bewoners een half jaar gebruik gemaakt van deze regeling met als doel stenen eruit en groen erin, een alternatief op de initiatieven van de stichting Steenbreek. In 2025 wordt de regeling eveneens gecontinueerd.

Daarnaast wordt reeds jaren de aanplantregeling van hagen en bomen gepropageerd wat in onze gemeente een groot succes is. Deze regeling wordt eveneens gecontinueerd en wordt gefinancierd uit het Landschapsfonds.

Middels deze regelingen worden bewoners gestimuleerd en bewust gemaakt van de bijdrage aan hun welzijn, door een steeds groenere omgeving.

In 2025 zal een groenstructuurplan worden opgesteld.

Onderhoud openbaar groen

Onze gemeente is een groene gemeente en we streven naar een openbare ruimte die een visitekaartje voor onze gemeente is. Na een uitvoerige inventarisatie zijn we gekomen tot de volgende gegevens c.q. arealen:

- 530.000 m2 gazons
- 5.500 m2 speelvoorzieningen
- 22.500 bomen
- 760.000 m2 bermen
- lijnvormige haag 84.000 m2
- blokhaag 16.250 m2
- bos 100.500 m2
- bosplantsoen 463.000 m2
- rozen 1.300 m2
- sierheesters 25.250 m2
- vaste planten 6.100 m2
- boomspiegels in groen en verharding 870 m2

Binnen de beleidsplannen hebben we afgesproken dat we het onderhoudsniveau afstemmen op onderhoudsniveau B (sober en doelmatig) en dat we de centra/beschermde dorpsgezichten onderhouden op niveau A. Deze gebieden zijn door de raad aangewezen. Sommige plantsoenen/bomen onderhoudt onze buitendienst zelf doch het merendeel is opgenomen in beheersbestekken zoals:

- MTB/plantsoenenbestek

- gazonbestek
- ecologisch bermbeheerbestek
- onkruidbestrijding verhardingenbestek
- ondergronden speelterreinen

Door de intensieve inventarisatie de afgelopen jaren , maar ook door de prijsstijgingen van brandstof en personeelskosten zijn de eenheidsprijzen en dus de totaalprijzen gestegen. de gestegen prijzen bestaande uit prijzen na aanbesteding, maar ook nog aan te besteden bestekken zijn opgenomen in de begroting 2025-2028. De meeste bestekken zijn Europees aanbesteed.

Ten aanzien van ons boombeheer is een vergelijkbare inventarisatie gedaan. Doch bij het boombeheer beschikken we over een wettelijke zorgplicht deze bomen te onderhouden, zodat de veiligheid niet in het gedrang kan komen. We beschikken over 22.500 bomen van verschillende soorten en verschillende omvang. Ten aanzien van de werkzaamheden aan deze bomen zijn deze gelet op leeftijd en omvang divers. De volgende werkzaamheden moeten wij uitvoeren:

- boomveiligheidscontrole, jaarlijkse controle en nader onderzoek
- snoei
- kandelaberen (snoeitechniek waarbij de boom in de vorm van een kandelaar wordt gesnoeid)
- knotten
- veiligheidsverankeringen aanbrengen en controleren
- rooien van bomen en noodkap
- herplant en nazorg van de herplant
- natuurlijke bestrijding van overlastgevende plagen

We hebben ons areaal verdeeld in drie rayons, zodat we eens per drie jaar onze bomen onderhouden hebben. Een gedeelte doet onze buitendienst en een gedeelte zal door een aannemer moeten worden uitgevoerd. De kosten kunnen globaal als volgt worden verdeeld.

- € 450.000 onderhoud bomen per jaar
- € 475.000 herplant en nazorg
- € 17.000 ongediertebestrijding

Een gedeelte is reeds voorzien in onze begroting. € 190.000 aan uren door onze eigen Buitendienst en ongediertebestrijding is eveneens voorzien.

Rekening houdend met de reeds aanwezige middelen in de begroting leidt dit tot een tekort van € 735.000 voor onderhoud bomen, waarbij we wettelijk gezien verplicht zijn de bomen goed te onderhouden en we ons zelf en de burgers hebben opgelegd gekapte/gerooide bomen te vervangen.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Programma 4: Wonen & Mobiliteit					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Verwijzingen halt	Aantal per 1.000 jongeren	Halt	10 2023	8 2023	9 2023
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,00 2023	1,4 2023	2,5 2023
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,1 2023	3 2023	4,3 2023
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,3 2023	1,1 2023	1,3 2023
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,1 2023	4,4 2023	5,8 2023

Kaderstellende documenten

- Lokale woonvisie Eijsden-Margraten “samen bouwen aan de toekomst 2019- 2025”
- Beleidsregel Ruim baan voor goede woningbouwplannen 2021
- Bouwverordening Eijsden-Margraten 2018.
- Kadernota accommodatiebeleid 2017
- Integraal omgevingsbeleidsplan VVTH 2022
- Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in schade
- Nota grondbeleid 2012
- Verordening starterslening gemeente Eijsden-Margraten 2022
- Bomenverordening Eijsden-Margraten 2015 (onderdeel APV)
- Verordening naamgeving en nummering gemeente Eijsden-Margraten 2011
- eerste wijziging van de Wegsleeperverordening Eijsden-Margraten 2021,
- Bestuursopdracht Poort van het Heuvelland
- Bestuursopdracht Stationsgebied Eijsden en omgeving
- Integraal omgevingsbeleidsplan Vergunningverlening, toezicht en handhaving Wabo 2022

Verbonden partijen

Het programma Wonen en leefomgeving kent geen verbonden partijen.

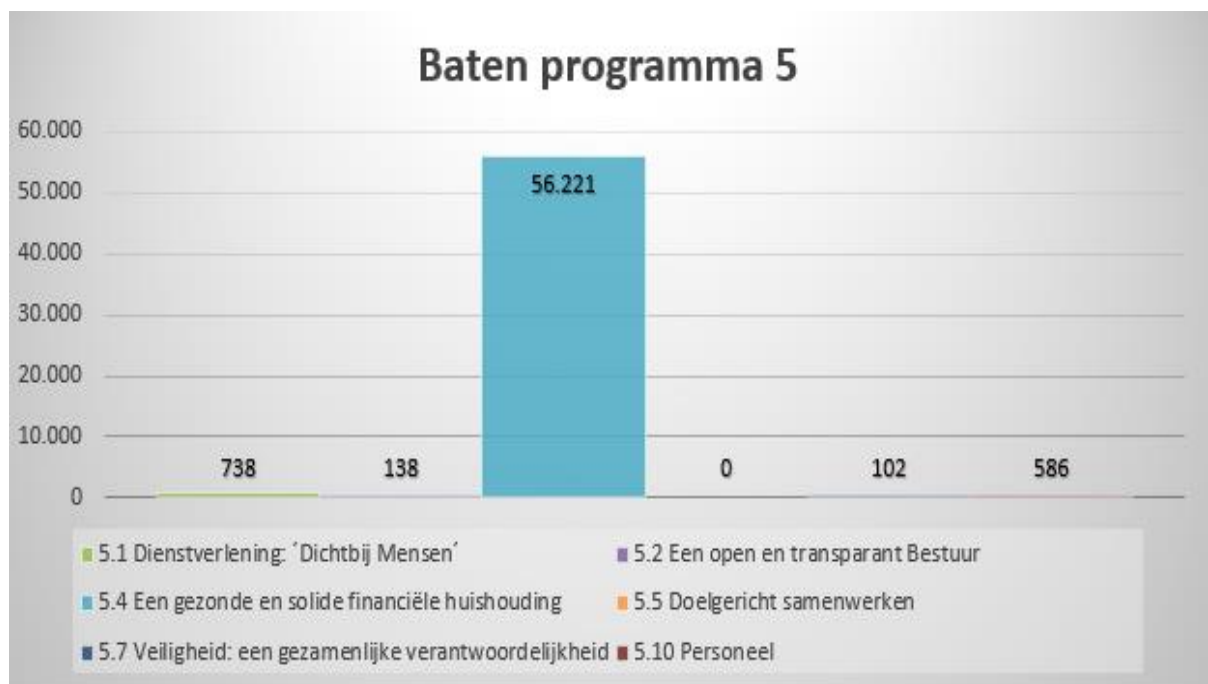
Meerjarenbegroting 2023 - 2026

	Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2025	2026
4.1	Woningbouw naar behoefte in elke kern	Uitvoering geven aan woningbouwopgave.	x	x
		Mogelijkheden tot zelfbewoningsplicht en het instellen van een huisvestingsverordening verkennen.	x	x
		De starterslening continueren.	x	x
		Een TaskForce wonen instellen.	x	x
		Instrumentarium inzetten dat bijdraagt aan versnelling woningbouw.	x	x
		Nieuwe flexibele woonvormen verkennen.	x	x
		Actief sturen op maken en naleven prestatie-afspraken met woningbouwcorporaties.	x	x
		Ruimhartig omgaan met initiatieven die woonruimten realiseren in leegstaande en/of vrijkomende boerderijen en historische panden.	x	x
		Verdere uitvoering geven aan de gebiedsontwikkelingen Poort van het Heuvelland, de stationsomgeving Eijsden en de kern Cadier & Keer.	x	x
4.2	Zorgvuldige implementatie Omgevingswet	De raad periodiek meenemen in de ontwikkelingen en de stappen die gezet worden rondom de Omgevingswet.	x	x
		Vorbereiden totstandkoming Omgevingsplan.	x	
4.3	Veilige fiets- en wandelverbindingen	Samen met scholen invulling geven aan veilige school-thuis-routes en veilige schoolomgevingen.	x	x
		Uitvoering geven aan het Convenant Platform Zorgvragers: toegankelijkheid van de openbare ruimte voor minder validen verbeteren.	x	x
		Uitvoering geven aan het Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan.	x	x
4.4	Openbare ruimte als visitekaartje	Bij nieuwbouwplannen en bij reconstructie van wegen vergroening en ruimtes voor ontspanning/ontmoeting integreren.	x	x
		Onverkort uitvoering geven aan het wegenbeleidsplan en verankeren het MIP en MOP meerjarig in de begroting.	x	x
		Ruimte scheppen voor het adopteren van de inrichting en/of het beheer van de openbare ruimte.	x	x
		Vergroening door inwoners stimuleren.	x	x
		Onderhoud openbaar groen.	x	x

Programma 5: Bestuur en Dienstverlening

5.0 Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma 5 Bestuur en Dienstverlening					
(bedragen x € 1.000)	Begroting 2024NW	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten					
5.1 Dienstverlening: 'Dichtbij Mensen'	-2.242	-2.326	-2.376	-2.419	-2.222
5.2 Een open en transparant Bestuur	-1.556	-1.699	-1.699	-1.709	-1.709
5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid	-97	-47	-47	-47	-47
5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding	-642	-1.463	-1.765	-2.540	-3.345
5.5 Doelgericht samenwerken	-167	-119	-119	-119	-119
5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	-1.937	-2.130	-2.147	-2.146	-2.145
5.7 Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid	-2.444	-2.673	-2.738	-2.808	-2.808
5.10 Personeel	-18.782	-19.273	-19.306	-19.444	-19.513
Totale lasten	-27.867	-29.730	-30.198	-31.232	-31.908
Baten					
5.1 Dienstverlening: 'Dichtbij Mensen'	732	738	782	852	690
5.2 Een open en transparant Bestuur	213	138	138	138	138
5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding	52.783	56.221	56.005	57.955	60.088
5.5 Doelgericht samenwerken	16	0	0	0	0
5.7 Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid	8	102	102	102	102
5.10 Personeel	655	586	586	586	586
Totale baten	54.407	57.784	57.612	59.632	61.603
Saldo programma voor resultaatbestemming	26.540	28.055	27.415	28.401	29.695
Mutaties reserves	273	223	223	223	223
Saldo programma na resultaatbestemming	26.813	28.277	27.637	28.623	29.918

Toelichting

5.2 Een open en transparant bestuur:

De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door de meer salarislasten als gevolg van de CAO ontwikkelingen van het bestuur.

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding:

De hogere lasten worden voornamelijk veroorzaakt door hogere kapitaallasten als gevolg van voorgenomen investeringen, een lagere inschatting van de toekomstige CAO stijgingen en een hogere inschatting van de toekomstige inflatie.

De hogere baten worden voornamelijk veroorzaakt door een hogere algemene uitkering, een hogere teruggave van het btw compensatiefonds en de ozb verhoging van 12,2%.

5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving:

De stijging van de kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door de implementatie kosten van een nieuw financieel pakket en door gestegen kosten als gevolg van prijsindexeringen.

5.7 Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid :

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door de hogere bijdrage aan een gemeenschappelijke regeling (VRZL).

5.10 Personeel:

De stijging van de lasten wordt veroorzaakt door de hogere personeelskosten als gevolg van CAO ontwikkelingen en minder lasten begrootte inhuur ten opzichte van 2024 na wijziging.

5.1 De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

De zichtbaarheid van en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten

Dicht bij mensen, dat is het motto van onze dienstverlening. We zetten ons continu in om dit merkbaar en zichtbaar te maken voor onze inwoners. Het contact met onze inwoners is altijd persoonlijk en professioneel. De dienstverlening is gericht en afgestemd op het perspectief van de inwoner, ondernemer, vereniging, organisatie of de bezoeker. Hierbij wordt een houding aangenomen van wat is wél mogelijk in plaats van wat is níét mogelijk. Kernbegrippen bij de servicegerichtheid zijn: tijdig, begripvol, deskundig, eerlijk en duidelijk.

Uitgangspunt is dat onze gemeente gemakkelijk bereikbaar blijft; zowel digitaal als telefonisch als ook fysiek. Tevens organiseren we dat elke burger binnen vijf werkdagen voorzien wordt van een reactie waarin weergegeven wordt wie contactpersoon is, hoe het behandelproces verder gaat verlopen en het voorziene tijdpad van afhandeling. Om dit alles voor elkaar te krijgen wordt doorgepakt op de in 2020 vastgestelde dienstverleningsvisie en het daaraan gekoppelde organisatie-ontwikkeltraject dat lopende is.

Middelen en menskracht worden beschikbaar gesteld om verbetering van de dienstverlening ook daadwerkelijk mogelijk te maken. Tevens wordt de waardering van onze inwoner over de dienstverlening door periodieke metingen gemonitord, zodat de ontwikkelingen in de klanttevredenheid goed in beeld komen.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

De visie op dienstverlening updaten en verder tot uitvoering brengen.

Op basis van de staande dienstverleningsvisie wordt via de lijn van de organisatieontwikkeling ingezet op het verbeteren van de dienstverlening.

Gekozen is voor een teamgerichte ontwikkeling waarbij eigenaarschap bevorderd wordt. De bestaansreden van een team is gebaseerd op de gewenste of vereiste dienstverlening aan onze inwoners en het bestuur (college en raad). Dit **klantperspectief** dient altijd centraal te staan bij al het handelen: teams zijn verantwoordelijk voor hun processen, de bijbehorende dienstverlenende kanalen en bijpassend gedrag. In dat licht geven we vanuit de vastgestelde visie op dienstverlening uitvoering aan de opdracht dienstverlening, gebaseerd op het model van de servicemodules en volgens de handelingsprincipes van de organisatiekoers.

In 2025 komt de focus te liggen op:

- * verbetering van de bereikbaarheid van teams

- * verbeteren dienstverlening naar inwoners, college en raad

Inwoners actief betrekken bij verbeterprocessen rondom dienstverlening.

De resultaten van ´waar staat je gemeente.nl´ en het uitgevoerde ´Telan-onderzoek´ (betreft een onderzoek naar hoe de inwoner het telefonisch contact met de gemeente ervaart) worden meegenomen in de aanpak/ontwikkelplannen van de teams die de primaire dienstverlening verzorgen richting inwoners, ondernemers en organisaties.

Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze continu meten van ervaringen van inwoners vorm gegeven kan worden om zodoende continu de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren.

Tweejaarlijks een benchmarkonderzoek uitvoeren.

In 2025 worden de onderzoeken "waar staat je gemeente" en het "Telan-onderzoek" (betreft een onderzoek naar hoe de inwoner het telefonisch contact met de gemeente ervaart) uitgevoerd. Waarbij het "Telan-onderzoek een jaarlijks terugkerende meting is.

5.2 Goed bestuur

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Goed bestuur

De kwaliteit en de integriteit van het openbaar bestuur, en dus ook onze gemeente, zijn in belangrijke mate bepalend voor het vertrouwen van burgers in de overheid en de legitimiteit van overheidshandelen. Dit vraagt om zorgvuldigheid en permanente aandacht bij raad, college en ambtelijke organisatie, waarbij de burgemeester een bijzondere (wettelijke) zorgplicht heeft.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Integriteitsbewustzijn

Daarnaast zal geïnvesteerd worden in het integriteitsbewustzijn. Lokale regelgeving en protocollen zullen worden geactualiseerd naar aanleiding van landelijke wetgeving en al dan niet gewijzigde inzichten. Integriteit is niet zwartwit maar kent een groot grijs gebied. Dat maakt dat het vooral van belang is "het goede gesprek" met elkaar te blijven voeren. In het verlengde hiervan zal ook aandacht worden besteed aan weerbaarheid, mede in relatie tot ondermijning. Samen met Bureau Berenschot wordt vanaf tweede helft 2024 gewerkt aan een actualisatie van de gedragscodes voor enerzijds raads- en commissieleden en anderzijds collegeleden. Begin 2025 zullen deze gedragscodes in de raad aan de orde komen met de bijbehorende training over deze materie.

De ingeslagen weg wordt in 2025 doorgezet, gericht op het doorontwikkelen van goed bestuur in de gemeente en het bevorderen van het samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie. Instrumenten zoals raadsthema's bijeenkomsten en dialoogvergaderingen worden ook in 2025 optimaal ingezet en benut voor het samenspel. In tweede helft van 2024 hebben de geledingen raad, college en managementteam met elkaar gesproken over de rol en positie van deze geledingen en positie tot elkaar. Het daar gestarte traject krijgt een vervolg in de vorm van nieuwe sessies met de drie geledingen. Een goed samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie draagt bij aan de kwaliteit van het openbaar bestuur.

5.3 Inspraak is een vanzelfsprekendheid

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Inspraak is een vanzelfsprekendheid

Het meepraten en meedoen van inwoners is van groot belang, net als het in een vroeg stadium betrekken van inwoners, verenigingen, ondernemers en organisaties bij onze maatschappelijke opgaven en activiteiten/plannen die we willen gaan oppakken. Ervaringen en signalen zijn cruciaal bij beleidsvorming en zeker bij het verbeteren van de uitvoering. Inspraak dient een vanzelfsprekendheid te zijn. Derhalve wordt bij nieuw beleid maar ook bij de uitvoering iedereen die het raakt betrokken om draagvlak en beter beleid te realiseren. Signalen, feedback en klachten worden structureel opgehaald en serieus genomen. Dat is een permanente zoektocht en opdracht. De opgedane ervaringen met burgerparticipatie in de afgelopen jaren worden verder meegenomen en doorontwikkeld. Hierbij wordt tevens een beweging gemaakt waarin ruimte ontstaat voor vormen van participatie vanuit de overheid: zgn. overheidsparticipatie.

Mede vanuit het oogpunt van inclusiviteit gaat bijzondere aandacht uit naar de doelgroep kinderen en jongeren. Zij zijn immers ónze toekomst. Bovendien neemt de politiek beslissingen die ook hen nu aangaan. Door het betrekken van jongeren wordt reeds in een vroeg stadium een zaadje geplant op het gebied van actief burgerschap en betrokkenheid nu én later bij het wel en wee in de gemeente, de gemeenschap en de politiek. Hun inbreng telt mee. Daarbij komt dat kinderen op andere manieren tegen vraagstukken aankijken. Met hun inzichten gaan we nieuw beleid en activiteiten verrijken. Daarnaast nodigen we ze uit voor het aandragen van ideeën en de verwezenlijking daarvan.

Een vitale gemeente steunt op een vitale lokale gemeenschap. Wij willen dan ook ruimte geven aan inwoners met lokale initiatieven die gericht zijn op het mede vormgeven aan de toekomst van hun dorp en vanuit eigenaarschap hierin hun verantwoordelijkheid nemen.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

De inzet rondom burger- en overheidsparticipatie doorontwikkelen.

Vanuit de lopende processen rondom het optimaliseren van de dienstverlening alsmede het opgavegericht werken worden ook in 2025 door de adviseur participatie - mede op basis van signalen, klachten en verkregen inzichten - verbetervoorstellen gedaan rondom het (door)ontwikkelen van werkwijzen gericht op het versterken van burger- en overheidsparticipatie. Als onderdeel hiervan wordt in 2025 het opgestarte project van de Burgerbegroting gecontinueerd en doorontwikkeld. Daarnaast worden ook in 2025 gesprekken gevoerd met inwoners om stapsgewijs per kern de leefbaarheid in beeld te brengen en waar mogelijk samen met hen de leefbaarheid te versterken.

Een plan 'kinderinspraak' uitwerken en implementeren.

In 2025 krijgt inspraak van kinderen tot 12 jaar en jongeren tussen 12 en 18 jaar een duidelijke plek bij het ophalen en uitwerken van initiatieven en beleidsvoornemens. Hiertoe worden samen met de verschillende basisscholen verkiezingen georganiseerd voor een Kinderraad voor de gehele gemeente. Daarnaast wordt een plan uitgerold van een jongerenpanel, dit is specifiek voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar.

5.4 Een gezonde en solide financiële huishouding

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Een gezonde en solide financiële huishouding

De gemeente Eijsden-Margraten is een financiële gezonde gemeente. Conform de jaarrekeningcijfers 2023 ligt ons weerstandsvermogen eind 2023 met een ratio van 5,29 ruim boven de gestelde norm van 1 en is daarmee als uitstekend te kwalificeren. Met een Algemene Reserve van 10,925 mln euro per 1 januari 2024 is een gezonde buffer voorhanden om eventuele tegenvallers op te vangen op de korte termijn. De financiële situatie op de middellange termijn is echter zorgwekkend.

Onze inkomsten vanuit de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds - zoals ook uit deze begroting blijkt - staan vanaf 2026 zwaar onder druk, het zogenaamde "ravijnjaar". Vanaf 2026 wordt de omvang van het Gemeentefonds gekort met € 3 miljard. In onze meerjarenbegroting voor 2026 tot en met 2028 heeft dit een structureel negatief effect van ± 3 miljoen. De VNG is in gesprek met het Rijk over de

korting van het Gemeentefonds en doet onderzoek naar de onbalans tussen gemeentelijke taken en versus mensen en middelen. Tijdens de laatste algemene ledenvergadering van de VNG is nogmaals uitgesproken het motto "Prepare for the worst and fight for the best" te blijven hanteren zolang er nog geen uitwerking is van het Hoofdlijnen akkoord uitgesproken.

Over de weg om te komen tot een sluitende meerjarenbegroting 2026-2029 hebben wij u middels Raadsthema bijeenkomsten reeds meerdere malen geïnformeerd. In de kadernota 2026-2029 zullen wij u hiertoe voorstellen voorleggen.

Naast het "ravijnjaar" zien we daarnaast ook een aantal ontwikkelingen die nog verder druk op de exploitatie leggen. Het betreft in deze ontwikkelingen op het gebied van de rente, de inflatie en materiele kosten bij verbonden organisaties, instellingen en ons personeel. Verder zijn er onzekerheden op het gebied van de zorgkosten (WMO en Jeugd), kosten rondom infrastructurele werken en rondom de verwerkingskosten van het afval. De effecten van de klimaatadaptatie voor ons rioleringsfonds zijn ook nog ongewis.

Een belangrijk uitgangspunt is dat onze financiën structureel op orde blijven en er ruimte blijft om te investeren zodat de kwaliteit van de leefomgeving en de zorg voor onze inwoners op orde blijft. Het OZB-tarief zal in dat licht conform het gestelde in het bestuursakkoord, met maximaal de inflatiecorrectie stijgen en de gemeentelijke producten zullen daarbij zoveel als mogelijk kostendekkend zijn. Hierbij wordt aangetekend dat de afgelopen jaren de door het CBS geprognosticeerde inflatie correctie is achtergebleven bij de werkelijke inflatie. Concreet hebben wij hierbij bij de ozb-verhoging vanaf 2022 9,5% verhoging misgelopen.

Vanaf boekjaar 2023 dient de gemeente te voldoen aan de nieuwe vereisten rondom rechtmatigheid. Dit betekent dat ons college zelf verantwoordelijk is voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring. Bij de jaarrekening 2023 hebben we aan deze vereisten voldaan.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Behoud van de ratio van het weerstandsvermogen boven de norm van 1.

Voor het bepalen van de hoogte van de weerstandscapaciteit heeft uw raad de nota weerstandvermogen en risicobeheersing vastgesteld. Jaarlijks wordt op basis van deze nota het weerstandsvermogen zowel bij de begroting als jaarrekening vastgesteld. De minimale vereiste waar het weerstandsvermogen conform de nota aan dient te voldoen is 1. In deze begroting bedraagt het weerstandsvermogen 3,1% (uitstekend). Het solvabiliteitsratio bedraagt voor 2025 16%. Hierdoor is het niet mogelijk het surplus van de algemene reserve (Het verschil tussen het benodigd weerstandsvermogen en de algemene reserve) als structureel dekkingsmiddel(20%) in te zetten.

De OZB maximaal laten stijgen met de inflatiecorrectie.

Per begrotingsjaar wordt het inflatiepercentage geactualiseerd op basis van de informatie uit de meicirculaire. In de begroting wordt dan ook rekening gehouden met een maximale OZB stijging conform het inflatiepercentage. Uit berichten van het CBS is gebleken dat de afgelopen jaren de door het CBS geprognosticeerde inflatie correctie is achtergebleven bij de werkelijke inflatie. Concreet hebben wij hierbij bij de ozb-verhoging 9,5% verhoging misgelopen. Wij stellen dan ook voor om voor 2025 eenmalig deze 9,5 verhoging in te lopen om daarna - indien nodig - weer maximaal met het inflatiecorrectie te stijgen. Voor 2025 is rekening gehouden met 2,7%.

5.5 Doelgericht samenwerken

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Doelgericht samenwerken

Er is sprake van een toenemende complexiteit van vraagstukken en een toename van opgaven die niet langer alleen op lokaal niveau kunnen worden aangepakt en opgelost. Ook zien we – mede door het feit dat Zuid-Limburg als NOVEX-gebied is aangewezen en de deelname aan de Regio Deal Zuid-Limburg– dat de schaal van Zuid-Limburg een toenemend belang heeft waarbinnen strategische vraagstukken worden opgepakt.

Momenteel kent de gemeente vele vormen van samenwerking. Naast de samenwerking rondom verbonden partijen, betreft het onder meer de samenwerking binnen NOVEX-gebied Zuid-Limburg, samen met het Rijk binnen Elke Regio telt!, Regio Deal Zuid-Limburg, op subregionaal niveau met Maastricht-Heuvellanden Lijn50 en met de buurgemeenten. Daarnaast zijn op diverse beleidsterreinen samenwerkingsverbanden op subregionaal niveau te onderkennen.

Samenwerken vinden we belangrijk. Immers, samen staan we sterker. Wij geloven in samen werken, mits er voldoende uitvoeringskracht ingezet wordt.

Samenwerken met de burens beoogt – net als dienstverlening – de bestuurskracht van de gemeente en de regio te versterken. Het belang van een krachtige regio Zuid-Limburg met een aantrekkelijk toekomstperspectief en waarbij gezamenlijk antwoord gegeven wordt op (inter)nationale vraagstukken wordt dan ook nadrukkelijk onderkend. De gezamenlijke door de Zuid-Limburgse gemeenten en de Provincie Limburg vastgestelde Agenda Zuid-Limburg, het Ontwikkelperspectief NOVEX-gebied Zuid-Limburg, de Regio Deal 4e tranche en de propositie voor een Regio Deal 6e tranche vormen hierbij

belangrijke impulsen. Daarnaast blijven wij investeren in samenwerking en onze relatie met buurgemeenten in binnen- en buitenland, de sub-regio Maastricht-Heuvelland, de regio Zuid-Limburg en met de Provincie Limburg en de Rijksoverheid. Veel waarde wordt gehecht aan de relatie en samenwerking met de centrumgemeente Maastricht. We schuiven aan bij verschillende samenwerkingstafels; uit belang van onszelf als voor Zuid-Limburg in z'n geheel.

Uitgangspunt voor samenwerking vormt behoud van autonomie en dat de inhoud van samenwerken aansluit bij de identiteit en strategische ambities van onze gemeente. Dit vormt de basis voor verdieping en het verder uitbouwen van (eu)regionale samenwerking. Voor het bepalen van het niveau van samenwerken wordt de vuistregel gehanteerd dat bij voorkeur samenwerking dichtbij georganiseerd wordt daar waar dat kan en van toegevoegde waarde is voor onze inwoners en/of ondernemers. Andere vraagstukken worden in een groter verband georganiseerd. Het betreft in deze veelal strategische vraagstukken, die opgepakt worden op Zuid-Limburgse schaal dan wel binnen de subregio Maastricht-Heuvelland. Op projectniveau kan o.a. worden gedacht aan het realiseren van een Uitvoeringsagenda - en Regionale Investeringsagenda NOVEX-gebied Zuid-Limburg, toekomstagenda Elke regio telt met het Rijk.

We zetten daarnaast in op een intensievere en constructieve samenwerking met gemeenten aan de andere kant van de landsgrens. Samen met deze gemeenten worden de uitdagingen op het gebied van milieu als ook de kansen op het gebied van vrijetijdseconomie, cultuur, natuur en landschap nader verkend en verdiept. Initiatieven zoals het Landschapspark grenzeloos Boccagelandschap, het Grenspark Jeker & Maas en de jumelage met Clervaux, worden in het licht van het bovenstaande serieus op hun toegevoegde waarde beoordeeld.

Tot slot wordt actief ingezet op een (bestuurlijke) lobby richting o.a. Provincie, Rijk, VNG, Benelux en EU, maar ook triple helix partners zoals bijvoorbeeld bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen om onze strategische ambities te realiseren. In dit kader worden naar aanleiding van 80-jaar bevrijding ook de contacten met de Verenigde Staten geïntensiveerd.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Bestuurlijke samenwerking

Na vaststelling van het "koersdocument" (welke gemeente willen zijn) vindt een nadere verkenning en evaluatie plaats die zal moeten uitwijzen op welke wijze de samenwerking in binnen Zuid-Limburg, Lijn50 en/of Maastricht, Heuvellandgemeenten en de gemeenten Voeren en Visé vorm en inhoud krijgt. Hierbij worden ook de ontwikkelingen rond het advies van een governance en organisatiestructuur in het kader van de Regio Deal Zuid-Limburg en andere ontwikkelingen in het kader van de Agenda Zuid-Limburg, NOVEX-gebied Zuid-Limburg (uitvoerings- en investeringsagenda) en het formaliseren van de jumelage met Clervaux meegenomen.

Vanuit bestuurlijke samenwerking wordt tevens ingezet op een actieve lobby richting o.a. Provincie Limburg, Rijk, VNG en Genootschap van Burgemeesters.

5.6 Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving

De informatiesamenleving neemt steeds grootsere vormen aan. Onze samenleving vraagt en verlangt dat onze informatie snel, adequaat en digitaal beschikbaar is. De behoeften en mogelijkheden veranderen in een snel tempo. Onze bedrijfsvoering, informatievoorziening en dienstverlening dient zich hierop voortdurend aan te passen. Ook de uitwisseling van persoonlijk dataverkeer neemt toe waardoor onze digitale kwetsbaarheden toenemen. Het borgen van de digitale veiligheid en privacy wordt steeds belangrijker en uitdagender.

Een goed toegankelijke en veilige ICT infrastructuur vinden we cruciaal vanuit het oogpunt van dienstverlening, bedrijfsvoering en informatievoorziening. Dit betekent dat we continu blijven investeren in een goed functionerende ICT-infrastructuur die ingericht is op de nieuwste standaarden en inzichten rond ICT-dienstverlening. Daarnaast dienen we er voor zorg te dragen dat de informatiebeveiliging en privacybescherming aanhaken op de nieuwe ontwikkelingen en kwetsbaarheden.

De Wet Open Overheid (Woo)(de opvolger van de Wob) is medio 2022 in werking getreden. In het licht hiervan dienen we er voor te zorgen dat de informatie van de gemeente - met inachtneming van de AVG-regels - beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Daarnaast staan we voor de opgaven om ons digitale archief duurzaam te organiseren.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Een ontwikkelagenda ICT/informatiemanagement inclusief een meerjaren investeringsagenda opstellen.

Op basis van een ontwikkel- en investeringsagenda gaan wij aan de slag met de doorontwikkeling van onze informatievoorziening. Hierbij wordt de ontwikkeling van onze dienstverlening en organisatie gevolgd. Gelijktijdig waarborgen wij een veilige ICT omgeving die voldoet aan de wettelijke verplichtingen zoals de Wet Open Overheid en de Archiefwet.

Voor 2025 worden voorbereidingen getroffen voor een nieuwe toekomstvaste IT omgeving en een optimalisatie van de financiële informatievoorziening.

Planmatig uitvoering geven aan de W.O.O.

Nu fase 1 van de Woo is afgerond (invoering contactfunctionaris, openbaar maken 1e tranche informatie categorieën en aanpassing proces) wordt in 2025 bekeken hoe we meerjarig invulling geven aan de vervolgfases van de invoering van de Woo (aanvullende informatiecategorieën). Hierbij volgen wij de bestuurlijke ambitie in combinatie met de ontwikkelagenda van de VNG. Zie ook paragraaf 5 Bedrijfsvoering.

5.7 Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Veiligheid: een gezamenlijke verantwoordelijkheid

In Eijsden-Margraten is het goed wonen, recreëren en ondernemen. Hierbij hoort dat onze inwoners, bezoekers en ondernemers zich veilig voelen. Een veilige en prettige leefomgeving is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Hoe meer inwoners en ondernemers meedoen, hoe groter het preventieve effect en hoe hoger de objectieve (meetbare) en subjectieve veiligheid. Bij de aanpak van veiligheidsopgaven willen we daarom de rol van inwoners en ondernemers optimaal inzetten. Want zij kunnen het beste aangeven welke plekken binnen de gemeente als onveilig ervaren worden. In dat licht wordt gestuurd op het gebruik van de fixi-app, bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling. Daarnaast moedigen we buurtpreventie aan in de vorm van WhatsApp-groepen of preventieteams. Ook wordt het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) gecontinueerd. Via het project veilig buitengebied wordt gewerkt aan verbreding hiervan richting de agrarische sector.

Als gemeente voeren we de regie, brengen partijen bij elkaar, bevorderen en bewaken verbindingen met partners en aanverwant beleid. Hiervoor wordt begin 2024 het nieuwe Integraal veiligheidsplan (IVP) 2024-2027 vastgesteld. Dit plan wordt in samenwerking met de andere heuvellandgemeenten en onze zorg- en veiligheidspartners opgesteld. De raad heeft het college per motie verzocht structureel extra budget beschikbaar te stellen voor de versterking van veiligheid en leefbaarheid. Dit aanvullend budget wordt ingezet voor het uitbreiden van de (strategische) ambtelijke capaciteit op dit belangrijke en kwetsbare onderdeel, om zo de slagkracht van de organisatie te versterken en de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen en uitdagingen te kunnen bijhouden. De burgemeester zal waar mogelijk een bijdrage leveren aan het Netwerk Veilig Limburg om een sterke Lobby in de richting van Den Haag op te starten voor het uitbreiden van de (Zuid-)Limburgse politiecapaciteit.

Daarnaast wordt de Heuvellandbrede ondermijningstafel in stand gehouden en ontvangt de burgemeester als voorzitter van de driehoek ondersteuning voor de doorontwikkeling van de robuuste driehoek en regievoering op het nieuwe IVP. Verder neemt de gemeente deel aan een pilot met Maastricht en de Heuvellandgemeenten voor het opzetten van een interbestuurlijk handhavingsteam. Bij de aanpak leggen we het accent op preventie, maar zullen we krachtig optreden daar waar nodig. Hiervoor zetten we goed uitgeruste BOA's in die in samenwerking met het netwerk van wijkagenten, politie, Openbaar Ministerie, het RIEC, FIOD, belastingdienst en sociale partners sturen op het voorkomen van recidives. Samen met bewoners benoemen we knelpunten in de leefomgeving en bepalen een aanpak. Dit werkt door in de woonkwaliteit, sociale samenhang en subjectieve (beleefde) veiligheid. Veel sociaal-maatschappelijke vraagstukken pakken we integraal op (zoals overlast van personen met verward gedrag, overlastgevende burens, huiselijk geweld, ondermijning, jeugdoverlast).

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling instellen.

Sinds 1 juli 2023 is buurtbemiddeling in onze gemeente actief. Een voorziening voor en door burgers die in stand gehouden wordt door Stg. Buurtbemiddeling Maastricht. Er zijn inwoners geworven en getraind om tijdens burenruzies te bemiddelen. We verwachten in 2025 50 casussen middels buurtbemiddeling te kunnen oppakken. Daarnaast zetten we in op het vergroten van de maatschappelijke weerbaarheid, dit alles in het licht van geopolitieke ontwikkelingen.

Het gebruik van de fixi-app stimuleren voor het melden van onveilige situaties.

Samen met communicatie wordt regelmatig aandacht gevraagd voor het gebruik van de Fixi app. Bij meldingen van burgers wordt het verzoek gedaan om dit via de Fixi app te doen. Deze strategie houden we vast.

Inzet van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) op bedrijventerreinen continueren.

Verder uitvoering geven aan het KVO. Op de volgende plaatsen is een KVO actief: de bedrijventerreinen te Eijsden, Gronsveld en Margraten, alsmede het Retailpark Gronsveld. Het KVO is een keurmerk voor de bedrijventerreinen.

In 2024 het project veilig buitengebied inventariserend uitgevoerd. Dit project zetten we in 2025 voort. Het project veilig buitengebied ziet toe op een verbetering van de veiligheid van en rondom de

bedrijven in het 'groen', ons buitengebied. Dit project is een lokale voortzetting van het project Veilig Buitengebied van het Platform Veilig Ondernemen.

Regionale samenwerking

De Heuvelland gemeenten werken samen aan veiligheid. Elke vier jaar wordt het Integraal Veiligheidsplan Heuvelland (IVP) opgesteld. Gekoppeld hieraan worden periodiek uitvoeringsplannen veiligheid opgesteld. In 2024 is, dankzij de door de gemeenteraad extra beschikbaar gestelde middelen openbare orde en veiligheid, gestart met een versteviging van de regionale samenwerking door het aanstellen van een strategisch adviseur voor de Driehoek Heuvelland. In 2025 zetten wij in op een versteviging van de positie van de Driehoek Heuvelland en de doorontwikkeling van de regionale samenwerking als het gaat om veiligheidsvraagstukken.

Zorg en Veiligheid

Zorg en Veiligheid raakt steeds verder met elkaar verweven. We versterken de interne samenwerking tussen zorg en veiligheid. Daarnaast hebben wij speciale aandacht voor de doelgroep mensen met verward en onbegrepen gedrag. De aanpak van dit thema vraagt zowel aan de zorg kant als veiligheid kant veel capaciteit. Dit geldt zowel voor de interne organisatie als voor de ketenpartners.

5.8 Ondermijning een halt toeroepen

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Ondermijning een halt toeroepen

De precieze aard en omvang van drugshandel en -productie, fraude en witwassen, mensenhandel, arbeidsuitbuiting en cybercrime binnen onze gemeente is niet bekend. Door de grensligging, het grote buitengebied en de goede ontsluiting is onze gemeente interessant voor dit soort activiteiten. Drugscriminaliteit en ondermijning roepen we een halt toe. In samenwerking met het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum), en op basis van Integrale Ondermijningsbeelden wordt de problematiek steeds inzichtelijker gemaakt en de strategie rondom de aanpak aangescherpt, zodat daadkrachtig opgetreden kan worden.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Bewustwordingscampagnes rondom ondermijning opzetten.

Met bewustwordingscampagnes wordt ook in 2025 verder ingezet op herkenning en bewustwording van risico's die inwoners en ondernemers rondom ondermijning lopen. Daarbij bevorderen wij het vergroten van de meldingsbereidheid. Hierin werken wij samen met de Heuvellandgemeenten.

De integrale ondermijningsbeelden verdiepen en de aanpak ondermijning hierop afstemmen.

Voor wat betreft de aanpak van ondermijning is op Heuvelland schaal een ondermijningstafel ingericht. Hierin zorgen we voor de afstemming en eenduidige aanpak in het Heuvelland. Dit zetten we onverminderd voort.

In 2024 hebben de Heuvelland gemeenten opdracht gegeven tot verdieping van de ondermijningsbeelden omtrent zorg en jeugd. In 2025 worden deze ondermijningsbeelden door het RIEC opgesteld en aangeleverd, waarna eventuele maatregelen en acties bepaald kunnen worden.

Flankerend beleid (zoals bibob, damocles, drank- en horecaregels etc.) actief inzetten.

Het Bibob en Damocles beleid zijn geactualiseerd. Deze worden eind 2024 vastgesteld. In 2025 passen wij het geactualiseerde toe. Daarnaast spelen wij in op trends en ontwikkelingen en kijken samen met de Rijksoverheid naar slimme verbindingen en innovatie/pilot mogelijkheden.

Gerichte acties met inzet van Flexteams uitvoeren.

Flexteam acties zijn en blijven een middel om inzicht en grip te krijgen op ongewenste situaties. Hierbij zetten wij het bestuursrechtelijk instrumentarium in om ongewenste situaties aan te pakken.

De aanpak van ondermijnende criminaliteit is een van de prioriteiten van de Flexteams. Wij nemen actief deel aan het integrale handhavingsteam Act! Maastricht-Heuvelland.

Limburgse Norm

In 2025 ronden wij de implementatie van de Limburgse Norm af. De Limburgse Norm is een handreiking voor een weerbare overheid waar alle Limburgse gemeenten, de Provincie Limburg en het Waterschap Limburg zich aan committeren. Met één gezamenlijk gedragen norm stellen we ons

ten doel dat binnen Limburg 'de dijken overal even hoog zijn'. Criminelen in het bijzonder houden zich niet aan gemeentegrenzen en zoeken steeds naar zwakke plekken. Een weerbare overheid biedt tegenwicht aan ondermijning. De urgentie van het verstevigen van weerbaarheid groeit in de huidige context van een verhardende georganiseerde criminaliteit. Daarnaast is er sprake van toenemende agressie tegen en de intimidatie van bestuurders, ambtenaren en volksvertegenwoordigers. Weerbaarheid van overheidsorganisaties is en blijft dan ook een belangrijk onderdeel van het breed offensief van de gezamenlijke overheid tegen ondermijning.

5.9 Jeugdproblematiek in de greep

Wat willen we bereiken? (bron: Meerjarenbegroting 2023 - 2026)

Jeugdproblematiek in de greep

Jeugd kan zowel veroorzaker als slachtoffer zijn van onveiligheid. Bij het veroorzaken van onveiligheid gaat het om overlast en soms om criminaliteit. Dit kan zich concentreren op specifieke plaatsen.

Om de jeugdproblematiek te beteugelen zorgen we er voor dat jongerenwerkers, Boa's en wijkagenten in nauw contact staan met de jeugd, de ouders en omwonenden. Samen met hen en partners in het sociaal domein wordt de koers bepaald en uitgevoerd. De focus ligt op preventie, vroegtijdig signaleren en oplossen. Zo nodig wordt handhavend opgetreden en wordt opgeschaald bij ernstige problemen.

Scholen zijn bij uitstek 'vindplaatsen' van problematiek. Daarom zetten we de bestaande samenwerking met het onderwijs voort en vernieuwen we deze waar nodig.

Alcohol en drugs zijn stevige risicofactoren voor gezondheid en veiligheid. Preventievoorlichting, controle en handhaving zetten we voort. Hierbij werken we samen met instellingen, horeca- en toerisme ondernemers, onderwijs, verenigingen, ouders en uiteraard de jongeren zelf.

Wat gaan wij ervoor doen in 2025?

Inzetten op een gezamenlijke aanpak van de jeugdproblematiek.

Wij continueren, samen met onze partners, de aanpak die wij het hanteren bij het voorkomen en in de kiem smoren van Jeugdproblematiek. Er is een maandelijks jeugdoverleg onder regie van de gemeente waardoor het onderwerp altijd de aandacht krijgt die het verdient. In 2025 zetten wij in op een versteviging van de regionale aanpak.

Preventievoorlichting, controle & handhaving rondom alcohol en drugs voortzetten.

In 2025 vinden niet alleen preventievoorlichtingen plaats, maar ook controles en handhaving rondom alcohol en drugs. Uitvoering wordt gegeven aan het in december 2024 vast te stellen preventie- en handhavingsplan voor de periode 2025-2028. Waarbij naast alcohol en drugs ook aandacht wordt gevraagd voor andersoortige verslavingen.

Verbinding

Als gemeente zetten wij in op het bieden van een goed alternatief voor de jongeren. Hierbij wordt de samenwerking tussen jeugd en veiligheid frequent opgezocht. Een voorbeeld hiervan is het ontwikkelen van jongeren ontmoetingsplekken.

5.10 Personeel

Personeel

In deze kerntaak geven we inzicht in de personele ontwikkeling. Een goede personele invulling is van groot belang voor de realisatie van de doelen van de organisatie. Er wordt inzicht geboden in de personele inzet op de programma's 1 tot en met 4 en de personele inzet die tot de overhead wordt gerekend. Binnen de personele inzet is een onderverdeling te maken naar overhead en direct toewijsbare personele inzet.

Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant. Dat betekent dat in ieder geval de kosten in verband met de volgende elementen tot kosten van overhead worden gerekend en moeten worden opgenomen:

- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- interne en externe communicatie met uitzondering van klantcommunicatie;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning (exclusief griffie)
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;

- facilitaire zaken en huisvesting;
- documentaire informatievoorziening en
- managementondersteuning primaire proces.

Verdeling personele kosten en inzet van personeel naar Overhead.

Gemeenten dienen een apart overzicht van de kosten van de overhead op te nemen in het programmaplan. Dat is afgesproken om zo de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en haar meer zeggenschap te geven over die kosten.

Toelichting op onderstaande tabel:

De salariskosten voor 2025 zijn begroot op 17,2 mln. euro. Ten opzichte van 2024 zien we een stijgende lijn in deze kosten. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door gestegen loonkosten (CAO). Het aantal fte is ten opzichte van 2024 toegenomen met 1,87 fte. De uitbreiding heeft betrekking op een beleidsmedewerker wegen 1 fte en een medewerker milieu 0,87 fte die in 2024 per abuis niet was opgenomen in de staat van salarissen. was

Personeel 2025 excl. Bestuur en Griffie (bedragen x € 1.000)	Totaal		Directe personele lasten programma 1 t/m 4		Overhead	
	Euro	Formatie in Fte	Euro	Formatie in Fte	Euro	Formatie in Fte
Salarislasten / FTE	€ 17.180	193,18	€ 9.656	113,75	€ 7.524	79,43
Overige overhead					€ 6.119	
Totaal	€ 17.180	193,18	€ 9.656	113,75	€ 13.643	79,43

Overhead

Toelichting op onderstaande tabel:

Doordat de salariskosten in 2025 stijgen en de organisatie in omvang toeneemt, nemen ook de overheadskosten in absolute zin toe. Ten opzichte van jaarrekening 2023 is de stijging geringer een en ander is het gevolg van hogere inhuur in 2023 dan geraamd.

Overhead in euro's	Totaal			Per inwoner		
	Jaarrekening 2023	Begroting 2023	Begroting 2025	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Eijsden-Margraten	€ 14.387.025	€ 12.185.706	€ 13.642.857	€ 555	€ 460	€ 514

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Programma 5: Bestuur & Bedrijfsvoering					
Naam Indicator	Eenheid	Bron	Waarde E-M	Waarde 25.000 - 50.000	Waarde NL
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	7,29	geen data	geen data
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,87	7,3 (20.000-50.000 2023)	9,6 (20.000-50.000 2023)
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	894	geen data	geen data
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	9,00%	18,8 (20.000-50.000 -2023)	18,1 (20.000-50.000 -2023)
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	17,23%	geen data	geen data
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	1010 2024	geen data 2023	910 2024
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	1138 2024	geen data 2023	991 2024
Verwijzingen halt	Aantal per 1.000 jongeren	Halt	10 2023	8 2023	9 2023
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	0,00 2023	1,4 2023	2,5 2023
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,1 2023	3 2023	4,3 2023
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,3 2023	1,1 2023	1,3 2023
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,1 2023	4,4 2023	5,8 2023

Kaderstellende documenten

- Algemene verordening gemeente Eijssden-Margraten
- Beleidslijn wet BIBOB
- Beleidsvisie externe veiligheid
- Beleidsregels hulpacties/ hulp bij rampen

- Gemeentelijk Beleidsplan Verkeer en Vervoer Eijsden-Margraten
- Integraal Veiligheidsplan Heuvelland 2024-2027
- Verordening gegevensverstrekking Basisregistratie personen gemeente Eijsden-Margraten 2020
- Nadere regeling gegevensverstrekking Basisregistratie personen gemeente Eijsden-Margraten 2020
- Reglement Burgerlijke Stand Eijsden-Margraten 2020
- Verordening gemeentelijke onderscheidingen Eijsden-Margraten 2012
- Verordening interne klachtenbehandeling gemeente Eijsden-Margraten 2014
- Nota reserves en voorzieningen Eijsden-Margraten 2023
- Nota waarden en afschrijven Eijsden-Margraten 2023
- Controleverordening Eijsden-Margraten 2023
- Financiële verordening Eijsden-Margraten 2023
- Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Eijsden-Margraten 2023
- Verordening op de commissie Planning en Control Eijsden-Margraten 2011
- Wijziging van de Verordening op de commissie Planning en Control Eijsden-Margraten 2014
- Controle protocol Eijsden-Margraten 2023
- Normenkader gemeente Eijsden-Margraten 2023
- Verordening Stimuleringslening zakelijk
- Verordening op de heffing en de invordering van rioolheffing Eijsden-Margraten 2024
- Verordening op de heffing en invordering van hondenbelasting 2022 Eijsden-Margraten
- Verordening forensenbelasting Eijsden-Margraten 2023
- Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten Eijsden-Margraten 2024
- Verordening op de heffing en de invordering van leges Eijsden-Margraten 2024
- Verordening op de heffing en invordering van onroerende zaakbelastingen Eijsden-Margraten 2024
- Verordening op de heffing en invordering van lijkbezorgingsrechten Eijsden-Margraten 2015
- Verordening rechten voor van gemeentewege verleende diensten onder, in of op de openbare weg Eijsden-Margraten 2020
- Treasurystatuut Eijsden-Margraten 2023
- Mandaat en machtigingsregeling tweede wijziging Eijsden-Margraten 2017
- Wet elektronische publicaties
- Aanbestedingsbeleid 2016
- Mediawet 2008

Verbonden Partijen

Verbonden partijen	Soort regeling
Programma 5: Bestuur en Dienstverlening	
1. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg	gemeenschappelijke regeling
2. Bank Nederlandse Gemeenten	overig
3. Waterleiding Maatschappij Limburg N.V.	vennootschap
4. Enexis Holding NV	vennootschap
5. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	vennootschap
6. Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	gemeenschappelijke regeling
7. Gemeenschappelijke regeling "Het Gegevenshuis"	gemeenschappelijke regeling

Voor nadere informatie over deze verbonden partijen verwijzen wij naar Paragraaf 6: Verbonden partijen

Meerjarenbegroting 2023 - 2026

	Ambitie	Wat gaan we ervoor doen in 2023 t/m 2026	2025	2026
5.1	De zichtbaarheid en communicatie over dienstverlening, burgerparticipatie en de activiteiten vergroten	De visie op dienstverlening updaten en verder tot uitvoering brengen.	x	x
		Inwoners actief betrekken bij verbeterprocessen rondom dienstverlening.	x	x
		Tweejaarlijks een benchmarkonderzoek uitvoeren.	x	x
5.2	Goed bestuur	Integriteitsbewustzijn.	x	x
		Bevorderen van het samenspel.	x	x
5.3	Inspraak is een vanzelfsprekendheid	De inzet rondom burger- en overheidsparticipatie doorontwikkelen.	x	x
		Een plan 'kinderinspraak' uitwerken en implementeren.	x	x
5.4	Een gezonde en solide financiële huishouding	Behoud van de ratio van het weerstandsvermogen boven de norm van 1.	x	x
		De OZB maximaal laten stijgen met de inflatiecorrectie.	x	x
5.5	Doelgericht samenwerken	Bestuurlijke samenwerking.	x	x
5.6	Een goed toegankelijke en veilige ICT-omgeving	Een ontwikkelagenda ICT/informatiemanagement inclusief een meerjaren investeringsagenda opstellen.	x	x
		Planmatig uitvoering geven aan de W.O.O.	x	x
5.7	Veiligheid; een gezamenlijke verantwoordelijkheid	Bewonersplatforms, buurtnetwerken en buurtbemiddeling instellen.	x	x
		Het gebruik van de fixi-app stimuleren voor het melden van onveilige situaties.	x	x
		Inzet van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) op bedrijventerreinen continueren.	x	x
		Regionale samenwerking.	x	x
		Zorg en Veiligheid.	x	x
5.8	Ondermijning een halt toeroepen	Bewustwordingscampagnes rondom ondermijning opzetten.	x	x
		De integrale ondermijningsbeelden verdiepen en de aanpak ondermijning hierop afstemmen.	x	x
		Flankerend beleid (zoals bibob, damocles, drank- en horecaregels etc.) actief inzetten.	x	x
		Gerichte acties met inzet van Flexteams uitvoeren.	x	x
		Limburgse Norm.	x	x
5.9	Jeugdproblematiek in de greep	Inzetten op een gezamenlijke aanpak van de jeugdproblematiek.	x	x
		Preventievoorlichting, controle & handhaving rondom alcohol en drugs voortzetten.	x	x
		Verbinding.	x	x
5.10	Personeel	Personele ontwikkeling.	x	x

Paragrafen

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen vormen na de algemene uitkering de belangrijkste inkomstenbron van de gemeente. Deze heffingen kunnen worden gesplitst in:

- heffingen die dienen als algemeen dekkingsmiddel van de gemeentelijke uitgaven;
- heffingen waartegenover een aanwijsbare prestatie staat die door de gemeente ten dienste van de inwoner wordt uitgevoerd.

Alle heffingen zijn gebaseerd op door de raad vastgestelde verordeningen, met de daarbij behorende tarieventabellen. Met betrekking tot het tarievenbeleid zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De gemeentelijke belastingen stijgen niet hoger dan de inflatie.
- Een kostendekkende afvalstoffenheffing en rioolheffing.
- We gaan uit van het profijtbeginself: diegene die van een gemeentelijke dienst of voorziening gebruik maakt, betaalt voor de daarmee gemoeide kosten.
- Over de hoogte van het tarief van de toeristenbelasting vindt zoveel als mogelijk afstemming plaats met de Lijn 50 gemeenten.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de heffingen die door onze gemeente worden opgelegd en de bijbehorende opbrengsten.

Tabel: overzicht heffingen

Belasting (bedragen in duizenden euro's)	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Onroerende zaakbelasting (OZB)	€ 6.074	€ 7.051	€ 7.242	€ 7.437	€ 7.637
Rioolheffing	€ 3.637	€ 3.756	€ 3.930	€ 4.161	€ 4.405
Afstoffenheffing en reinigingsrecht	€ 3.669	€ 3.913	€ 4.069	€ 4.232	€ 4.402
Toeristenbelasting	€ 879	€ 1.187	€ 1.206	€ 1.206	€ 1.206
Hondenbelasting	€ 178	€ 178	€ 178	€ 178	€ 178
Forensenbelasting	€ 107	€ 107	€ 107	€ 107	€ 107
Totaal	€ 14.544	€ 16.192	€ 16.732	€ 17.321	€ 17.935

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze belastingen dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?

De OZB wordt geheven van:

- de eigenaren van alle woningen en
- de eigenaren en gebruikers van alle bedrijfspanden, overige gebouwen en bouwgrond binnen de gemeentegrenzen.

Grondslag van de heffing

De grondslag voor de heffing is de WOZ-waarde (waarde volgens de Wet Onroerende Zaken). De tarieven voor de Ozb zijn mede afhankelijk van de op grond van de WOZ getaxeerde waarden.

Tarieven

Voor de Ozb worden verschillende tarieven gehanteerd voor woningen en niet-woningen. De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Onroerende Zaakbelasting (OZB)	Begroting 2024	Begroting 2025
Eigenaren woning	0,1113%	nmb
Eigenaren niet-woning	0,1701%	nmb
Gebruikers niet-woning	0,1461%	nmb

* het tarief zal in de decemberraad op basis van de nieuwe taxaties worden vastgesteld.

Bij het vaststellen van de tarieven zal rekening worden gehouden met een opbrengststijging van 12,2% en de inflatiecorrectie in voorgaande jaren 2022-2024 van 9,5% en vanaf 2025 2,7% .

Rioolheffing

Doel van de belasting/heffing

De opbrengsten van deze belasting worden specifiek benut ter dekking van de uitgaven voor het in standhouden van de riolering.

Wie is belastingplichtig?

Belastingplichtig zijn:

- a) de eigenaar van een perceel dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering (eigenarendeel) en
- b) de gebruiker van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd (gebruikersdeel), zie ook grondslag van de heffing.

Grondslag van de heffing

Het eigenarendeel wordt geheven naar een vast bedrag per perceel en het gebruikersdeel wordt geheven naar een vast bedrag per perceel voor zover het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd uitgaat boven 300 m³.

Tarieven

Uitgangspunt bij de bepaling van de tariefstelling is kostendekkendheid. Om schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening ingesteld.

Rioolheffing	Begroting 2024	Begroting 2025
Vast bedrag per woning in eigendom	€ 294	€ 303
Vast bedrag per niet-woning in eigendom	€ 294	€ 303
Vast bedrag per gebruik > 300 m ³	€ 131	€ 135

Rioolheffing (bedragen in duizenden euro's)	Begroting 2025
Lasten taakvelden (incl. (omslag)rente)	
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	67
7.2 Riolering	4.093
-/- Correctie BTW-compensatiefonds	-533
Totale lasten	3.627
Baten taakvelden (excl. Heffingen en mutatie voorziening)	
7.2 Riolering	-4.160
-/- Correctie rioolheffing	3.766
-/- Mutatie voorziening	394
Totale baten	0
Netto kosten	3.627
Overig toe te rekenen kosten	
BTW-compensatiefonds	533
A. Totale kosten	4.160
Opbrengst heffingen	
Rioolheffing	3.766
B. Totale opbrengsten	3.766
C. Mutatie voorziening (= A -/- B)	-394
Dekkingspercentage (= B / A * 100 %)	91%

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Doel van de belasting/heffing

De opbrengsten van deze belasting worden specifiek benut ter dekking van de uitgaven voor het verwijderen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen.

Wie is belastingplichtig?

De gebruiker van een perceel waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan is belastingplichtig. Dit kan een woning zijn, maar ook bijvoorbeeld een vakantiehuis naast een woonhuis.

Grondslag van de heffing

Voor de afvalstoffenheffing gelden twee grondslagen.

Op de eerste plaats wordt er een vastrecht gehanteerd.

Tarieven

Uitgangspunt bij de bepaling van de tariefstelling is kostendekkendheid. Om schommelingen in de tariefstelling te voorkomen is een voorziening ingesteld.

Afvalstoffenheffing	Begroting 2024	Begroting 2025
Eenpersoonshuishouden	€ 170,00	€ 184,00
Meerpersoonshuishouden	€ 226,00	€ 244,00
Restafval / gewicht in minicontainer en citybin per kilo	€ 0,35	€ 0,38
Restafval / lediging citybin 40 liter	€ 1,10	€ 1,15
Restafval / lediging minicontainer 140 liter	€ 2,90	€ 3,05
Restafval / lediging minicontainer 240 liter	€ 3,90	€ 4,10
Restafval / aanbidding ondergrondse container (trommel 60L)	€ 2,80	€ 2,95
GFT-afval / gewicht in minicontainer en citybin per kilo	GRATIS	GRATIS
GFT-afval / lediging citybin 40 liter	€ 1,10	€ 1,15
GFT-afval / lediging minicontainer 140 liter	€ 2,90	€ 3,05
GFT-afval / lediging minicontainer 240 liter	€ 3,90	€ 4,10

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten (bedragen in duizenden euro's)	Begroting 2025
Lasten taakvelden (incl. (omslag)rente)	
2.1 Verkeer en vervoer	468
7.3 Afval	3.905
-/- Correctie BTW-compensatiefonds	-685
7.4 Milieubeheer	0
Totale lasten	3.689
Baten taakvelden (excl. Heffingen en mutatie voorziening)	
7.3 Afval	-4.373
-/- Correctie rioolheffing	3.913
-/- Mutatie voorziening	108
Totale baten	-352
Netto kosten	3.337
Overig toe te rekenen kosten	
BTW-compensatiefonds	685
A. Totale kosten	4.021
Opbrengst heffingen	
Reinigingsrechten	3.913
B. Totale opbrengsten	3.913
C. Mutatie voorziening (= A -/- B)	-108
Dekkingspercentage (= B / A * 100 %)	97%

Toeristenbelasting

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Daarnaast wordt een deel van de opbrengst aangewend voor de revitalisering van het (water)toerisme en de recreatie in onze gemeente.

Wie is belastingplichtig?

Belastingplichtige is die persoon die verblijft (overnacht) in de gemeente zonder in het bevolkingsregister van de gemeente te zijn opgenomen.

Grondslag van de heffing

Op grond van de verordening is per persoon per overnachting een bedrag verschuldigd.

Tarieven

In de tariefstelling is een differentiatie aangebracht. De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Toeristenbelasting	Begroting 2024	Begroting 2025
Per persoon per overnachting	€ 2,20	€ 2,70

€ 0,30 per overnachting zal worden ingezet t.b.v. landschapsfonds/natuurontwikkeling.

Hondenbelasting**Doel van de belasting/heffing**

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?

Deze belasting wordt geheven van de binnen de gemeentegrenzen wonende houder van één of meerdere honden.

Grondslag van de heffing

De heffing heeft een fiscaal karakter en is gebaseerd op het aantal honden dat door een belastingplichtige wordt gehouden.

Tarieven

De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Overige informatie

De aanslag hondenbelasting wordt tegelijkertijd met de onroerende zaakbelastingen en rioolheffing opgelegd.

Hondenbelasting	Begroting 2024	Begroting 2025
1ste hond	€ 80,00	€ 82,00
2de hond	€ 85,00	€ 87,00
3de en volgende hond	€ 90,00	€ 92,00
kennel	€ 600,00	€ 616,00

Voorgesteld wordt het tarief voor 2025 te verhogen met 2,7 % zijnde het inflatiecijfer conform de meicirculaire.

Forensenbelasting

Doel van de belasting/heffing

De opbrengst van deze belasting dient als algemeen dekkingsmiddel. Tegenover de belastingopbrengsten staan geen specifieke uitgaven.

Wie is belastingplichtig?

Deze belasting wordt geheven van personen die niet binnen onze gemeente wonen, maar wel een gemeubileerde woning voor zichzelf of hun gezin ter beschikking houden gedurende meer dan 90 dagen van het belastingjaar.

Grondslag van de heffing

Als maatstaf voor de heffing geldt de waarde van de onroerende zaak zoals deze op grond van de Wet Waardering Onroerende Zaken is vastgesteld.

Tarieven

De tarieven zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Overige informatie

De aanslag forensenbelasting wordt achteraf per jaar opgelegd.

Forensenbelasting	Begroting 2024	Begroting 2025
Vast bedrag per woning	€ 533,00	nmb
Vermeerderd met percentage van de WOZ waarde	0,89%	nmb

Voorgesteld wordt het tarief voor 2025 te verhogen met 2,7 % zijnde het inflatiecijfer conform de meicirculaire.

Leges

Doel van de belasting/heffing

De gemeente brengt leges (rechten) in rekening als vergoeding voor diensten die zij verricht. De diensten waarvoor leges moeten worden betaald staan in de tarieventabel die bij de verordening op de heffing en de invordering van leges Eijsden-Margraten 2024 hoort. Tarieven 2025 worden in de raadsvergadering van december vastgesteld.

Wie is belastingplichtig?

De belastingplicht geldt voor diegene die de dienst heeft aangevraagd, of voor diegene voor wie de dienst wordt verleend.

Grondslag van de heffing

De leges worden geheven naar de maatstaven en tarieven, opgenomen in de bij deze verordening behorende tarieventabel.

Tarieven

De tarieven zijn opgenomen in de bijlage, de tarieventabel van de verordening op de heffing en de invordering van leges Eijsden-Margraten 2024.

Voorgesteld wordt voor 2025 de tarieven te verhogen met 2,7% zijnde het inflatiepercentage conform de meicirculaire.

Lokale lastendruk

Hieronder is de gecombineerde aanslag voor 2025 voor een gezin met 2 kinderen in een woning met een WOZ waarde van € 425.000 en bij een afvalaanbod van 170 kg restafval en 20 ledigingen .

Belastingsoort	Begroting 2024	Begroting 2025
OZB eigenaar woning	€ 473,00	€ 531,00
Rioolheffing	€ 294,00	€ 303,00
Afvalstoffenheffing	€ 360,00	€ 371,00
Totaal	€ 1.127,00	€ 1.205,00

Kwijtscheldingsbeleid

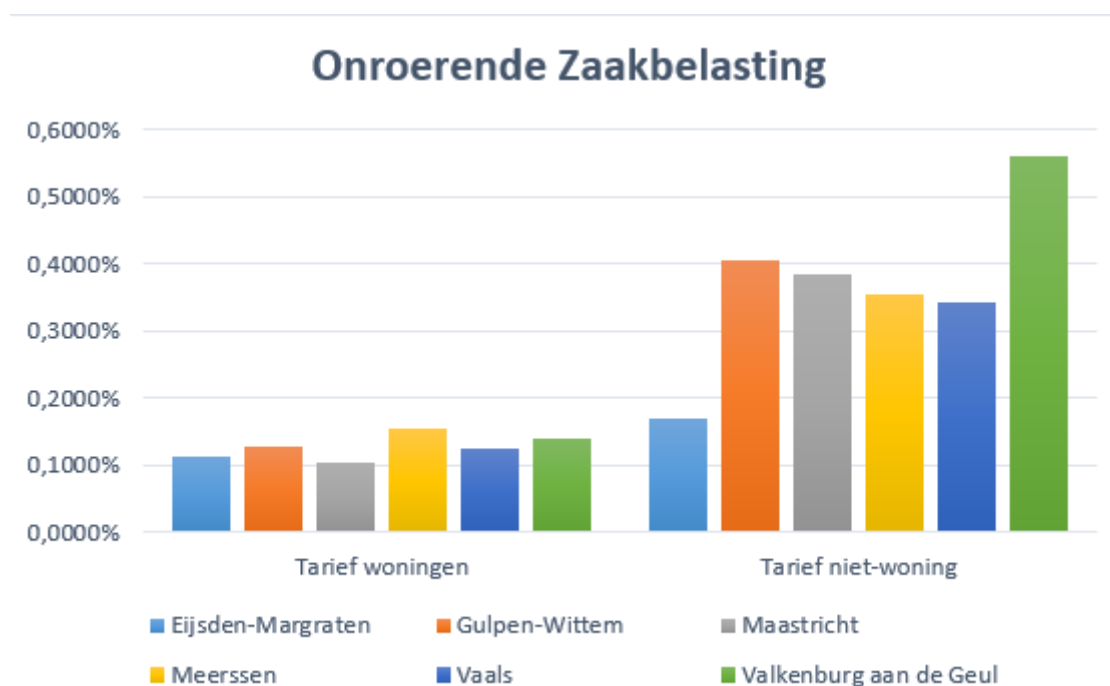
Wij hanteren de zogenaamde 100% norm voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. Of een belastingplichtige in aanmerking komt voor kwijtschelding wordt beoordeeld aan de hand van een inkomens- en/of vermogenstoets. Bij deze toets worden de kosten van bestaan conform de

bijstandsnorm voor 100% meegenomen. Kwijtschelding kan alleen worden verleend voor het vastrecht gedeelte van een aanslag afvalstoffenheffing.

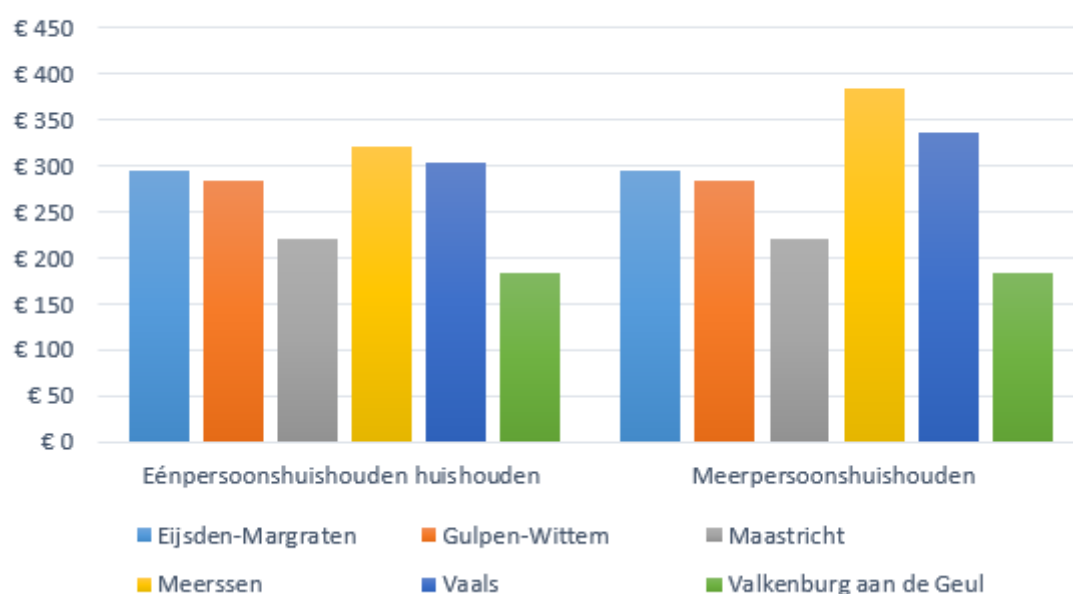
Beleidslijnen van termijnen en invordering

Met ingang van 2015 zijn de heffingen en invorderingen van belastingen overgedragen aan de BsGW. De heffing en invordering verloopt dan ook via de BsGW. De termijnen van heffing zijn vastgesteld in de betreffende belastingverordeningen.

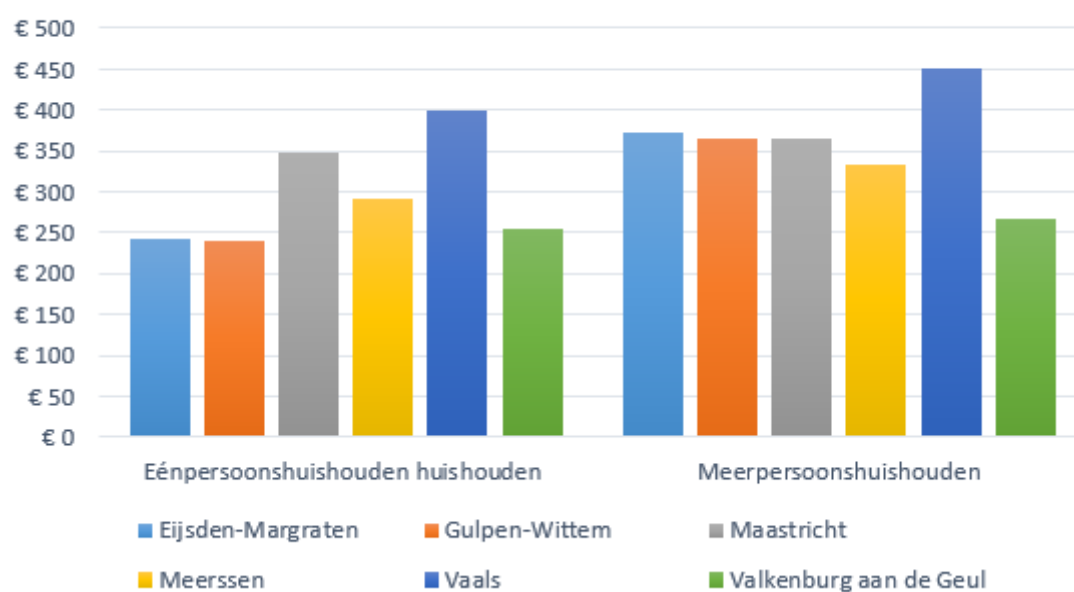
Tarieven 2024 vergeleken met omliggende gemeenten

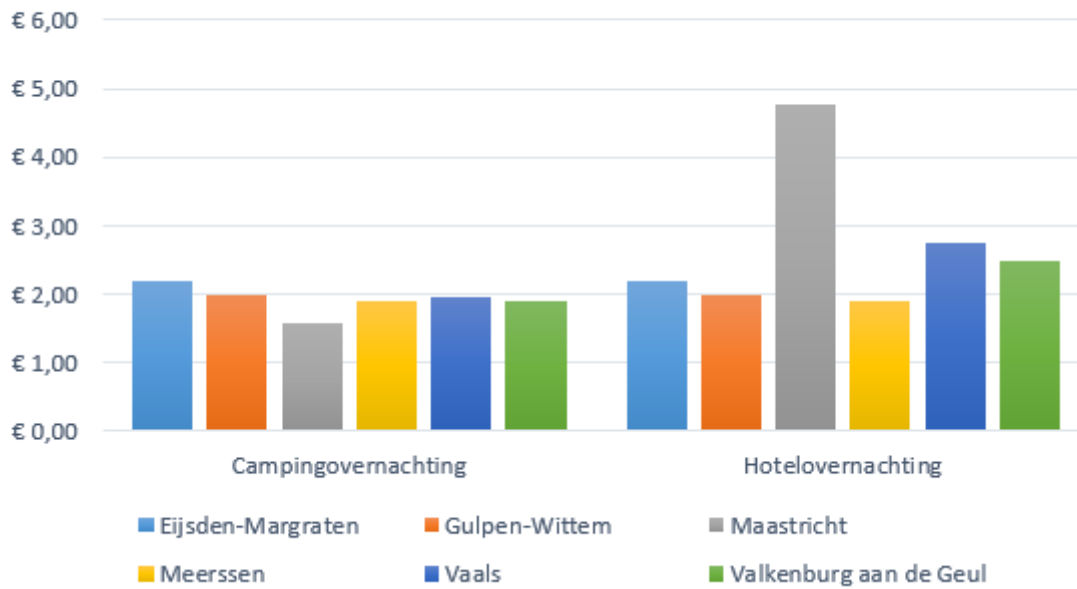
Rioolheffing huishoudens

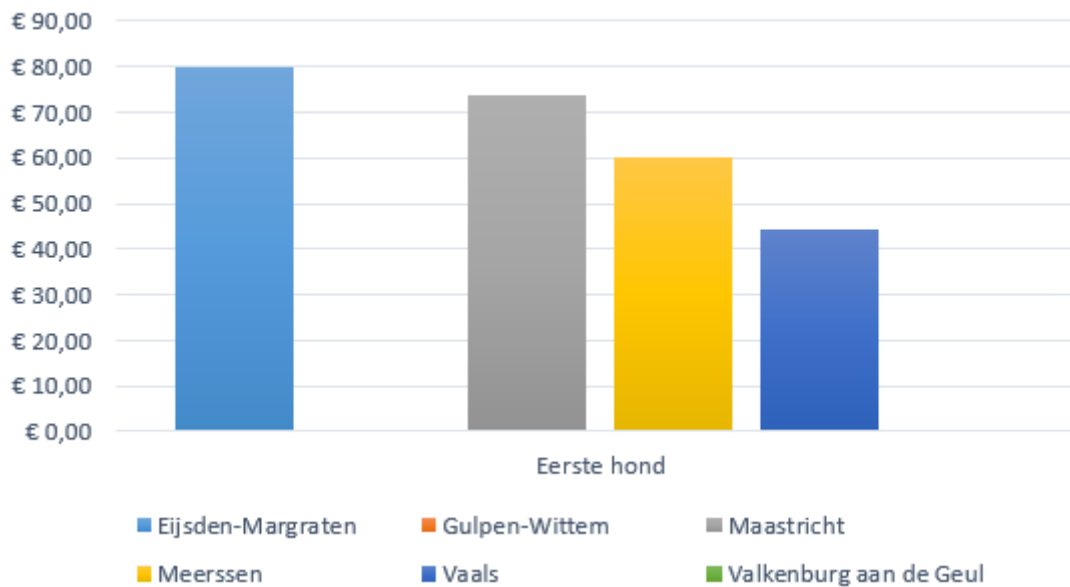
Afvalstoffenheffing huishoudens

Toeristenbelasting

Hondenbelasting

bron: COELO, Groningen

Kaderstellende documenten

- Verordening wet Onroerende Zaakbelastingen Eijsden-Margraten 2023
- Verordening rioolheffing Eijsden-Margraten 2023
- Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten Eijsden-Margraten 2023
- Verordening toeristenbelasting Eijsden-Margraten 2023
- Verordening hondenbelasting Eijsden-Margraten 2022.

- Verordening forensenbelasting Eijsden-Margraten 2023
- Verordening op de heffing en de invordering van leges Eijsden-Margraten 2024

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Met de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing doet de gemeente verslag van de risico's die zij mogelijk loopt bij de uitvoering van de beleidsdoelstelling of die zij heeft opgelopen tijdens de beleidsbepaling in voorgaande jaren en die financieel niet zijn afgedekt. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft voor dat de paragraaf over het weerstandsvermogen en risicobeheersing ten minste de volgende onderdelen bevat:

1. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's
2. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
3. een inventarisatie van de risico's
4. een overzicht van de kengetallen
5. een geprognosticeerde balans

1. Beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

In september 2013 heeft uw gemeenteraad de 'beleidsnota voor risicomanagement en weerstandsvermogen' vastgesteld, waarin het gemeentelijk beleid over de weerstandscapaciteit en de risico's is beschreven. Het wettelijk kader voor deze beleidsnota ligt besloten in het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan hoe sterk wij als gemeente zijn om risico's met financiële gevolgen op te vangen, zonder dat wij ons beleid hoeven te wijzigen. Door aandacht te hebben voor het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller ons dwingt tot bezuinigen. De berekening van het weerstandsvermogen is als volgt:

$$\text{weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Beschikbare weerstandscapaciteit

Het BBV omschrijft de (beschikbare) weerstandscapaciteit als zijnde '*de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken*'. Dit wil zeggen

hoeveel vrij besteedbare middelen de gemeente achter de hand heeft om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. Daarbij is belangrijk dat de financiële tegenvallers geen invloed hebben op het uitvoeren van de begroting en bestaand beleid.

Bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit staat voor het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van de taken op het gewenste niveau. Hiertoe kunnen in zijn algemeenheid de reserves worden gerekend. Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Tot de structurele weerstandscapaciteit behoren de onbenutte belastingcapaciteit en de structurele ruimte in de begroting. Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit betreft de gemeente:

Beschikbare weerstandscapaciteit		
Beschikbare middelen	Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	x	
Bestemmingsreserves	x	
Stille reserves	x	
Post onvoorziene uitgaven	x	
Onbenutte belastingcapaciteit		x

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een inventarisatie van alle mogelijke risico's in relatie tot de in de beleidsnota vastgestelde kans-, gevolg- en tolerantie matrix. Afhankelijk van de behaalde risicoscore in de tolerantie matrix wordt vervolgens met een percentage het financieel risico dat de gemeente mogelijk loopt bepaald:

Kansmatrix					Gevolgmatrix				Tolerantiematrix								
Klasse	Referentiebeelden	Kans			Klasse	Bandbreedte in €			Kans								
1	Onwaarschijnlijk (eens in de dertig jaar)	3%	+	>	1	< 50.000	Gevolg		1	2	3	4	5	<			
2	Zelden (eens in de tien jaar)	10%			2	50.000 - 200.000			2	4	6	8	10				
3	Mogelijk (eens in de vijf jaar)	20%			3	200.000 - 500.000			3	6	9	12	15				
4	Zo goed als zeker (eens per jaar)	90%			4	500.000 - 1.000.000			4	8	12	16	20				
5	Zeker (vaker dan eens per jaar)	100%			5	> 1.000.000			5	10	15	20	25				
									Punten								
									0	tot en met	4 punten	0%	financieel risico				
									5	tot en met	9 punten	25%	financieel risico				
									10	tot en met	25 punten	100%	financieel risico				

Afhankelijk van kans, impact, aard van het risico, urgentie, organisatie(cultuur), draagvlak en de beschikbare middelen wordt afgewogen of en welke soorten beheersmaatregelen per risico genomen moeten worden. En zo ja, met welke urgentie. Er zijn verschillende strategieën waarop kan worden omgegaan met risico's. De verschillende opties sluiten elkaar niet altijd uit en niet alle opties zijn geschikt voor elke situatie. Wij hanteren hierin de volgende strategieën:

1. reduceren: acties inzetten die het risico terugbrengen tot een acceptabel niveau,
2. vermijden: de activiteit waar een risico door ontstaat wordt beëindigd, op een andere manier vorm gegeven of dat voorgenomen beleid wordt vanwege de risico's niet uitgevoerd, ook werkprocessen zijn zodanig ingericht dat op die manier risico's worden vermeden,
3. overdragen: de activiteiten die door het risico geraakt worden, worden (deels) uitbesteed aan een derde partij die daarbij ook het risico overneemt,
4. accepteren: als een risico niet wordt vermeden, verhinderd of overgedragen, dan wordt het risico geaccepteerd en moet eventuele schade via de weerstandscapaciteit worden afgedekt.

Op grond van deze risicoanalyse wordt tot slot bepaald hoeveel middelen gereserveerd moeten worden ter afdekking van deze risico's: de benodigde weerstandscapaciteit.

Beoordeling weerstandsvermogen

Door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) is een beoordelingstabel weerstandsvermogen opgesteld. Hierin kan de betekenis van de berekende ratio worden afgelezen:

Beoordelingstabel weerstandsvermogen		
Score		Oordeel
A	> 2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2$	Ruim voldoende
C	$1 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Cijfer A (uitstekend) is het hoogste cijfer. De gemeente is uitstekend in staat om zelf de geïdentificeerde risico's op te vangen. Cijfer F (ruim onvoldoende) is het laagste cijfer. Als één of meerdere risico's zich voordoen, komt de continuïteit van de gemeente in gevaar.

2. Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Algemene reserve

De algemene reserve zijn alle reserves niet zijnde bestemmingsreserves, die zijn bedoeld als buffer (weerstandscapaciteit) voor het opvangen van financiële tegenvallers. Meerjarig vertoont de algemene reserve het volgende beeld:

Jaar (bedragen in miljoenen euro's)	Stand per 1 januari	Stand per 31 december
2025	€ 10,78	€ 10,87
2026	€ 10,87	€ 10,87
2027	€ 10,87	€ 10,95
2028	€ 10,95	€ 10,95

Bestemmingsreserves

Een bestemmingsreserve is een afgezonderd vermogensbestanddeel waaraan uw gemeenteraad een specifieke bestemming voor bepaalde doeleinden heeft gegeven. Dit betekent dat een groot gedeelte van de bestemmingsreserve niet zondermeer vrij inzetbaar is. Uiteraard kunt u een bestemming c.q. het te bereiken doel door de inzet van een reserve altijd wijzigen. Meerjarig vertonen de bestemmingsreserves het volgende beeld:

Jaar (bedragen in miljoenen euro's)	Stand per 1 januari	Waarvan bruteringsreserve	Stand per 31 december
2025	€ 10,61	€ 7,08	€ 10,52
2026	€ 10,52	€ 6,83	€ 10,47
2027	€ 10,47	€ 6,58	€ 10,41
2028	€ 10,41	€ 6,33	€ 10,36

Stille reserves

Van een stille reserve is pas sprake als de directe opbrengstwaarde van de materiële vaste activa hoger is dan de boekwaarde en als het activum niet duurzaam aan de bedrijfsuitoefening is verbonden. In de praktijk zal dit alleen voordoen bij onroerende zaken die in eigendom zijn van de gemeente en niet meer benodigd zijn voor de bedrijfsuitoefening. De meeste gemeentelijke eigendommen zoals schoolgebouwen, sportvelden, dorpshuizen, gemeentehuis, brandweerkazernes en gemeentelijke werkplaatsen (werf, milieu straat) worden ingezet voor de uitoefening van gemeentelijke taken en zijn duurzaam verbonden aan de bedrijfsuitoefening. Omdat de omvang van de stille reserves lastig te kwantificeren is, wordt dit niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Post onvoorziene uitgaven

In de programmabegroting is een post onvoorzien ad € 25.000 opgenomen. Deze buffer kan ingezet worden om incidentele tegenvallers in het lopende begrotingsjaar op te vangen. Dit is volgens de regelgeving van het BBV. Vanwege het incidentele karakter van deze tegenvallers heeft dit geen structurele gevolgen voor de begroting van een volgend jaar.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is het bedrag dat de gemeente aan extra belastinginkomsten kan genereren binnen de hiervoor geldende wet- en regelgeving. Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gebruik gemaakt van de normen die gelden voor het zogenoemde artikel-12 beleid. Hierbij wordt gekeken naar de maximale eigen opbrengsten uit OZB, rioolheffing en

afvalstoffenheffing. Voor rioolheffing en afvalstoffenheffing geldt dat er gestreefd wordt naar 100% kostendekkende tarieven. Vandaar dat deze bij het bepalen van de onbenutte belastingcapaciteit buiten beschouwing worden gelaten. Of de OZB-tarieven kunnen stijgen ten opzichte van de artikel-12 norm wordt jaarlijks berekend. Bij de berekening wordt uitgegaan van de artikel-12 norm uit de meest recente circulaire van het Rijk. Het rektarief voor eigenaren van woningen bedraagt 0,1595% (bron: meicirculaire gemeentefonds 2024). De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt derhalve voor het jaar 2025 € 1.418.711

Jaar (bedragen in miljoenen euro's)	Onbenutte belastingcapaciteit
2025	€ 1,419
2026	€ 1,228
2027	€ 1,033
2028	€ 0,832

3. Inventarisatie van de risico's

Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Risico's die in het kader van de weerstandsvermogen wel relevant zijn kunnen – volgens het BBV – onderverdeeld worden in:

- A. Financiële risico's;
- B. Risico's op eigendommen;
- C. Risico's die samenhangen met de interne organisatie.

A. Financiële risico's

Structurele risico's zijn financieel vertaald en in de meerjarenbegroting verwerkt. Ons weerstandsvermogen is ten opzichte van eerdere begrotingen afgenomen maar is nog steeds gezond te noemen. Door de stagnerende economie en door de val van het kabinet zullen de risico's voor de gemeente sterk toenemen. De rijksoverheid is niet langer de voorspelbare partner. Wet- en regelgeving veranderen in een hoog tempo, taken worden naar de gemeente verlegd zonder dat duidelijkheid bestaat over de beleidsvrijheid en de financiële gevolgen c.q. dekking ervan voor ons. De VNG is inmiddels een discussie opgestart m.b.t. taken versus mensen en middelen waarbij de stelling is dat de gemeente over onvoldoende middelen beschikken om de taken uit te voeren.

Garantieverplichtingen; gemeente staat borg voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening

Onder een garantieverplichting wordt verstaan het borg staan door de gemeente voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening. Door de borgstelling door de gemeente kan de stichting of vereniging gunstigere voorwaarden bedingen. Per 1 januari 2024 staan we garant voor:

- Woonpunt: een 7-jarige geldlening ter grootte van € 17.000.000 aan Woonpunt bestemd voor de financiering van woongelegenheden. Aflossing vindt geheel plaats aan het einde van de looptijd in 2028. Voor de onderliggende woongelegenheden geldt dat ze volledig eigendom zijn van Woonpunt en dat de gemeente het eerste recht van hypotheek gevestigd heeft.
- Woonpunt: een 49-jarige bulletlening ter grootte van € 9.500.000 aan Woonpunt bestemd voor de financiering van woongelegenheden. Aflossing vindt plaats aan het einde van de looptijd op 3 juli 2076. Voor de onderliggende woongelegenheden geldt dat ze volledig eigendom zijn van Woonpunt en dat de gemeente het eerste recht van hypotheek gevestigd heeft.
- Oos Heim : een resterende garantstelling van € 190.750 inzake een uitgegeven obligatielening van 1.000 obligaties met een nominale waarde van € 250 per stuk. Per 1-6-2016 zijn alle obligaties uitgegeven. De gemeente heeft als onderpand een hypothecair recht op de opstallen (gemeenschapshuis) verkregen ad € 250.000.
- Eind jaren 80 zijn de risico's van hypothecaire geldleningen met gemeentegarantie ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale woningbouw (WSW) tegen een eenmalige betaling. Per 1 januari 2024 staan we garant voor € 519.291.

Langlopende leningen; gemeente verstrekt lening aan een derde partij, die handelt uit hoofde van een publieke taak

- In het kader van de publieke taak heeft de gemeente een lening verstrekt aan de Koninklijke Oude Harmonie te Eijsden ad. € 185.000. De lening bedraagt per 1-1-2024 € 157.764. Als onderpand is het recht van eerste hypotheek gevestigd op het pand. De executiewaarde na verbouwing is € 365.000.
- In het kader van de publieke taak heeft de gemeente in 2018 een lening van € 400.000 verstrekt aan het Cultureel Centrum te Eijsden. De lening bedraagt per 1-1-2024 € 352.222. Als onderpand is het recht van eerste hypotheek gevestigd op het pand. De marktwaarde bedraagt € 629.000 en de executiewaarde van de marktwaarde bedraagt € 440.300.
- In het kader van de publieke taak heeft de gemeente in 2017 een lening ad € 208.600 verstrekt aan het Dorpshuis te Mheer. De lening bedraagt per 1-1-2024 € 163.983. Als onderpand is het recht van eerste hypotheek gevestigd op het pand. Conform het taxatierapport bedraagt de marktwaarde in verhuurde staat € 298.000. De executiewaarde is 70%, zijnde € 208.600.
- Lening Stichting Sociaal Centrum Eijsden: In 2019 is een lening van € 433.300 verstrekt in het kader van de publieke taak aan de Stichting Sociaal Centrum Eijsden. De gemeente heeft als

onderpand het pand gelegen aan de Prins Hendrikstraat 21 te Eijsden. Per 1-1-2024 bedraagt het openstaande saldo van deze lening € 367.401.

- Lening Stichting Gemeenschapshuis Cadier & Keer: In 2021 is een lening van € 250.000 verstrekt in het kader van de publieke taak aan de Stichting Gemeenschapshuis Cadier & Keer. De gemeente heeft als onderpand het pand gelegen aan de Limburgerstraat 78 te Cadier en Keer. Conform het taxatierapport bedraagt de marktwaarde € 620.000. De executiewaarde is 70%, zijnde € 434.000. Per 1-1-2024 bedraagt het openstaande saldo van deze lening € 250.000.
- Lening Enexis: in het kader van de publieke taak is per 30 november 2020 een lening van € 1.871.465 verstrekt aan Enexis. De lening dient ter financiering van extra investeringen in het kader van de verduurzaming van de energievoorziening. De lening is in de vorm van een converteerbare hybride aandeelhouderslening op verzoek van Enexis aan de aandeelhouders. De aflossing van de lening kan eenzijdig door Enexis plaatsvinden, voor het eerst na 10 jaar (per 30-11-2030) en vervolgens jaarlijks.

Algemene uitkering

De algemene uitkering vormt een belangrijke risicofactor binnen de begroting. Bij het gemeentefonds is de normeringsystematiek van toepassing. Dit betekent dat de groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de gecorrigeerde netto rijksuitgaven. Dalen de rijksuitgaven dan daalt ook het volume van de gemeentefondsuitkering en andersom. Aangezien de definitieve vaststelling van de netto rijksuitgaven achteraf plaatsvindt, bestaat de mogelijkheid dat een gedeeltelijke verrekening van de algemene uitkering, in zowel positieve als negatieve zin, kan plaatsvinden.

Sociaal Domein

Het sociaal domein blijft een prioriteit voor onze gemeente, waarbij we ons inzetten voor de welzijnsbehoeften van onze inwoners en het creëren van een inclusieve samenleving. Inmiddels zijn we ruim 9 jaar verantwoordelijk voor de Jeugdwet, nieuwe taken binnen de Wmo en de Participatiewet. De uitdagingen zijn echter onveranderd groot en worden nog steeds groter. We constateren een groei van een aantal groeiende maatschappelijke opgaves zoals bijvoorbeeld de vergrijzing, toenemende jeugdproblematiek, etc. Daarnaast worden we ook geconfronteerd met de gevolgen van de Covid-pandemie en de onzekerheid die dit brengt naar de toekomst toe. Ook wordt de uitdaging om aan de gestelde taakstelling om statushouders op te nemen in de gemeente en te huisvesten te voldoen steeds groter. De reden hiervoor is het gebrek aan geschikte woningen in onze gemeente.

Het grootste (financiële) risico blijft dat de toenemende vraag naar zorg en ondersteuning leidt tot overschrijding van het budget. Met name t.a.v. de Jeugdwet kunnen naast het Sociaal Team, ook huis- en jeugdartsen, rechters en gecertificeerde instellingen zoals Bureau Jeugdzorg, zorg toekennen. De

gemeente is verplicht om de toegekende zorg te betalen.

De regelingen binnen het Sociaal Domein zijn open einde regelingen. Naast het risico dat er een groter beroep op de regeling wordt gedaan, is de beheersbaarheid moeilijk. Dit omdat de financiële verplichtingen niet zijn beperkt tot een vast budget of een einddatum. In plaats daarvan kunnen de kosten van de regeling blijven toenemen naarmate de vraag toeneemt, en dit kan aanzienlijke gevolgen hebben voor de financiële stabiliteit en duurzaamheid van de organisatie.

Daarnaast vloeit nog een financieel risico voort uit de Hervormingsagenda Jeugd. De Hervormingsagenda Jeugd is opgelegd vanuit een samenwerking tussen het Rijk en de VNG naar aanleiding van bestuurlijke afspraken en heeft 2 doelen. Deze zijn nadrukkelijk aan elkaar gekoppeld: Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is en een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel. Uit deze doelen is een taakstelling naar voren gekomen samen met extra middelen voor de gemeenten. Aangezien deze nog niet definitief zijn vastgesteld kan hier nog een bijstelling op plaatsvinden, zowel negatief als positief. De verwachte extra inkomsten zijn wel reeds opgenomen in de begroting cf de instructies van Rijk en Provincie.

Met ingang van 2023 is er een nieuwe inkoopssystematiek binnen Jeugd geïntroduceerd. Een deel van deze nieuwe systematiek wordt nog op regio niveau door ontwikkeld in de komende jaren. Dit zorgt ervoor dat het moeilijker is om een inschatting te maken van de kosten.

Om de risico's in beeld te brengen en te volgen is voor alle 3 domeinen een maandelijkse monitoring opgezet. In deze maandelijkse monitoring worden de hierboven geschetste ontwikkelingen nauwlettend in de gaten gehouden. In de begroting is de meest realistische inschatting van de uitgaven aan Participatie, Wmo en Jeugdzorg verwerkt. De situatie en met name de ontwikkeling van de kosten wordt steeds beter gemonitord onder andere door middel van ontwikkelde dashboards, die naast inzicht in de financiën ook informatie verschaffen over inhoudelijke kwesties zoals aantallen, gemiddeld verbruik per cliënt, regievoering, etc.

Sociale werkvoorziening

De Rijkssubsidie voor de Sociale Werkvoorziening loopt jaarlijks terug mede hierdoor kent MTB (waar de sociale werkvoorziening van onze gemeente is ondergebracht) een verlies. De gemeente Eijsden-Margraten heeft jaarlijks op basis van haar aandelen belang een aandeel van 11% in het tekort van de MTB. Op basis hiervan is een aanvullende bijdrage aan MTB opgenomen in de begroting van afgerond € 450.000.

De afgelopen jaren is onderzoek gedaan naar de re-integratieketen van Maastricht-Heuvelland naar aanleiding van de positie van MTB. Dit heeft geleid tot het KplusV rapport. Op basis van dit rapport hebben de gemeenten gekozen om een business case uit te werken voor de fusie van de organisaties (MTB, Annex en Podium24). Dit traject loopt nog waardoor eventuele uitkomsten meerjarig nog niet in de begroting zijn verwerkt.

Jeugd

In verband met de financiële problemen bij XONAR hebben de gemeenten in de jeugdregio Zuid Limburg in 2023 gezamenlijk € 8 mln. financiële steun (EM 90K) toegezegd voor het herstelplan. In het herstelplan geeft XONAR aan dat het voor echt duurzaam herstel noodzakelijk is dat een fusiepartner gevonden wordt. Intussen zijn twee voorgenomen fusies mislukt. Het is niet realistisch om te verwachten dat er nog een derde mogelijkheid komt. Daardoor zal een nieuwe afweging moeten worden gemaakt over de toekomst van XONAR. Voor de komende periode voorzien wij geen acute problemen. Als echter vastgesteld wordt dat er geen uitzicht is op duurzaam herstel zal in verband met de zorgcontinuïteit onderzocht moeten worden of en hoe zorg bij andere zorgaanbieders kan worden ondergebracht. Dat levert onvermijdelijk nieuwe frictiekosten op. In welke omvang is nog onduidelijk. Ook de jeugdhulpaanbieders Mutsaersstichting, VIA jeugd en Pactum hebben financiële problemen. De verwachting is dat rond de jaarwisseling een raadsvoorstel beschikbaar zal zijn over de gezamenlijke dossiers. De omvang van mogelijke frictiekosten is nog onduidelijk.

Inkomsten uit beleggingen

De gemeente heeft een aantal deelnemingen, waarvan de aandelen in de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten) en Enexis de belangrijkste deelnemingen met een hoog rendement zijn. De dividend uitkering van Enexis is in de Begroting 2024-2027 meerjarig naar beneden bijgesteld. De neerwaartse bijstelling van het dividend is een gevolg van de toegenomen kosten van Enexis als netwerkbeheerder in de energietransitie. De verwachte opbrengsten zijn begroot.

Financiering

Financiering van het financieringstekort vindt plaats binnen de marges van de Wet Fido. Op dit moment is de korte rente hoger dan de lange rente en financieren we het financieringstekort met een mix van lang en kortlopende leningen. In de wet Fido zijn echter restricties opgenomen betreffende het aangaan van kortlopende leningen. In het verleden zijn hierin de volgende risico's erkent:

De korte rente kan stijgen tot boven het niveau van de gehanteerde begrotingsrente;

De lange rente kan stijgen tot boven het niveau van de gehanteerde begrotingsrente;

De korte rente kan stijgen tot boven het niveau van de lange rente;

Voor zover zich één of meerdere van deze risico's voor zouden doen, heeft dit een nadelig effect op het begrotingssaldo.

Open einde regelingen

Een open einde regeling is een regeling waarbij gerechtigden geld toekomt, zonder dat van te voren te overzien is wie van deze regeling in welke mate gebruik zullen gaan maken. In de begroting zijn hiervoor bedragen geraamd conform de opgaven van de instanties die belast zijn met de uitvoering van de regelingen. Enkele relevante open einde regelingen zijn:

Participatiewet;
GGD Zuid-Limburg;
Veiligheidsregio Zuid-Limburg;
Leerlingenvervoer en leerlingplicht;
WMO;
Jeugd.

Daarnaast is de gemeente Eijsden-Margraten aangesloten bij nog een aantal Verbonden Partijen, zie paragraaf 6. Hierin is een bepaalde afhankelijkheid ontstaan. Bij stijgende kosten van een Verbonden Partij is er niet altijd de mogelijkheid om direct uit te stappen. De zeggenschap van de gemeente Eijsden-Margraten in de Verbonden Partijen was veelal beperkt. De WGR die in 2024 ingaat is bedoeld om meer invloed uit te oefenen vanuit de Raad m.b.t. de Verbonden Partijen.

B. Risico's op eigendommen

Bouwgrondexploitatie

Voor een uitvoerige financiële analyse verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

Planschadevergoedingen

Een planschadevergoeding is een vergoeding van de gemeente aan een derde voor schade geleden als gevolg van een planologische maatregel. De planschadevergoeding is, voor zover deze te verwachten was, opgenomen in de exploitatieopzet van betreffende uitbreidingslocatie dan wel bestemmingsplan, dit voor zover deze vergoeding niet op derden te verhalen is.

Aansprakelijkheidsstellingen

De landelijke tendens is dat het aantal schadeclaims toeneemt. Als oorzaken kunnen worden genoemd het Nieuwe Burgerlijk Wetboek (invoering risico aansprakelijkheid), de Algemene Wet Bestuursrecht (aanzienlijke versterking van de positie van de burger ten opzichte van de overheid) en de toenemende mondigheid van de burgers. De risico's op het gebied van aansprakelijkheidsstelling kunnen aanzienlijk zijn, zodat het van groot belang is om schadepreventief te werken. Een goed en regelmatig onderhoud van wegen, speeltoestellen etc. (de gemeente beschikt over beheers- c.q. onderhoudsprogramma's), een klachtenlijn, het nauwkeurig naleven van procedures, adequate behandeling van ingediende bezwaarschriften etc. behoren in het kader van preventief werken tot de aandachtspunten. De gemeente is voor de wettelijke aansprakelijkheid en de bestuurdersaansprakelijkheid verzekerd. Wij kunnen echter niet uitsluiten dat, buiten het al bestaande eigen risico, de gemeente met claims krijgt te maken die niet via de verzekering zijn afgedekt.

Beheers- c.q. onderhoudsplannen

Om de risico's op het gebied van onderhoud en beheer zoveel mogelijk in te perken is het noodzakelijk dat de gemeente beschikt over beheers- en onderhoudsplannen. Korthedshalve wordt voor het inhoudelijke hieromtrent verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Bodemverontreiniging

In onze gemeente is dit een risico dat niet geheel inzichtelijk is. De financiële gevolgen van bodemverontreiniging zijn niet in kaart te brengen en zullen als het zich voordoet van geval tot geval bekeken dienen te worden.

C. Risico's die samenhangen met de interne organisatie

In de vorm van zorgvuldige toepassing van de in de gemeentelijke organisatie ingebedde bedrijfsvoeringprocessen in zijn algemeenheid, interne controlemaatregelen in het bijzonder en de planning- en control cyclus zijn waarborgen aanwezig om eventuele calamiteiten (tijdig) zichtbaar en beheersbaar te houden. Dit betekent echter niet dat hierin geen risico's worden gelopen.

Bij de bedrijfsvoering loopt onze gemeente diverse risico's, hierbij denken wij aan de administratieve organisatie, automatisering (o.a. uitval van de computer), informatievoorziening, de interne controle en het personeelsbeleid. Te late of verkeerde informatieverstrekking, onvolkomenheden in zowel de administratieve organisatie als in de interne controle kunnen financiële consequenties hebben. De gemeente is tevens leverancier van heel veel informatie. Indien deze informatie onjuist is, is het risico aanwezig dat wij daarvoor aansprakelijk worden gesteld.

Het ziekteverzuim blijft relatief hoog en daarnaast kennen we veel uitstroom het afgelopen jaar. (Tijdelijke) vervanging blijft noodzakelijk bij uitval of vertrek van personeel, als andere opties niet beschikbaar of niet mogelijk zijn. Het risico bestaat dat de post ziek/ziek/expertise ad. € 625.000 ontoereikend is.

Risico-inventarisatie

Risico	bruto per 01.01.2025	bedrag risico	Klasse kans	Klasse gevolg	Punten tolerantie	Financieel risico
(bedragen x € 1.000)						

A. Financiële risico's

Garantieplichtingen; gemeente staat borg voor een door een stichting of vereniging aangegane geldlening

1. 7-Jarige geldlening aan Woonpunt voor financiering van woongelegenheden	17.000	0	1	1	1	0
2. 49-Jarige bulletlening aan Woonpunt voor de financiering van woongelegenheden	9.500	0	1	1	1	0
3. Garantstelling voor Stichting gemeenschapshuis Oos Heim	191	191	1	1	1	0
4. Hypothecaire geldleningen met gemeentegarantie ondergebracht bij Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) ultimo 2015	519	0	1	1	1	0

Langlopende leningen; gemeente verstrekt lening aan een derde partij, die handelt uit hoofde van een publieke taak

5. Lening Cultureel Centrum Eijsden	352	0	1	1	1	0
6. Lening zaal KOH Eijsden	158	0	1	1	1	0
7. Lening Dorpshuis Mheer	164	0	1	1	1	0
8. Lening Stichting Sociaal Centrum Eijsden	367	0	1	1	1	0
9. Lening Stichting Gemeenschapshuis Cadier en Keer	250	0	1	1	1	0
10. Lening Enexis	1.871	1.871	1	5	5	468

Algemene uitkering

11. Algemene uitkering, de algemene uitkering vormt momenteel een belangrijke risicofactor binnen onze meerjarenbegroting	46.731	862	3	4	12	862
---	--------	-----	---	---	----	-----

Beleggingen

12. Inconvenientenvergoeding	66	66	3	2	6	17
13. Enexis	224	224	3	3	9	56
14. BNG	131	132	3	2	6	33

Open einde regelingen

15. Participatiebudget 7,5%	4.059	304	4	3	12	304
16. GGD (open eind financiering 15% totale	1.154	173	4	2	8	43

budget)						
17. Brandweer-GHOR Zuid Limburg (open eind financiering, 15%)	2.275	341	4	3	12	341
18. Gem. regeling Leerlingenvervoer (meer aanvragen dan begroot, 15%)	325	49	3	1	3	0
Ontwikkelingen sociale zekerheid						
19. Jeugdzorg (15% van budget)	6.170	926	4	4	16	926
20. Wmo (15% van budget)	4.417	663	4	4	16	663
21. Omnibuzz (15% van budget)	783	118	4	2	8	29
B. Risico's op eigendommen						
Risico's die samenhangen met de eigen gemeentelijke organisatie						
22. Planschade	250	250	3	2	6	63
23. Aansprakelijkheidsstellingen	250	250	3	2	6	63
C. Risico's die samenhangen met de gemeentelijke organisatie						
24. Ziekteverzuim	945	320	3	3	9	80
25. Implementatie Bestuurlijke Boete	120	120	3	2	6	30
Totaal						3.977

Toelichting risico-inventarisatie

1 t/m 3 Het risicobedrag is het bedrag van de verstrekte garantieverplichting dan wel lening minus 70% van de marktwaarde (= executiewaarde) van het onderpand (recht van 1e hypotheek) met minimum nul.

4 Het risicobedrag is op nul ingeschat aangezien:

- WSW zelf circa € 274 miljoen borgstellingsreserve heeft om de aanspraak te voldoen.
- WSW zal obligo innen bij de corporaties vóórdat het WSW bij de gemeenten en het rijk zal aankloppen.
- WSW kan bij in dit geval Servatius onderpand opeisen en te gelde maken.
- pas in 4e instantie zal WSW een renteloze lening afsluiten en deze lening verdelen over rijksoverheid (50%) en alle WSW-gemeenten (samen 50%); dit betekent dat een solidariteitsprincipe tussen rijk en alle aan WSW deelnemende gemeenten van toepassing is.

5 t/m 9 Het risicobedrag is het bedrag van de verstrekte garantieverplichting dan wel lening minus 70% van de marktwaarde (= executiewaarde) van het onderpand (recht van 1e hypotheek) met minimum nul.

10 Het risicobedrag is op € 467.866 (25%) ingeschat aangezien Enexis opereert in een gereguleerde markt; de aandelen Enexis zijn enkel in het bezit van publieke partijen.

11 Het risicobedrag is gebaseerd op 25 procent punten, waarbij één procentpunt overeenkomt met € 34.489. Met andere woorden als de uitkeringsfactor met 1 procentpunt verandert, heeft dit een financiële consequentie van € 34.489.

12 t/m 14 Opbrengsten beleggingen zijn meerjarig geraamd.

15 Het risicobedrag is gebaseerd op 7,5% eigen risico.

16 t/m 21 Het risicobedrag is gebaseerd op 15% eigen risico

22 en 23 Dit betreft een schattingspost op basis van ervaring.

24 Het laatst vastgestelde ziekteverzuim bedraagt 5,5% in 2024. Het opgenomen bedrag ad. € 625.000 ontstaat uit 8% van de begrote personele lasten minus de begrotingspost ziek/piek/expertise.

25 Dit betreft een schattingspost op basis van ervaring.

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 12.203.541 en is de som van:

- de stand van de algemene reserve per 1-1-2025 ad € 10.784.830;
- de onbenutte belastingcapaciteit 2025 ad € 1.418.711.

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 3.977.030 zoals blijkt uit bovenstaande tabel. Het weerstandvermogen kan als volgt berekend worden:

Weerstandvermogen= beschikbare weerstandscapaciteit/benodigde weerstandscapaciteit:

In cijfers: € 12.453.138 / € 3.814.715 = 3,1

Op basis van de door uw raad vastgestelde weerstandsvermogen matrix, kan worden geconcludeerd dat de ratio uitstekend is (zie onderstaande tabel).

4. Kengetallen

Jaarlijks neemt de gemeente de landelijk voorgeschreven financiële kengetallen in de begroting op. De opgenomen kengetallen zijn gebaseerd op de geprognosticeerde balans en gaan uit van ongewijzigd beleid. De combinatie van de kengetallen en de geprognosticeerde balans zijn een indicatie voor de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente in de komende jaren.

Het is niet mogelijk een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie.

De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Daarom dienen ze te worden voorzien van een adequate toelichting. De waarden van de kengetallen kunnen worden ingedeeld in drie categorieën:

- categorie A is het minst risicovol,
- categorie B is neutraal,
- categorie C het meest risicovol.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd	< 90%	90 - 130%	> 130%
3. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
4. Structurele exploitatieruimte begroting	> 0%	0%	< 0%
5. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
6. Belastingcapaciteit	< 95%	90 - 105%	> 105%

4.1 Overzicht

Op basis van onderstaand overzicht en op basis van het weerstandsvermogen kan worden geconcludeerd dat de financiële positie van de gemeente Eijsden-Margraten stabiel is. 2 van de 6 onderdelen bevinden zich in categorie A (minst risicovol), 2 onderdelen in de categorie B (medium risicovol) en 2 onderdelen in de categorie C (risicovol). Het weerstandsvermogen van de gemeente Eijsden-Margraten is uitstekend.

	Jaarstukken 2023	Programma- begroting 2024	Programma- begroting 2025	Programma- begroting 2026	Programma- begroting 2027	Programma- begroting 2028
1. Netto schuldquote	109%	133%	133%	132%	123%	115%
2. Netto schuldquote met correctie	98%	121%	123%	121%	113%	105%
3. Solvabiliteitsratio	18%	16%	16%	17%	17%	18%
4. Structurele exploitatie ruimte	4%	2%	0%	-3%	-3%	-3%
5. Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
6. Belastingcapaciteit	111%	118%	128%	132%	137%	142%

4.2 Berekening

1. Netto schuldquote (bedragen * € 1.000,-) (= (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)

Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)	Jaarstukken 2023	Programma-begroting 2024	Programma-begroting 2025	Programma-begroting 2026	Programma-begroting 2027	Programma-begroting 2028
A. Het totaal van de vaste schulden	€ 78.398	€ 74.706	€ 66.090	€ 62.404	€ 58.718	€ 55.033
B./C. Het totaal van de netto vlottende schulden en overlopende passiva	€ 17.970	€ 21.574	€ 38.675	€ 39.509	€ 39.134	€ 38.460
D. Het totaal van de volgende financiële vaste activa: uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd langer dan één jaar, uitzettingen in NL schuld papier met een rentetypische looptijd langer dan één jaar, overige uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar	€ 26	€ 13	€ 27	€ 27	€ 27	€ 27
E./F./G. Het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa	€ 16.873	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
H. Het totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 72.822	€ 72.355	€ 78.459	€ 77.459	€ 79.351	€ 81.547

2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen (bedragen * € 1.000,-) (= (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%)

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen = (A+B+C-D-E-F-G)/H * 100%	Jaarstukken 2023	Programma-begroting 2024	Programma-begroting 2025	Programma-begroting 2026	Programma-begroting 2027	Programma-begroting 2028
A. Het totaal van de vaste schulden	€ 78.398	€ 74.706	€ 66.090	€ 62.404	€ 58.718	€ 55.033
B./C. Het totaal van de netto vlottende schulden en overlopende passiva	€ 17.970	€ 21.574	€ 38.675	€ 39.509	€ 39.134	€ 38.460
D. Het totaal van alle financiële vaste activa met uitzondering van kapitaalverstrekkings	€ 8.023	€ 8.464	€ 7.999	€ 7.987	€ 7.974	€ 7.962
E./F./G. Het totaal van de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar, liquide middelen en overlopende activa	€ 16.873	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
H. Het totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 72.822	€ 72.355	€ 78.459	€ 77.459	€ 79.351	€ 81.547

3. Solvabiliteitsratio (bedragen * € 1.000,-) (= (A/B) * 100%)

Solvabiliteitsratio = (A/B * 100%)	Jaarstukken 2023	Programma-begroting 2024	Programma-begroting 2025	Programma-begroting 2026	Programma-begroting 2027	Programma-begroting 2028
A. Het totale eigen vermogen	€ 22.859	€ 19.083	€ 21.331	€ 21.315	€ 21.378	€ 21.362
B. Het totaal van de passiva	€ 125.606	€ 120.119	€ 131.173	€ 127.686	€ 123.295	€ 118.960

4. Structurele exploitatieruimte (bedragen (= ((B-A)+(D-C)) / E) * € 1.000,-) 100%)

Structurele exploitatieruimte = ((B-A)+(D-C)) / E) * 100%)	Jaarstukken 2023	Programma-begroting 2024	Programma-begroting 2025	Programma-begroting 2026	Programma-begroting 2027	Programma-begroting 2028
A. Structurele lasten (= totaal van de lasten bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, minus het totaal van de incidentele lasten per programma bedoeld in artikel 19 onderdeel c BBV)	€ 74.501	€ 69.504	€ 75.850	€ 77.177	€ 79.742	€ 81.739
B. Structurele baten (= totaal van de baten bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, minus het totaal van de incidentele baten per programma bedoeld in artikel 19 onderdeel c BBV)	€ 76.632	€ 70.661	€ 76.048	€ 75.176	€ 77.719	€ 79.543
C. Het totaal van de structurele toevoegingen aan de reserves bedoeld in artikel 19 onderdeel d BBV	€ 0	€ 0	€ 231	€ 234	€ 234	€ 234
D. Het totaal van de structurele onttrekkingen aan de reserves bedoeld in artikel 19 onderdeel d BBV	€ 498	€ 271	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
E. Het totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 72.822	€ 72.355	€ 78.813	€ 78.134	€ 80.278	€ 82.225

5. Grondexploitatie (bedragen * € 1.000,-) (= (A+B) / C * 100%)

Grondexploitatie = (A+B) / C * 100%	Jaarstukken 2023	Programma-begroting 2024	Programma-begroting 2025	Programma-begroting 2026	Programma-begroting 2027	Programma-begroting 2028
A. Het totaal van de activa van de "niet in exploitatie genomen bouwgronden"	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
B. Het totaal van de "bouwgronden in exploitatie"	€ 52	-€ 89	-€ 133	-€ 134	€ 0	€ 0
C. Het totaal saldo van de baten, bedoeld in artikel 17 onderdeel c BBV, exclusief de mutaties reserves	€ 72.822	€ 72.355	€ 78.813	€ 78.134	€ 80.278	€ 82.225

6. Belastingcapaciteit (= E / F * 100%)

Belastingcapaciteit = (E / F *100%)	Jaarstukken 2023	Programma-begroting 2024	Programma-begroting 2025	Programma-begroting 2026	Programma-begroting 2027	Programma-begroting 2028
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 414	€ 453	€ 531	€ 545	€ 559	€ 574
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 285	€ 294	€ 303	€ 317	€ 335	€ 354
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	€ 304	€ 360	€ 371	€ 384	€ 397	€ 411
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
E. Totale woonlasten voor gezin bij	€ 1.003	€ 1.107	€ 1.205	€ 1.246	€ 1.291	€ 1.339

gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)						
F. Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in het voorafgaande begrotingsjaar	€ 904	€ 942	€ 944	€ 944	€ 944	€ 944

4.3 Toelichting

1. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van een gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt.

2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om een goed beeld te krijgen van de verstrekte leningen aan derden dient de netto schuldquote hiervoor te worden gecorrigeerd. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die gelden vervolgens worden doorgeleend aan bijvoorbeeld woningbouwcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen.

3. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen hoe gezonder de gemeente.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Het kengetal geeft hiermee aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid.

5. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële

positie van gemeentes. De boekwaarde van de voorraad gronden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten van de gemeente als geheel. Hiermee wordt het belang van de grondexploitatie op de financiële positie van de gemeente inzichtelijk.

6. *Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden*

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente.

5. Geprognosticeerde balans

Activa	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025	31-12- 2026	31-12- 2027	31-12- 2028
(bedragen x 1.000)						
(Im)materiële vaste activa	100.099	113.608	122.615	119.140	114.762	110.439
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	559	559	559	559	559	559
Financiële vaste activa: Leningen	7.997	7.985	7.972	7.960	7.947	7.935
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	27	27	27	27	27	27
Totaal Vaste Activa	108.682	122.179	131.173	127.686	123.295	118.960
Vorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	52	0	0	0	0	0
Vorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen <1 jaar	7.989					
Liquide middelen	1.515					
Overlopende activa	7.369					
Totaal Vlottende Activa	16.925	0	0	0	0	0
Totaal Activa	125.607	122.179	131.173	127.686	123.295	118.960
Passiva	31-12- 2023	31-12- 2024	31-12- 2025	31-12- 2026	31-12- 2027	31-12- 2028
(bedragen x 1.000)						
Eigen vermogen	22.860	21.394	21.331	21.315	21.378	21.362
Voorzieningen	6.380	5.848	5.254	4.735	4.540	4.655
Vaste schuld	78.397	74.776	66.090	62.404	58.718	55.033
Totaal Vaste Passiva	107.637	102.018	92.675	88.454	84.636	81.050
Vlottende schuld	10.334					
Overlopende passiva	7.636	20.161	38.498	39.232	38.659	37.910
Totaal Vlottende Passiva	17.970	20.161	38.498	39.232	38.659	37.910
Totaal Passiva	125.607	122.179	131.173	127.686	123.295	118.960

Paragraaf 3: Kapitaalgoederen

Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat dat de paragraaf over het onderhoud van kapitaalgoederen ten minste de volgende kapitaalgoederen bevat:

- 3a. Wegen.
- 3b. Verlichting.
- 3c. Riolering.
- 3d. Groen.
- 3e. Gebouwen.

Van deze kapitaalgoederen wordt aangegeven:

- 1. Het beleidskader.
- 2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties.
- 3. De vertaling van de financiële consequenties.

1. Kaderstellende documenten

Het beleid met betrekking tot het onderhoud van de kapitaalgoederen van Eijsden-Margraten is vastgelegd in een aantal vigerende beleidsnota's:

- Wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2021-2024.
- Gemeentelijke beleidsplan Verkeer en Vervoer 2021.
- Beleidsplan Openbare Verlichting Eijsden-Margraten 2019-2026.
- Waterprogramma Eijsden-Margraten 2023-2027
- Klimaatadaptatiestrategie Eijsden-Margraten 2023-2027.
- LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) Buitengewoon Eijsden 2013.
- LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) Buitengewoon Margraten 2009.
- Groenstructuurplan binnen de bebouwde kom Eijsden 2004.
- Bermenbeleid 2016-2026 Maaien wat moet, bloei waar mogelijk.
- Groenbeleidsplan 2020.
- Kadernota accommodatiebeleid 2017 (Sociaal Domein).

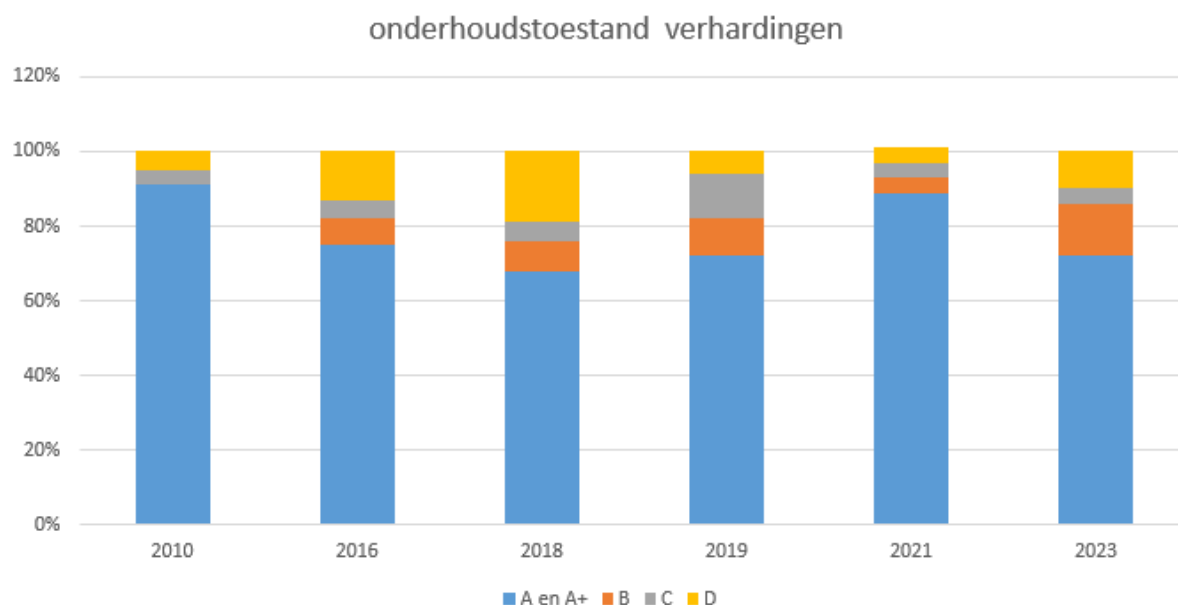
2. Financiële recapitulatie

Financiële recapitulatie beheers- en onderhoudsplannen (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
<u>Wegen</u>				
Regulier onderhoud	924	924	924	924
Levensduurverlengend groot onderhoud (25 jaar)	1.838	1.838	1.838	1.838
Rehabilitaties (50 jaar)	3.707	3.707	3.707	3.707
<u>Openbare verlichting</u>				
Projectmatige vervanging	65	65	65	65
Beheer en onderhoud	132	132	132	132
<u>Riolen</u>				
Exploitatie	950	950	950	950
Investerings	1.724	1.524	1.524	1.524
<u>Groen / Landschap</u>				
Groen	1.499	1.499	1.499	1.499
Landschap	121	121	121	121
<u>Gebouwen</u>				
Saldo voorziening onderhoud gemeentegebouwen 01-01	516	290	206	113
Dotaties	546	584	473	573
Onttrekkingen	-772	-667	-566	-610
Saldo voorziening onderhoud gemeentegebouwen 31-12	290	206	113	76

3a. Wegen

Het wegenbeleidsplan Eijsden-Margraten 2021-2024 is door de raad vastgesteld op 14 februari 2022 aan de hand van de inspectie uit 2019 en de prijsindexcijfers van 2021. In deze beleidsperiode is een verhoging van het onderhoudsbudget voor wegen en voor vervangingen wegen in de begroting opgenomen. Met deze verhoging wordt de opgelopen achterstand op onderhoud op termijn ingelopen. De investeringsbudgetten voor levensduurverlengend onderhoud wegen en voor rehabilitaties zijn vooruitlopend op het nieuwe Wegenbeleidsplan 2025-2028 met 5% verhoogd ten opzichte van 2024. Het budget van levensduurverlengend onderhoud 2025 bedraagt € 1.837.500 en kent een

afschrijvingstermijn van 25 jaar. Het investeringsbudget voor rehabilitaties bedraagt in 2025 € 3.706.500 en kent een afschrijvingstermijn van 50 jaar.

Vergelijk onderhoudstoestand na inspectie

	beeldkwaliteit	2010	2016	2018	2019	2021	2023	planjaren
Voldoende	A en A+	91%	75%	68%	72%	89%	72%	Geen maatregel nodig
Matig	B		7%	8%	10%	4%	14%	Maatregelen plannen binnen 3 tot 5 jaar
Onvoldoende	C	4%	5%	5%	12%	4%	4%	Maatregelen plannen binnen 1 tot 2 jaar
Achterstand	D	5%	13%	19%	6%	4%	10%	onderhoudsmaatregelen nodig

In 2023 is een nieuwe weginspectie uitgevoerd. We zien dat de onderhoudstoestand van ons wegennet lager uitvalt dan in 2021. In 2021 was nog 93% van ons wegennet voldoende onderhouden en in 2023 is dit 86%. Met name het percentage achterstallig onderhoud niveau is toegenomen. In het meerjarig investeringsplan wegen 2024-2025 en de projecten die inmiddels zijn opgestart (Aanpak Cadier en Keer Noord) geven aan dat het achterstallige onderhoud de komende jaren wordt weggewerkt. Om dit te bewerkstelligen wordt het onderhoudsprogramma ieder jaar geactualiseerd. Daarnaast wordt een nieuw wegenbeleidsplan 2025-2028 opgesteld dat in december 2024 in de raad wordt behandeld. Uit efficiency-oogpunt streven wij er naar werkzaamheden parallel te laten lopen met de uitvoering van het rioolbeheerprogramma.

Het gemeentelijke beleidsplan Verkeer en Vervoer is in december 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. De voortvloeiende maatregelen zijn opgenomen in de meerjaren onderhouds- en investeringsprogramma's (MOP en MIP).

In 2025 voeren we de maatregelen uit die genomen dienen te worden naar aanleiding van het parkeer- en circulatieonderzoek in de oude kern van Eijsden. Daarnaast gaan we in 2025 verder met een parkeeronderzoek in de kern Margraten en met een studie naar een alternatieve

verkeersafwikkeling rondom de kern in Margraten, zoals in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

De investeringsprojecten bestaan uit fases, namelijk:

1. Planvoorbereiding.
2. Uitvoering.
3. Nazorg.
4. Oplevering.

Door de fasering worden de kosten soms in opeenvolgende jaren geboekt. Dit heeft invloed op de kasstromen. De planvoorbereiding neemt vaak, gelet op de burgerparticipatie en de nodige onderzoeken die moeten plaatsvinden, veel tijd in beslag en kost relatief weinig geld; circa 8-12% van het projectbudget. De daadwerkelijke werkzaamheden (uitvoering) duren vaak tussen de 3-4 maanden en vormen circa 80-90% van de projectkosten. De kasstromen van de projecten worden geoptimaliseerd en middels een liquiditeitenplanning bewaakt.

Voor 2025 - 2028 zijn de volgende investeringen aan wegen gepland; uitgesplitst naar levensduurverlengend onderhoud wegen (LDV) en naar rehabilitaties :

Reeds opgestarte rehabilitaties waarvoor kredieten zijn gevoteerd:

- Buurtgerichte aanpak Cadier en Keer (Willem Alexanderstraat, Christinastraat, Beatrixstraat (ged.), Irenestraat, Margrietstraat, Heistraat, Johan Frisostraat, Groenerein, Wangraaf).
- Zoerbeemden-Industrieweg inclusief afkoppeltraject € 1,334 mln.
- Withuis binnen bebouwde kom € 1,126 mln.
- Catharinastraat/Kloppenbergweg incl. verkeersmaatregel Kasteellaan/Kloppenbergweg Oost-Maarland
- Pastoor Kikkenweg en Heerderweg Cadier en Keer
- Rtonde Karreweg/Burg Wolfsstraat
- Kleine Molenweg Gronsveld LDV
- Trichterweg Eijsden buiten bebouwde kom LDV

Ten aanzien van de projecten uit het Meerjareninvesteringsplan Infrastructuur wordt u periodiek via een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de planning, de doorlooptijd en de financiële stand van zaken.

Voor 2025-2028 staan de volgende projecten gepland:

2025

- Kapelweg Cadier en Keer
- Poortstraat Eijsden

- Bourgogne Mesch
- Broekstraat Gronsveld
- Pius XII Gronsveld
- Oosterbroekweg incl. kruispunt Burg. Frans Cortenraadstraat Gronsveld
- Aan de Fremme LDV wegvak 58-64 en 58-Tromputte
- Einderweg-Onderstraat Honthem LDV
- Bronckweg Cadier en Keer LDV

2026

- Kerkeweg Eijsden LDV
- Duivenstraat Mheer
- Prins Berhardstraat Cadier en Keer
- Julianastraat Cadier en Keer
- Langstraat Mesch
- Vroenhof Eijsden
- Bergbezinkbassin (BBV) Noorbeek

2027

- Heiweg (wegvak Langstraat Mesch-uitzichttoren) LDV
- Fommestraat Cadier en Keer LDV
- Voerstraat Eijsden LDV
- Vroenhof Eijsden mede afhankelijk van de nog vast te stellen parkeervisie Oude Kern Eijsden en de beleidsregels die hierop betrekking hebben
- Beezepool Eijsden
- Onderstraat/Pley Noorbeek icm bergbezinkbassin Noorbeek

2028

- De La Margellelaan/Schansweg Eijsden buiten bebouwde kom LDV
- Gloriet-Parkweg Gronsveld LDV
- Schijfstraat Gronsveld LDV
- De Hoof-Papendel Cadier en Keer

Naast het investeringswerk aan wegen, vindt groot asfaltonderhoud plaats op basis van 2 jaarlijkse inspecties, worden de wegen periodiek geveegd, wordt onkruid op verhardingen bestreden en worden jaarlijks - voor het winterseizoen - de wegmarkeringen vernieuwd op basis van een tweejaarlijkse inspectie.

We merken in de levensduur verlengende maatregelen en in de rehabilitaties dat een indexering van 30% de afgelopen jaren “normaal” is als de werken op de markt worden gezet. In de afprijzing van de MIP projecten is nog geen rekening gehouden met deze verhoogde indexering. We nemen dit mee in het raadsvoorstel van het Wegenbeleidsplan. Vooruitlopend op het nieuwe Wegenbeleidsplan zijn de investeringsbudgetten 2025 met 5% verhoogd.

Het onderhoud aan de wegen wordt conform het wegenbeleidsplan uitgevoerd waardoor er op termijn geen achterstand meer is.

Voor het groot onderhoud van onze wegen staan voor 2025 de volgende wegen gepland:

- Burg. Wijnandsstraat Eijsden
- Kapelkesstraat Eijsden
- Ir. Rocourstraat Eijsden
- De Munckhof Sint Geertruid
- Schoolstraat Sint Geertruid
- Mgr. Willigersstraat Gronsveld
- Rijksweg Gronsveld
- Burg. Beckersweg Mheer
- Rondelenstraat buitengebied
- Honthemmerweg buitengebied
- Broenshemweg buitengebied
- Diverse veldwegen die naar aanleiding van wateroverlast grondig moeten worden aangepakt

3b. Openbare verlichting

Het vigerende beleidsplan OVL 2013 t/m 2017 is verlopen maar de vastgestelde beleidskaders zijn nog steeds actueel en er is geen aanleiding deze te wijzigen. De raad is in 2018 geïnformeerd dat geen nieuw beleidsplan wordt voorgelegd en dat het college de vastgestelde beleidskaders hanteert om de openbare verlichting te onderhouden. Op 28 mei 2018 heeft het college het Uitvoeringsplan Openbare verlichting Eijsden-Margraten 2019-2026 vastgesteld. In het gemeentelijk milieubeleidsplan zijn de klimaat-doelstellingen uit het Energieakkoord opgenomen. Om deze doelstelling te halen is in 2017 het contract met onderhoudsaannemer vernieuwd met toevoeging van een financieel plan. Op basis van deze overeenkomst – light as a service (LAAS) - is een berekening gemaakt van de benodigde budgetten tijdens de contractduur. Deze budgetten zijn opgenomen in de begroting.

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

3c. Riolering

Op 13 december 2022 is het waterprogramma gemeente Eijsden-Margraten 2023-2027 vastgesteld in de raad, evenals het Waterketenplan Maas & Mergelland en de klimaatadaptatiestrategie 2023-2027. Uit efficiency -oogpunt streven we ernaar om de uitvoering van rioleringswerkzaamheden parallel te laten verlopen met de wegenwerkzaamheden. In 2025 wordt een groot gedeelte van de riolering in Cadier en Keer vervangen, wordt gestart met de planvoorbereiding van de vervanging van het riool in de Prins Bernhardstraat en Julianastraat te Cadier en Keer.

Eens per 10 jaar wordt elk riool geïnspecteerd waarna onvolkomenheden worden opgelost en reparaties uitgevoerd. Derhalve is er geen achterstallig onderhoud. In 2025 worden ook de volgende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd dan wel voorbereid:

- Reiniging en inspecties van ongeveer 25 km riolen per jaar.
- Onderhoudsbestek pompinstallaties.
- Reiniging van 6.200 kolken en 200 zandvangers.
- Renovatie pompinstallaties.
- Voorbereiding en aanbesteding reparatiebestek 2024.
- Relining riolering.
- Vervanging riolering.

Het onderhoud voldoet aan het noodzakelijke niveau, er zijn geen achterstanden.

3d. Groen

Voor het openbaar groen binnen de bebouwde kom zijn de volgende beleidsplannen actueel:

- Groenbeleidsplan 2020.
- Bomenbeleid gemeente Eijsden-Margraten 2015.
- Groenstructuurplan binnen de bebouwde kom Eijsden 2004.

Het groenbeleidsplan is in 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Dit beschrijft op welke wijze de gemeente haar openbaar groen wil ontwikkelen. Het vormt de basis voor het actualiseren van het groenbeheerplan. We onderhouden 15 ha. plantsoen, scheren 65 km hagen, onderhouden ruim 22.500 bomen en maaien 53 ha. gazons.

In 2025 ronden we het Groenstructuurplan binnen de bebouwde kom af.

Voor het landschap zijn de volgende beleidsplannen actueel:

- Bomenbeleid gemeente Eijsden-Margraten 2015.
- Bermenbeleid 2016-2026 : maaien wat moet, bloei waar mogelijk.

- Landschapsontwikkelingsplannen (LOP) Buitengewoon Margraten en Buitengewoon Eijsden.
- Gemeentelijk Kwaliteitsmenu Eijsden-Margraten 2013.
- Gebiedsvisie Middenteras Mesch-Bemelen 2020.

Op 5 februari 2013 heeft de raad het landschapsontwikkelingsplan Buitengewoon Eijsden vastgesteld. We beschikken nu over een landschappelijke visie voor het gehele buitengebied van de gemeente Eijsden-Margraten.

Het onderhoud van openbaar groen en landschap wordt uitgevoerd conform de beleidsplannen en er is derhalve geen achterstallig onderhoud.

3e. Gebouwen

De gemeente heeft 40 gebouwen in eigendom waarvoor ze ook het beheer uitvoert: schoolgebouwen, sportaccommodaties (binnen- en buitensport), gebouwen voor de gemeentelijk bedrijfsvoering, voor de huisvesting van statushouders en voor enkele overige, vaak sociaal-maatschappelijke, doeleinden.

In de vastgestelde startnotitie accommodatiebeleid 2013 is bepaald welke sportaccommodaties tot de gemeentelijke basisvoorzieningen behoren. In de vastgestelde kadernotitie accommodatiebeleid 2017 is bepaald dat vitale verenigingen een essentiële rol spelen in de leefbaarheid en de sociale cohesie in de kernen en dat de huisvesting hiervan gefaciliteerd dient te worden

Het benodigde onderhoud aan gemeentelijke gebouwen leggen we vast in een meerjarig onderhoudsplan. Dit vormt de onderlegger van het werkplan dat jaarlijks wordt uitgevoerd. Het doel van onderhoud is de instandhouding van de gemeentelijke gebouwen op een afdoende kwalitatief niveau voor het gebruiksdoel waarvoor deze voorzieningen zijn gerealiseerd.

Middels inspecties en voortschrijdend inzicht wordt het meerjarig onderhoudsplan jaarlijks geactualiseerd. In een werk(plan) wordt bepaald welke werkzaamheden tot uitvoering worden gebracht in enig jaar. Van dit werkplan maken o.a. de volgende werkzaamheden onderdeel uit:

- het benodigde jaarlijkse reguliere service-onderhoud;
- het (niet) planbare correctieve onderhoud zoals : buitenschilderwerk en noodzakelijke reparaties aan deuren en kozijnen, dakbedekkingen en technische installaties,
- het (groot) vervangingsonderhoud aan dakbedekkingen, gevels, technische installaties en (sport)vloerafwerkingen
- kleine aanpassingen uit veiligheidsoverwegingen.

Voor de instandhouding van gemeentelijke gebouwen is de voorziening onderhoud gemeente gebouwen gevormd. De onderhoudsuitgaven worden jaarlijks ten laste van deze voorziening geboekt.

De meeste gemeentelijke sportaccommodaties zijn gedateerd en boekhoudkundig (na 40 jaar) afgeschreven. Vaak zijn deze sportaccommodaties ook al eens gerenoveerd. Na een periode van 40-65 jaar dient nieuwbouw of een grootschalige renovatie zich meestal aan. Nieuwe investeringen maken deel uit van het investeringsprogramma. Momenteel wordt er een integraal huisvestingsplan (sport)accommodaties uitgewerkt. De resultaten hiervan worden bekend in 2025.

Investeringen voor het jaar 2025 zijn:

- Renovatie kleedlokalen sportaccommodatie RKVVM. Deze ruimten verkeren in een slechte staat van onderhoud .
- Vervangen kozijnen oude kantoorvleugel gemeentehuis. Deze kozijnen zijn verouderd, zorgen voor onnodig energieverlies en veroorzaken klachten.

Paragraaf 4: Financiering

Treasury-functie

De gemeentelijke treasury-functie heeft als doel het financieren van het gemeentelijk beleid (zorgen voor tijdige beschikbaarheid van voldoende geldmiddelen) en het uitzetten van de overtollige geldmiddelen. De risico's en kosten worden daarbij geminimaliseerd en het renteresultaat geoptimaliseerd. Het college biedt de raad eens in de vier jaar een (herziend)Treasurystatuut aan. Dit document is het uitvoeringsbesluit van het Treasurystatuut.

Financieringsbeleid

De gemeente zet de overtollige geldmiddelen uit bij de Nederlandse Staat (schatkistbankieren). Om het renteresultaat te optimaliseren wordt financiering met externe middelen beperkt door eerst de eigen liquide financieringsmiddelen te gebruiken. Als deze laatste ontoereikend zijn kunnen er externe middelen worden aangetrokken.

Overzicht leningenportefeuille

	Bedragen (x € 1.000)			
	2025	2026	2027	2028
Opgenomen leningen	74.771	66.085	62.399	58.713
Aflossingen	8.686	3.686	3.686	3.686
Leningschuld per 31 december	66.085	62.399	58.713	55.027

EMU-saldo

Voor het berekenen van het EMU-saldo is het exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves. Het verschil tussen het exploitatiesaldo en het EMU-saldo is dat het exploitatiesaldo bestaat uit het door de gemeente gehanteerde stelsel van lasten en baten, terwijl het EMU-saldo bestaat uit uitgaven en inkomsten (kasstelsel).

Begrotingsgegevens EMU		Bedragen (x € 1.000)				
		2024	2025	2026	2027	2028
		primitief				
	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan cq onttrekking uit reserves	82	49	-2.053	-2.030	-2.179
+	Afschrijvingen ten laste van exploitatie	4.093	4.061	4.467	4.390	4.335
+	Dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	412	832	891	780	880
-	Onttrekkingen aan voorzieningen ten gunste van de exploitatie	-745	-628	-431	-181	72
-	Bruto-investeringsbedragen beleidsplan	-10.741	-14.624	-13.446	-21.202	-8.466
+	Kapitaallasten investeringen beleidsplan	31	65	624	1.041	1.599
-	Vermeerderingen bestaande activa	0	0	0	0	0
+	Verminderings bestaande activa	0	0	0	0	0
-	Boekwinst desinvesteringen vaste activa	0	0	0	0	0
+	Toegekende bijdragen inzake investeringen van Rijk, Provincie en EU	0	0	0	0	0
-	Uitgaven aankoop grond en uitgaven bouw- en woonrijp maken	-273	-100	0	0	0
+	Opbrengst verkoop grond	0	250	0	0	0
-	Boekwinst op verkoop grond	0	0	0	0	0
-	Betalingen direct ten laste van reserves	0	0	0	0	0
-	Boekwinst op verkoop van deelnemingen en aandelen	0	0	0	0	0
=	Berekend EMU-saldo	-7.141	-10.095	-9.948	-17.202	-3.759

Welke betekenis dient toegekend te worden aan het berekende EMU-saldo?

Het BBV schrijft voor dat gemeenten in de begroting een meerjarige berekening van het EMU-saldo opnemen. De berekening van het EMU-saldo vindt plaats op kasbasis, terwijl gemeenten sturen op een sluitende begrotingspositie volgens het stelsel van baten en lasten. De omrekening in de tabel hieronder is daardoor niet direct relevant voor de financiële sturing en kaderstelling door de raad. Volgens het BBV is het wel de bedoeling dat het gemeentelijk EMU-saldo gerelateerd wordt aan de individuele referentiewaarde die het Ministerie van BZK jaarlijks voor elke gemeente vaststelt. Hiermee wordt inzichtelijk welk aandeel de gemeente heeft in de toename of afname van het EMU-saldo.

Het Ministerie heeft in de septembercirculaire 2024 individuele referentiewaarden voor de gemeenten gepubliceerd. Een individuele EMU-referentiewaarde betreft geen norm, maar een indicatie van het nadeel dat een gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. De Wet Hof bepaalt dat de individuele referentiewaarde voor het EMU-saldo van de individuele overheden naast het eigen aandeel ook het aandeel in openbare lichamen betreft. Met het aandeel in openbare lichamen wordt bedoeld het deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen waar een individuele decentrale overheid aan deelneemt dat aan de betreffende individuele overheid wordt toegerekend. Een deel van het EMU-saldo van de gemeenschappelijke regelingen maakt dus onderdeel uit van het EMU-saldo van de deelnemende decentrale overheden.

De referentiewaarde (aandeel in het tekort) voor de gemeente Eijsden-Margraten bedraagt € 3,738 mln. (conform septembercirculaire 2024). De gemeente Eijsden-Margraten heeft voor 2024 een overschrijding van € 6,357 mln. (€ 10,095 mln. - € 3,738 mln.) ten opzichte van de norm. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort een rol gaan spelen. Dat is op dit moment nog niet aan de orde.

Indicatoren

Om vooral de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet FIDO twee instrumenten: renterisiconorm en de kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet.

Renterisiconorm

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een spreiding binnen de langlopende lening portefeuille te komen zodat het renterisico wordt beperkt. De jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm		Bedragen (x € 1.000)			
		2025	2026	2027	2028
1a	Renteherzieningen opgenomen leningen	0	0	0	0
1b	Renteherzieningen uitgezette leningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	8.686	3.686	3.686	3.686
3	Renterisico (1a - 1b + 2)	8.686	3.686	3.686	3.686
4a	Begrotingstotaal	79.181	80.204	82.450	84.448
4b	Percentage regeling	0	0	0	0
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	15.836	16.041	16.490	16.890
5a	Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	7.150	12.355	12.804	13.204
5b	Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Rentebeleid investeringen en omslagrente

De gemeente hanteert voor specifieke investeringen (investeringen in riool, afval en grondexploitatie) een vast rentepercentage van 2,75%. Dit rentepercentage vloeit voort uit de gehanteerde percentages in de vastgestelde onderliggende meerjarenbeleidsplannen, respectievelijk exploitatie-opzetten.

Voor overige investeringen is een omslagpercentage berekend. Voor 2025 tot en met 2028 bedraagt het omslagpercentage 0,75%.

Renteschema	(bedragen x € 1.000)	2025
a. Externe rentelasten kort en lang	1.707	
b. Externe rentebaten	-80	
<i>Saldo externe rentelasten en rentebaten</i>		1.627
c. 1. Rente facilitaire grondexploitatie	-	
2. Projectfinanciering	-	
3. Doorverstrekte leningen	-	
		-
Totaal aan de taakvelden toe te rekenen externe rente *		1.627
d. 1. Rente Eigen Vermogen	-	
2. Rente Voorzieningen	-	
		-
Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente *		1.627
e. De aan de taakvelden toegerekende rente		-1.627
f. Renteresultaat		-
* Totaal aan de taakvelden toe te rekenen rente		1.627
-/- Reeds toegerekende rente met specifiek %		-867
= Toe te rekenen aan overige activa		760

Kasgeldlimiet

Het doel van de kasgeldlimiet is om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Gemeenten mogen hun financieringsbehoeften slechts voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) financieren. De norm is op 8,5% van het begrotingstotaal gesteld.

Kasgeldlimiet	3e kw 2023	4e kw 2023	1e kw 2024	2e kw 2024
Bedragen (x € 1.000)				
Totaal jaarbegroting (lasten)	€ 66.970	€ 66.970	€ 72.637	€ 72.637
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
in een bedrag	€ 5.692	€ 5.692	€ 6.174	€ 6.174
Totaal netto vlottende schuld	-€ 676	€ 337	€ 6.175	€ 15.834
(vlottende schuld -/- vlottende middelen)				
Overschrijding kasgeldlimiet	€ 0	€ 5.355	€ 0	-€ 9.660
Ruimte ten opzichte van kasgeldlimiet	€ 6.368	€ 0	€ 0	€ 0

Drempelbedrag schatkistbankieren

De lagere overheden zijn verplicht overtollige middelen aan te houden bij het Ministerie van Financiën (schatkist). Om het dagelijkse kasbeheer doelmatig uit te kunnen voeren is een drempelbedrag bepaald wat buiten de schatkist mag worden gehouden: een bedrag van 2% van het begrotingstotaal. Wij mogen in 2025 dus een positief rekening-courantsaldo bij de bank hebben van €1,575 mln.. Al het meerdere zal dagelijks naar de schatkist worden overgemaakt.

	2025	2026	2027	2028
1. Totaal jaarbegroting (lasten)	78.738	79.747	81.615	83.960
Percentage	2%	2%	2%	2%
Drempelbedrag schatkistbankieren 2% (van 1.)	1.575	1.595	1.632	1.679

Kaderstellende documenten

- Nota treasurybeleid Eijsden-Margraten 2023

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

5.1 Algemeen

Om de ambities van het gemeentebestuur te realiseren investeren we in mensen en middelen. De paragraaf bedrijfsvoering schetst de manier waarop de organisatie hier invulling aan geeft en welke instrumenten hiervoor nodig zijn.

Bedrijfsvoering van de organisatie is het domein en de verantwoordelijkheid van het college. Het college informeert de raad hierover via de paragraaf Bedrijfsvoering in de begroting en de jaarrekening. Deze paragraaf beschrijft op hoofdlijnen de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering die in 2025 worden verwacht. Door doelstellingen vast te stellen en de kaders daarvoor aan te geven, kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de bedrijfsvoering van de gemeente.

5.2 Organisatie in ontwikkeling

In 2025 bouwen we voort op de reeds ingezette lijnen die uitgezet zijn in de begroting 2023-2024. De kracht van onze organisatie is de grote betrokkenheid van onze medewerkers. De verbondenheid met Eijsden-Margraten en je daarvoor inzetten. Ruimte voor initiatieven, een hands-on mentaliteit, samen optrekken, bestuurlijk en ambtelijk. Er zijn als er een beroep op je wordt gedaan. Dit alles komt samen in de missie "Dicht bij het leven, vanuit het hart".

Op basis van deze missie "dicht bij het leven, vanuit het hart" wordt in 2025 verder ingespeeld op wat de samenleving van ons vraagt. Hierbij wordt focus gelegd op het verbeteren van de dienstverlening, met een bedrijfsvoering die dat ondersteunt en een samenspel tussen mensen (bestuurders en ambtenaren) die dat mogelijk maakt. Begin 2024 is een nieuwe organisatiestructuur vormgegeven en is de organisatiekoers voor de komende jaren vastgesteld.

Als organisatie is het - binnen de gegeven formatie - altijd zoeken naar de juiste balans tussen de bestuurlijke ambities en uitvoering geven aan de going concern taken. Als leidinggevend kader is het van belang dat de opgaven helder zijn, zodat wensen en mogelijkheden goed op elkaar afgestemd worden. Dit vraagt om duidelijke richting, focus en prioritering vanuit bestuur en management.

Voor elke organisatie en organisatieonderdelen gelden steeds drie centrale processen: doelen stellen, organiseren en realiseren. Dit vraagt om een visie, focus en gerichte sturing. Door strategische focus en samenhangende sturing zal in 2025 verder gericht worden gewerkt aan het verder doorontwikkelen van de organisatie.

In de kern komt de focus te liggen op het bevorderen van **eigenaarschap** op alle niveaus in de organisatie (bestuur, management, teams en medewerkers) door het aanscherpen van de aspecten “sturen”, “organiseren”, “ontwikkelen” en “presteren”. Dit alles met als doel verdere invulling te geven aan onze missie en visie.

Conform de vastgestelde organisatiekoers gaan we uit van een kaderstellende top-down-benadering, met ruimte voor teams en medewerkers voor verdere invulling en ontwikkeling bottom-up, zodat de motivatiekracht van medewerkers en leidinggevende maximaal wordt aangesproken.

We leven en werken in een complexe en dynamische wereld. De ontwikkelingen volgen elkaar snel op. In Eijsden-Margraten staan we voor grote uitdagingen; woningtekorten, klimaatverandering, sociale en economische vraagstukken als ook het verbeteren van het vertrouwen in de gemeente. Daarbij komen nog de financiële uitdagingen waar we de komende jaren direct mee te maken hebben. Ook wij als organisatie moeten daar antwoorden op geven.

Een belangrijk deel van ons werk ligt in het uitvoeren van wettelijke taken. Of het nu gaat om het uitgeven van reisdocumenten, verstrekken van jeugdzorg of verlenen van een vergunning: de keuze óf we dat doen hebben we niet. Wel h^oe we dat doen. Daarnaast geven we uitvoering aan de bestuurlijke ambities. De basis van deze bestuurlijke ambities wordt momenteel vertaald in een koersdocument, hetgeen het kader gaat vormen voor te maken beleidskeuzes en uit te voeren projecten en activiteiten.

Met onze missie en visie geven we als organisatie de komende jaren richting aan onze organisatie en ons handelen. In de kern betekent dit het volgende:

Onze Missie: *in alles wat we doen zorgen wij voor een **betekenisvolle verbinding** tussen mensen onderling en tussen mens en omgeving. In verbinding met de samenleving zorgen we, passend in de verandering van tijdperk, voor **kwaliteit van leven** in Eijsden-Margraten dat staat voor de authenticiteit van onze gemeenschappen, kernen, monumenten, cultureel erfgoed en het landschappelijk karakter.*

Onze Visie: *wij zijn een toegewijde organisatie die op efficiënte, professionele en doelgerichte wijze met plezier en trots **mensgerichte dienstverlening** en **maatschappelijke opgaven** realiseert. Elke dag weer zetten we ons in om de ervaringen en belevingen van onze inwoners, bestuurders en medewerkers in positieve zin te overtreffen en een hoge mate van tevredenheid tot stand te brengen.*

Onze Drijfveer: *we handelen vanuit het principe “**dichtbij ’t Leven, vanuit ’t hart**”. Onze communicatie richting inwoners, bestuurders en medewerkers vindt daarbij plaats vanuit een pro-actieve, sensitieve en intensieve houding.*

De inwoner centraal: de maatschappij verandert en wij veranderen mee. De wijze waarop we onze diensten en producten leveren stemmen we af op de behoefte

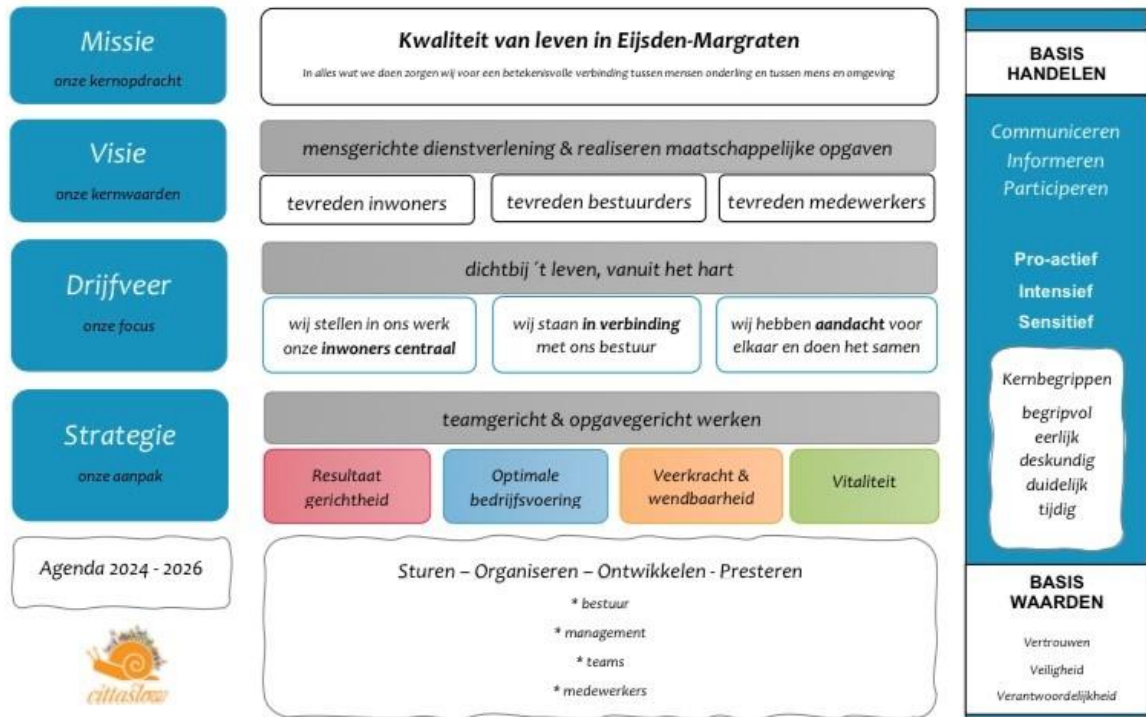
van onze inwoners. Ons streven is dat iedereen op een snelle, eenvoudige manier professioneel zaken met ons kan regelen. We standaardiseren en digitaliseren wat kan zodat er meer ruimte ontstaat voor persoonlijk contact, kwaliteit en maatwerk.

In verbinding met ons bestuur: als organisatie zijn we veerkrachtig en wendbaar en spelen adequaat in op maatschappelijke ontwikkelingen en bestuurlijke vraagstukken. Hierin tonen we ons als een professionele partner voor ons bestuur. Tevens bevorderen we goed samenspel tussen bestuur, management en medewerkers. Dit doen we vanuit een samenspel dat gestoeld is op respectvol met elkaar omgaan en respect hebben voor elkaars rol en waarbij vanuit wederkerigheid vertrouwen en veiligheid geboden wordt om verantwoordelijkheid te nemen en te geven. Dit helpt de organisatie om focus aan te brengen, om koers te houden, maar bovenal om te komen tot gedragen resultaten.

Aandacht voor elkaar: met z'n allen maken we onze organisatie tot wat deze is. Dat maakt dat het leidinggevende kader aandacht heeft voor de medewerkers. We gaan uit van eigenaarschap dat gericht is op het realiseren van de ambities en onze prestaties,, zowel op medewerkersniveau als binnen het leidinggevend kader. We bieden de ruimte aan iedere medewerker om vanuit zijn/haar kracht, motivatie en inspiratie het werk te doen. Medewerkers krijgen de gelegenheid om zich te ontwikkelen. Zo komt iedereen het best tot z'n recht, kunnen we spreken van een vitale organisatie en kunnen we de maatschappelijke opgaven optimaal gezamenlijk aan.

Onderstaand wordt het organisatiekader (missie, visie, drijfveren en strategie) als onderdeel van de organisatiekoers Eijsden-Margraten 2024 - 2026, nader schematisch weergegeven.

Organisatiekoers Eijsden-Margraten

Deze geschetste organisatiekoers zijn geen loze woorden op papier. We zijn er vanaf april 2024 reeds mee gestart. De komende jaren zal dit een vervolg krijgen. Dit doen we met z'n allen, van medewerker tot leidinggevende, zowel individueel als in teamverband. Ieder van ons heeft hier zijn eigen verantwoordelijkheid hierin.

5.3 De Strategische Agenda

De Strategische Agenda van de organisatie Eijsden-Margraten omvat een vijftal speerpunten die bijdragen aan het realiseren van de visie en missie en derhalve aan het realiseren van de bestuurlijke opgaven.

Het betreft de volgende vijf punten met de daarbij behorende focuspunten voor 2025:

- Een gezonde en solide financiële huishouding**
 - het structureel en reëel in evenwicht brengen van de financiële huishouding
 - het elk jaar sluitend maken van de meerjarenbegroting (2026 – 2029)
- Realiseren van mensgerichte dienstverlening**
 - verbeteren van de bereikbaarheid van de teams

- *verbeteren van de dienstverlening naar inwoners*
- *verbeteren van de dienstverlening naar college en raad*
- *De basis op orde m.b.t. informatiebeheer & datakwaliteit, e.e.a. gebaseerd op de implementatie van een nieuw werkplekconcept*

3. Opgavegericht werken

- *het realiseren van de in de begroting 2025 opgenomen bestuurlijke ambities*
- *de doorontwikkeling van doelgerichte processturing m.b.t. going-concern / routinematige taken*
- *de doorontwikkeling van projectmatige sturing omtrent het realiseren van ambitiegerichte resultaten*
- *het verkennen, definiëren en concretiseren van programmagericht werken*

4. Ontwikkelen van eigenaarschap

- *ontwikkelen leiderschapskracht gericht op het leidinggevend kader en het persoonlijk leiderschap van medewerkers*
- *ontwikkelen medewerkerskracht gebaseerd op het goede gesprek op individueel niveau*

5. Een vitale organisatie.

- *Vitaliteitsbeleid (duurzame inzetbaarheid) implementeren*
- *Arbeidsmarktstrategie inzetten*
- *Strategische personeelsplanning doorvoeren*
- *Robuuste organisatie realiseren*
- *Ziekteverzuim beperken*

5.4 Binden, boeien en waarderen

De arbeidsmarktkrapte blijft een uitdaging opleveren. Het verkrijgen en behouden van gekwalificeerd en gemotiveerd personeel blijft van cruciaal belang voor onze dienstverlening. Daarom blijven we investeren in onze medewerkers en het creëren van een positieve en stimulerende werkomgeving. De punten die in de vorige paragraaf zijn benoemd zoals het vitaliteitsbeleid, de aanpak en aandacht voor arbeidsmarktstrategie en het continue investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers zijn hierbij belangrijke punten.

5.5 I&A (Informatie & Automatisering)

De maatschappij verandert steeds meer in een informatiesamenleving, die vraagt dat onze informatie snel, accuraat en digitaal beschikbaar is. Voor onze gemeente betekent dit dat onze dienstverlening, bedrijfsvoering en informatievoorziening voortdurend moeten worden aangepast aan de

ontwikkelingen binnen deze informatiesamenleving. Dit proces wordt versterkt onder invloed van nieuwe wet- en regelgeving.

Wij ontwikkelen onze informatievoorziening planmatig op basis van onze meerjarige investeringsagenda. Deze investeringsagenda combineert bestuurlijke ambities met noodzakelijke vernieuwingen en nieuwe kaders die voortvloeien uit wet- en regelgeving.

De voornaamste opgaven voor 2025 zijn:

- De invoering van een nieuw ICT-werkplekconcept. De huidige overeenkomst met onze ICT-hosting partij loopt in 2025 af. Op basis van een aanbesteding wordt een nieuwe overeenkomst met een beheerpartij aangegaan en wordt het ICT werkplekconcept vernieuwd. Hierbij wordt rekening gehouden met gemeente specifieke kaders rondom informatiebeveiliging en de archiefwet.
- In het kader van duurzame digitale archivering vindt bestuurlijke afstemming plaats over de mogelijkheid toe te treden tot de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Limburg. Alvorens een eventuele toetreding aan de orde is, zal de raad hierover worden geconsulteerd.
- Wegens een aflopend contract wordt de financiële informatievoorziening vernieuwd, naar een nieuwe toekomstbestendige oplossing. Met deze vernieuwingsslag wordt beoogd onze bedrijfsvoering verder te verbeteren.
- Het lopende beleid om onze dienstverlenings- en bedrijfsprocessen lean te verbeteren en te digitaliseren wordt in 2024 gecontinueerd. Dit ter ondersteuning van de doelen van de opgabegegerichte teams. Dit Daarnaast werken wij verder aan datagestuurd werken en sturen door de verdere ontsluiting van informatiebronnen, zodat de gemeente als geheel beter kan sturen op te behalen resultaten.

Informatiebeveiliging

Gemeenten zijn net als andere organisaties uitermate kwetsbaar als het gaat om hun (digitale) dienstverlening. Deze kwetsbaarheid wordt versterkt doordat gemeenten bronhouder en bewerker zijn van veel privacygevoelige informatie. Het is dus van belang om privacybescherming en informatiebeveiliging goed op orde te hebben. De informatiebeveiliging binnen onze gemeente wordt tot en met 2025 geborgd vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). In 2025 wordt gewerkt aan de invoering van de beveiligingsrichtlijn NIS2, die overgaat in de Cyberbeveiligingswet. Organisaties die onder deze wet vallen krijgen te maken met: zorgplicht, meldplicht, registratieplicht en toezicht.

Ten aanzien van informatiebeveiliging wordt in 2025 horizontale verantwoording (naar de gemeenteraad) en verticale verantwoording (naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken) afgelegd.

5.6 Wet open overheid (Woo)

Sinds 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) gedeeltelijk in werking getreden als vervanger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Deze wet zal over een periode van 8 jaar gefaseerd worden uitgewerkt en doorgevoerd. De Woo kenmerkt zich door actieve en passieve openbaarmaking van overheidsinformatie.

Actieve openbaarmaking

De bepalingen over de actieve informatieplicht zijn nog niet in werking getreden. Dit gebeurt gefaseerd in de vorm van de onderstaande 4 tranches:

Tranche 0: Wetten, voorschriften, besluiten van algemene strekking.

Tranche 1: Inzicht in de organisatie en werkwijze (taken, bevoegdheden en bereikbaarheid), Woo-verzoeken en -besluiten en verstrekte informatie.

Tranche 2: Agenda's en besluitenlijsten van de hoogste bestuurlijke organen, adviezen, klachtoordelen, onderzoeksrapporten en convenanten, ontwerpen van wetten, andere algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking waarover extern advies is gevraagd.

Tranche 3: Jaarplannen en jaarverslagen, beschikkingen, bij de gemeenteraad ter behandeling ingekomen stukken, verplichtingen tot verstrekking van subsidies.

De informatie uit tranche 0 wordt in Eijsden-Margraten nu reeds actief op een centrale plek openbaar gemaakt. De overige informatiecategorieën uit tranches 1,2 en 3 worden nog niet structureel openbaar gemaakt. Deze tranches worden vanuit het Ministerie van BZK nog door werkgroepen voorbereid.

De actieve openbaarmaking zal gaan plaatsvinden via een door het ministerie van BZK in stand te houden digitale infrastructuur. Doel is alle informatie van bestuursorganen die onder werking van de Woo actief geopenbaard dienen te worden, op een plaats aan te bieden, en daarmee vindbaar en doorzoekbaar te maken. Hiertoe is onze gemeente aangesloten op de landelijke Woo-index. Door middel van deze infrastructuur zal onze organisatie stapsgewijs via de gefaseerde wettelijke verplichting per informatiecategorie informatie hier actief openbaren.

Passieve openbaarmaking

Ook onder de Woo blijft het mogelijk een verzoek om publieke informatie in te dienen, de zogenaamde passieve openbaarmaking. Bij passieve openbaarmaking wordt op verzoek van de indiener bepaalde informatie openbaar gemaakt. Naast schriftelijke verzoeken kan een Woo-verzoek ook online worden ingediend. De gemeentelijke website is hierop ingericht.

Contactpersoon Woo

Conform art. 4.7 van de Woo heeft de gemeente een contactpersonen (uitgevoerd door 2 personen) Woo aangesteld. Deze contactpersonen zijn gericht op het beantwoorden van vragen over de beschikbaarheid van overheidsinformatie binnen de organisatie.

5.7 Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf 2023 moet het College van B&W een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Hiermee wordt verantwoording afgelegd over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Over de naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese bestedingen bijvoorbeeld, maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik en lasten, waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting. Het college van B&W is al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid. Voorheen was de accountant die hierover verslag uitbracht en het gesprek voerde met de gemeenteraad. Nu moet het college van B&W zelf een verantwoording opstellen, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De gemeenteraad gaat hierover in gesprek met het College van B&W en kan zo zijn controlerende rol beter vervullen. De accountant geeft alleen nog maar een getrouwheidsoordeel af, dus ook over de rechtmatigheidsverantwoording.

Kaderstellende documenten

Budgethoudersregeling 2020.

Visie op Informatiemanagement.

Plan van aanpak informatiemanagement.

Informatiebeveiligingsplan.

Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Mandaat en machtigingsregeling tweede wijziging Eijsden-Margraten 2017.

Verordening op de elektronische bekendmaking en kennisgeving Eijsden-Margraten.

Communicatiebeleid 2012-2016.

Aanbestedingsbeleid 2016.

Paragraaf 6: Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Eijsden-Margraten heeft bestuurlijke en/of financiële belangen in een aantal verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen.

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon, waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een verbonden partij of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de

gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de betreffende rechtspersoon en/of als de gemeente aangesproken kan worden door derden ingeval van financiële problemen bij de verbonden partij.

Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard behoudt de gemeente Eijsden-Margraten beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

In de Nota Verbonden Partijen wordt het door de gemeente Eijsden-Margraten gevoerde beleid inzichtelijk gemaakt. Ook wordt ingegaan op de begrippen en juridische kaders waaraan verbonden partijen moeten voldoen.

De uitgangspunten voor deelname in een verbonden partij zijn uitvoerig vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen. Belangrijke uitgangspunten zijn:

- De gemeente participeert alleen in derde partij (verbonden partij) indien daarmee publiek belang gediend wordt.
- De financiële gevolgen en mogelijke risico's van deelname in een verbonden partij dienen inzichtelijk te worden gemaakt.

Voor meer inhoudelijke informatie wordt verwezen naar deze nota.

Onderstaande tabel toont de begrote bijdragen voor 2025 van de gemeente Eijsden-Margraten per verbonden partij.

**Gemeenschappelijke
regelingen**

Centrumregeling Verwerving Jeugdhulp regio Zuid-Limburg 2019	€ 140.000
Centrumregeling verwerving Wmo ondersteuning Maastricht-Heuveland	€ 40.000
Gemeenschappelijke Regeling GGD Zuid-Limburg	€ 1.929.601
Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz	€ 841.085
Gemeenschappelijke regeling subsidiëring ADV-Limburg	€ 15.830
Regionale samenwerking leerplicht en RMC, Maastricht en Mergelland	€ 188.643
Regionale samenwerking leerlingenvervoer	€ 385.000
Lichte Gemeenschappelijke regeling inzake de samenwerking afvalwater in zuidelijk Zuid-Limburg: de regio Maas en Mergelland	n.v.t.
Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten RD4	€ 2.464.077
Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg	€ 506.764
Grensoverschrijdende Gemeenschappelijke regeling Euregio Maas-Rijn	n.v.t.
Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg	€ 2.274.611
Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	€ 567.000
Gemeenschappelijke regeling "Het Gegevenshuis"	€ 322.225

**Vennootschappen en
coöperaties**

MTB Regio Maastricht N.V.	€ 1.690.448
Bodemzorg Limburg BV	€ 6.464
Waterleiding Maatschappij Limburg N.V.	n.v.t.
Enexis Holding NV	n.v.t.
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	n.v.t.

**Stichtingen en
verenigingen**

Stichting Podium24	€ 265.000
Stichting Re-integratie inbesteding Maastricht Mergelland / Annex BV	€ 130.500

Overige verbonden partijen

Bank Nederlandse Gemeenten	n.v.t.
----------------------------	--------

Informatie partijen Programma 1: Kwaliteit van Leven

1. Centrumregeling Verwerving Jeugdhulp regio Zuid-Limburg 2019

Soort	Overige verbonden partijen.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De gemeenten in Zuid-Limburg. Gemeente Maastricht is centrumgemeente.
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van taken op het gebied van jeugdzorg (inkoop en backoffice).
Visie	Profiteren van de al aanwezige administratieve slagkracht en knowhow van Maastricht.
Beleidsvoornemens	Continueren.
Financieel belang	Voor de uitvoeringskosten (€ 140.000) die wij aan gemeente Maastricht betalen wordt voor ruim € 5 miljoen per jaar aan zorg ingekocht.
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek is lid van de stuurgroep Jeugdzorg.
Ontwikkelingen	Inkoop jeugd wordt de komende jaren verder ontwikkeld. Sinds 01-01-2024 is een nieuw contract gestart van waaruit er een verdere ontwikkeling binnen de segmenten plaatsvindt op sub-regionaal niveau.
Risico's	De regelingen op grond waarvan aanspraak bestaat op jeugdzorg zijn open-eind-regelingen. Daarmee is een overschrijding van de kosten niet uit te sluiten. Financieel: beperkt risico faillissement zorgaanbieders. Dit wordt beperkt door monitoring van verstrekte voorschotten door Maastricht en evaluatie prestaties zorgaanbieders door inkoopteam Maastricht.

2. Centrumregeling Verwerving Wmo ondersteuning Maastricht-Heuvelland

Soort	Overige verbonden partijen.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem, Meerssen en Vaals. Maastricht is centrumgemeente.
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van taken op het gebied van Wmo (inkoop en backoffice).
Visie	Het gezamenlijk optrekken en verdelen van de administratieve lasten en kennisdeling in de regio Maastricht Heuvelland met schaalvoordelen t.a.v. inkoop.
Beleidsvoornemens	Continueren.
Financieel belang	Voor de uitvoeringskosten (circa € 40.000) die wij aan gemeente Maastricht betalen wordt voor ruim € 750.000,- per jaar aan zorg ingekocht.
Bestuurlijk belang	Wethouder Piatek is lid van het Pho Maastricht-Heuvelland.
Ontwikkelingen	Niet specifiek, betreft continue functie.
Risico's	De regelingen op grond waarvan aanspraak bestaat op wmo zijn open-eind-regelingen. Daarmee is een overschrijding van de kosten niet uit te sluiten. Financieel: beperkt risico t.a.v. faillissement zorgaanbieders. Dit wordt beperkt door monitoring van verstrekte voorschotten door Maastricht en evaluatie prestaties zorgaanbieders door inkoopteam Maastricht.

3. Gemeenschappelijke Regeling Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD Zuid Limburg)

Soort	Gemeenschappelijke regeling.
Vestigingsplaats	Heerlen.
Betrokken partijen	Alle 16 gemeenten in Zuid-Limburg.
Openbaar belang	Zorgdragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit Wmo, Jeugdgezondheidszorg, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR, vangnetfunctie en crisiszorg verslaafden, dak- en thuislozen, sociaal medische

advisering.

Visie In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het onze ambitie is om de achterstand ten opzichte van de rest van het land binnen tien jaar met 25 procent in te lopen en zo daadwerkelijk een Trendbreuk te realiseren. Om de trend daadwerkelijk te kunnen breken, is een aantal fundamentele keuzes gemaakt die tot een nieuwe aanpak moeten leiden, zoals: commitment om meerjarig werk te maken van de Trendbreuk, het smeden van allianties op zowel provinciaal- als rijksoverheidsniveau en focus en massa maken. De focus wordt gelegd op de periode vanaf de kinderwens en zwangerschap tot en met de periode waarin mensen jong volwassen zijn (van kinderwens tot kinderwens). De Trendbreuk is breder dan de focus op deze cyclus, want op andere beleidsterreinen liggen eveneens kansen om de gezondheidsachterstand in te lopen. De GGD is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid.

Beleidsvoornemens Uitvoeren van het meerjarenbeleidsplan 2024-2027.

Financieel belang Het totaal van alle gemeentelijke bijdragen aan de GGD in 2025 bedraagt:

Programma	Regio
Programma GGD	9.947.291
Progr.Jeugdgezondheidszorg	21.008.542
Programma Veilig Thuis	7.528.484
RVP	1.299.000
Totaal 2024	39.783.317

Het aandeel van de gemeente Eijsden-Margraten hierin bedraagt € 1.929.601,-.

Begin 2025 bedraagt het eigen vermogen € 1.739.708 en het vreemd vermogen

€ 36.190.680.

x1.000	2024	2025
eigen vermogen	€ 1.739	€ 1.739
vreemd vermogen	€ 36.190	€ 36.190
verwacht resultaat		€ 0

Bestuurlijk belang In het algemeen bestuur wordt de gemeente Eijsden-Margraten vertegenwoordigd door wethouder Piatek.

Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid Limburg bestaat uit één bestuurslid per deelnemende gemeente en één plaatsvervangend lid. Als lid van het Algemeen bestuur kunnen slechts worden aangewezen leden van het college van de gemeenten.

Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwoneraantal

Ontwikkelingen De GGD heeft zowel te maken met een bezuinigingstaakstelling als met veranderingen in het sociaal domein. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA) zijn nieuwe landelijke ontwikkelingen die een veranderende rol vragen van de GGD. Ook de doorontwikkeling van Trendbreuk en de trendbreukopgave zelf, de versterking van infectieziektebestrijding pandemische paraatheid (VIPP), de inrichting van een gezonde leefomgeving en de versterking van de kennis- en adviesfunctie zijn opgaven die in de toekomst veel van de GGD zullen vragen. Dat brengt een nieuwe rol en positie van de GGD. Naast het uitvoeren van de wettelijke taken, krijgt de GGD de rol van procesregisseur, die namens de 16 Zuid-Limburgse gemeenten het voortouw neemt in deze ontwikkelingen. Daarvoor is een eigentijdse en solide GGD nodig. De extra externe middelen hiervoor zijn in deze begroting 2025 verwerkt. Weerstandsvermogen / Meerjarenbeleidsplan 2024 -2027.

Risico's	Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.
	Verliesbijdrage naar rato inwonertal. Zie risicoparagraaf jaarrekening. Belangrijk: Door de deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwoneraantal door de gemeenten gedragen.

4. Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz

Soort	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen.
Betrokken partijen	30 gemeenten in Limburg (Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittern, Heerlen, Horst aan de Maas, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg, Venlo, Venray, Voerendaal en Weert).
Openbaar belang	Het bevorderen van openbaar vervoer (op maat) ten behoeve van de inwoners van de deelnemende gemeenten in het algemeen, en bewoners met een WMO indicatie in het bijzonder. Zorg dragen voor een goede uitvoering van collectief en individueel vervoer van die reizigers, die aangewezen zijn op één van de door de gemeenten te behartigen vormen van doelgroepenvervoer. Vooralsnog beperkt dit vervoer zich tot het regiotaxi-vervoer, gebaseerd op de Wet maatschappelijke ondersteuning.
Visie	Het voorzien in goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer.
Beleidsvoornemens	Continueren.
Financieel belang	Bijdrage in de exploitatie voor 2025 is begroot op € 841.085.

Ultimo 2025 bedraagt het eigen vermogen € 918,4

x 1.000	1-1-2025	31-12-2025
eigen vermogen	€ 924,50	€ 918,40
vreemd vermogen	€ 5.575	€ 5.117
verwacht resultaat	€ 0	€ 0

Bestuurlijk belang	Bestuurlijk belang: Wethouder Piatek maakt deel uit van het algemeen bestuur. De bestuurlijke structuur wordt gevormd door een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit 30 leden met 38 stemmen. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door een zevental leden. De directeur van Omnibuzz legt verantwoording af aan het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.
Ontwikkelingen	Tekorten aan personeel in de vervoerssector; de grillige ontwikkeling van de vervoersvraag (verbruik gemeente Eijsden-Margraten ligt bovengemiddeld hoog vergeleken met andere gemeenten), groeiende zorgbehoefte bij klanten waardoor dienstverlening meer tijd kost, ontwikkelingen in het openbaar vervoer waardoor de afstand van OV tot de voorkeur groter wordt, dit werkt de ambitie van Omnibuzz om het OV te stimuleren tegen.
Risico's	De regelingen op grond waarvan aanspraak bestaat op doelgroepenvervoer zijn open-eind-regelingen. Daarmee is een overschrijding van de kosten niet uit te sluiten.

5. MTB Regio Maastricht N.V.

Soort	Vennootschap.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen.

Openbaar belang	Uitvoering (en afbouw) "oude" Wet Sociale Werkvoorziening voor de drie deelnemende gemeenten alsook diverse buitengemeenten. Leerwerkbedrijf voor de brede doelgroep Participatiewet van de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. Uitvoeringsorganisatie arbeidsmatige dagbesteding voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten.
Visie	In opdracht van de gemeenten ondersteunt MTB inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt actief bij het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt. Van oorsprong betreft het een uitvoeringsorganisatie voor de Wet Sociale Werkvoorziening maar inmiddels ook voor de brede doelgroep Participatiewet. Dit gebeurt in hoofdzaak door mensen een leer-werktraject aan te bieden, onder zo regulier mogelijke omstandigheden en zo mogelijk bij reguliere bedrijven. Zo kunnen mensen zich ontwikkelen en zelf hun arbeidsmarktkansen vergroten.
Beleidsvoornemens	Organisatie omvormen naar een mens ontwikkel bedrijf.
Financieel belang	De gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen zijn aandeelhouder van MTB. Het belang van Eijsden-Margraten in het geplaatste kapitaal (99 aandelen) is 11% met een verkrijgingsprijs van € 4.950,-. Door de gemeente Maastricht is aan de MTB een achtergestelde renteloze lening verstrekt ter grootte van € 12.100.000 (nominale waarde) onder zekerheidsstelling van het eerste recht van hypotheek op de panden van de MTB. Het aandeel van de gemeente Eijsden-Margraten in deze gegarandeerde kasgeldlening bedraagt € 1.331.000. Voor deze zekerheidsstelling is een voorziening gevormd. De stand van deze voorziening bedraagt € 787.003 per 31-12-2023. Dit volstaat op basis van de thans geldende inzichten rekening houdende met de boekwaarde van de gebouwen van de MTB. De begrote bijdrage 2024 voor de gemeente Eijsden-Margraten bedraagt € 1.388.187,-.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder Financiën, wethouder Gerritsen, heeft zitting in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders MTB en heeft daarbij formeel stemrecht.
Ontwikkelingen	Er is onderzoek verricht door de MTB naar de bedrijfseconomische houdbaarheid. In dit verband is ook gekeken naar de participatieketen. Het rapport is inmiddels klaar. In 2022 is opdracht gegeven om de MTB, Podium24 en Annex juridisch samen te voegen tot een nieuw mens ontwikkelbedrijf. De businesscase wordt momenteel uitgewerkt; besluitvorming zal, naar verwachting, plaatsvinden in 2025.
Risico's	De taken die MTB voor de gemeenten uitvoert, zijn onderhevig aan veranderingen als gevolg van gewijzigd rijksbeleid. Een wijziging van taken brengt uiteraard ook gevolgen voor de organisatie en bedrijfsvoering met zich mee. De gemeenten hebben hier lang niet altijd (voldoende) invloed op, terwijl ze uiteindelijk wel financieel verantwoordelijk zijn. Het risico bestaat dan ook dat autonome ontwikkelingen een negatief effect hebben op het resultaat van MTB en daarmee op het kostenaandeel van de gemeenten.

6. Stichting Podium24

Soort	Stichting.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering van de regionale werkgeversdienstverlening, vraaggericht en aanbodgeschikt.
Visie	In opdracht van de gemeenten verbindt Podium24 vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De organisatie verstevigt de samenwerking tussen het bedrijfsleven en gemeentelijke partijen en fungeert daarbij als centraal aanspreekpunt. Primair staat hierbij de werkgeversvraag centraal, maar ook worden nadrukkelijk werkzoekenden aan het werk geholpen, waardoor voor de gemeenten schadelastbeperking (besparing op de uitkeringen) wordt gerealiseerd. Daarbij heeft Podium24 speciale aandacht voor de (gemeentelijke) doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt waarmee tevens de werkgever geholpen wordt diens maatschappelijke verantwoordelijkheid in te vullen.
Beleidsvoornemens	Podium24 is hét werkgeversservicepunt voor de regio Maastricht-Heuvelland en daarbij verantwoordelijk voor de plaatsing van inwoners op (zo) regulier (mogelijk) werk. Vanuit het uitgangspunt van een 'vraaggerichte en aanbodgeschikte dienstverlening' ligt hier voor Podium24 een belangrijke taak ten aanzien van het

	aanbodgeschikt maken van de werkgeversvraag. Dit in nauwe samenwerking met SEM die verantwoordelijk is voor het vraaggeschikt maken van het aanbod (van werkzoekenden).
Financieel belang	De bijdrage in de uitvoering van de arbeidsmarkttoeleiding (groeibanen, loonkosten- en uitstroombelastingen) inclusief aandeel in de schadelastbeperking voor 2024 is begroot op €265.000 (€ 100.000 voor begeleiding en fees en € 165.000 voor loonkostensubsidies).
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) heeft zitting in het bestuur van Stichting Podium24. Dit stichtingsbestuur ziet toe op de uitvoeringsorganisatie als ware het het Dagelijks Bestuur.
Ontwikkelingen	Podium24 is gestart per 1 januari 2016. Daarbij is een herverdeling van taken afgesproken met de andere uitvoeringsorganisaties langs de routing die de burger doorloopt; diagnose-plaatsing-ontwikkeling. In 2022 is opdracht gegeven om de MTB, Podium24 en Annex juridisch samen te voegen. De businesscase wordt momenteel uitgewerkt; besluitvorming zal, naar verwachting, plaatsvinden in 2025.
Risico's	Het verdienmodel van Stichting Podium24 bestaat uit opbrengsten uit de markt, het aandeel in Podium24 BV, opbrengsten vanuit de werkzaamheden voor de gemeenten (inclusief een aandeel in de schadelastbeperking) en opbrengsten vanuit detachering van eigen medewerkers naar Podium24 BV en SEM. Het risico bestaat dat opbrengsten (om uiteenlopende redenen) tegenvallen, wat uiteraard gevolgen heeft voor het resultaat van de stichting. Het wordt weliswaar niet verwacht, maar mocht een exploitatietekort zich in de toekomst onverhoopt voordoen, dan komt dit (conform vastgestelde statuten) allereerst ten laste van de financiële reserves van Stichting Podium24. Indien deze reserves ontoereikend zijn, dan wordt het tekort door de deelnemende gemeenten gedragen volgens de afgesproken verdeelsleutel SEM. Hierbij moet worden opgemerkt dat aanpassing van die verdeelsleutel SEM dus ook doorwerkt in geval van een eventueel tekort bij Podium24.

7. Stichting Re-integratie investering Maastricht Mergelland / Annex BV

Soort	Stichting.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Uitvoering van praktijk- en aanvullende diagnostiek in het kader van re-integratie voor de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten. Dit middels een quasi in house constructie. Het betreft in hoofdzaak het Transferium Werk en Bijstand (TWB), daarnaast andere diagnostische activiteiten en aanvullende testen alsmede de werkleiding van het Buurteam Eijsden-Margraten.
Visie	Vanuit de 'work first' aanpak, die de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten voorstaan, wordt iedere burger die een beroep doet op ondersteuning bij werk en inkomen al vanaf het eerste contact geconfronteerd met werk. (Zo) regulier (mogelijk) werk gaat immers boven een uitkering. In dit kader kan ook Annex / het TWB worden ingezet. Hierin komen mensen meteen in een reële werkomgeving (geen simulatie) terecht en kunnen zij hun werknemers- en vakvaardigheden onderhouden en ontwikkelen. Ook wordt aan de hand van het werk in het TWB de diagnose gesteld, op grond waarvan samen met de consultant het verdere re-integratietraject kan worden bepaald.
Beleidsvoornemens	De verdiepende diagnose vindt plaats in een praktijkomgeving, bij voorkeur bij reguliere werkgevers. Als dat geen optie is, wordt het TWB binnen de infrastructuur van MTB georganiseerd, waardoor ook de samenwerkingspartners en joint ventures van MTB kunnen worden ingezet. De medische en arbeidskundige diagnostiek alsmede aanvullende testen worden door Annex uitgevoerd.
Financieel belang	De bijdrage in de uitvoering van de praktijkdiagnostiek in het kader van re-integratie (TWB, diagnostiek en Buurteam) voor 2024 is begroot op € 140.000.
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder sociale zekerheid en arbeidsmarkt (wethouder Piatek) heeft zitting in het bestuur van BV Annex alsook het bestuur van SRIMM. De portefeuillehouder vertegenwoordigt daarbij (vooralsnog) ook de (voormalige Pentasz) gemeenten Gulpen-Wittern, Meerssen en Vaals. Dit bestuur ziet toe op de beheersstichting alsook de uitvoeringsorganisatie als ware het het Dagelijks Bestuur.
Ontwikkelingen	Bij het regionaal collegebesluit tot omvorming van MTB en een andere organisatie van de re-integratieactiviteiten in juli 2015 is o.a. besloten om SRIMM en Annex BV op te heffen. Tevens is besloten om

de diagnostische functionaliteiten over te brengen van Annex BV naar MTB. In 2022 is opdracht gegeven om de MTB, Podium24 en Annex juridisch samen te voegen. De businesscase wordt momenteel uitgewerkt; besluitvorming zal, naar verwachting, plaatsvinden in 2025.

Risico's De ontwikkelingen ten aanzien van de positionering van Annex BV hebben mogelijk gevolgen voor het takenpakket en daarmee het exploitatieresultaat van MTB. Daar waar Annex een organisatie van de zes gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland is, is MTB de financiële verantwoordelijkheid van slechts drie van die gemeenten. Het risico bestaat dan ook dat een herpositionering van Annex die door allen gewenst is vanuit regionale samenwerkingsoptiek, mogelijk financiële gevolgen (nadelig dan wel voordelig) met zich mee brengt voor de helft van die gemeenten. Dit wordt uiteraard in beeld gebracht bij de definitieve besluitvorming.

8. Gemeenschappelijke regeling subsidiëring ADV-Limburg

Soort	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht is centrumgemeente.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal, Weert.
Openbaar belang	Antidiscriminatievoorziening Limburg heeft de Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) status en is de professionele partner voor 27 Limburgse gemeenten in het handhaven van artikel 1 van de grondwet. Namens die gemeenten voert de Antidiscriminatievoorziening Limburg sinds 2009 de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit.
Visie	ADV Limburg draagt bij aan het voorkómen van discriminatie en ongelijke behandeling, via onder meer voorlichtings- en preventieactiviteiten. Dat doen ze voor én vooral met gemeenten, politie, scholen, bedrijven en instanties in Limburg. Zo willen zij een bijdrage leveren aan een veilige, leefbare en aangename Limburgse samenleving, in al haar diversiteit.
Beleidsvoornemens	Mensen en organisaties die willen weten hoe ze moeten omgaan met discriminatie vanuit hun beroep, bedrijf of instelling, kunnen bij ADV Limburg terecht voor informatie en advies. "Antidiscriminatievoorziening Limburg is de vanzelfsprekende plek waar individuen, bedrijven en instellingen terecht kunnen met klachten over discriminatie. Maar ook met alle vragen over dit thema. Of voor alleen een luisterend oor. Door het verzamelen en bundelen van alle ervaringen, zetten wij discriminatie op de agenda. Van je werkgever, van je buurman, van de media, van de politiek."
Financieel belang	De subsidiebaton van ADV Limburg in 2023 betreffen reguliere subsidie gemeente Maastricht, reguliere subsidie gemeente Roermond en subsidie Maastricht VR Project implementatie en bedragen € 533.237.

De gemeente Maastricht vervult voor de gemeenten in Zuid-Limburg hierin de rol van centrumgemeente.

De Stichting bestaat voornamelijk uit de bijdragen van de deelnemende gemeenten. Het resultaat in 2023 bedroeg +/- € 13,2. Het positieve resultaat is ten gunste van de overige reserve gebracht.

x 1.000	1-1-2023	31-12-2023
eigen vermogen	€ 221,30	€ 234,60
te bestemmen resultaat		+/- € 13,2
vreemd vermogen	€ 101,60	€ 103,30

Bestuurlijk belang	De wethouder (wethouder Piatek) heeft hierin geen formele rol.
Ontwikkelingen	Aan het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO) nemen portefeuillehouders en contactpersonen discriminatie van politie-eenheid Limburg, het Openbaar Ministerie (OM) arrondissementsparket Limburg, gemeenten Roermond en Maastricht en ADV Limburg deel. Het overleg vindt twee maal per jaar plaats en bestaat uit een

zaakinhoudelijk deel en een strategisch deel (met ambtelijk vooroverleg). Tijdens het zaakinhoudelijke deel worden de meldingen en aangiften van discriminatie, of met een discriminatieaspect, in Limburg besproken. Doel van dit overleg is het uitwisselen van informatie om een juiste aanpak en afhandeling van de meldingen en aangiften te bespreken.

Door het periodieke contact met de politie is er voldoende vertrouwen ontstaan om vanaf 2018 een slag te maken met het geven van voorlichting aan het korps door ADV Limburg.

Risico's ADV Limburg voert voor de gemeente Eijsden-Margraten de taken uit de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit. Financieel dienen de deelnemende gemeente mogelijke tekorten op te vangen echter is de algemene reserve groot genoeg om het risico op te vangen. Het risico op een extra bijdrage, bovenop de reguliere, is zeer gering.

9. Regionale samenwerking leerplicht en RMC, Maastricht en Mergelland

Soort	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht is centrumgemeente.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Doel van de leerplichtwet is te waarborgen dat jongeren in de Gemeente Eijsden-Margraten onderwijs volgen en gebruik maken van hun recht op onderwijs. Door regionale samenwerking ontstaat ruimte voor kwaliteitsverbetering, het toezicht op het handhaven van de leerplicht wordt eenduidiger en meer direct en de continuïteit van de uitvoering van de functie is gewaarborgd.
Visie	Voor scholen en instellingen is er één adres waar gemeld moet worden, ze worden meer betrokken in het verdere proces en zien sneller resultaat van hun melding.
Beleidsvoornemens	Continueren.
Financieel belang	Er is sprake van een vergoeding voor de kosten voor het personeel op basis van een vooraf vastgestelde kostprijs en formatieberekening. Besluitvorming betreft een bevoegdheid van de raden van de deelnemende gemeenten, het portefeuillehoudersoverleg adviseert hierin. De begrote kosten voor gemeente Eijsden-Margraten voor 2024 bedragen € 188.643,-.
Bestuurlijk belang	Geen formele rol (wethouder Piatek).
Ontwikkelingen	Voortdurende doorontwikkeling van de volgende taken: sluitende aanpak kwetsbare jongeren naar mbo en arbeid. Attitude maatwerk, preventie in de keten. Snelle reparatie op maat, effectieve verbindingen op het snijvlak van voortgezet onderwijs, middelbaar onderwijs, passend onderwijs, Jeugdwet en Participatiewet.
Risico's	Lichte vorm van een gemeenschappelijke regeling. Beleidsuitgangspunten, begroting en jaarrekening worden in gezamenlijk overleg jaarlijks vastgesteld.

10. Regionale samenwerking leerlingenvervoer

Soort	Gemeenschappelijke regeling, gemeente Maastricht is centrumgemeente.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg aan de Geul.
Openbaar belang	Leerlingenvervoer is bedoeld voor kinderen die niet zelf naar school kunnen. Bijvoorbeeld door een handicap of doordat de school ver weg ligt. Het kan gaan om een leerling van een basisschool, het (voortgezet) speciaal onderwijs of een gehandicapte leerling van een reguliere basisschool of het voortgezet onderwijs. Leerlingen uit de deelnemende gemeenten kunnen gebruik maken het leerlingenvervoer.
Visie	Samenwerking leidt niet alleen tot kostenbesparing, maar ook tot meerwaarde voor leerlingen. Zo leidt efficiëntie in rijtijden tot minder lange ritten.

Beleidsvoornemens Continueren.

Financieel belang	Er is sprake van een vergoeding van de kosten voor het personeel waarbij het aantal afgegeven beschikkingen de maatstaf is en een vergoeding voor de praktische uitvoering van het leerlingenvervoer waarbij het aantal aan een vervoersvoorziening deelnemende leerlingen de maatstaf is. De begrote kosten voor gemeente Eijsden-Margraten 2024 bedragen € 325.000,- (vervoerskosten) en € 58,845,- (kantoorkosten).
Bestuurlijk belang	Geen formele rol (wethouder Piatek).
Ontwikkelingen	Voortzetten van de standaard taken.
Risico's	De bijdrage hangt samen met het gebruik van het leerlingenvervoer. Hierin schuilt een financieel risico.

Informatie partijen Programma 3: Duurzaamheid en Klimaatverandering

1. Lichte Gemeenschappelijke regeling inzake de samenwerking afvalwater in zuidelijk Zuid-Limburg:

de regio Maas en Mergelland

Soort	Gemeenschappelijke regeling.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	Waterschapsbedrijf Limburg en Limburgse gemeenten.
Openbaar belang	Doelmatige en duurzame sanering van ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied. Gemeenten hebben zorgplicht voor bewoners in het buitengebied die niet op riolering zijn aangesloten. Ze dienen deze een IBA (individuele behandeling afvalwater) aan te bieden. WBL heeft als zuiveraar taak om beheer en onderhoud van IBA's te verrichten.
Visie	De inzameling (en verwerking) van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied dient op duurzame en efficiënte wijze te gebeuren.
Beleidsvoornemens	Niet van toepassing.
Financieel belang	Niet van toepassing.
Bestuurlijk belang	Wethouder Gerritsen maakt deel uit van het algemeen bestuur.
Ontwikkelingen	In de regio worden momenteel plannen uitgewerkt met als doel samenwerking in de (afval)waterketen. Deze samenwerking wordt van overheidswege gestimuleerd. Samenwerking in de afvalwaterketen is een noodzaak om de drie doelstellingen (3 K's) kostenvermindering, kwaliteitsverbetering en vermindering kwetsbaarheid te realiseren.
Risico's	De gemeente is eigenaar van de aangelegde IBA's en een eventuele vervanging is voor rekening van de gemeente. De kosten worden dan gedekt uit het vGRP. Het onderhoud wordt uitgevoerd door WBL.

2. Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten RD4

Soort	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.
Vestigingsplaats	Heerlen.
Betrokken partijen	De gemeenten Eijsden-Margraten, Beekdaelen, Brunssum, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Vaals en Voerendaal.
Openbaar belang	Het verzorgen van de inzameling en verwerking van afvalstromen voor diverse gemeenten. Het beheren van milieuparken in deelnemende gemeenten, het verzorgen van straatreiniging, transport, kringloopactiviteiten en gladheidbestrijding. Daarnaast het adviseren van gemeenten bij hun afvalbeleid.
Visie	Speerpunten voor 2025 zijn verdergaande communicatie- en motivatieprojecten om afvalscheiding verder te stimuleren conform de gestelde ambities.
Beleidsvoornemens	Landelijke ontwikkelingen De beleidsontwikkelingen op het gebied van afval en grondstoffen van de overheid zijn vastgelegd in het Landelijk Afvalbeheerplan 3 (LAP3) en het bijbehorende VANG-programma. In LAP3 wordt meer ruimte geboden voor het circulair maken van afval- en grondstoffenstromen. LAP3 geeft ook antwoord op de vraag: wanneer is iets afval of een secundaire grondstof? Bronscheiden is opgenomen als voorkeursroute. Dit betekent dat bronscheiden de norm is voor alle huishoudens en dat iedere afwijking aan de wettelijke gronden moet voldoen. Ook het beleid van de gemeenten richt zich steeds meer en concreter op circulariteit.

Grondstoffenplan 2022-2026

In 2022 is gestart met de uitvoering van het Grondstoffenplan 2022-2026. Speerpunten voor 2025 zijn verdergaande communicatie- en motivatieprojecten om afvalscheiding verder te stimuleren conform de gestelde ambities. Een belangrijk onderdeel is de nieuwe app die momenteel in ontwikkeling is. Hiermee kunnen we interactief met onze burgers communiceren. De ontwikkeling van deze app is in samenwerking met de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg geïnitieerd. Intrinsieke motivatie van burgers om deel te nemen aan een circulaire economie en verbetering van de kwaliteit van de grondstoffen zijn speerpunten van de plannen. Daarnaast zullen er campagnes gestart worden om dumpingen bij ondergrondse afvalcontainers tegen te gaan en zullen eventuele mogelijke investeringen gedekt worden uit de resultaten van het beter scheiden van afval.

Financieel belang	x 1.000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01-2025	3.629	4.226
	31-12-2025	45.176	48.189

Bestuurlijk belang Wethouder Gerritsen maakt deel uit van het algemeen bestuur.

Ontwikkelingen M.i.v. 1 januari 2014 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de GR Reinigingsdiensten Rd4. De inwoners van onze gemeente kunnen hun afval kwijt bij twee milieuparken; in Margraten en in Rijckholt.

Uitgangspunt is dat in alle Rd4-gemeenten gestart wordt met de invoering van nieuw afvalbeleid. Belangrijk punt blijft het terugdringen van de hoeveelheid restafval per inwoner. Doelstelling is < 100kg afval per persoon per jaar. Dit is in Eijsden-Margraten al, als enige gemeente van de GR, gerealiseerd.

Risico's Het financiële risico is beperkt aangezien er weerstandsvermogen is opgebouwd om risico's te dekken.

3. Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg (voorheen RUD Zuid-Limburg)

Soort	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	De provincie Limburg en 16 andere gemeenten in de regio Zuid-Limburg.
Openbaar belang	Uitvoering van de gemeentelijke milieutaken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving conform het Besluit Omgevingsrecht (BOR).
Visie	De missie en visie van de organisatie zijn recentelijk opnieuw geformuleerd in het Koersdocument dat eind 2017 is vastgesteld door het algemeen bestuur en luiden als volgt: Missie: "Wij als RUD Zuid-Limburg werken samen met onze partners aan de totstandkoming van een veilige leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit". Visie: "Wij zijn voor onze opdrachtgevers de gezaghebbende milieu-autoriteit en wij bieden meerwaarde door bundeling van specialistische kennis, een goede kennis van de lokale situatie, een efficiënte bedrijfsvoering en continuïteit van dienstverlening". In deze missie en visie komen tot uiting dat de RUD Zuid Limburg zich richt op aspecten van veiligheid naast omgevingskwaliteit, daarbij actief samenwerkt met de deelnemers en externe partners, meerwaarde wil bieden door expertise op het gebied van (complexe) milieutaken en met oog voor de lokale problematiek. De kernwaarden voor de organisatie zijn: flexibel, professioneel, deskundig, dienstverlenend, betrokken en samenwerkingsgericht.
Beleidsvoornemens	Toekomstagenda 2021- 2025

Al eerder, in 2020, hebben wij onderkend dat het nodig is om in te zetten op een door ontwikkeling (transformeren) van de RUD Zuid-Limburg. Eind 2020 heeft het algemeen bestuur daartoe het strategisch document voor de periode 2021 - 2025, de Toekomstagenda', vastgesteld. In 2021 zijn wij gestart met het

gefaseerd oppakken van de zeven thema's uit de Toekomstagenda, zijnde:

1. Het voeren van een strategische discussie over koers: uitvoeringsdienst of omgevingsdienst;
2. Een verkennende pilot verdergaande samenwerking gemeenten - RUD Zuid-Limburg starten, op voorwaarde van voldoende interesse;

3. Groeien naar partnerschap, met als instrumenten:

een programma om de politiek-bestuurlijke sensitiviteit te vergroten voor alle niveaus binnen de dienst;

het inrichten en inbedden van een communicatiefunctie gericht op stakeholders, met als speciale doelgroep gemeenteraadsleden en leden Provinciale Staten;

het versterken van relatiemanagement;

4. Positionering/zichtbaarheid van de dienst;

5. Interne ontschotting, om de organisatie nog integraler, efficiënter en effectiever te maken, ook richting invoering van de Omgevingswet;

6. Het zijn van een aantrekkelijke werkgever;

7. RUD Zuid-Limburg als Kenniscentrum.

De start van de uitwerking van het thema 'RUD als kenniscentrum' is gepland voor het eerste half jaar 2022. Het versterken van de kennisinfrastructuur, de -ontwikkeling en -deling van omgevingsdiensten is essentieel voor het toekomstproof maken van de omgevingsdiensten. Het voorstel vanuit de commissie Van Aartsen is om de kennisinstituten Omgevingsdienst NL (vereniging van directeuren van omgevingsdiensten) en BRZO+ (samenwerkingsverband overheidsinstanties m.b.t. de uitvoering van het Besluit risico's zware ongevallen) te versterken.

De thema's 'Groeien naar partnerschap' en 'Interne ontschotting' bevinden zich in de implementatiefase. Het thema 'Aantrekkelijk werkgeverschap' staat gepland om einde eerste kwartaal 2023 te zijn geïmplementeerd.

Financieel belang	x 1.000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01-2025	1.089	989
	31-12-2025	2.508	1.623

Bestuurlijk belang Wethouder Gerritsen maakt deel uit van het algemeen bestuur.

Ontwikkelingen De opgaven voor onze organisatie laten zich als volgt samenvatten: het zijn van een robuuste, deskundige, vernieuwende en efficiënte omgevingsdienst, die de door de bevoegde gezagen aan ons opgedragen taken met gezag en professionaliteit kan uitvoeren en waarbij de informatiehuishouding tussen alle partijen in de VTH'-keten op orde is.

Risico's Reguliere risico's doen zich regelmatig voor en zijn over het algemeen goed meet- en beheersbaar. Voorbeelden van beheersmaatregelen zijn het afsluiten van verzekeringen, het vormen van voorzieningen, het creëren van bestemmingsreserves en het adequaat inrichten van de administratieve organisatie en de

interne controle.

Strategische risico's zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De kans dat het risico zich voordoet is vaak klein maar de financiële gevolgen kunnen groot zijn. Dergelijke risico's kunnen samenhangen met rijksbrede bezuinigingen, onvoorziene kostenstijgingen, productiviteitsverlies en veranderingen in de vraag.

Op basis van de gemeenschappelijke regeling wordt weerstandsvermogen opgebouwd. De opbouw van weerstandsvermogen is vastgelegd in artikel 30 van de gemeenschappelijke regeling en het beleid aangaande het weerstandsvermogen is bepaald in de beleidsnota Weerstandsvermogen die is vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 8 oktober 2014. Bij de risico inventarisatie is het gewenste weerstandsvermogen berekend op € 562.252.

Het weerstandsvermogen zegt iets over het vermogen van de RUD om de gevolgen van niet-begrote strategische risico's op te vangen zonder ingrijpende maatregelen in de eigen bedrijfsvoering te moeten nemen.

4. Bodemzorg Limburg BV

Soort	Vennootschap.		
Vestigingsplaats	Maastricht Airport.		
Betrokken partijen	Bodemzorg Limburg bestaat als zelfstandige organisatie met de gemeenten in Limburg als aandeelhouders.		
Openbaar belang	Het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het duurzaamheidsbeleid van de overheid ondersteunen.		
Visie	Bodemzorg Limburg is permanent op zoek naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen.		
Beleidsvoornemens	Niet van toepassing.		
Financieel belang	x 1.000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01-2025	6.380	8.859
	31-12-2025	1.147	672
Bestuurlijk belang	De gemeente Eijsden-Margraten is als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Gerritsen.		
Ontwikkelingen	In samenwerking met de gemeente Eijsden-Margraten wordt onderzocht of het mogelijk is om op Het Tiende Vrij in Eijsden een parcours aan te leggen voor mountainbikers. Er is inmiddels een onderzoek afgerond naar de natuurwaarden van deze locatie. De provincie Limburg heeft dit onderzoek beoordeeld en heeft geconstateerd dat de aanleg van de mountainbikeroute niet strijdig is met de voorwaarden die in de Natuurbeschermingswet worden gesteld, mits een aantal specifieke maatregelen in acht wordt genomen.		
Risico's	Het financiële risico is zeer beperkt.		

5. Grensoverschrijdende Gemeenschappelijke regeling Euregio Maas-Rijn

Soort	Gemeenschappelijke regeling.
Vestigingsplaats	Eupen (België).
Betrokken partijen	Duitstalige Gemeenschap, Beek, Beekdaelen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Roerdalen, Roermond, Simpelveld Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Voerendaal, Provincie Limburg (BE), Provincie Luik, Region Aachen Zweckverband.
Openbaar belang	De kerntaak van de EGTS bestaat erin de samenwerking tussen de partnerregio's te vereenvoudigen en te intensiveren ten behoeve van een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van het gebied zonder binnengrenzen en om het dagelijkse leven van de burgers in alle levensomstandigheden te vergemakkelijken. De EGTS ziet zich als platform ter bundeling van taken, als bemiddelaar om de economische, sociale en territoriale cohesie te bevorderen zonder echter de plaats te willen innemen van de bestaande bevoegde autoriteiten.
Visie	Niet van toepassing.
Beleidsvoornemens	Niet van toepassing.
Financieel belang	Niet van toepassing.
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende regiogemeenten.
Ontwikkelingen	De EGTS kan activiteiten ontplooiën, programma's en projecten uitwerken en implementeren, alsmede financiële middelen aanvragen.
Risico's	Niet van toepassing.

Informatie partijen Programma 5: Bestuur en dienstverlening

1. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg

Soort	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.
Vestigingsplaats	Maastricht.
Betrokken partijen	16 Gemeenten in Zuid-Limburg, brandweer en Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR).
Openbaar belang	Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Visie	“De zorg voor veiligheid binnen de samenleving blijft bij de Veiligheidsregio Zuid-Limburg voorop staan. Daarom richten we ons op het zo goed mogelijk bestrijden van incidenten, rampen en crises en op het verminderen van risico's. We leren van incidenten en passen waar nodig de werkwijze aan, zodat we burgers, bedrijven en instellingen in Zuid-Limburg nog beter kunnen (be)dienen.”
Beleidsvoornemens	Zie ontwikkelingen.

Financieel belang	x 1.000	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01-2025	6.785	6.579
	31-12-2025	65.726	68.631

Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende regiogemeenten.
Ontwikkelingen	De vijf thema's binnen het samenhangende stelsel van brandweezorg zullen zoals aangegeven de thema's binnen de bestuurlijke dialoog gaan vormen. De relevante ontwikkelingen in de nabije toekomst worden onderstaand per thema verder toegelicht.

Risicoprofiel en risicobeheersing

In het regionaal crisisplan staan alle maatregelen in het kader van voorkomen van risico's in gezamenlijkheid omschreven worden.

Het plan beschrijft (op basis van artikel 16 Wet veiligheidsregio) hoe de crisisorganisatie bij een incident of crisis functioneert. Het regionaal crisisplan omvat:

- een beschrijving van de crisisorganisatie en de alarmering hiervan;
- de verantwoordelijkheden;
- de taken;
- de bevoegdheden.

Het doel van de crisisorganisatie is:

- het leveren van adequate noodhulp aan burgers, bedrijven en betrokkenen;
- het bieden van leiding en coördinatie aan operationele eenheden die de ramp of crisis bestrijden;
- zo snel mogelijk communiceren van relevante feiten zodat de samenleving (zelf)redzaam kan zijn;
- zo snel mogelijk terug te keren naar de 'normale' situatie door een (voorbereide) gecoördineerde nafase.

Dekkingsplan

In het vigerende dekkingsplan staan de voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de voorzieningen en maatregelen die de brandweer nodig heeft om aan de opkomsttijden te voldoen.

Gebiedsgerichte opkomsttijden:

Er wordt landelijk gewerkt aan het project RemBrand. Belangrijke (tussen)uitkomsten van dit project zijn de beweging naar de voorkant van de veiligheidsketen (voorkomen van brand door risicobeheersing) en de introductie van gebiedsgerichte opkomsttijden.

Met name de gebiedsgerichte opkomsttijden -waarbij afhankelijk van de risico's en de genomen risicobeheersingsmaatregelen ook gezien wordt of en in welke mate de opkomst flexibeler kan zijn- biedt mogelijkheden om de (kwaliteit van de) brandweezorg in de regio opnieuw te modelleren.

Daaruit vloeien voorstellen voort om de opkomsttijden van objectgebonden naar gebiedsgericht aan te passen en voor gebieden andere opkomsttijden te gaan hanteren.

Een andere opkomsttijd voor een gebied betekent een andere basis voor modellering. Een van de effecten van gebiedsgerichte opkomsttijden kán zijn dat andere locaties van kazernes noodzakelijk zijn om het niveau van brandweezorg te realiseren.

Bestuurlijk is inmiddels de ontwikkeling van gebiedsgerichte opkomsttijden omarmd. Het veiligheidsberaad heeft er op 18 maart 2019 mee ingestemd en de minister verzocht de gewenste aanpassingen ook in het besluit veiligheidsregio's te verwerken.

De aanpassingen van dat besluit als uitwerking van de Wet veiligheidsregio's is niet eerder voorzien dan dat de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's heeft plaatsgevonden. Dan kunnen de uitkomsten van deze evaluatie ook verwerkt worden in een nieuw besluit. Het rapport van de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's is december

2020 opgeleverd.

Voor de opkomsttijden stelde het rapport een nieuwe methodiek voor, de 'gebiedsgebonden opkomsttijd', die gold als alternatief voor de wettelijke opkomsttijd.

Hoewel het rapport een uniforme norm en werkwijze voorstelde voor deze gebiedsgebonden opkomsttijd en het Veiligheidsberaad de aanbevelingen unaniem overnam, wordt door individuele veiligheidsregio's verschillend invulling gegeven aan de gebiedsgebonden opkomsttijd. Een uniforme standaard is nog niet gerealiseerd.

Met het bestuur worden momenteel gesprekken gevoerd over de mogelijke impact van de gebiedsgerichte opkomsttijden. Besluitvorming daarover kan echter pas definitief worden wanneer deze mogelijkheid ook in wet- en regelgeving is aangepast.

Het effect van dergelijke besluiten (andere kazerneconfiguratie) is daarna afhankelijk van praktische factoren zoals bestaande huurcontracten, afschrijvingstermijnen van materieel.

In deze periode werden onderwerpen, relevante evaluatievragen en zienswijzen opgehaald. Deze consultatieronde leidde tot een breed geformuleerde evaluatieopdracht waarin een groot aantal onderwerpen is benoemd:

"De commissie heeft tot taak de doeltreffendheid en de effecten van de Wet veiligheidsregio's en onderliggende regelgeving in de praktijk te onderzoeken en te bezien of de huidige wet bruikbaar is in het licht van actuele en toekomstige dreigingen, maatschappelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de crisisbeheersing in het algemeen.

De commissie besteedt in dit onderzoek in ieder geval aandacht aan de volgende onderwerpen:

de vormgeving van (het stelsel van) de veiligheidsregio's, mede in het licht van het gehele stelsel van de rampenbestrijding en crisisbeheersing;

de wijze waarop de taken, de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden van de verschillende actoren in het stelsel zich tot elkaar verhouden;

de samenwerking tussen de bedoelde actoren;

brandweer, GHOR en bevolkingszorg;

informatievoorziening;

* Instituut Fysieke Veiligheid.

Het is volgens de taakstelling de bedoeling dat de evaluatie zo wordt uitgevoerd dat deze inzicht biedt in wat goed werkt, waar er verbetermogelijkheden zijn, en wat bij knelpunten de oplossingsrichtingen zijn.

Vrijwilligheid binnen de brandweezorg

De vrijwilligheid, die nu de kurk vormt waar de organisatie op drijft, staat in toenemende mate onder druk. Er zijn knelpunten in de beschikbaarheid (overdag) en het vinden en binden van vrijwilligers wordt steeds lastiger vanwege het tijdsbeslag in privétijd en de opstelling van werkgevers.

Ook spelen er vraagstukken rond de rechtspositie van brandweervrijwilligers binnen de regelgeving voor ambtenaren.

Deze ontwikkelingen maken dat de komende jaren wordt gekeken naar andere invulling van de vrijwilligheid. Geconstateerd wordt zelfs dat het huidige organisatiemodel van de brandweer met de huidige inzet van vrijwilligers op de langere termijn tegen de grenzen van het stelsel aanloopt. Dit is een landelijke trend; er zijn diverse maatschappelijke, demografische en juridische ontwikkelingen die steeds moeilijker verenigbaar zijn met het huidige stelsel van vrijwilligheid. Om die reden is dit een goed moment om fundamenteel naar de rol van vrijwilligheid binnen de brandweezorg te kijken.

Landelijk is gestart met een programma vrijwilligheid, waarmee gezocht wordt naar nieuwe oplossingen. Beelden die daaruit naar voren komen zijn verschillende vormen van vrijwilligheid, die in de hele lijnorganisatie zijn vertegenwoordigd en in alle domeinen (risicobeheersing, vakbekwaamheid en incidentbestrijding). De belasting van vrijwilligers moet afnemen en daarom komen er waarschijnlijk meer andere vormen van vrijwilligheid (naast de gangbare 'allround vrijwilliger').

Te denken valt aan speciale functies voor voorlichtingstaken, maar ook voor bepaalde specialismen.

Om deze organisatiewijze mogelijk te maken, moet integraal gekeken worden naar de wijze waarop de risicobeheersing en incidentbestrijding wordt ingericht. Een andere inzet van vrijwilligers, betekent ook een andere inzet van beroepspersoneel en dus een fundamenteel andere inrichting van de brandweezorg. Een

dergelijke majeure ontwikkeling vraagt tijd omdat het samenhangt met aanpassingen van het stelsel, de wet- en regelgeving en de mogelijkheden in strategische personeelsplanning, nog los van de eerder genoemde ontwikkelingen rondom de WNRA en de impact op vrijwilligheid. Daarbij wordt meegegeven dat vrijwilligheid, ondanks een aantal aankomende wijzigingen, nog steeds een betaalbare basis vormt voor de inrichting van de brandweezorg. Andere varianten vragen per definitie om meer beroepsmatige capaciteit en leiden dan tot kostenuitzetting.

Zodra het onderzoek naar nieuwe oplossingen is afgerond zullen de resultaten gepresenteerd worden.

Vakbekwaamheid

De kwalificatiedossiers stellen steeds strengere eisen aan onze brandweermensen. Daarbij breidt de taak uit (voorbeelden energietransitie, elektrische voertuigen, terrorismegevolgbestrijding en de gevolgen van klimaatveranderingen) zonder dat andere taken verminderen. Dat maakt dat vakbekwaam worden en blijven gepaard gaat met meer en intensiever opleiden, trainen en oefenen.

Als brandweerorganisatie moeten we daarbij “concurreren” met andere vrijetijdsbestedingen. Om onze -met name vrijwillige- brandweermensen daarbij tegemoet te komen zal er in toenemende mate geïnvesteerd moeten worden in instrumenten die het mogelijk maken om op voor de vrijwilliger passende momenten bij te scholen. Denk daarbij aan instructiefilms waarbij nieuwe informatie uitgelegd en toegelicht wordt, elektronische leeromgevingen waar mensen op in kunnen loggen en herhalingslessen kunnen volgen, gebruik van you-tube-achtige omgevingen en dergelijke. Om aansluiting te houden met nieuwe generaties van vrijwilligers moeten de in te zetten leermiddelen aansluiten bij de behoeften van die groepen.

Risico's Bij uittreden of opheffing participeert de gemeente in de aanwezige schulden en kosten van liquidatie.

2. Bank Nederlandse Gemeenten

Soort	Overig.
Vestigingsplaats	Den Haag.
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Nederland.
Openbaar belang	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.
Visie	Gelet op de wijze waarop BNG Bank het openbaar belang behartigt, ligt het voor de hand dat de aandeelhouder zijn aandelenbezit in BNG Bank ziet als een duurzame belegging.
Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.

Financiële belang		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Achtergestelde schulden
	01-01-2023	4.615 miljoen	107.459 miljoen	38 miljoen

31-12-2023	4.721 miljoen	110.819 miljoen	18 miljoen
------------	---------------	-----------------	------------

Een belang van 0,0942% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 52.455 aandelen. Het dividendbeleid van de bank gaat uit van een regulier pay-out percentage van 50% van de winst na belastingen. Het te verwachten uit te keren dividend voor 2025 bedraagt € 131.000.

- Ontwikkelingen De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2025 kan de bank daarom niet maken.
- Risico's Het financiële risico is zeer beperkt.

3. Waterleiding Maatschappij Limburg N.V.

Soort	Vennootschap		
Vestigingsplaats	Maastricht		
Betrokken partijen	Limburgse gemeenten en Provincie Limburg.		
Openbaar belang	WML stelt de drinkwatervoorziening in Limburg veilig en doet dit op duurzame wijze. Ook toont WML haar maatschappelijke betrokkenheid in Limburg en daarbuiten. Een belang van 1,8% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde negen aandelen, met een verkrijgingprijs van € 40.842.		
Visie	De kerntaak van WML is om in alle omstandigheden te zorgen voor voldoende drinkwater, van goede kwaliteit en onder de juiste druk. WML is tevens verantwoordelijk voor het veilig stellen van de openbare drinkwatervoorziening. Hiertoe beschermt WML waterbronnen en voert zij wettelijke veiligheidscontroles uit op collectieve drinkwaterinstallaties van bedrijven en instellingen. Onze missie is dat heel Limburg op ons kan rekenen voor betrouwbaar drinkwater en waterdiensten op maat, nu en in de wereld van morgen. Dit is van groot maatschappelijk belang.		
Financieel belang		Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01-2023	201 miljoen	390 miljoen
	31-12-2023	206 miljoen	394 miljoen

Het positieve resultaat over 2023 bedroeg € 5,6 miljoen.

- Bestuurlijk belang Wethouder Gerritsen vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhouders vergadering.
- Ontwikkelingen WML wil op de lange termijn de kwaliteit van de drinkwaterbronnen veilig stellen en ook is er de ambitie om op termijn klimaatneutraal te worden. Daarnaast zet WML in op een sterker (drink) watermerk: kraanwater is immers een gezond, duurzaam en goedkoop alternatief voor bronwater uit de fles.
- Risico's Het financiële risico is zeer beperkt.

4. Enexis Holding NV

Soort	Vennootschap		
Vestigingsplaats	s Hertogenbosch		
Betrokken partijen	Gemeenten, provincie en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.		
Openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld		

met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:

- Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld;
- Betrouwbare energievoorziening;
- Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten;
- Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren;
- Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen.

De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.

Financieel belang Een belang van 0,3742% in het geplaatste aandelenkapitaal, zijnde 560.250 aandelen, met een verkrijgingprijs van € 97.876. Bij de verzelfstandiging hebben de aandeelhouders een bruglening van Essent omgezet in aandeelhoudersleningen met verschillende looptijden met een totale waarde van € 1,8 miljard. Met ingang van 2012 is Enexis begonnen met het aflossen en herfinancieren van deze leningen vanuit een programma van beursgenoteerde obligatieleningen. Deze vorderingen van de aandeelhouders op Enexis Holding NV zijn ondergebracht in de entiteit "Vordering op Enexis BV", volledigheidshalve wordt alhier naar betreffende verbonden partij verwezen.

Voor 2025 en meerjarig heeft Eijsden-Margraten een dividend opbrengst begroot van € 224.125.

	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
01-01-2023	201 miljoen	390 miljoen
31-12-2023	206 miljoen	394 miljoen

Het resultaat over 2023 bedroeg € 72 miljoen

Bestuurlijk belang De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.

Ontwikkelingen Enexis, de provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer in Brabant. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht en nul op de Meter. In 2018 wordt deze samenwerking, mede op basis van de doelstelling "versnellen van de energietransitie" verdiept en verbreed. De alliantie tussen Enexis en provincie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei in Noord- Brabant.

Risico's Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde te moeten afwaarderen. Voor Eijsden-Margraten bedraagt deze boekwaarde € 346.995 per 31-12-2023. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een geregleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V.

5. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Soort Vennootschap

Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Betrokken partijen	Gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in Zuid-Nederland.
Openbaar belang	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ("PBE").

In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen.

In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.

PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de

inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V.

Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Financieel belang	Eigen vermogen	Vreemd vermogen
01-01-2023	1,480 miljoen	10 duizend
31-12-2023	1,444 miljoen	32 duizend

Bestuurlijk belang	De burgemeester vertegenwoordigt de gemeente in de aandeelhoudersvergadering.
Ontwikkelingen	Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2022 (of eerder indien mogelijk) zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.

6. Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)

Soort	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam.
Vestigingsplaats	Roermond.
Betrokken partijen	29 limburgse gemeente en het Waterschap Limburg.
Openbaar belang	Als uitvoeringsorganisatie van de deelnemende waterschappen en gemeenten de zorg behartigen voor het volledig, tijdig, rechtmatig, juist en doelmatig heffen en innen van de lokale belastingen en de uitvoering van de wet WOZ.

Financieel belang		Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01-2023	- 2 miljoen	1,4 miljoen
	31-12-2023	- 2,8 miljoen	1,1 miljoen

Het negatieve saldo is ontstaan door de in 2023 doorgevoerde correctie van het OOP. Dit wordt in 2024 weer rechtgetrokken door de bijdrage van de deelnemende gemeenten en Waterschap.

Bestuurlijk belang	De gemeente Eijsden-Margraten is als aandeelhouder vertegenwoordigd door wethouder Gerritsen.
Ontwikkelingen	Met ingang van 1 januari 2015 is de gemeente Eijsden-Margraten toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling BsGW Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen. BsGW zal actief verdere samenwerkingsvormen met andere Limburgse gemeenten initiëren met als doel door schaalvergroting de bijdragen van de deelnemers te verlagen. De kwaliteit van de dienstverlening wil BsGW in stand houden of verbeteren en de digitale dienstverlening vergroten.
Risico's	De gemeente is mede verantwoordelijk voor negatieve resultaten. Daarnaast is er het risico op mogelijk onvolledige belastinginning.

7. Gemeenschappelijke regeling "Het Gegevenshuis"

Soort	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam
Vestigingsplaats	Landgraaf
Betrokken partijen	De gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Nuth, Onderbanken, Simpelveld, Voerendaal, Schinnen, Eijsden-Margraten, Vaals, Beekdaelen, Sittard-Geleen, Gulpen-Wittem en het Waterschap Limburg.
Openbaar belang	Het Gegevenshuis ontzorgt (lokale) overheden op het gebied van het opzetten en het beheren van object- en ruimte gerelateerde (Basis-)registraties en geometrie, alsmede het daarmee samenhangende beeldmateriaal. Hiermee kunnen (lokale) overheden voldoen aan wettelijke verplichtingen op dit gebied en kunnen dienstverlening en bedrijfsvoering kwalitatief hoogwaardig en kosteneffectief worden uitgevoerd.

Financieel belang		Eigen vermogen	Vreemd vermogen
	01-01-2025	166 duizend	1.060 duizend
	31-12-2025	166 duizend	1.060 duizend

Bestuurlijk belang	Wethouder Weling maakt deel uit van het algemeen bestuur.
Ontwikkelingen	- Het kunnen realiseren van de overeengekomen dienstverlening aan de deelnemers van Het

Gegevenshuis heeft altijd de hoogste prioriteit. Met de invulling van de vacatures in 2024 wordt de hoop uitgesproken dat de oorspronkelijk geplande stappen tijdig kunnen worden gezet.

- Het onderzoek naar de inwinning uit de pilot Digital Twin werd in 2023 afgerond en in 2024 vindt de implementatie op onderdelen plaats, startende met het project 'Standaardisatie Primaire Processen'.

- Ook al is de wettelijke verplichte 'Samenhangende Objectenregistratie' door de VNG stopgezet, dit betekent niet dat de verdergaande integrale benadering van de verschillende basisregistraties noodzakelijk is om zo efficiënt mogelijk kwalitatief hoogwaardige registraties te kunnen onderhouden.

- Groei blijft één van de pijlers van de strategische agenda. Groei wordt nagestreefd door primair nieuwe toetreders en secundair uitbreiding van producten en diensten bij de huidige deelnemers.

- Samen met de Smart Service Campus wordt onderzocht in hoeverre in samenwerking met andere overheden en bedrijven verdere digitalisering mogelijk is, waarbij ook nadrukkelijk de inzet van 3D-data onderwerp van onderzoek is.

- Het gebruik van geodata in de diverse domeinen wordt steeds verder ontwikkeld. Bij het sociaal domein en zeker bij milieu en klimaatvraagstukken is een toename van de vraag bij deelnemers waarneembaar.

- Voor grensoverschrijdende beleids- en uitvoeringstaken zijn in opdracht van Parkstad Limburg de stappen richting samenwerking met de stad Aken gezet. Er is een basiskaart in ontwikkeling die de over de grenzen met Duitsland en België heen gaat en die voor allerlei beleidsterreinen inzetbaar is. Met S-Lim, een samenwerkingsverband van de Belgisch Limburgse gemeenten wordt onderzocht op welke onderdelen samenwerking tot voordeel kan leiden.

Risico's De solvabiliteitsratio is exclusief de rekening courant met de gemeente Landgraaf. Het Gegevenshuis acht dit verantwoord omdat het Gegevenshuis over voldoende liquide middelen beschikt om de rekening courant vrijwel ineens af te rekenen. De solvabiliteitsratio bedraagt ultimo 2024 13,51% . Dit ratio zal in de toekomst, bij afnamen van het vreemd vermogen, alleen maar toenemen. Op basis van de solvabiliteit kan worden beoordeeld of de organisatie in staat is om op korte en lange termijn te voldoen aan haar betalingsverplichtingen.

Risico's

Voor zover er, buiten de in deze paragraaf genoemde financiële consequenties, nog substantiële additionele risico's verbonden zijn aan deelname in gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen dan zijn deze vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen.

Kaderstellende documenten

Kaderstellende documenten

- Nota verbonden partijen 2012.
- Gemeenschappelijke Regeling Gegevenshuis.
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio.
- Gemeenschappelijke Regeling RUD Zuid-Limburg.
- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid Limburg.

- Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz.
- Gemeenschappelijke Regeling GGD-Zuid Limburg.
- Gemeenschappelijke Regeling Leerlingenvervoer.
- Gemeenschappelijke Regeling sanering afvalwaterlozingen Buitengebied.
- Gemeenschappelijke Regeling regionale samenwerking leerplicht en RMC Maastricht en Mergelland.
- Gemeenschappelijke Regeling RD4 voor inzameling huishoudelijke afvalstoffen.
- Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf Grondbeleid bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Grondbeleid conform Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
2. Woningbouwopgave 2022-2030 Eijsden-Margraten.
3. Richtlijn Strategische grondaankopen Gemeente Eijsden-Margraten 2024.
4. Richtlijn Strategische verwerving gronden en/of opstellen binnen Gebiedsontwikkelingen Gemeente Eijsden-Margraten 2024.
5. Richtlijn Verwerving gronden voor woningbouw.

1. Grondbeleid exploitaties

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) staat dat de paragraaf over het grondbeleid ten minste bevat:

- a. Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting.
- b. Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
- c. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie.
- d. Een onderbouwing van de geraamde winstneming.
- e. De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Een visie op het grondbeleid

Eind 2012 stelde de raad de Nota grondbeleid gemeente Eijsden-Margraten 2012 vast. Daarbij werd gekozen voor een vorm van situatief grondbeleid: per situatie beoordelen we of we een actieve grondexploitatie voeren, een faciliterende rol vervullen, dan wel een vorm van publiek-private

samenwerking aangaan. Daarbij hanteren we het uitgangspunt van faciliterend grondbeleid, tenzij zich bijzondere omstandigheden (verwachte winst en/of maatschappelijk nut) voordoen waardoor actief grondbeleid meer voor de hand ligt.

Een andere in dit kader relevante ontwikkeling doet zich voor ten aanzien van het gemeentelijk (vastgoed)eigendom. Soms verliezen gemeentelijke gebouwen hun (veelal maatschappelijke) functie en komen diensgevolge leeg te staan. Als dergelijke gebouwen geen strategisch nut meer hebben, komen zij voor verkoop in aanmerking. Als een pand te lang leeg staat, al dan niet in leegstandsbeheer, dan is dat nadelig voor de staat van het gebouw en voor de vitaliteit van de leefomgeving (vaak een dorpskern). Aandachtspunt is dan ook om leegstandssituaties te voorkomen, en tijdig over alternatieve bestemmingen na te denken.

Volledigheidshalve wordt in dit kader op deze plaats tevens verwezen naar de paragrafen “Weerstandsvermogen” en “Onderhoud kapitaalgoederen”.

Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

In het kader van het dualisme is het college van burgemeester en wethouders bevoegd tot het doen van grondaankopen. Grondtransacties kunnen plaatsvinden op basis van door de raad beschikbaar gestelde middelen. Dit kan via een afzonderlijk werkkrediet bestemd voor aankopen, of via een vastgestelde exploitatie-opzet.

Van enkele lopende bestemmingsplannen zijn exploitatie-opzetten vastgesteld, dan wel middels separate raadsbesluiten specifieke financiële randkaders vastgesteld. In deze exploitatie-opzetten, respectievelijk randkaders, is voorzien in de eventueel noodzakelijke aankoop van gronden, alsook in aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek etc.) en eventuele advieskosten.

Bij aankopen c.q. bekostiging van haalbaarheidsonderzoeken inzake locaties waarvoor géén exploitatie- opzetten, dan wel specifieke financiële randkaders zijn vastgesteld, dient door de raad een apart krediet beschikbaar te worden gesteld.

Prognose resultaten / onderbouwing winstneming / Reserves en voorzieningen, risico's

De opbouw van dit onderdeel is als volgt:

- Doorkijk van de gemeentelijke grondexploitaties.
- Doorkijk van de projecten.
- Financieel kader.

Doorkijk gemeentelijke grondexploitaties

Onderstaand volgt eerst een verloopoverzicht van de geprognosticeerde boekwaarden van de bestemmingsplannen die per ultimo 2024 / begin 2025 in exploitatie zijn. Tevens is voor de betreffende plannen het te verwachten saldo en het vermoedelijke jaar van realisatie aangegeven.

Financiële tabel

Prognose boekwaarden - verwachte saldi - jaar van realisatie

Bedragen * € 1.000	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	totaal te verwachten saldo:		
					nadelig	batig	realisatie in
Woningbouw							
<i>Actief</i>							
Karreweg fase 2 Sint Geertruid	166					166	2025
Mheerderweg-Noord Banholt	83					83	2025
<i>Faciliterend</i>							
Bloesemgaard / Heiligerweg Margraten	-133	-134	78			78	2027
Totaal woningbouw	116	-134	78	0	0	327	

- = negatief dwz lasten > baten

Toelichting op financiële tabel

Het meerjarig verloop in boekwaarden is gebaseerd op de feitelijk gerealiseerde boekwaarden per 31 december 2023 (onder aftrek van voorzieningen voor oninbare verliezen en tussentijdse winstnemingen), begrotingscijfers voor het boekjaar 2024, en aangevuld met de in de voorliggende meerjarenbegroting 2025-2028 geraamde gelden voor de aankoop van gronden, aanleg van infrastructurele voorzieningen, uitvoering van benodigde onderzoeken (bodem, archeologie, civieltechnisch onderzoek, etc.) en eventuele advieskosten.

Hierbij dient in zijn algemeenheid vermeld te worden dat:

- Indien de betreffende locaties (versneld) tussentijds in exploitatie worden genomen er significante wijzigingen in de boekwaarden op kunnen treden als gevolg van

verkooptransacties, kosten verbonden aan uitvoering, en het rente-effect over de aanwezige boekwaarden.

- Indien de betreffende locaties vertraagd in exploitatie worden genomen – c.q. als “warme grond” worden aangehouden – dienen de kapitaallasten over de boekwaarden van betreffende gronden ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves gebracht te worden (in plaats van jaarlijkse bijschrijving op de aanwezige boekwaarden).
- Indien de betreffende locaties naar verwachting niet meer (of slechts gedeeltelijk) in exploitatie worden genomen, dient op het moment van constatering ter grootte van de op dat moment aanwezige boekwaarde (gedeeltelijk) een voorziening te worden gevormd ten laste van het begrotingssaldo en / of reserves.

Actief Grondbeleid

Sint Geertruid - Karreweg fase 2

Op 14 juli 2020 is de grondexploitatie vastgesteld voor het woningbouwplan Karreweg fase II in Sint Geertruid. Dit woningbouwplan voorziet in de bouw van 19 woningen bestaande uit 2 vrije bouwkavels, 4 levensloopbestendige woningen, 5 woningen in de sociale huursector en 8 starterswoningen. De 4 levensloopbestendige woningen en de 8 starterswoningen worden middels CPO gerealiseerd. In 2021 is het wijzigingsplan afgerond en het plan bouwrijp gemaakt en is gestart met de uitgifte van de kavels. In 2022 zijn 16 kavels verkocht en in eigendom overgedragen. De resterende kavels zijn gelegen binnen een straal van 50 meter van agrarische percelen waarop het gebruik van chemische gewasbestrijdingsmiddelen mogelijk is. Ten tijde van het vaststellen van het wijzigingsplan Karreweg Fase 2 is gebruikt gemaakt van een locatie specifiek onderzoek op basis van het EFSA-model. Nadat dit wijzigingsplan onherroepelijk is geworden, heeft de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (in een casus van een andere gemeente) geoordeeld dat het EFSA-model te veel onzekerheden kent om als basis te dienen voor een locatie specifiek onderzoek. In 2024 is deze kwestie opgelost. Naar verwachting worden de 3 resterende kavels in 2025 verkocht. Afwerking van het plan vindt naar verwachting eind 2025 plaats.

Banholt – Mheerderweg Noord

Op 6 mei 2020 is de grondexploitatie vastgesteld voor het woningbouwplan Mheerderweg-Noord in Banholt. Dit woningbouwplan voorziet in de bouw van 19 woningen bestaande uit 3 vrije bouwkavels, 5 levensloopbestendige woningen, 5 woningen in de sociale huursector en 6 starterswoningen. De 5 levensloopbestendige woningen en de 6 starterswoningen zijn middels CPO in de markt gezet. In 2021 is het plan bouwrijp gemaakt en is gestart met de uitgifte van de kavels. In 2022 zijn 18 kavels verkocht en in eigendom overgedragen. In 2023 is de laatste kavel in eigendom overgedragen. Daarmee zijn alle kavels in het plan verkocht. Het moment van woonrijp maken van het plan is

afhankelijk van de voortgang van de bebouwing. Afwerking van het plan vindt naar verwachting eind 2025 plaats.

Nieuwe grondexploitaties

Parrestraat Oost-Maarland

De raad heeft 15 februari 2022 besloten een voorkeursrecht te vestigen en een krediet van € 1.366.994 beschikbaar gesteld voor deze woningbouwlocatie. Tevens heeft de raad ingestemd met de uitwerking van plannen voor deze locatie. Op 13 december 2022 heeft de raad tijdens een besloten raadsvergadering aangegeven de voorkeur te hebben om op de planlocatie een zo groot mogelijke ontwikkeling tot stand te brengen. Hiertoe zijn gedurende 2023 gespreken gevoerd met de 4 grondeigenaren in het gebied. Hierover is de raad Q4 2023 geïnformeerd in een BRB.

Gebleken is dat op dit moment maximaal haalbaar is, de ontwikkeling van de gronden die buiten de invloedsferen van de spuitcirkels vallen van de aangrenzende agrarische percelen ten noorden van de planlocatie. Binnen dit gebied kunnen 37 woningen (12 grondgebonden en 25 appartementen) worden gerealiseerd. Op dit moment wordt er gewerkt aan de verdere planuitwerking (uitvoeren onderzoeken t.b.v. het TAM-omgevingsplan en het opstellen hiervan, uitwerking civieltechnisch ontwerp en stedenbouwkundig ontwerp met bijbehorende grondexploitatie). Volgens huidige planning wordt het ontwerp-TAM-omgevingsplan eind 2024 ter inzage gelegd en in Q1 2025 wordt het TAM-omgevingsplan ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Mheer

In 2025 worden de werkzaamheden om te komen tot woningbouw in Mheer voortgezet.

Faciliterend Grondbeleid

Margraten – Bloesemgaard (Heiligerweg)

Het wijzigingsplan voor de volgende fase Bloesemgaard, bestaande uit 40 woningen is vastgesteld. Tegen het vastgestelde Wijzigingsplan is beroep ingesteld waardoor het plan nog niet onherroepelijk is. De benodigde bouwvergunningen zijn inmiddels verleend. De oorspronkelijke planning voor start verkoop, start bouw etc. is hierdoor vertraagd.

We verwachten bij de laatste ontvangst van de contractuele vergoeding in Q1-2027 de projectexploitatie met een positief resultaat af te sluiten. Het beschikbaar komen van de contractuele vergoeding is gekoppeld aan het onherroepelijk worden van het Wijzigingsplan. Zoals hierboven aangegeven is hier echter beroep tegen ingesteld. Op dit moment is nog niet duidelijk wat dit betekent voor het moment van de ontvangst van de contractuele vergoeding.

Inmiddels is een intentie-overeenkomst afgesloten met ontwikkelaar BPD voor de volgende uitbreidingsfase van dit plan (ca. 300 woningen). Naar verwachting worden in 2025 de ruimtelijke procedures voor deze volgende fase opgestart.

Randvoorwaarden

Onderstaand volgt een nadere toelichting op:

- Aanpassingen verslaggevings- en waarderingssystematiek.
- Prijsbeleid, indexatie en inflatie.
- Methodiek winst- en verliesnemering.

De financiële voortgang en forecast per afzonderlijke exploitatie is reeds onder “doorkijk gemeentelijke grondexploitaties” beschreven. Voorts is aldaar een doorkijk opgenomen ten aanzien van te verwachten plansaldi. Voor de thans in ontwikkeling zijnde plannen zijn exploitatieopzetten dan wel specifieke financiële randkaders door de raad vastgesteld.

Aanpassingen verslaggevings- en waarderingssystematiek

De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevings- en waarderingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties. Namelijk: de afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid, en de aankomende Omgevingswet. De afbakening is ook onvermijdelijk in het kader van de vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten (Vpb). Het kan namelijk helpen in de fiscale discussie over de afbakening van de ondernemersactiviteit en de toe te rekenen kosten en opbrengsten.

De commissie BBV heeft een aantal voorstellen uitgewerkt die hebben geleid tot wijzigingen in het BBV en de uitwerking hiervan. Bij opstelling van onderhavige begroting is rekening gehouden met betreffende (technische) wijzigingen. De financiële impact van de vennootschapsbelastingplicht is samen met fiscaal adviseurs opgepakt. De gevolgen hiervan worden meegenomen in de begroting. Uitgangspunt is het creëren van een zo laag mogelijke Vennootschapsbelasting-druk voor de gemeente.

Prijsbeleid, indexatie en inflatie

Voor de eigen gemeentelijke exploitaties wordt een uniform prijsbeleid voorgestaan. Eventuele tekorten binnen de exploitatie van een specifiek bestemmingsplan of uitbreidingslocatie worden in principe, middels de hiertoe gevormde reserves, gedekt uit exploitatie-overschotten binnen andere locaties.

Met ingang van 1 juli 2008 is de Grondexploitatiewet in werking getreden. De Grondexploitatiewet beoogt een eenduidig kader te scheppen waarbinnen de gemeente het kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling in rekening dient te brengen. De nu wettelijk vastgelegde berekeningsmethodiek maakte het noodzakelijk om het vigerende uniforme uitgifteprijsbeleid te heroverwegen. Deze heroverweging is meegenomen bij opstelling van de Nota Grondbeleid, die eind 2012 is vastgesteld. Voor de reeds in uitgifte zijnde gemeentelijke bouwkavels wordt hierbij vastgehouden aan de reeds geldende vaste (uniforme) grondprijs, waarbij jaarlijks wordt bezien in hoeverre tot indexering wordt overgegaan. Voor eventuele toekomstige exploitaties waarbij sprake is van een actief grondbeleid biedt de Nota de mogelijkheid om te differentiëren binnen bandbreedtes.

Gezien stijgende kosten (bouw, inflatie etc) enerzijds en het toch mogelijk maken van bouwontwikkelingen voor starters en huurwoningen anderzijds stellen we voor om rondom het grondbeleid uit te gaan van kostendekkende grondprijzen met een differentiatie naar te realiseren woningbouwsegmenten, meer specifiek voor starters en het huursegment. Bij nieuwe nog vast te stellen grondexploitaties zal dit als uitgangspunt gehanteerd worden.

In zijn algemeenheid dient daarnaast vermeld te worden dat voornamelijk ervan wordt uitgegaan dat alle op dit moment lopende en voorgenomen gemeentelijke exploitaties gecontinueerd worden binnen de door de raad vastgestelde maximale bandbreedtes en hieruit voortvloeiende financiële en planologische randkaders.

Methodiek winst- en verliesneming

Conform hiertoe geldende aanbevelingen en richtlijnen (Commissie BBV) wordt ten aanzien van winstneming de zogenaamde “POC”-methode gevolgd, wat inhoudt dat winstneming jaarlijks tussentijds genomen wordt. Op het moment dat een exploitatietekort wordt verwacht, wordt op grond van het voorzichtigheidsprincipe, het vermoedelijke tekort ten laste van de Reserve Bestemmingsplannen (grondexploitatie) dan wel de Algemene reserve gestort. Hierna vindt afwaardering van de boekwaarde van individuele exploitaties plaats ten laste van genoemde voorziening.

Conclusie bouwgrondexploitatie

Uit bovenstaand verslag blijkt dat de bouwgrondexploitatie op een financieel verantwoorde, in het licht van de huidige economische situatie, realistische en gedegen wijze wordt uitgevoerd.

Kaderstellende documenten

- Nota grondbeleid 2012.

2. Woningbouwopgave 2022-2030 Eijsden-Margraten

In het Bestuursakkoord is bij prioritair thema 4, wonen en leefomgeving het volgende opgenomen:

- Een TaskForce wonen instellen. Uw raad is inmiddels bij brief d.d. 15 september over het instellen van deze Taskforce geïnformeerd.
- Voor 1 juli 2023 een integraal woningbouwplan aan de raad voorleggen.
- Op basis van het integraal woningbouwplan voor 1 januari 2025 vastgestelde omgevingsplannen aan de raad voorleggen.

Conform afspraak wordt de raad via een raadsinformatiebrief periodiek geïnformeerd over de voortgang en realisatie van de woningbouwplannen binnen Eijsden-Margraten. In het eerste kwartaal van het jaar wordt de gerealiseerde woningbouw versus opgave per kern inzichtelijk gemaakt.

Op 20 februari 2024 heeft de raad de navolgende 9 richtinggevende kaders voor onze woningbouwopgave t/m 2030 (geamendeerd) vastgesteld:

1. Blijkens het in 2022 afgeronde woonbehoefteonderzoek en de vastgestelde Woonzorgvisie Eijsden-Margraten 2024-2030, circa 1.000 woningen worden gerealiseerd om invulling te geven aan de woningbouwopgave Eijsden-Margraten t/m 2030.
2. Circa 326 van het onder beslispunt 1 genoemde aantal woningen worden gebouwd om invulling te geven aan de lokale woonbehoefte van alle kernen en deze opgave met name wordt ingevuld door marktpartijen en particulieren.
3. De resterende opgave van circa 675 woningen met name bestaat uit sociale en midden-huur voor zorgvragers en bijzondere doelgroepen.
4. Met name gestuurd wordt op de realisatie van zorgwoningen in de kernen Eijsden, Margraten, Cadier en Keer en Gronsveld vanwege de aanwezigheid van noodzakelijke voorzieningen en als de marktpartijen dit oppakken, de realisatie van zorgwoningen in de overige kernen gefaciliteerd wordt.
5. Dat vanwege de financiële haalbaarheid en aanwezigheid van noodzakelijke voorzieningen, sociale woningbouw en betaalbare koop voor een belangrijk deel in de kernen Eijsden en Margraten worden gerealiseerd, maar ook alle mogelijkheden in de overige kernen onderzocht zullen worden om tegemoet te komen aan de vraag naar sociale en betaalbare woningen in met name de kleine kernen.;
6. In Eijsden, voor de onder beslispunten 4 en 5 genoemde opgave, gestart wordt met de voorbereidingen van de planontwikkeling voor het gebied Rijksweg-Hutweg-Boomkensstraat. Daarnaast de haalbaarheid van de verplaatsing van de sportvelden en het zwembad naar de Groenstraat en de realisatie van woningbouw op de aldaar her te bestemmen sportaccommodaties, nader wordt onderzocht.
7. In Margraten, afhankelijk van de medewerking van derden grondeigenaren, gestart wordt met de voorbereidingen van de planontwikkeling voor de locaties Bloesemgaard Fase 3 of de Koningswinkel, om invulling te geven aan de opgave genoemd onder de beslispunten 4 en 5.
8. In de plangebieden zoals onder de beslispunten 6 en 7 bedoeld, zowel in Eijsden als in Margraten een locatie van maximaal vijf woonwagendplaatsen onderdeel uitmaakt van de planvorming.

9. Bij de woningrealisatie wordt aandacht geschonken aan fasering van woningrealisatie in het kader van het behoud van de groene ruimte bij veranderende behoeften (o.a. nultreden woningen). Bij voorkeur worden woningen gerealiseerd door gebruik van leegstaande (bedrijfs-)panden, woningsplitsing, inbreiding, kangaroewoningen, tijdelijke woonvormen (tiny houses). De gemeente faciliteert dit maximaal en informeert de raad hoe zij dit doen.

Op basis van deze geamendeerde besluitvorming wordt ingezet op woningbouw in alle kernen, de ontwikkeling van grotere woningbouwlocaties in de kernen Eijsden en Margraten en waar mogelijk/haalbaar 'een straatje erbij' in de kleinere kernen. Op basis van deze (geamendeerde) kaderstelling wordt de opgave opgepakt, wordt de raad periodiek over de stand van zaken geïnformeerd en worden voorstellen aan de raad voorgelegd als besluitvorming dat vereist. Hierbij kan gedacht worden aan (een standpunt nemen over) grondverwerving, de vaststelling van omgevingsplannen en de hierin opgenomen woningbouwprogramma's.

3. Richtlijn Strategische grondaankopen Gemeente Eijsden-Margraten 2024

Inleiding

Met ingang van 2020 is structureel jaarlijks een bedrag in de begroting opgenomen van € 1.000.000 voor de aankoop van strategische gronden voor natuur-en landschapsontwikkeling, zodat snel en adequaat gehandeld kan worden op het moment dat gronden te koop aangeboden worden die van strategisch belang kunnen zijn voor de gemeente Eijsden-Margraten. In de huidige Nota Grondbeleid Eijsden-Margraten 2012 is het begrip 'strategische gronden' onvoldoende gedefinieerd als (nota grondbeleid E-M 2012, pag 8 en 14): "met het oog op ontwikkelingen waarvoor (nog) geen concreet (bestemmings)plan is. Te denken valt aan: landschapsontwikkelingen en ontwikkeling openbare ruimte (bijvoorbeeld verbreding van wegen of aanleg van een speelplaats) of ter voorkoming van (ongewenste) ruimtelijke ontwikkelingen. Criteria voor aankoop ontbreken. Het doel van deze richtlijn is om een duidelijke definiëring en criteria vast te stellen voor de aankoop van strategische gronden door de gemeente Eijsden-Margraten, welke gedekt worden uit het budget 'aankoop strategische gronden'.

1. Definitie van strategische gronden

Strategische gronden worden gedefinieerd als percelen die van belang kunnen zijn voor ruimtelijke ontwikkeling, natuurontwikkelingen, de realisatie van gemeentelijk beleid of het behartigen van gemeentelijke belangen. Dit kunnen onder andere de volgende typen gronden omvatten:

1. Gronden die nodig zijn voor de realisatie van infrastructuur en ontwikkeling van openbare ruimte.
2. Gronden die van belang zijn voor landschapsontwikkeling, het behoud van natuur en groene gebieden, zoals ecologische corridors.
3. Gronden die belangrijk zijn voor het waarborgen van cultureel erfgoed, historische waarde en landschappelijke kwaliteiten.
4. Gronden die kunnen worden ingezet voor klimaatdoelen, voorkomen van wateroverlast,

overstroming of realiseren van groen (schaduw) rondom kernen.

5. Gronden die mogelijk ingezet kunnen worden als ruilgronden t.b.v. de onder 1 t/m 4 vermelde doelen.

2. Criteria voor aankoop

Om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen over de aankoop van strategische gronden, dienen de volgende criteria in overweging te worden genomen:

2.1 Relevantie voor gemeentelijk beleid

Het perceel moet voldoen aan de definitie zoals hiervoor omschreven. Verder dient de grond verband te houden met het huidige gemeentelijk beleid en de langetermijnvisie van de gemeente betreffende natuur- en landschapsontwikkeling. Het verwerven van de grond moet bijdragen aan de realisatie van specifieke doelstellingen en prioriteiten genoemd in de prioritaire thema's betreffende natuur en landschapsontwikkeling, zoals vastgesteld in de gemeentelijke plannen en strategieën.

2.2 Financiële aspecten

Voor de aankoop van strategische gronden is structureel een bedrag van € 1.000.000 per jaar opgenomen in de begroting, van waaruit de aan te kopen gronden kunnen worden gefinancierd. De aankoopsom is het resultaat dat voortvloeit uit onderhandelingen met de verkopende partij, waaraan een of meerdere taxatierapporten ten grondslag liggen. Indien het doel voor aankoop betrekking heeft op de realisatie van de doelen gesteld onder 1.1 t/m 1.4 dienen voor de uitvoering voldoende financiële middelen in de programmabegroting te zijn opgenomen.

2.3 Juridische aspecten

Voordat tot aankoop wordt overgegaan, dienen alle juridische aspecten zorgvuldig te worden beoordeeld. Hierbij moet worden gekeken naar eigendomsrechten, erfdienstbaarheden, beperkingen en andere relevante juridische factoren die van invloed kunnen zijn op het beoogde gebruik van de grond.

3. Besluitvormingsproces

Indien een perceel al dan niet rechtstreeks aan de gemeente Eijsden-Margraten te koop wordt aangeboden, wordt het navolgende proces in acht genomen:

3.1 Ambtelijk

1. Het primaat voor de aankoop van strategische grondaankopen ligt bij Grondzaken.
2. Zodra een perceel te koop aangeboden wordt, zal afgestemd worden met de portefeuillehouder grondzaken.
3. Ongeacht wat volgt uit de afstemming met de portefeuillehouder grondzaken zal mede-advies gevraagd worden bij de voor het betreffende perceel relevante disciplines.
4. Indien de portefeuillehouder grondzaken én het mede-advies positief is zal een taxatierapport

worden opgevraagd bij een onafhankelijk taxateur.

5. Indien het oordeel van de portefeuillehouder grondzaken en het mede-advies niet gelijklopend zijn, zal het college van B&W middels een memo verzocht worden richting te bepalen.

6. Indien het proces tot aankoop voortgezet kan worden, zal na ontvangst van het taxatierapport wederom afstemming met de portefeuillehouder grondzaken plaatsvinden, waarna (onder voorbehoud goedkeuring college B&W) ambtelijk de onderhandelingen met verkoper zullen worden gestart, tenzij er belang bij is dat op een andere wijze in de onderhandeling wordt voorzien. Indien de afstemming met de portefeuillehouder grondzaken in deze ertoe leidt dat diens standpunt afwijkt van het ambtelijk advies, zal het college van B&W middels een memo verzocht worden richting te bepalen.

7. Indien overeenstemming wordt bereikt met de verkopende partij zal een concept-koopovereenkomst worden opgesteld. In deze overeenkomst wordt een totstandkomingvoorbehoud opgenomen, inhoudende dat de overeenkomst alleen tot stand kan komen nadat het college van B&W positief heeft besloten over de aankoop van het betreffende perceel.

3.2 College van B&W

1. Op grond van artikel 160 lid 1 sub e Gemeentewet is het college van B&W bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen te besluiten.

Het aangaan van een koopovereenkomst is een privaatrechtelijke rechtshandeling, derhalve is het college van B&W bevoegd te besluiten tot het aangaan van een koopovereenkomst. Aangezien er structureel een budget van 1 mln Euro is opgenomen in de programmabegroting, is besluitvorming door de raad enkel nodig indien het budget niet toereikend zou zijn.

2. Indien het college van B&W besluit over te gaan tot aankoop zal zijdens de gemeente Eijsden-Margraten conform artikel 171 lid 1 Gemeentewet ondertekening van de overeenkomst door de Burgemeester plaatsvinden en zal ambtelijk verder zorggedragen worden voor de verdere afhandeling van de eigendomsoverdracht via de notaris.

3.3 Raad

De Raad zal middels de jaarrekening in kennis worden gesteld van de aangekochte percelen welke gedekt zijn uit het budget voor strategische grondaankopen.

4. Richtlijn Strategische verwerving gronden en/of opstallen binnen Gebiedsontwikkelingen Gemeente Eijsden-Margraten 2024

Inleiding

In deze begroting is voor de jaren 2025 t/m 2027 jaarlijks een investeringsbudget opgenomen voor de verwerving van strategische gronden en/of opstallen binnen gebieden waarvoor (het opstellen van) een Gebiedsvisie en vervolgens een gebiedsontwikkeling is gestart. Deze bedragen zijn opgenomen om snel, adequaat en strategisch te kunnen handelen op het moment dat panden en/of gronden te koop aangeboden worden die binnen deze gebieden:

2025 : €1.500.000

2026 : € 2.500.000

2027 : € 2.000.000

In de nota Grondbeleid Eijsden-Margraten is het begrip verwerving strategisch vastgoed en/ of gronden niet gedefinieerd en de criteria voor verwerving ontbreken. Met strategische aankopen gebiedsvisies wordt bedoeld de verwerving van gronden en/of opstallen waarmee toekomstige substantiële voordelen behaald kunnen worden, zoals bijvoorbeeld het verkrijgen van een strategische grondpositie, het vergroten van sturingsmogelijkheden, het bevorderen van gewenste ontwikkelingen of het optimaliseren van een onderhandelingspositie. De te verwerven gronden en/of opstallen moeten gelegen zijn in het gebied dat onderdeel is van een Gebiedsvisie/ Gebiedsontwikkeling. Dus Poort van het Heuvelland, Stationsomgeving Eijsden en (vanaf 2025) kern Cadier en Keer. Deze notitie geeft de criteria weer die door het college van burgemeester en wethouders in acht worden genomen in geval van een (voorgenomen) privaatrechtelijke rechtshandeling die betrekking heeft op de verwerving van strategische gronden en/of opstallen binnen gebieden dat onderdeel is van een nader aangeduide Gebiedsvisie/ Gebiedsontwikkeling.

1. Definities

1.1. Strategische verwerving gronden en/ of opstallen

Het betreft de verwerving van gronden en/of opstallen zonder dat daar reeds concrete plannen onder liggen, maar waarmee de gemeente verwacht in de toekomst substantiële voordelen te kunnen behalen, zoals

bijvoorbeeld het verkrijgen van een strategische grondpositie, het bevorderen van gewenste ontwikkelingen, het vergroten van sturingsmogelijkheden, of het optimaliseren van een onderhandelingspositie.

Hierbij wordt het volgende onderscheid gemaakt:

1. Strategische verwerving van gronden en/of opstallen op het moment dat er nog geen of slechts een beperkt planologisch kader beschikbaar is, en het proces om te komen tot vaststelling van een Gebiedsvisie opgestart is middels een bestuursopdracht.
2. Strategische verwerving van gronden en/ op opstallen in gebieden waarvoor een Gebiedsvisie is vastgesteld en waarvoor de verwachting is dat er binnen 2 jaar een operationele grondexploitatie kan worden vastgesteld.
3. Verwerving van gronden en/of opstallen en vastgoed in de operationele fase, als een grondexploitatie is vastgesteld.

1.2. Gebiedsontwikkeling

Ontwikkeling binnen een nader aangeduid gebied, waarvoor een proces wordt opgestart om te komen tot een Gebiedsvisie met een uitvoeringsprogramma.

1.3 Gebiedsvisie

Een door de raad vastgestelde integrale visie betrekking hebbend op een nader bepaald gebied binnen de gemeente Eijsden-Margraten.

1.4 Uitvoeringsprogramma

Een programma gericht op concrete uitvoeringsmaatregelen binnen het gebied waarvoor een gebiedsvisie is vastgesteld en een gebiedsontwikkeling is voorzien.

1.5 Gebieden

Het gaat daarbij om de volgende gebieden :

- Poort van het Heuvelland: Het gebied gelegen tussen Maastricht oost en Cadier en Keer west.
- Stationsgebied Eijsden en omgeving: Het gebied globaal gelegen tussen de Kapelkesstraat, Voerstraet, A2, Onze Lieve Vrouweplein, Hutweg, Parallelweg, Jozef Partounsstraat, Stationsplein in Eijsden.
- Toekomstige gebieden: Kern Cadier en Keer. Nadat de raad een bestuursopdracht heeft vastgesteld om te komen tot een Gebiedsvisie en gebiedsontwikkeling Cadier en Keer en het college heeft opgedragen tot uitvoering over te gaan, zijn deze richtlijnen ook van toepassing van het aangegeven gebied. De indicatieve begrenzing van deze gebieden is weergegeven op de bijlage bij deze richtlijn.

1.6 Bestuursopdracht

De opdracht van de raad aan het college om het proces te voeren om te komen tot een Gebiedsvisie (met uitvoeringsprogramma) en deze ter vaststelling voor te leggen aan de raad.

2. Criteria voor aankoop

Om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen over de verwerving van strategische gronden en/of opstallen, dienen de volgende criteria in overweging te worden genomen:

2.1 Relevantie voor Gebiedsontwikkeling/ Beleid Gebiedsvisie

De gronden en/of opstallen moeten voldoen aan de definitie zoals omschreven onder 1.1 en moeten bijdragen aan de gebiedsontwikkeling en het beleid zoals vastgelegd/ vast te leggen in een Gebiedsvisie, waarvoor de raad middels een bestuursopdracht opdracht heeft gegeven.

2.2 Begroting

Voor de aankoop van het strategisch vastgoed en grond is meerjarig van 2025 t/m 2027 een investeringsbudget opgenomen in deze begroting - 2025 € 1,5 miljoen, 2026 € 2,5 miljoen en in 2027 € 2 miljoen - waaruit de aan te kopen panden en gronden kunnen worden gefinancierd. De aankoopsom is het resultaat dat voortvloeit uit onderhandelingen met de verkopende partij, waaraan een of meerdere taxatierapporten, aan ten grondslag liggen.

2.3 Juridische aspecten

Voordat tot aankoop wordt overgegaan, dienen alle juridische aspecten zorgvuldig te worden

beoordeeld. Hierbij moet worden gekeken naar eigendomsrechten, erfdienstbaarheden, beperkingen en andere relevante juridische factoren die van invloed kunnen zijn op het gebruik van de gronden en/of opstallen.

2.4 Ontwikkelrisico

Voordat tot aankoop wordt overgegaan is een inschatting gemaakt van het risico dat de voorziene Gebiedsontwikkeling vertraging oploopt, wijzigt of geen doorgang vindt.

2.5 Bouwkundige aspecten/ bodemonderzoek

Voordat tot aankoop van opstallen wordt overgaan, wordt een bouwkundig rapport opgesteld over de toestand van de opstal. Tevens is bij zowel verwerving van gronden en/of opstallen een bodemonderzoek vereist. Bij de bestuurlijke besluitvorming over de strategische verwerving in het college wordt onderbouwd dat aan deze criteria wordt voldaan.

3. Besluitvormingsproces

Indien een perceel/ opstal, al dan niet rechtstreeks aan de Gemeente Eijsden-Margraten te koop wordt aangeboden, wordt het navolgende proces in acht genomen:

3.1 Ambtelijk

1. Het primaat voor de strategische verwerving van gronden en/of opstallen ligt bij Grondzaken (onderdeel afdeling Ruimte).
2. Zodra een opstal en/ of perceel te koop aangeboden wordt, zal afgestemd worden met de portefeuillehouder.
3. Ongeacht wat volgt uit de afstemming met de portefeuillehouder zal mede-advies gevraagd worden bij de voor het betreffende perceel relevante disciplines dan wel aan derden als dit voor een goede beoordeling van de verwerving nodig blijkt.
4. Als de portefeuillehouder én het mede-advies positief is zal een taxatierapport worden opgevraagd bij een onafhankelijk taxateur.
5. Als het oordeel van de portefeuillehouder en het mede-advies niet gelijklopend zijn, zal het college van Burgemeester en wethouders middels een memo worden verzocht om de richting te bepalen.
6. Als het proces tot verwerving voortgezet kan worden, zal na ontvangst van het taxatierapport wederom afstemming met de portefeuillehouder grondzaken plaatsvinden, waarna (onder voorbehoud goedkeuring college B&W) ambtelijk de onderhandelingen met verkoper zullen worden gestart, tenzij er belang bij is dat op een andere wijze in onderhandeling wordt voorzien. Als de afstemming met de portefeuillehouder in deze ertoe leidt dat diens standpunt afwijkt van het ambtelijk advies, zal het college van B&W middels een memo verzocht worden richting te bepalen.
7. Indien overeenstemming wordt bereikt met de verkopende partij wordt een concept overeenkomst

opgesteld. In deze overeenkomst wordt een totstandkomingsvoorbehoud opgenomen, inhoudende dat de

overeenkomst alleen tot stand kan komen nadat het college van B&W positief heeft besloten over de aankoop van het betreffende perceel en/of opstal.

3.2 College van B&W

1. Op grond van artikel 160 lid 1 sub e Gemeentewet is het college van B & W bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen te besluiten. Het aangaan van een koopovereenkomst is een privaatrechtelijke rechtshandeling, derhalve is het college van B & W bevoegd te besluiten tot het aangaan van een koopovereenkomst. Aangezien er structureel een budget in de meerjarenbegroting is opgenomen, is besluitvorming door de raad enkel nodig indien het budget niet toereikend zou zijn.

2. Als het college van B&W besluit over te gaan tot aankoop zal zijdens de gemeente Eijsden-Margraten conform artikel 171 lid 1 Gemeentewet ondertekening van de overeenkomst door de Burgemeester

plaatsvinden en zal ambtelijk verder zorggedragen worden voor verdere afhandeling van de eigendomsoverdracht via de notaris.

3.3. Raad

De raad zal middels de jaarrekening in kennis worden gesteld van de aangekochte percelen die gedekt zijn uit het budget voor verwerving van strategische gronden en/of opstallen in de genoemde Gebiedsontwikkelingsgebieden.

5. Richtlijn Verwerving gronden voor woningbouw

In deze begroting is voor de jaren 2025 t/m 2027 jaarlijks een investeringsbudget van € 2.000.000 opgenomen voor de verwerving van gronden ten behoeve van toekomstige woningbouwlocaties. Dit bedrag is opgenomen om snel en adequaat te kunnen handelen op het moment dat gronden te koop aangeboden worden binnen deze gebieden, dit te meer omdat op een aantal locaties de Wet voorkeursrecht is gevestigd dan wel zal worden gevestigd. Met verwerving van gronden heeft de gemeente ook zelf de regie over de invulling van woningbouwlocaties.

Onderstaand de criteria die het college van burgemeester en wethouders in acht neemt bij de aankoop van gronden (privaatrechtelijke rechtshandeling) ten behoeve van woningbouwlocaties.

1. Definities

1.1 Verwerving gronden binnen toekomstige woningbouwlocaties

Het betreft de verwerving van gronden voor toekomstige woningbouwlocaties, inclusief de gronden die aanvullend nodig zijn om de woningbouwlocaties te kunnen realiseren, zoals gronden voor landschapsinpassing, reguleren van spuitzones en waterbuffering. De te ontwikkelen woningbouwlocaties zijn opgenomen in bovenstaande tabel.

1.2 Woningbouwlocaties

De aangeduide woningbouwlocaties in de tabel onder beleidsveld 4.1 Woningbouw naar behoefte in elke kern, onderdeel Uitvoering geven aan de woningbouwopgave. Deze tabel wordt voor de opvolgende begrotingen geactualiseerd en de meest actuele versie is de geldende versie.

2. Criteria voor aankoop

Om een weloverwogen beslissing te kunnen nemen over de verwerving van gronden ten behoeve van toekomstige woningbouwlocaties, dienen de navolgende criteria in overweging te worden genomen. Bij de bestuurlijke besluitvorming in het college wordt onderbouwd dat aan deze criteria wordt voldaan.

2.1 Relevantie voor ontwikkeling woningbouw

De gronden en/of opstallen moeten voldoen aan de definitie zoals omschreven onder 1.1 .

2.2 Begroting

Voor de aankoop van gronden ten behoeve van woningbouwlocaties is voor de jaren 2025 t/m 2027 jaarlijks een investeringsbudget van € 2.000.000 opgenomen waaruit de aan te kopen gronden kunnen worden gefinancierd. De aankoopsom is het resultaat dat voortvloeit uit onderhandelingen met de verkopende partij, waaraan een of meerdere taxatierapporten ten grondslag liggen.

2.3 Juridische aspecten

Voordat tot aankoop wordt overgegaan, dienen alle juridische aspecten zorgvuldig te worden beoordeeld. Hierbij moet worden gekeken naar eigendomsrechten, erfdienstbaarheden, beperkingen en andere relevante juridische factoren die van invloed kunnen zijn op het gebruik van de gronden.

2.4 Ontwikkelrisico

Voordat tot aankoop wordt overgegaan is een inschatting gemaakt van het risico dat de voorziene woningbouwlocatie vertraging oploopt, wijzigt of geen doorgang vindt

2.4 Bodemonderzoek

Bij de verwerving van gronden is een bodemonderzoek vereist.

3. Besluitvormingsproces

De gemeente gaat actief gronden verwerven. Dit houdt in dat rentmeesters de opdracht krijgen om eigenaren in de desbetreffende locaties actief namens de gemeente te benaderen. De opdracht hiertoe wordt gegeven door Grondzaken in afstemming met het team wonen. Indien de gronden vervolgens al dan niet rechtstreeks aan de Gemeente Eijsden-Margraten te koop wordt aangeboden, wordt het navolgende proces in acht genomen:

3.1 Ambtelijk

1. Het primaat voor de verwerving van gronden ligt bij Grondzaken (onderdeel afdeling Openbare ruimte).
2. Zodra een perceel te koop aangeboden wordt, zal afgestemd worden met de portefeuillehouder Grondzaken.
3. Ongeacht wat volgt uit de afstemming met de portefeuillehouder zal mede-advies gevraagd worden bij de voor het betreffende perceel relevante disciplines dan wel aan derden als dit voor een goede beoordeling van de verwerving nodig blijkt.
4. Als de portefeuillehouder én het mede-advies positief is zal een taxatierapport worden opgevraagd bij een onafhankelijk taxateur.
5. Als het oordeel van de portefeuillehouder en het mede-advies niet gelijklopend zijn, zal het college van Burgemeester en wethouders middels een memo worden verzocht om de richting te bepalen.
6. Als het proces tot verwerving voortgezet kan worden, zal na ontvangst van het taxatierapport wederom afstemming met de portefeuillehouder grondzaken plaatsvinden, waarna (onder voorbehoud goedkeuring college B&W) ambtelijk de onderhandelingen met verkoper zullen worden gestart, tenzij er belang bij is dat op een andere wijze in onderhandeling wordt voorzien. Als de afstemming met de portefeuillehouder in deze ertoe leidt dat diens standpunt afwijkt van het ambtelijk advies, zal het college van B&W middels een memo verzocht worden richting te bepalen.
7. Indien overeenstemming wordt bereikt met de verkopende partij wordt een concept overeenkomst opgesteld. In deze overeenkomst wordt een totstandkomingvoorbehoud opgenomen, inhoudende dat de overeenkomst alleen tot stand kan komen nadat het college van B&W positief heeft besloten over de aankoop van het betreffende perceel/ percelen.

3.2 College van B&W

1. Op grond van artikel 160 lid 1 sub e Gemeentewet is het college van B &W bevoegd tot privaatrechtelijke rechtshandelingen te besluiten.
Het aangaan van een koopovereenkomst is een privaatrechtelijke rechtshandeling, derhalve is het college van B & W bevoegd te besluiten tot het aangaan van een koopovereenkomst. Aangezien er structureel een budget in de meerjarenbegroting is opgenomen, is besluitvorming door de raad enkel nodig indien het budget niet toereikend zou zijn.
2. Als het college van B&W besluit over te gaan tot aankoop zal zijdens de gemeente Eijsden-Margraten conform artikel 171 lid 1 Gemeentewet ondertekening van de overeenkomst door de Burgemeester plaatsvinden en zal ambtelijk verder zorggedragen worden voor verdere afhandeling van de eigendomsoverdracht via de notaris.

3.3 Raad

De raad zal middels de jaarrekening in kennis worden gesteld van de aangekochte percelen die gedekt zijn uit het budget voor verwerving van gronden ten behoeve van woningbouwlocaties.

Financiële begroting

1.1 Begroting conform taakvelden BBV

Recapitulatie taakvelden

Recapitulatie taakvelden						
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten						
Taakveld 0. Bestuur en ondersteuning	-26.679	-19.475	-20.584	-18.952	-20.184	-20.593
Taakveld 1. Veiligheid	-2.478	-2.571	-3.272	-3.340	-3.409	-3.402
Taakveld 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-3.655	-4.138	-4.325	-4.674	-4.870	-5.056
Taakveld 3. Economie	-779	-1.166	-899	-911	-918	-926
Taakveld 4. Onderwijs	-1.573	-1.727	-1.978	-2.097	-2.071	-2.417
Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie	-5.997	-6.321	-7.123	-7.175	-7.231	-7.248
Taakveld 6. Sociaal domein	-21.684	-24.493	-24.643	-25.144	-25.585	-26.289
Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu	-8.834	-10.243	-10.979	-11.161	-11.348	-11.603
Taakveld 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-5.753	-5.668	-5.415	-4.952	-5.020	-4.962
Totale lasten	-77.431	-75.802	-79.219	-78.404	-80.636	-82.495
Baten						
Taakveld 0. Bestuur en ondersteuning	59.423	57.498	60.256	59.949	62.124	64.096
Taakveld 1. Veiligheid	71	54	148	225	225	225
Taakveld 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	262	16	24	16	24	24
Taakveld 3. Economie	1.184	1.140	1.410	1.433	1.435	1.438
Taakveld 4. Onderwijs	267	278	458	458	394	394
Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie	827	558	566	549	502	502
Taakveld 6. Sociaal domein	4.811	5.784	5.775	5.755	5.519	5.521
Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu	7.423	8.427	8.759	8.846	8.950	9.123
Taakveld 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	3.163	2.046	1.823	1.174	1.464	1.173

Totale baten	77.431	75.802	79.219	78.404	80.636	82.495
Saldo taakvelden	0	0	0	0	0	0

Taakveld 0

Taakveld 0. Bestuur en ondersteuning						
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten						
0.1 Bestuur	-1.910	-1.616	-1.665	-1.665	-1.665	-1.665
0.2 Burgerzaken	-618	-1.048	-1.000	-1.031	-1.073	-890
0.4 Overhead	-	-13.467	-13.643	-13.704	-13.902	-13.904
	14.890					
0.5 Treasury	97	180	-782	-146	-154	-168
0.61 OZB woningen	-5	-5	-5	-5	-5	-5
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige Baten en lasten	-1.846	-3.173	-3.024	-3.962	-4.805	-5.675
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-56	-25	-25	-25	-25	-25
0.10 Mutaties reserves	-5.305	-490	-402	-234	-389	-234
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-2.145	170	-38	1.821	1.835	1.974
Totale lasten	-26.679	-19.475	-20.584	-18.952	-20.184	-20.593
Baten						
0.1 Bestuur	289	228	138	138	138	138
0.2 Burgerzaken	277	494	499	543	613	451
0.4 Overhead	383	318	228	228	228	228
0.5 Treasury	942	327	421	421	421	421
0.61 OZB woningen	4.732	4.911	5.549	5.699	5.853	6.011
0.62 OZB niet-woningen	1.158	1.163	1.502	1.542	1.584	1.627

0.64 Belastingen overig	168	183	188	188	188	188
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	41.781	44.751	47.234	46.600	48.397	50.273
0.8 Overige Baten en lasten	5.084	4.093	4.092	4.320	4.353	4.488
0.10 Mutaties reserves	4.609	1.030	405	271	349	271
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten						
Totale baten	59.423	57.498	60.256	59.949	62.124	64.096
Saldo taakveld 0.	32.745	38.024	39.672	40.998	41.940	43.503

Taakveld 1

Taakveld 1. Veiligheid						
(bedragen x € 1.000)	Rekeni ng 2023	Begroti ng 2024 na wijzigin g	Begroti ng 2025	Meerjarenrami ng 2026	Meerjarenrami ng 2027	Meerjarenrami ng 2028
Lasten						
1.1 Crisisbeheersi ng en brandweer	-2.071	-2.066	-2.319	-2.384	-2.454	-2.447
1.2 Openbare orde en veiligheid	-407	-505	-953	-955	-955	-955
Totale lasten	-2.478	-2.571	-3.272	-3.340	-3.409	-3.402
Baten						
1.1 Crisisbeheersi ng en brandweer	50	46	46	123	123	123
1.2 Openbare orde en veiligheid	21	8	102	102	102	102
Totale baten	71	54	148	225	225	225
Saldo taakveld 1.	-2.407	-2.517	-3.125	-3.115	-3.184	-3.177

Taakveld 2

Taakveld 2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
(bedragen x € 1.000)	Rekenin g 2023	Begroting g 2024 na wijziging	Begroting g 2025	Meerjarenramin g 2026	Meerjarenramin g 2027	Meerjarenramin g 2028
Lasten						
2.1 Verkeer en vervoer	-3.472	-3.919	-4.235	-4.575	-4.772	-4.959
2.2 Parkeren	-115	-86	-69	-79	-79	-78
2.4 Economisch e havens en waterwegen	-4	-95	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	-64	-38	-21	-21	-19	-19
Totale lasten	-3.655	-4.138	-4.325	-4.674	-4.870	-5.056
Baten						
2.1 Verkeer en vervoer	248	10	10	10	10	10
2.2 Parkeren	8	0	8	0	8	8
2.5 Openbaar vervoer	6	6	6	6	6	6
Totale baten	262	16	24	16	24	24
Saldo taakveld 2.	-3.392	-4.122	-4.301	-4.658	-4.846	-5.033

Taakveld 3

Taakveld 3. Economie						
(bedragen x € 1.000)	Rekeni ng 2023	Begroti ng 2024 na wijzigin g	Begroti ng 2025	Meerjarenram ing 2026	Meerjarenram ing 2027	Meerjarenram ing 2028
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	-87	-142	-141	-141	-141	-141
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelin gen	-274	-254	-287	-294	-302	-309
3.4 Economische promotie	-418	-770	-471	-475	-475	-475
Totale lasten	-779	-1.166	-899	-911	-918	-926
Baten						
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelin gen	130	102	139	142	144	147
3.4 Economische promotie	1.054	1.038	1.271	1.291	1.291	1.291
Totale baten	1.184	1.140	1.410	1.433	1.435	1.438
Saldo taakveld 3.	404	-26	511	522	517	512

Taakveld 4

Taakveld 4.						
Onderwijs						
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	-56	-60	-64	-64	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-950	-920	-1.151	-1.269	-1.291	-1.619
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-566	-747	-763	-763	-780	-798
Totale lasten	-1.573	-1.727	-1.978	-2.097	-2.071	-2.417
Baten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	56	60	64	64	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	211	218	394	394	394	394
Totale baten	267	278	458	458	394	394
Saldo taakveld 4.	-1.306	-1.449	-1.520	-1.638	-1.677	-2.023

Taakveld 5

Taakveld 5. Sport, cultuur en recreatie						
(bedragen x € 1.000)	Rekeni ng 2023	Begroti ng 2024 na wijzigin g	Begroti ng 2025	Meerjarenra ming 2026	Meerjarenra ming 2027	Meerjarenra ming 2028
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	-445	-352	-488	-463	-451	-451
5.2 Sportaccommod aties	-1.904	-1.613	-2.027	-2.118	-2.161	-2.152
5.3 Cultuurpresentat ie, cultuurproductie en cultuurparticipati e	-464	-707	-672	-639	-636	-633
5.4 Musea	-5	-4	-3	-3	-3	-3
5.5 Cultureel erfgoed	-54	-73	-46	-46	-46	-46
5.6 Media	-456	-705	-482	-482	-494	-506
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.669	-2.867	-3.405	-3.424	-3.441	-3.457
Totale lasten	-5.997	-6.321	-7.123	-7.175	-7.231	-7.248
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	270	32	30	13	0	0
5.2 Sportaccommod aties	496	272	502	502	502	502
5.3 Cultuurpresentat ie, cultuurproductie en cultuurparticipati e	1	0	0	0	0	0

5.4 Musea	0	0	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	25	254	34	34	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	35	0	0	0	0	0
Totale baten	827	558	566	549	502	502
Saldo taakveld 5.	-5.171	-5.762	-6.558	-6.626	-6.729	-6.746

Taakveld 6

Taakveld 6. Sociaal domein						
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-3.019	-3.441	-3.519	-3.449	-3.191	-3.175
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-724	-1.121	-1.241	-1.251	-1.259	-1.267
6.3 Inkomensregelingen	-5.539	-5.447	-5.710	-5.685	-5.715	-5.746
6.4 WSW en beschut werk	-2.058	-1.892	-1.703	-1.739	-1.776	-1.815
6.5 Arbeidsparticipatie	-491	-1.098	-1.172	-1.177	-1.191	-1.204
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.227	-1.293	-1.299	-1.378	-1.413	-1.471
6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)	-2.469	-2.719	-3.085	-3.085	-3.085	-3.085
6.71b Begeleiding (WMO)	-673	-1.014	-601	-601	-601	-601
6.71c Dagbesteding (WMO)	-286	-436	-451	-451	-451	-451
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-6	94	-12	-12	-12	-12
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-1.091	-1.367	-1.090	-1.007	-983	-939
6.72b Jeugdhulp behandeling	-2.429	-2.309	-2.985	-3.319	-3.715	-4.118
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	5	-60	-12	-12	-13	-14
6.73a Pleegzorg	-54	-180	-104	-105	-108	-110
6.73b Gezinsgericht	-1	-19	-34	-36	-39	-41
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-1.081	-1.411	-1.022	-1.188	-1.360	-1.557
6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-79	-88	-90	-95	-101	-107
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-214	-400	-295	-329	-338	-338
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-55	-58	-59	-59	-59	-59
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0
6.82a Jeugdbescherming	-126	-192	-130	-135	-141	-147
6.82b Jeugdreclassering	-66	-42	-29	-30	-32	-33

Totale lasten	-21.684	-24.493	-24.643	-25.144	-25.585	-26.289
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	525	1.021	996	973	734	734
6.3 Inkomensregelingen	3.960	4.480	4.473	4.473	4.473	4.473
6.4 WSW en beschut werk	0	0	0	0	0	0
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	89	74	90	93	96	99
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	178	180	186	186	186	186
6.81a Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	60	29	30	30	30	30
Totale baten	4.811	5.784	5.775	5.755	5.519	5.521
Saldo taakveld 6.	-16.873	-18.709	-18.868	-19.389	-20.066	-20.768

Taakveld 7

Taakveld 7. Volksgezondheid en milieu						
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten						
7.1 Volksgezondheid	-1.721	-1.977	-2.201	-2.252	-2.274	-2.360
7.2 Riolering	-3.624	-4.112	-4.093	-4.103	-4.137	-4.184
7.3 Afval	-3.051	-3.554	-3.905	-4.019	-4.137	-4.259
7.4 Milieubeheer	-274	-441	-622	-629	-642	-642
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-163	-158	-158	-158	-158	-158
Totale lasten	-8.834	-10.243	-10.979	-11.161	-11.348	-11.603
Baten						
7.1 Volksgezondheid	100	99	92	52	0	0
7.2 Riolering	3.676	4.179	4.160	4.169	4.204	4.250
7.3 Afval	3.524	3.985	4.373	4.490	4.612	4.738
7.4 Milieubeheer	35	30	1	1	1	1
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	88	134	134	134	134	134
Totale baten	7.423	8.427	8.759	8.846	8.950	9.123
Saldo taakveld 7.	-1.411	-1.816	-2.220	-2.315	-2.398	-2.480

Taakveld 8

Taakveld 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing						
(bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024 na wijziging	Begroting 2025	Meerjarenraming 2026	Meerjarenraming 2027	Meerjarenraming 2028
Lasten						
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.087	-606	-572	-557	-481	-494
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-1.727	-814	-689	-125	-337	-124
8.3 Wonen en bouwen	-2.939	-4.249	-4.154	-4.270	-4.201	-4.343
Totale lasten	-5.753	-5.668	-5.415	-4.952	-5.020	-4.962
Baten						
8.1 Ruimte en leefomgeving	108	54	54	54	54	54
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.929	945	753	103	393	103
8.3 Wonen en bouwen	1.127	1.047	1.016	1.016	1.016	1.016
Totale baten	3.163	2.046	1.823	1.174	1.464	1.173
Saldo taakveld 8.	-2.589	-3.622	-3.592	-3.778	-3.557	-3.789

1.2 Incidentele baten en lasten en structureel en reëel evenwicht

Inleiding

Conform het BBV dient een overzicht van 'incidentele baten en lasten' en 'incidentele reserve mutaties' in de programmabegroting te worden opgenomen. Door inzicht in de incidentele baten en lasten te geven wordt informatie gegeven die relevant is voor het beoordelen van de financiële positie van de gemeente en de meerjarenraming.

Het verschil tussen incidenteel en structureel is niet altijd scherp te trekken. Baten en lasten zijn structureel als deze voor onbepaalde tijd geraamd worden, er is geen einddatum bekend.

Baten en lasten komen in aanmerking om als incidenteel aangemerkt te worden als deze voor bepaalde tijd geraamd worden, er is een onvoorwaardelijke einddatum bekend.

In de onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de incidentele lasten en baten 2025-2028 .

Tabel incidentele baten en lasten

Omschrijving	Programma	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
1. Bijdrage door gemeente GOAB (Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid)	1. kwaliteit van Leven	-€ 64	-€ 64		
2. Spuk Gala Sport en bewegen-component	1. kwaliteit van Leven	-€ 30	-€ 13		
3. Spuk Gala WMO-component	1. kwaliteit van Leven	-€ 262	-€ 239		
4. Spuk Gala Gezondheid-component	1. kwaliteit van Leven	-€ 92	-€ 52		
5. Kosten Oekraïne	1. kwaliteit van Leven	-€ 2.554	-€ 2.554	-€ 2.630	-€ 2.709
6. Onderzoek naar verkeersdoorstroming in/rond kern Margraten	4. Wonen en Leefomgeving	-€ 40			
7. Gebiedsontwikk. C&K / Stationsomgeving Eijsden	4. Wonen en Leefomgeving	-€ 55			
8. Storting winstneming grondexploitatie	4. Wonen en Leefomgeving	-€ 86		-€ 78	
9. Inhuur trainees	5. Bestuur en Dienstverlening	-€ 44			
10. Inhuur tijdelijke huisvesting statushouders	5. Bestuur en Dienstverlening	-€ 105	-€ 105		
Totaal incidentele lasten		-€ 3.331	-€ 3.027	-€ 2.708	-€ 2.709

1. SPUK uitkering - Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB)	1. kwaliteit van Leven	€ 64	€ 64		
2. SPUK uitkeringen - Bibliotheek	1. kwaliteit van Leven	€ 34	€ 34		
3. SPUK uitkeringen - Sport en bewegingcomponent	1. kwaliteit van Leven	€ 30	€ 13		
4. SPUK uitkeringen - Wmo-component	1. kwaliteit van Leven	€ 262	€ 239		
5. SPUK uitkeringen - Gezondheid-component	1. kwaliteit van Leven	€ 92	€ 52		
6. Decentralisatie uitkeringen - Oekraïne	1. kwaliteit van Leven	€ 32	€ 32	€ 33	€ 34
7. SPUK uitkeringen - Oekraïne	1. kwaliteit van Leven	€ 2.524	€ 2.524	€ 2.600	€ 2.678
8. Pilot hervestigers	1. kwaliteit van Leven	€ 49			
9. Winstneming grondexploitaties	4. Wonen en Leefomgeving	€ 86		€ 78	
10. Stelpost jeugdhulp inkomsten	5. Bestuur en Dienstverlening	€ 0	€ 249	€ 185	€ 220
Totaal incidentele baten		€ 3.172	€ 3.207	€ 2.896	€ 2.931

Saldo incidentele lasten minus baten	-€ 159	€ 181	€ 188	€ 222
---	---------------	--------------	--------------	--------------

Toelichting tabel incidentele baten en lasten

Lasten

1. Betreft uitgaven gerelateerd aan de ontvangen gelden van de SPUK* onderwijs achterstandenbeleid.
2. Betreft uitgaven gerelateerd aan ontvangen gelden van de SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), component Sport en bewegen.
3. Betreft uitgaven gerelateerd aan ontvangen gelden van de SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), component Wmo.
4. Betreft uitgaven gerelateerd aan ontvangen gelden van de SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), component gezondheid.
5. Betreft uitgaven voor de opvang van Oekraïners.
6. Betreft uitgaven voor het onderzoek naar verkeersdoorstroming in/rond de kern Margraten.
7. Betreft een werkbudget voor de gebiedsontwikkeling C&K / Stationsomgeving Eijsden.
8. Betreft storting winstneming grondexploitaties Mheerderweg, Karreweg en Bloesemgaard.
9. Betreft inhuurkosten voor het trainee programma van de provincie.
10. Betreft uitgaven voor de tijdelijke huisvesting van statushouders.

* SPUK = specifieke uitkering

Baten

1. Betreft de ontvangen gelden van de SPUK onderwijs achterstanden beleid.
2. Betreft ontvangen gelden van de SPUK lokale bibliotheekvoorzieningen.
3. Betreft ontvangen gelden van de SPUK Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), component Sport en bewegen.
4. Betreft ontvangen gelden van de specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), component Wmo.
5. Betreft ontvangen gelden van de specifieke uitkering Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) component gezondheid.
6. Betreft ontvangen Decentralisatie uitkering voor de opvang van Oekraïners.
7. Betreft ontvangen SPUK voor de opvang van Oekraïners.
8. Betreft aanwending reserve huisvesting statushouders ten behoeve van de pilot opvang hervestigers.
9. Betreft storting winstneming grondexploitaties Mheerderweg, Karreweg en Bloesemgaard.
10. Betreft stelpost jeugdhulp.

De incidentele baten en lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo. Incidentele lasten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo positief en incidentele baten beïnvloeden het structureel begrotingssaldo negatief. Met het opnemen van alleen een (verplicht) cijfermatig overzicht van incidentele baten en lasten ontstaat nog niet automatisch het inzicht of er sprake is van een

structureel begrotingssaldo. Door het betrekken van de totalen uit het overzicht van incidentele baten en lasten bij het begrotingssaldo met de totale lasten en baten wordt inzicht gegeven in het structureel begrotingssaldo:

Tabel structureel begrotingssaldo

Structureel begrotingssaldo	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)				
Saldo baten en lasten	34	-1.858	-1.794	-2.010
Per saldo toevoeging aan reserves	-402	-234	-389	-234
Per saldo onttrekking aan reserves	405	271	349	271
Begrotingssaldo na bestemming	38	-1.821	-1.834	-1.974
Waarvan incidentele baten en lasten (per saldo lasten)	-159	181	188	222
Structureel begrotingssaldo	197	-2.002	-2.022	-2.196

Conclusie

Conclusie: uit de regel structureel begrotingssaldo blijkt dat alleen in 2025 sprake is van een structureel evenwicht (de structurele lasten worden gedekt door structurele baten). Voor de jaren 2026 t/m 2028 zullen wij de ingezette weg van de kerntakendiscussie met uw raad voortzetten om zodoende de meerjarenbegroting 2026-2029 structureel sluitend aan uw raad te kunnen voorleggen.

Tabel recapitulatie structureel en reëel evenwicht

Recapitulatie begrotingsevenwicht (bedragen x € 1.000)	2025			2026			2027			2028		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma 1	-29.906	-3.001	-26.905	-30.506	-2.922	-27.584	-31.022	-2.630	-28.392	-31.900	-2.709	-29.191
Lasten programma 2	-644		-644	-646		-646	-644		-644	-644		-644
Lasten programma 3	-4.244		-4.244	-4.365		-4.365	-4.496		-4.496	-4.618		-4.618
Lasten programma 4	-14.255	-95	-14.160	-14.277		-14.277	-14.688		-14.688	-15.165		-15.165
Lasten programma 5	-29.730	-149	-29.581	-30.198	-105	-30.093	-31.232		-31.232	-31.908	0	-31.908
Totaal lasten programma's	-78.779	-3.245	-75.534	-79.992	-3.027	-76.965	-82.082	-2.630	-79.452	-84.235	-2.709	-81.526
Baten programma 1	8.549	3.037	5.512	8.472	2.958	5.514	8.150	2.633	5.517	8.232	2.712	5.520
Baten programma 2	1.491		1.491	1.511		1.511	1.511		1.511	1.511		1.511
Baten programma 3	4.391		4.391	4.508		4.508	4.629		4.629	4.755		4.755
Baten programma 4	6.598	86	6.512	6.030		6.030	6.365	78	6.287	6.123		6.123
Baten programma 5	57.784		57.784	57.612	249	57.363	59.632	185	59.447	61.603	220	61.383
Totaal baten programma's	78.813	3.123	75.690	78.134	3.207	74.927	80.288	2.896	77.392	82.225	2.932	79.293
Saldo van baten en lasten programma's	34	-122	156	-1.858	180	-2.038	-1.794	266	-2.060	-2.010	223	-2.233
Lasten algemeen dekkingsmiddel	-5		-5	-5		-5	-5		-5	-5		-5
Lasten overhead	-13.643		-13.643	-13.704		-13.704	-13.902		-13.902	-13.904		-13.904
Lasten vennootschapsbelas	-25		-25	-25		-25	-25		-25	-25		-25

ting												
Lasten onvoorzien	-470		-470	-		-1.408	-		-2.175	-		-2.966
				1.408			2.175			2.966		
Totaal lasten diverse	-	-	-14.143	-	-	-15.142	-	-	-16.107	-	-	-16.900
	14.143			15.142			16.107			16.900		
Baten algemeen dekkingsmiddel	55.418		55.418	55.106		55.106	57.164		57.164	59.299		59.299
	8			6			4			9		
Baten overhead	228		228	228		228	228		228	228		228
Baten vennootschapsbelasting												
Baten onvoorzien	1.536		1.536	1.763		1.763	1.720		1.720	1.776		1.776
Totaal baten diverse	57.182	-	57.182	57.097	-	57.097	59.112	-	59.112	61.303	-	61.303
	2			7			2			3		
Saldo van diverse	43.039	-	43.039	41.955	-	41.955	43.005	-	43.005	44.403	-	44.403
	9			5			5			3		
Totale saldo van baten en lasten van de programma's en diverse	43.073	-122	43.195	40.097	180	39.917	41.211	266	40.945	42.393	223	42.170
Stortingen in reserves	-402	-172	-230	-234		-234	-389	-155	-234	-234		-234
Onttrekkingen aan reserves	405	135	270	271	0	271	349	78	271	271		271
Geraamd resultaat	3	-37	40	37	-	37	-41	-77	36	37	-	37
Totaal structurele lasten	-	-3.417	-75.764	-	-3.027	-77.199	-	-2.785	-79.686	-	-2.709	-81.760
	79.181			80.226			82.471			84.469		
Totaal structurele baten	79.219	3.258	75.961	78.404	3.207	75.197	80.636	2.974	77.662	82.495	2.932	79.563
Structurele baten - structurele lasten	38	-159	197	-	180	-2.001	-	189	-2.024	-	223	-2.197
				1.821			1.835			1.974		

Toelichting

Op basis van het overzicht structureel en reëel evenwicht wordt aangetoond of de meerjarenraming 2025-2028, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Indien dit niet het geval is, is de kans groot dat er op termijn een begrotingstekort ontstaat.

Structureel evenwicht

Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten.

Reëel evenwicht

Reëel evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn.

1.3 Investeringsstaat 2025-2028

Investeringsstaat 2025 - 2028

De raad stelt investeringsbudgetten vast voor meerdere jaren op programmaniveau. Verantwoording over de gevoteerde budgetten vindt plaats bij de bestuursrapportages en jaarrekening.

De gemeente investeert onder andere in fysieke infrastructuur (wegen en riool), (onderwijs)huisvesting, bedrijfsmiddelen en tractiemiddelen. Het kenmerk van deze investeringen is dat zij hun nut over meerdere jaren bewijzen. Daarom mogen de (kapitaal)lasten van een investering (rente en afschrijving) over meerdere jaren verdeeld worden. Een investeringsbudget wijkt daardoor af van een regulier budget in de begroting. Een regulier budget beperkt zich tot één jaar en wordt aan het einde van het jaar via de jaarrekening afgerekend. Een investeringsbudget wordt veelal pas na meerdere jaren afgerekend en afgesloten.

De gevraagde investeringsbudgetten zijn gebaseerd op vastgestelde beleids- en onderhoudsplannen.

In de meerjareninvesteringsstaat 2025-2028 is een totaaloverzicht opgenomen van alle voorgenomen investeringen. Een investering kan geheel of gedeeltelijk worden gedekt uit inkomsten, zoals bijdragen uit reserves, tarieven en heffingen of bijdragen van rijk, provincie, of derden. Het overgrote deel van de investeringen wordt gedekt door de investering over meerdere jaren af te schrijven en de kapitaallasten van de investering in de exploitatiebegroting op te nemen.

Eén jaar na het gereedkomen van de investering komen de afschrijvings- en rentelasten (kapitaallasten) jaarlijks ten laste van de begroting. Bij het opstellen van het investeringsprogramma en de begroting wordt er standaard van uitgegaan dat een geplande investering in bijvoorbeeld 2025 ook in dat jaar wordt afgerond. Verschillen kunnen ontstaan doordat er wel in 2025 met een

investeringsproject wordt begonnen, maar dat dit pas in 2026 wordt afgerond. De kapitaallasten worden dan pas vanaf 2027 daadwerkelijk meegerekend. Hierdoor ontstaan er meerjarig (incidentele) voordelen op de kapitaallasten, waarover in de bestuursrapportages en in de jaarrekening wordt gerapporteerd.

Investerings 2025-2028	2025	2026	2027	2028	afschrijvingstermijn
(bedragen x € 1.000)					
<u>Programma 1. Kwaliteit van leven</u>					
RKVVM : kunstgras veld 1	255				10 jaar
VV Eijsden : kunstgras veld 2	250				10 jaar
Hockeer : waterveld 1+2		420			10 jaar
Totaal programma 1. Kwaliteit van leven	505	420	0	0	
<u>Programma 4. Wonen en Leefomgeving</u>					
Strategische aankopen gronden t.b.v. gebiedsvisies en woningbouw	3.500	4.500	4.000		-
Parkeerplaatsen (nabij Natura 2000-gebieden)	75				25 jaar
Wegen - reconstructies	3.262	3.262	3.262	3.262	50 jaar
Wegen - reconstructies - voorbereiding jaar x+1	445	445	445	445	50 jaar
Wegen - levensduur verlengend onderhoud	1.617	1.617	1.617	1.617	25 jaar
Wegen - levensduur verlengend onderhoud - voorbereiding jaar x+1	221	221	221	221	25 jaar
Fietsplan	150				25 jaar
Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan	125	125			15 jaar
GRP bouwkundig	1.397	1.221	1.221	1.221	50 jaar
GRP - voorbereiding jaar x+1	190	166	166	166	50 jaar
GRP elektromechanisch	136	136	136	136	15 jaar
Speelveldjes (toestellen en ondergrond)	234	234	234	234	15 jaar
Aanpassingen gemeentehuis	553				25 jaar
Zonnepaneleninstallatie gemeentehuis	60				15 jaar
Richtlijn Strategische aankopen Eijsden-Margraten 2024	1.000	1.000	1.000	1.000	-
IHP onderwijs : basisschool Cadier en Keer			8.890		40 jaar
Kleedruimtes RKVVM	300				25 jaar
Totaal programma 4. Wonen en Leefomgeving	13.264	12.927	21.192	8.302	
<u>Programma 5. Bestuur en Dienstverlening</u>					
Tractor incl. fronthef en toebehoren	110				10 jaar
Gesloten bestelwagen	46				10 jaar
Gesloten bestelwagen	46				10 jaar

Gesloten bestelwagen	46				10 jaar
Gesloten bestelwagen	46				10 jaar
Gesloten bestelwagen	46				10 jaar
Arm voor mulch- en klepelbak	45				8 jaar
Kleine tractiemiddelen (oa veldspuit)	10				10 jaar
Mulchbak	17				4 jaar
Klepelbak	13				4 jaar
Heetwaterunit	25				5 jaar
Tractor		100			10 jaar
Kleine tractiemiddelen (oa veldspuit)			10		10 jaar
Wielader / shovel				76	10 jaar
Bladzuigwagen				45	10 jaar
Riolspuitwagen				24	8 jaar
Kiepkar				19	10 jaar
Investeringen ICT	130				7 jaar
Investering nieuw financieel pakket	275				7 jaar
Totaal programma 5. Bestuur en Dienstverlening	855	100	10	164	
Totaal programmabegroting 2025-2028	14.624	13.446	21.202	8.466	

1.4 Stand en verloop van reserves en voorzieningen

BEGROTINGSJAAR 2025				
Naam van de reserve / voorziening T.l.v. / t.g.v. programma (bedragen x € 1.000)	Saldo aanvang begrotingsjaar	Subtotaal vermeerderingen	Subtotaal verminderingen	Saldo eind begrotingsjaar
Reserves van de Algemene Dienst				
Algemene reserves				
Algemene reserve	10.785	86	-	10.871
Totaal algemene reserves	10.785	86	0	10.871
Bestemmingreserves				
Reserve dekking kapitaallasten zwembad	100	-	5	95
Reserve gemeenschapshuizen	140	-	-	140
Reserve multifunctionele accommodatie	420	-	14	405
Bestemmingsreserve gemeentehuis	6.461	-	223	6.239
Reserve personeel	44	-	-	44
Reserve prioriteiten	-	-	-	-
Reserve bestemmingsplannen (GreX)	-	86	86	0
Bestemmingsreserve bomen	31	-	-	31
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	62	-	-	62
Reserve gladheidsbestrijding	0	-	-	0
Bestemmingsreserve waterveld C&K (Hockeyer)	78	-	5	73
Reserve frictiekosten	110	-	-	110
Reserve Covid-19	3	-	-	3
Reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders	1.547	-	70	1.477
Bruteringsreserve sportcontainer	20	-	3	17
Reserve Omgevingswet	341	-	-	341
Reserve Landschap	380	231	-	611
Reserve Duurzaamheid	208	-	-	208
Reserve Energie	205	-	-	205
Reserve woningbouw	400	-	-	400
Totaal bestemmingsreserves	10.549	316	405	10.460
Voorzieningen van de algemene dienst				
Voorziening gemeentegebouwen	516	546	772	290
Voorziening Dubieuze debiteuren	145	-	-	145
Voorziening MTB	787	-	-	787
Voorziening parkeervoorzieningen	100	-	-	100

Voorziening op verkoop venn BV	-	-	-	-
Voorziening afvalstoffenheffing	151	-	108	42
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	1.630	-	138	1.493
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	190	55	73	172
Voorziening GRP	514	-	394	121
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	505	-	-	505
Voorziening herstructurering MTB	34	-	-	34
Voorziening Escrow verkoop Attero	51	-	-	51
Voorziening inhouding ww-reparatie	43	-	-	43
Voorziening pensioenen huidige wethouders	1.472	-	-	1.472
Totaal voorzieningen	6.138	601	1.484	5.254
TOTAAL GENERAAL	27.472	1.003	1.890	26.585

BEGROTINGSJAAR 2026				
Naam van de reserve / voorziening T.l.v. / t.g.v. programma (bedragen x € 1.000)	Saldo aanvang begrotingsjaar	Subtotaal vermeerderingen	Subtotaal verminderingen	Saldo eind begrotingsjaar
Reserves van de Algemene Dienst				
Algemene reserves				
Algemene reserve	10.871	-	-	10.871
Totaal algemene reserves	10.871	0	0	10.871
Bestemmingreserves				
Reserve dekking kapitaallasten zwembad	95	-	5	90
Reserve gemeenschapshuizen	140	-	-	140
Reserve multifunctionele accommodatie	405	-	14	391
Bestemmingsreserve gemeentehuis	6.239	-	223	6.016
Reserve personeel	44	-	-	44
Reserve prioriteiten	-	-	-	-
Reserve bestemmingsplannen (Grex)	-	-	-	-
Bestemmingsreserve bomen	31	-	-	31
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	62	-	-	62
Reserve gladheidsbestrijding	0	-	-	0
Bestemmingsreserve waterveld C&K (Hockeyer)	73	-	5	68
Reserve frictiekosten	110	-	-	110
Reserve Covid-19	3	-	-	3
Reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders	1.477	-	21	1.455
Bruteringsreserve sportcontainer	17	-	3	15
Reserve Omgevingswet	341	-	-	341
Reserve Landschap	611	234	-	845
Reserve Duurzaamheid	208	-	-	208
Reserve Energie	205	-	-	205
Reserve woningbouw	400	-	-	400
Totaal bestemmingsreserves	10.460	234	271	10.423
Voorzieningen van de algemene dienst				
Voorziening gemeentegebouwen	290	584	667	206
Voorziening Dubieuze debiteuren	145	-	-	145
Voorziening MTB	787	-	-	787
Voorziening parkeervoorzieningen	100	-	-	100

Voorziening afvalstoffenheffing	42	-	57	-15
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	1.493	-	138	1.355
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	172	73	84	160
Voorziening GRP	121	-	230	-109
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	505	-	-	505
Voorziening herstructurering MTB	34	-	-	34
Voorziening Escrow verkoop Attero	51	-	-	51
Voorziening inhouding ww-reparatie	43	-	-	43
Voorziening pensioenen huidige wethouders	1.472	-	-	1.472
Totaal voorzieningen	5.254	657	1.176	4.735
TOTAAL GENERAAL	26.585	891	1.447	26.029

BEGROTINGSJAAR 2027				
Naam van de reserve / voorziening T.l.v. / t.g.v. programma (bedragen x € 1.000)	Saldo aanvang begrotingsjaar	Subtotaal vermeerderingen	Subtotaal verminderingen	Saldo eind begrotingsjaar
Reserves van de Algemene Dienst				
Algemene reserves				
Algemene reserve	10.871	78	-	10.948
Totaal algemene reserves	10.871	78	0	10.948
Bestemmingsreserves				
Reserve dekking kapitaallasten zwembad	90	-	5	85
Reserve gemeenschapshuizen	140	-	-	140
Reserve multifunctionele accommodatie	391	-	14	377
Bestemmingsreserve gemeentehuis	6.016	-	223	5.794
Reserve personeel	44	-	-	44
Reserve prioriteiten	-	-	-	-
Reserve bestemmingsplannen (GreX)	-	78	78	-
Bestemmingsreserve bomen	31	-	-	31
Bestemmingsreserve organisatie-ontwikkeling	62	-	-	62
Reserve gladheidsbestrijding	0	-	-	0
Bestemmingsreserve waterveld C&K (Hockeyer)	68	-	5	63
Reserve frictiekosten	110	-	-	110
Reserve Covid-19	3	-	-	3
Reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders	1.455	-	21	1.434
Bruteringsreserve sportcontainer	15	-	3	12
Reserve Omgevingswet	341	-	-	341
Reserve Landschap	845	234	-	1.079
Reserve Duurzaamheid	208	-	-	208
Reserve Energie	205	-	-	205
Reserve woningbouw	400	-	-	400
Totaal bestemmingsreserves	10.423	312	349	10.386
Voorzieningen van de algemene dienst				
Voorziening gemeentegebouwen	206	473	566	113
Voorziening Dubieuze debiteuren	145	-	-	145
Voorziening MTB	787	-	-	787
Voorziening parkeervoorzieningen	100	-	-	100

Voorziening afvalstoffenheffing	-15	-	4	-19
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	1.355	-	138	1.218
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	160	73	-	233
Voorziening GRP	-109	-	33	-142
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	505	-	-	505
Voorziening herstructurering MTB	34	-	-	34
Voorziening Escrow verkoop Attero	51	-	-	51
Voorziening inhouding ww-reparatie	43	-	-	43
Voorziening pensioenen huidige wethouders	1.472	-	-	1.472
Totaal voorzieningen	4.735	546	740	4.540
TOTAAL GENERAAL	26.029	935	1.089	25.875

BEGROTINGSJAAR 2028				
Naam van de reserve / voorziening T.l.v. / t.g.v. programma (bedragen x € 1.000)	Saldo aanvang begrotingsjaar	Subtotaal vermeerderingen	Subtotaal verminderingen	Saldo eind begrotingsjaar
Reserves van de Algemene Dienst				
Algemene reserves				
Algemene reserve	10.948	-	-	10.948
Totaal algemene reserves	10.948	0	0	10.948
Bestemmingreserves				
Reserve dekking kapitaallasten zwembad	85	-	5	80
Reserve gemeenschapshuizen	140	-	-	140
Reserve multifunctionele accommodatie	377	-	14	363
Bestemmingsreserve gemeentehuis	5.794	-	223	5.571
Reserve personeel	44	-	-	44
Reserve prioriteiten	-	-	-	-
Reserve bestemmingsplannen (GreX)	-	-	-	-
Bestemmingsreserve bomen	31	-	-	31
Bestemmingsreserve organisatie- ontwikkeling	62	-	-	62
Reserve gladheidsbestrijding	0	-	-	0
Bestemmingsreserve waterveld C&K (Hockey)	63	-	5	59
Reserve frictiekosten	110	-	-	110
Reserve Covid-19	3	-	-	3
Reserve verbeteren tijdelijke woonsituatie statushouders	1.434	-	21	1.413
Bruteringsreserve sportcontainer	12	-	3	9
Reserve Omgevingswet	341	-	-	341
Reserve Landschap	1.079	234	-	1.313
Reserve Duurzaamheid	208	-	-	208
Reserve Energie	205	-	-	205
Reserve woningbouw	400	-	-	400
Totaal bestemmingsreserves	10.386	234	271	10.350
Voorzieningen van de algemene dienst				
Voorziening gemeentegebouwen	113	573	610	76
Voorziening Dubieuze debiteuren	145	-	-	145
Voorziening MTB	787	-	-	787

Voorziening parkeervoorzieningen	100	-	-	100
Voorziening afvalstoffenheffing	-19	52	-	34
Voorziening pensioenen voormalige wethouders	1.218	-	138	1.080
Voorziening onderhoud gemeentelijke sportvelden	233	73	-	306
Voorziening GRP	-142	165	-	23
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	505	-	-	505
Voorziening herstructurering MTB	34	-	-	34
Voorziening Escrow verkoop Attero	51	-	-	51
Voorziening inhouding ww-reparatie	43	-	-	43
Voorziening pensioenen huidige wethouders	1.472	-	-	1.472
Totaal voorzieningen	4.540	863	747	4.655
TOTAAL GENERAAL	25.875	1.097	1.018	25.953

1.5 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In dit overzicht lichten wij de algemene dekkingsmiddelen toe. Dit zijn inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel hebben. Voor een aantal algemene dekkingsmiddelen verwijzen we voor een meer uitvoerigere toelichting naar een ander onderdeel van deze begroting.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	2025	2026	2027	2028
(bedragen x € 1.000)				
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	8.497	8.707	8.903	9.104
Algemene uitkering	46.731	46.096	47.894	49.770
Dividend	355	355	355	355
Saldo van de financieringsfunctie	-1.383	-1.249	-1.205	-1.169
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.218	1.196	1.217	1.239
Totaal	55.418	55.106	57.164	59.299

Toelichting algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen

Van de lokale heffingen maken de Ozb, hondenbelasting, (water)toeristenbelasting, en forensenbelasting deel uit van de algemene dekkingsmiddelen. Deze heffingen hebben geen specifiek bestedingsdoel.

In de paragraaf Lokale Heffingen wordt uitgebreid ingegaan op alle lokale heffingen.

Algemene uitkering

De uitkering uit het gemeentefonds bestaat uit drie onderdelen: de algemene uitkering, de decentralisatie-uitkeringen en de integratie-uitkeringen. In dit overzicht is de volledige uitkering vermeld.

In het overzicht opbouw algemene uitkering wordt gedetailleerd ingegaan hoe de gemeentefondsuitkering is berekend.

Dividenden

Dividend wordt ontvangen van Enexis en de BNG.

Financieringsfunctie

Met de financieringsfunctie wordt het resultaat bedoeld dat gehaald wordt op het financieren van onze activiteiten. Hierbij gaat het om het resultaat tussen de rentekosten (lang en kort) en opbrengsten van uitgezette gelden.

In de paragraaf Financiering wordt nader ingegaan op het financieringsresultaat.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onder de overige algemene dekkingsmiddelen is een opbrengst uit compensabele BTW meegenomen. Bij de tariefbepaling van de Afvalstoffenheffing en rioolheffing is – bij de invoering van het BTW-compensatiefonds – bepaald dat gemeenten hun tarieven inclusief BTW mogen bepalen. De feitelijke BTW druk op beide beleidsvelden mag echter via het BTW-compensatiefonds teruggevorderd worden. Het derhalve optredende verschil, zijnde de BTW, mag als “overig algemeen dekkingsmiddel” ingezet worden.

1.6 Opbouw algemene uitkering 2025-2028

Opbouw algemene uitkering 2025 - 2028

(bedragen x € 1.000)

Onderdeel A - Inkomstenmaatstaven				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
1g-2 WOZ niet-woningen eigenaren	-943	-943	-943	-943
1h-2 WOZ niet-woningen gebruikers	-664	-664	-664	-664
1a Waarde woningen eigenaren	-3.395	-3.395	-3.395	-3.395
Subtotaal	-5.002	-5.002	-5.002	-5.002

Onderdeel B - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor van toepassing is				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
8a-3 Bijstandsontvangers	1.181	1.200	1.228	1.253
2 Inwoners	9.925	10.077	10.128	10.205
7c-5 Huishoudens met laag inkomen boven drempel	5.706	5.193	5.242	5.284
12b-2 Inwoners met een migratieachtergrond	363	372	382	389
3c Eenpersoonshuishoudens	558	546	559	573
8b Loonkostensubsidie	117	125	134	142
4a Inwoners: jongeren jonger dan 18 jaar (vanaf uitkeringsjaar 2019)	2.592	2.416	2.419	2.423
8f-2 Doelgroepenregister gemeentelijke doelgroep	132	142	153	162
5d-2 Inwoners 75+ met drempel	2.408	2.407	2.512	2.622
7m-2 Laag opleidingsniveau met drempel	517	485	481	476
14a-2 Lokale centrumfunctie (max 20km)	215	216	218	219
14b-2 Regionale centrumfunctie (max 60km)	617	591	596	601
14c-2 Landelijke centrumfunctie	144	144	145	146
15d Leerlingen (V)SO	121	122	123	123
15h-3 Onderwijsachterstand	15	15	15	15
38 Bedrijfsvestigingen	471	496	525	556
36 Kernen	2.415	2.399	2.406	2.411
36a Kernen met 500 of meer adressen	376	376	376	376
34 Oeverlengte * bodemfactor gemeente	9	9	9	9
35a Oeverlengte * bodemfactor gemeente * dichtheidsfactor	13	13	13	13
32b-2 Omgevingsadressendichtheid (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	511	535	539	541
23 Oppervlakte bebouwing buitengebied * bodemfactor buitengebied	115	115	116	116
22 Oppervlakte bebouwing woonkernen * bodemfactor woonkernen	2.051	2.071	2.090	2.111
23a Oppervlakte bebouwing buitengebied	310	310	312	313
22a Oppervlakte bebouwing woonkern	1.302	1.313	1.326	1.339
19 Oppervlakte binnenwater	15	15	15	15

16 Oppervlakte land	302	302	302	302
18 Oppervlakte land * bodemfactor gemeente	199	199	199	199
24b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016)	145	146	149	148
25b-2 Woonruimten (vanaf UJR 2016, miv septembercirc. 2016) * bodemfactor woonkernen	661	676	682	691
39 Vast bedrag	980	980	980	972
Subtotaal	34.489	34.010	34.376	34.747

Onderdeel C - Uitkeringsfactor (uf)				
Jaren	2025	2026	2027	2028
Uitkeringsfactor	1,457	1,46	1,504	1,545
Subtotaal (B x C (=uf))	50.251	49.654	51.701	53.684

Onderdeel D - Uitgavenmaatstaven waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
56g Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel 2023	-453	-453	-453	-453
Subtotaal	-453	-453	-453	-453

Onderdeel E - Integratie- en decentralisatieuitkeringen waarop de uitkeringsfactor niet van toepassing is				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
205 Voorschoolse voorziening peuters (DU)	50	50	50	50
223 Armoedebestrijding kinderen (DU)	47	47	47	47
274 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	32	32	32	32
280 Impulsgelden Weerbaar Bestuur/Veilig wonen (DU)	7	7	n.v.t.	n.v.t.
350 Bibliotheekmiddelen (DU)	100	100	n.v.t.	n.v.t.
421 Extra capaciteit BOAs (DU)	33	33	33	33
428 Wet kwaliteitsborging bouw (DU)	14	14	n.v.t.	n.v.t.
441 Wet betaalbare huur (DU)	33	28	15	12
Subtotaal	317	312	178	175

Onderdeel F - 3 D's in het sociaal domein				
Maatstaf	2025	2026	2027	2028
260 Participatie (IU)	1.617	1.585	1.469	1.365
Subtotaal	1.617	1.585	1.469	1.365

Onderdeel G - Aanvullingen van de gebruiker				
Aanvullingen v/d gebruiker	2025	2026	2027	2028
Subtotaal	0	0	0	0

Totaal	46.731	46.096	47.894	49.770
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Bijlage opvolging kadernota

Baatbelasting

In het kader van de kerntakendiscussie is als uit te werken idee aangedragen om een baatbelasting te introduceren in de gemeente.

Vraagstelling

Kan de gemeente vermakelijkheidsretributie heffen i.v.m. dagtoerisme op gemeentelijk grondgebied ?

Juridisch kader

Artikel 229 lid 1 onder c Gemeentewet: Rechten kunnen worden geheven ter zake van het geven van vermakelijkheden waarbij gebruik wordt gemaakt van door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand gebrachte of in stand gehouden voorzieningen of waarbij een bijzondere voorziening in de vorm van toezicht of anderszins van de zijde van het gemeentebestuur getroffen wordt.

Dus: Vermakelijkheidsretributie wordt geheven van degene die het **vermaak aanbiedt/organiseert** en daarvoor gebruik maakt van (algemene of bijzondere) voorzieningen die door of met medewerking van het gemeentebestuur tot stand zijn gekomen.

Voorbeelden voorzieningen: algemene: aanleggen/onderhouden van wegen, inzetten politieagenten, schoonmaken van een bepaalde plaats. Bijzondere voorzieningen houden rechtstreeks verband met het aangeboden vermaak (denk aan afzetten, verkeersregelaars, extra vuilophalers, veiligheidsmaatregelen).

Begrip vermakelijkheid volgens jurisprudentie: "Voor eenieder in wezen toegankelijke inrichtingen, terreinen, wateren en dergelijke waarbij (mede) wordt beoogd het publiek amusement, verstrooiing, ontspanning, of vermaak te verschaffen dan wel waar publiek dat zoekt, ondergaat, vindt, pleegt te vinden of kan vinden."

Voorbeelden vermakelijkheden: dieren- en pretparken, kermissen, braderieën, carnavalsbals, sportwedstrijden (bijvoorbeeld F1 circuit Zandvoort), exposities, concerten, rondvaarttochten.

Hoewel vermakelijkheidsretributie geen belasting is zijn daarop wel dezelfde regels van toepassing (artikel 229 lid 3 Gemeentewet), o.m.:

- 126 Gemeentewet: raad besluit tot invoeren, wijzigen, of afschaffen
- 229b Gemeentewet: de geraamde baten van de rechten mogen niet uitgaan boven de geraamde lasten ter zake.
- meerderheidsregel: wanneer meer dan de helft van vergelijkbare gevallen niet in de heffing wordt betrokken, mag geen belasting worden geheven.

Overwegingen

Uit de uitleg van het begrip “vermakelijkheden” in de jurisprudentie en de gegeven voorbeelden daarvan, kan worden gemaakt opgemerkt dat de organisator van wie vermakelijkheidsretributie kan worden geheven, publiek ontvangt en vermaakt binnen een bepaald gebied (F1 circuit, rondvaartboot, concertterrein, expositieruimte, braderie). Meestal betalen de bezoekers een toegangsprijs en kan de organisator de vermakelijkheidsretributie doorberekenen in de toegangsprijs. De aangeboden faciliteiten in het kader van dagtoerisme in onze gemeente zijn echter beperkt. Ook de vraag van de raad om te bekijken of dagtoerisme in de natuur belast kan worden past hierbij. Daar er geen toegangsprijs wordt betaald voor dagtoerisme in onze gemeente, zien wij geen mogelijkheden een vermakelijkheidsretributie te heffen.

Conclusie

De gemeenteraad kan in een verordening een vermakelijkheidsretributie invoeren voor dagtoerisme in de gemeente is. Echter er dient wel sprake te zijn van een organisator van wie vermakelijkheidsretributie kan worden geheven, publiek ontvangt en vermaakt binnen een bepaald gebied. De mogelijkheden daartoe zijn zeer beperkt binnen onze gemeente en leveren derhalve te weinig op om tot introductie over te gaan.

Parkeerbelasting

In het kader van de kerntakendiscussie is als uit te werken idee aangedragen om betaald parkeren in te voeren in de gemeente.

Gemeentelijk Beleid

In ons Gemeentelijk beleidsplan Verkeer en Vervoer, welke in december 2021 is vastgesteld door de gemeenteraad, staat duidelijk aangegeven dat in Eijsden-Margraten geen betaald parkeren wordt ingevoerd. In het bestuursakkoord “Goed leven in elke kern” 2022-2026 wordt het parkeren in de kern Eijsden en de kern Margraten als concrete actiepunten benoemd. Tevens vermeld het bestuursakkoord dat onverkort uitvoering wordt gegeven aan het beleidsplan verkeer en vervoer.

Betaald parkeren in Eijsden-Margraten is bewust niet ingevoerd. We zorgen voor een goed klimaat en infrastructuur om onze ondernemers te laten ondernemen in aantrekkelijke winkelcentra waar gratis parkeren mogelijk is.

Omgeving

Enkele vergelijkbare gemeenten in onze omgeving hebben ervaring met betaald parkeren. Te denken aan de gemeente Meerssen, Gemeente Vaals, Gemeente Valkenburg (is niet echt vergelijkbaar, omdat deze sturen op toerisme) en de gemeente Gulpen-Wittem. De gemeente Gulpen-Wittem heeft een aantal jaren geleden het betaald parkeren afgeschaft in de kern Gulpen.

De gemeente Vaals hanteert € 0,25 per 10 minuten. De opbrengsten zijn gering.

De gemeente Meerssen hanteert de volgende tarieven

- Tarief eerste uur: € 0,90
- Tarief tweede uur: € 1,00
- Tarief volgende uren: € 2,50
- Dagtarief parkeergarage: € 23,50

Het financiële resultaat binnen de gemeente Meerssen is ongeveer € 70.000 per jaar. De parkeergarage is verlieslijdend. Door vertrek van de Jumbo staat betaald parkeren in de gemeente Meerssen wederom ter discussie. Het beleidsplan parkeren 2022-2025 zal volgend jaar worden herzien, waarin de discussie rondom betaald parkeren opnieuw wordt beoordeeld.

Doel van betaald parkeren

Betaald parkeren wordt in de meeste gemeenten gebruikt als reguleringsmiddel om het parkeren te sturen. Betaald parkeren is net zoals een parkeervergunningensysteem, parkeerschijfzone en parkeerverbodszone een middel om het parkeren te reguleren. Betaald parkeren wordt in de meeste gemeenten ingezet om te voorkomen dat verkeer onnodig naar het centrum inrijdt en het parkeren plaats vindt aan de rand van de vaak stedelijke omgeving op de vaak grotere parkeerplaatsen die goed te bereiken zijn. De hoogte van het tarief wordt vaak gebruikt om het reguleren te beïnvloeden.

Exploitatie

Betaald parkeren vergt ook investeringen. In het betaald parkeren gebied zullen voorzieningen geplaatst moeten worden en onderhouden om betaald parkeren mogelijk te maken, zogenaamde parkeermeters en bebording. Deze systemen dienen te worden aangeschaft, waarbij een afschrijvingstermijn van 10 jaar wordt gehanteerd. Deze systemen moeten worden beheerd, gecontroleerd, geledigd, communiceren met banken (met banken worden contracten hiervoor afgesloten). Er moet een ontheffingsstelsel worden opgesteld en ontheffingen worden verleend. Uit navraag bij diverse gemeenten blijkt dat een betaald parkeren stelsel qua investeringen wel meevalt, maar met name de exploitatiekosten enorm hoog zijn. Uit navraag blijkt dat de gemeente Heerlen nauwelijks “verdient” op betaald parkeren. Zoals bovenstaand genoemd, is de “winst” van de gemeente Meerssen op het betaald parkeren niet aanzienlijk. Gemeente Beek heeft om deze reden niet gekozen voor betaald parkeren.

Niet alle gebieden in onze gemeente lenen zich voor betaald parkeren. Kern en waar nauwelijks detailhandel is gevestigd, werkt betaald parkeren averechts. Dorpstraat Sint Geertruid, Dalestraat Banholt, Pley en Onderstraat Noorbeek zijn straten waarvoor betaald parkeren niet geschikt is. Gebieden waar betaald parkeren te overwegen zou zijn in het winkelcentrum in Breust (Eijsden), Amerikaplein (Margraten, waar overigens ook veel dienstverlening zit), Raadhuisplein Cadier en Keer.

Conclusie

Betaald parkeren is geen verdienmodel, maar een stevige verkeers- en parkeerregulerende maatregel die meer wordt ingezet in een stedelijke omgeving.